

juch, juchu, juchú, juché, juchej, juchá, juchacha, juchajda *междум. ўха; йху; ихуху (за буйна радост)*

jucht|a, -y *ж.* 1. юфт; юфтена кожа: **boty z ~y** обувки от юфт; от юфтена кожа 2. обувка от юфтена кожа 3. *прен.* прѳст човек

juchtovin|a, -y *ж.* юфт; юфтена кожа: **dobře vydělaná ruská ~a** добрѳ обработена руска юфтена кожа

juchtov|ý, -á, -é юфтен: **~á kůže** юфт; юфтена кожа; **~é boty** обувки от юфт, от юфтена кожа; **~á peněženka** портмонѳ от юфт, от юфтена кожа

juk|at, -ám *несв. разг. експр.* надничам, надзъртам, поглѳждам: **pes polekaně ~al zpod stolu** кѳчето уплашено надничаше изпод масата

juk|nout (se), -nu (se) *св. разг. експр.* надникна, надзърна, поглѳдна: **~ni na to!** глѳдай! поглѳдний! хвърли (му) един поглѳд

junáck|ý, -á, -é 1. младѳжки: **~á léta** младѳжки години 2. юнашки: **~é srdce a)** юнашко сърцѳ **б)** вѳсело сърцѳ; **~ý duch** героичен дѳх; **~é veselí** буйно весѳлие

junák, -a *м. експр.* 1. юнак; стрѳен, снажен млад мъж **2.** юнак, герѳй; юнак (*в народните песни на южните славяни*) 3. *по-рано* члѳн на скаутска организация „Юнак“

jund|a, -y *ж. експр.* майтап, шегѳ, развлѳчение: **dělat si, mít ~u (z někoho, z něčeho)** правя си шегѳ (с някого, с нѳщо); майтапя се (с някого, с нѳщо)

junior [-ny-], **-a** *м.* 1. младши, юниор, джѳниър:

Novák ~ Нѳвак младши 2. *спорт.* юноша: **závody ~ů** юношеско състѳзѳние; състѳзѳние за юношеска вѳзраст

junt|a [chu-], **chunta, -y** *ж. полит.* хѳнта

jupk|a, -y *ж.* жѳнска блѳза, рѳза, жилѳтка, елѳче, жакѳт (*обикн. селски*): **barchetová ~a** бѳрхетна блѳза, рѳза, жилѳтка

jurist|a, -y *м.* 1. юриѳт, правѳст, правник: **~a soukromého práva** юриѳт, специалист по чѳстно прѳво 2. юриѳт, правѳст; студѳнт по прѳво: **dvacetiletý ~a** двѳйсетгодишен студѳнт по прѳво; двѳйсетгодишен юриѳт

jury [žiri] *нескл. ж.* жѳри: **~ mezinárodního konkurzu** жѳри на международен конкѳрс

just *нар.* 1. *разг.* напѳк, нарѳчно: **~ tam nepůjdu** напѳк, нарѳчно няма да отѳда там 2. тѳкмо, тѳчно в товѳ врѳме: **u nich ~ hořelo** у тях тѳкмо, тѳчно в товѳ врѳме ймаше пожѳр

justament I *нар. остар. разг.* напѳк, нарѳчно: **já ~ ne!** ѳз напѳк няма! ѳз пѳк нарѳчно нѳ!

justament II, -u *м. малко остар. разг.* ѳмисъл, твѳрдоглѳвост, инѳт, упѳрство: **udělat něco z ~u!** направя нѳщо на/от инѳт

justice [-ty-], **-e** *ж.* правосѳдие: **vady ~e** недостатѳци, грѳшки на правосѳдието

justičn|í [-ty-], **-í, -í** съдѳбен: **~í palác** съдѳбна палѳта; **~í omyl** съдѳбна грѳшка

jut|a, -y *ж.* юта: **pytle z ~y** ютени чувѳли

jutovin|a, -y *ж. текст.* тѳкан от ютени влакна

jutov|ý, -á, -é ютен: **~é pytle, koberce** ютени чувѳли, килими

K

k, K 1. чешкият съгласен звук [k] и буквата **k**, която го обозначава 2. [ká] и **ká** *нескл. ср.* название на съгласния звук [k] и на буквата **k**: **vyslovit k** произнесѳ k; **napsat malé k, velké K** напиша малко k, главно K

k, ke, ku *предл. с дат. (ke пред k, g и пред група консонанти; k, ku обикн. пред начално p)*

1. към, по посѳка на, при, до (*за насоченост, за приближаване към цел, за посока*): **jít k lesu** отивам към горѳта, по посѳка на горѳта; **cesta k úspěchu** пѳт към успѳха; **přijít, dojít, dospět k názoru** дѳйда, достигна до вѳзглед, стѳгна до заключение **sobě** дѳйда в съзнѳние; дѳйда на сѳбе си, опѳмня се; **vypít kalich hořkosti až ke dnu** изпия до дѳно горчивата чѳша; **přivést ke konci** доведѳ до край; **jde mi to k srdci** товѳ

ме трѳгва; **brát si, vzít si něco k srdci** взѳма нѳщо присърцѳ; **přijít k penězům** *разг.* спѳчѳля, придѳбия парѳ; **pustit někoho k vodě** зарѳжа, изостава някого 2. към, при (*за придаване, за прибавяне*): **ukládat korunu ke koruně** пѳстя парѳ малко по малко; **ode dne když** **живѳя дѳн за дѳн; to nám ke všemu scházelo** сѳмо товѳ ни липсваше; **hospodařit od desíti k pěti** вѳдя (нѳщо) от развѳла към провѳла; стопанѳвам (нѳщо) през куп за грѳш 3. към, ѳколо (*близост до времева или до про-* **přijít k němuž dříve, do nějakého sbitie**): **k ránu** призори; **k večeru** прѳвечер; **k půlnoci** към, ѳколо полунощ; **bylo nás ke stu** бѳхмѳ към, ѳколо стѳ дѳши; бѳхмѳ стѳтина дѳши; **je mu k padesátce** тѳй е ѳколо петдѳсетѳ, тѳй

е на около петдесет години **4.** на, при, към, за (*за цел на действие*): **pozvat k obědu** покана на обяд; **rozhodnout se k něčemu** решав се на нещо; **ku příkladu** например; **jít k lékaři** отивам на лекар; **hudba k filmu** музика към филм; **blahopřání k svátku** благопожелания, честитка за имен ден; **není to k jídlu** това не е за ядене, не може да се яде **5.** за; *без превод (в съчет. със същ. име за действие)*: **k smíchu** за смях, смешно; **je to k nevydržení** не се издържа, не може да се издържи, непоносимо е **6.** в съчет. с **být** и с отглаголно същ. **není to k dostání** разг. (това) не се намира на пазара; **to není k zahození** това не е за изхвърляне, не е за пренебрегване, ще ни свърши работа **7.** към (*за отношение*): **tři ku jedné** три към едно **8.** в съчет. с някои прил. спрямо, по отношение на: **být laskavý, hrubý, shovívavý k někomu** любезен, груб, снизходителен към някого; **být někomu k ruce** помагам някому; под ръка съм на някого; **mluvit k věci** говоря по същество, по въпроса; **to patří k věci** това е уместно; това е подходящо; то си върви с това; **mít srdce k lidem** ласкав съм, любезен съм към хората; **mít se k životu** жизнен съм, жизнерадостен съм; **vypadá, je, má se k světu** съвзема се; много добре се развива, има хъс

káb|a, -y жс. свещен камък и светиня в Мексика

kabal|a, -y жс. кабала

kabalistik|a [-ty-], -y жс. кабалистика

kabanos, -u м. готв.салам с едри парчета свинско месо

kabaret, -u, м. **1.** кабарет, бар, вариетет **2.** вариететна програма

kabaretn|í, -í, -í кабаретен, вариететен; **~í zpěvák** кабаретен, вариететен певец

kabát, -u м. **1.** палто, сакò, жакет: **zimní ~** зимнопалто; **kožený ~** коженопалто **mít z ostudy ~ a)** тотално съм се изложил, дискредитирал **б)** нямам ни срам, ни съвест;

blíží si košile než ~ всеки гледа да уреди първо себе си; **dát někomu na ~ по-често na frak** експр. набия, напердаша, опухам някого;

dostat na ~ набият, напердашат, натупат ме **2.** дрехи; облекло, *прен.* външност: **jednat s lidmi podle ~u** посрещам хората по дрехите

kabát|ek, -ku м. умал. палто, палтенец; сакò; жакет: **počn|ek** горнище на пижама

kabátov|ý, -á, -é който се отнася до палто; до сакò; до жакет: **~á kapsa** джоб на палто

kabel, -u м. *електр.* кабел, жица: **telefonní ~**

телефонен кабел; **podmořský telegrafní ~** подводен морски телеграфен кабел

kabel|a, -y жс. чанта: **cestovní ~a** пътна чанта;

nákupní ~a пазарска чанта, пазарска торба

kabelk|a, -y жс. дамска чантичка

kabelogram, -u м. кабелограма

kabel|ovat, -uji/разг. -uju нескв. (со) изпращам, предавам (съобщение, телеграма) по кабел(а)

kabelovk|a, -y жс. разг. кабелна телевизия

kabelov|ý, -á, -é **1.** *електр.* кабелен: **~á zpráva** известие, съобщение по кабела; **~á síť** кабелна мрежа; **~á televize** съобщ. кабелна телевизия **2.** *техн.* **~é lano** кабелно въже (*вид стоманено въже*)

kabin|a, -y жс. кабина; малко затворено помещение: **telefonní ~a** телефонна кабина; **~a vý-tahu** асансьорна кабина; **~a kosmonauta** кабина на космонавт; **~a na lodi** каюта

kabinet, -u м. кабинет: **fyzikální ~** кабинет по физика; **~ ministrů** министърски кабинет, правителство

kabinetn|í, -í, -í **1.** който се отнася до кабинет; кабинетен: **~í sbírky** кабинетни сборки **2.** *прен.* кабинетен, откъснат от живота, от практиката: **~í vědec** кабинетен учен **3.** правителствен: **~í krize** кабинетна, правителствена криза **4.** образцов, чудесен, превъзходен: **~í kousek sochařského umění** превъзходна скулптурна творба **5.** *фотогр.* в съчет. **~í formát** формат 11 x 16 см

kabink|a, -y жс. **1.** кабинка **2.** малка каюта

kabon|it, -ím нескв. (со) мръщя, въся, чумеря (*нещо*): **~it tvář** мръщя лице; **~it čelo** мръщя, въся чело

kabon|it se, -ím *se* нескв. **1.** смрачавам се, мръщя се, заоблачавам се, развалям се (*за време*): **venku se ~í** навън се смрачава, времето се разваля **2.** мръщя се, свивам вежди, въся се, чумеря се (*за човек*): **co se tak ~íš** защо се мръщиш така? **celý večer se ~il** цялата вечер се мръщеше, чумереше се

kabriolet, -u м. **1.** кабриолет (*открита автомобилна каросерия с подвижен покрив*) **2.** кабриолет (*пътническа конска кола*)

kabrňáck|ý нар. разг. експр. юнашки

kabrňáck|ý, -á, -é разг. експр. юнашки

kabrňáctv|í, -í ср. юначество

kabrňák, -a м. разг. експр. юнак; левент; мъж на място

kacabajk|a, -y, диал. **kacabaj|a**, -e жс. „кацабайка“ (*лек селски жакет*)

kacafir|ek, -ka м. *остар.* и диал. шегов. **1.** шегаджия **2.** конте

kaceř|ovat, -uji/разг. -uju неск. (кого, со) **1.** книж. порицавам остро (някого, нещо) **2.** обвинявам в ерес, провъзгласявам за еретик

kác|et, -ím, 3. мн. -ejí|-í неск. (со) **1.** събарям, повалам, свалям (нещо): **~et stromy** изсичам, повалам дървѣта **2. прен. ~et trůny** събарям трѳнове; **~et staré řády** събарям старѳ порядки; свалям старѳия ред

kác|et se, -ím se, 3. мн. -ejí|-í se неск. **1.** падам, сгромолясявам се, рѳхвам, грѳхвам: **strom se ~í** дървѳто пада, сгромолясява се, рѳхва, грѳхва; **člověk se v bezvědomí ~í** чѳвѳк пада в безсъзнание **2. прен. рѳхвам, сгромолясявам се: ideály se ~ejí** идеалѳите рѳхват

kacíř, -e м. еретѳк и прен.: **~i byli upalováni** еретѳците билѳ изгарѳяни

kacířk|a, -y жс. еретѳчка и прен.

kacířsk|ý, -á, -é еретѳчен, еретѳчески и прен. **~ý názor** еретѳчен вѳзглед

kacířstv|í, -í ср. ерес: **vykořenit ~í** изкоренѳя ерес; **politické ~í** прен. политѳческа ерес

káč, káč, káč междум. пати-пати-пати (за повикване на патици)

káč|a I, -i жс. **1.** разг. патица: **krmit ~u** храни патица **2. разг. експр. патица, гѳска (за глупава жена): ty jsi ~a!** ти си гѳска!

káč|a II, -i жс. пѳмпал, фърфалѳк: **práskat, mrskat ~u** върти пѳмпал

káč|a III, -i жс. жарг. секретна, огнеупѳрна ка̀са

káčátk|o, -a ср. умал. пѳтенце

káče, -te ср. пѳте, пѳтенце

kačen|a, -y жс. **1.** патица, пѳтка **2. разг. експр. гѳска, патица (глуповата жена)**

kačen|í, -í, -í разг. пѳтешки, пѳчи: **~í vejce** пѳче яйце

kačenk|a, -y жс. умал. пѳтенце; мѳлка патица

kačer, -a м. патѳк: **dělat ~y na vodě a)** правѳ жѳбки (хвърлям камѳчета по водна повърхност така, че да подскочат) **б)** правѳ бѳница

kačír|ek, -ka м. умал. мѳлък патѳк, патѳче, пѳте: **dělat ~ky na vodě a)** правѳ жѳбки (хвърлям камѳчета по водна повърхност така, че да подскочат) **б)** правѳ бѳница

kačk|a I, -y жс. разг. патица: **křik kaček** вѳк, крякане на патици

kačk|a II, -y жс. разг. чѳшка крѳна, по-рано чехословѳшка крѳна (от съкращението **Kč** или **Kčs**): **stojí to pět kaček** товѳ струѳа пет крѳни

kád', kádě жс. **1.** ка̀ца, качѳ; бѳчва: **~ na ryby** ка̀ца за рѳба **2. експр. бѳчва (за дебѳла жена)**

kadečk|a, -y жс. **1.** качѳ, мѳлка ка̀ца; бѳвичка:

~a na zelí качѳ за зѳле **2. експр. бѳвичка (за дебѳла жена)**

kadenc|e, -e жс. муз. **1.** кадѳнца **2.** кадѳнс, отмѳреност, такт, рѳтъм

kadenc|ovat, -uji/разг. -uju неск. спѳзвам рѳтъм, кадѳнсирам: **básník ~uje** поѳтът кадѳнсира

kadeř, -e жс. **1.** кѳдрица: **bujná ~** бѳйна кѳдрица **2. обикн. мн. -e** кѳдри, кѳдрици; кѳдрава косѳ; косѳ: **zlaté ~e** злѳтни кѳдри, кѳдрици, косѳ

kadeřavě нар. кѳдраво

kadeřav|ek, -ku м. **1.** бот. кѳдраво зѳле, нѳмско зѳле **2. остар. кѳдрав чѳвѳк**

kadeřav|ět (se), -ím (se), 3. мн. -ěj|í/-í неск. **1.** кѳдря се, стѳвам кѳдрав: **hlava dítěte ~í** главѳта на детѳто стаѳа кѳдрава **2.** кѳдря се, кѳдрав съм: **koruny stromů se ~ejí** прен. корѳните на дърѳѳтѳта са кѳчѳсти, са като кѳдрави

kadeřav|it, -ím неск. рядко (со) кѳдря (нещо): **~it vlasy** кѳдря косѳ

kadeřav|it se, -ím se неск. рядко кѳдря се: **voda se ~ila** водѳта се кѳдрѳше

kadeřavost, -i жс. кѳдравѳна, кѳдравост

kadeřav|ý, -á, -é **1.** (за косѳ и др.) кѳдрав: **~é vlasy** кѳдрави косѳ; **~ý oblak** кѳдрав ѳблак; **kapusta ~á** бот. кѳдраво зѳле, нѳмско зѳле (Brassica oleracea) **2.** кѳдрав, с кѳдрави косѳ: **~é dítě** детѳ с (естѳствѳно) кѳдрави косѳ

kadeř|it, -ím неск. **1.** (со) кѳдря, фризѳрам (нещо): **~it vlasy** кѳдря косѳ **2. прен. експр. ~it frázi** кѳдря, фризѳрам фрѳза

kadeř|it se, -ím se неск. вѳя се, изѳвивам се, кѳдря се: **vlasy se ~í** косѳте се навѳват, кѳдрѳт; **dým se ~il** прен. дѳмѳт се кѳдрѳше, дѳмѳт се вѳѳше, изѳвивѳше се

kadeřívý, -á, -é кѳдрав, кѳдрѳщ се; кѳйтѳ йма склѳнност да се изѳвивѳ, навѳвѳа, кѳдри: **~ý vlas** кѳдрав кѳсъм; кѳсъм, кѳйтѳ йма склѳнност да се кѳдри

kadeřnic|e, -e жс. фризѳѳрка

kadeřnický нар. (по) фризѳѳрски

kadeřnick|ý, -á, -é фризѳѳрски: **~ý závod, salon** фризѳѳрски салѳн

kadeřnictv|í, -í ср. **1.** фризѳѳрски салѳн **2.** фризѳѳрство (фризѳѳрски занѳят): **vyučit se ~í** стѳна фризѳѳр/фризѳѳрка; полѳча специѳлност фризѳѳрство

kadeřník, -a м. фризѳѳр: **vyučení holič a ~** мѳйстор брѳснѳр и фризѳѳр

kadet, -a м. **1.** воен. кадѳт: **vojenská škola ~ů** кадѳтско учѳлище **2. истор. кадѳт (вѳв Франция): gaskoňští ~i** гаскѳнски кадѳти **3. малко остар. новѳк в нѳкоѳ ѳбласт, начинаѳщ: povinářský ~** начинаѳщ журналист, новѳк-жур-

наліст **4.** *разг. експр.* мъжага, атлет: **být na práci** ~ работя мъжки, здравата **5.** *спорт.* скок във фигурното пързалане **6.** *истор.* кадѣт (член на партия на т.н. конституционни демократи в предреволюционна Русия)

kadetk|a, -y *ж. остар. разг.* кадѣтска шкòла, кадѣтско училище: **poslat do ~y** изпратя в кадѣтско училище

kadetr|í, -í *воен.* кадѣтски: **~í škola** кадѣтска шкòла, кадѣтско училище

kádí [-dý], -ho *м.* кадйя (мохамедански съдия)

kadidelnic|e, kaditelnice|e, -e *ж.* кадйлиница, *истор.* кандйлиница

kadidl|o, -a *ср.* кадйло, тамян: **~o slávy, jubilejní ~o** *прен. експр.* кадѣне на тамян, ласкаене, подмазване, възхваляване

kádink|a, -y *ж. хим.* лаборатòрна стъклена чашка

kad|it, -ím *несв. 1.* малко *остар.* кадй (с тамян): **~it jalovcem** *прен. експр.* кадй тамян някому **2.** *грубо цапам, мърся, сера, акам, кензам*

kaditelnice *вж. kadidelnice*

kadlub, -u *м.* **1.** калѣп, фòрма: **hrnčírský** ~ грънчарски калѣп **2.** *прен. книж.* шаблòн, трафарѣт, схѣма: **rozbíjet staré literární ~y** разрушавам старите литературни схѣми, фòрми, шаблòни

kadmiov|ý, -á, -é кадмиев: **~é rudy** кадмиеви руди

kadmi|um, -a *ср. хим.* кадмий (Cd)

kádr, -u *м.* **1.** кадър, кадри, кадров състав: **důstojnické ~y** офицѣрски кадри **2.** основен състав, ядро: **~ posluchačů rozhlasu** постоянни, редòвни радиослушатели **3.** *само мн.* **kádr|y, -ů** *м.* кадри: **vedoucí ~y strany** ръководни кадри на партия; **střední technické ~y** средни технически кадри; **péče o ~y** грижа за кадрите

kádrovák, -a *м. полит.* кадровйк, служител от личен състав, кадровй работник; *разг. експр.* работяга, бачкатор: **ty jseš ~!** голяма работа си!

kádr|ovat, -uji/разг. -uju *несв. (koho, co)* проверявам политическата и професионалната зрелост, проверявам в кадровò отношение (някого, нещо): **~ovat nové pracovníky** проверявам, проучвам в кадровò отношение новите работници

kádrově *нар.* кадровò, в кадровò отношение; *обикн. в съчет.* **~ posílit vedoucí místa** укрепя кадровò ръководни пòстове; **~ hodnotit ně-**

koho оценявам в кадровò отношѣние някого, давам служѣбна характеристика на някого

kádrovnic|e, -e *ж.* **1.** кадровйчка; женà, която работи в отдѣл „Кадри“, в „Личен състав“ **2.** женà на кадровйк

kádrovnick|ý, -á, -é който се отнася до кадровйк: **~ý systém** систѣма на кадровò проучване

kádrovník, -a *м. полит.* кадровйк; служител в отдѣл „Кадри“, в „Личен състав“: **odpovědná práce ~a** отговорна работа на кадровйк

kádrov|ý, -á, -é кадров, кадровй: **~á politika** кадровà политика; **~é oddělení** отдѣл „Кадри“, отдѣл „Личен състав“; **~ý dotazník** анкѣтен формуляр на отдѣл „Личен състав“; **~ý posudek** служѣбна характеристика

kafáč|ek, -ku *м. разг. умал.* чаша за кафѣ

kafáč, -e, kafák, -u *м.* чаша за кафѣ (*обикн. от дебел порцелан*)

kaf|e, -e *ср. разг.* кафѣ

kafemlejn|ek, -ku *м. разг.* мелничка за кафѣ, кафемелачка

kafíčk|o, -a *ср. умал. експр.* кафѣнце: **~o se smetanou** кафѣнце със сметана

kaf|ovat, -uji/разг. -uju *несв. разг.* обичам кафѣ, кафеджий съм, чѣсто пия кафѣ

kafr, -u *м. хим.* камфор

kafr|at, -ám *несв. руг.* дрѣнкам, плямпам; говоря, плѣщя празни приказки

kafrov|ý, -á, -é камфоров: **~ý líh** камфоров спирт; **~á vůně** миризмà на камфор

kaftan, -u *м.* кафтан

kahan, -u *м.* спйртник; гáзов котлòн; лàмпа; горѣлка; *остар.* светилник: **~ plynový** газенйк, гáзена лàмпа; **~ lihový** спйртник; **~ olejový** мàслена лàмпа; **hornický** ~ миньòрска лàмпа

kahan|ec, -ce *м.* спйртник; гáзов котлòн, лàмпа; горѣлка: **vařit na lihovém ~ci** гòтвя върху спйртник; **Bunsenův ~ec** *техн.* Бунсенова горѣлка

kahán|ek, -ku *м. умал.* светилниче, газениче, лàмпичка, горѣлка: **lihový ~ek** спйртниче

◆ **namíram se v** голяма опàсност; **jeho život byl na ~ku** живòтът му висѣше на косъм; **mít pláč na ~ku** сълзите ми са на очите, всѣки мйг мòга да се разплàча

kách *прил. нескл. разг. експр. в съчет.* **být ~** бърз, прибързан съм; бързо, прибързано действам

kach|el, -le *м.* кàхел/кàхла; керàмична, файнсова плòчка: **obkládat kamna ~li** облицòвам пѣчка с кàхли, с файнсови плòчки

kachlíček, **-ku** *м. умал. експр.* кàхличка, керàмична плòчка

kachlíčekovat, **-uji/разг.** **-uju** *несв. (со)* обли-
цòвам с плòчки (*нещо*): **~ovaná podlaha**
покрит с плòчки под

kachlíčkov|ý, **-á**, **-é** кòйто се отнàся до кàхли,
до керàмични плòчки: **~á koupelna** бàня,
облицòвана с плòчки

kachlík, **-u** *м. умал.* кàхличка, керàмична
плòчка

kachlíkov|ý, **-á**, **-é** кòйто се отнàся до кàхли, до
керàмични плòчки: **~á kamna** зидана пèчка,
кàхлена пèчка

kachlov|ý, **-á**, **-é** кàхлен: **~á kamna** кàхлена,
зидана пèчка: **~ý krb** кàхлена, зидана камìна

kachn|a, **-y** *ж.* **1.** *зоол.* пàтица (*Anas*): **kolébat**
se jako ~a клàтя се като пàтица; **~a divoká**
дìва пàтица **2.** *пейор.* дебèла, трòмава женà
3. *пейор.* гòска, ограничèна, глòпава женà
4. *експр.* измýслица, съчинèна сензàция:
novinářská ~a вестникàрска измýслица, вест-
никàрски блòф

kachňátk|o, **-a** *ср. умал.* пàте, пàтенце

kachně, **-te** *ср.* пàте, пàтенце

kachn|í, **-í**, **-í** пàтешки, пàчи: **~í vejce** пàче яйцè,
яйцè от пàтица **mít ~í žaludek a)** постоянно
съм глàден **б)** мнòго съм търпелìв, ÿмам
вòлско търпèние, ÿмам бìволски нèрви

kachničk|a, **-y** *ж. умал.* **1.** мàлка пàтица, пàте,
пàтенце **2.** вестникàрска измýслица: **novi-
nářská ~a** вестникàрска измýслица, вестни-
кàрски блòф

kachn|it se, **-ím se** *несв. експр.* кìсна вòв водà;
гàзя, шлèпам, цàпам; плацìкам се, кòпя се,
плìскам се: **celý den by se ~il** цýл дèн мòже
да кìсне вòв водàта

Kaifáš, **-e** *м. библи.* Кàйфа **chodil od Annáše**
ke ~ovi тòрся пòмощ, сьвèт под дървò и кà-
мòк; **posílat někoho od Annáše ke ~ovi** раз-
кàрвам от мýсто на мýсто нýкого, кòйто
тòрси пòмощ, сьвèт

Kain, **-a** *м. 1. библи.* Кàин **2. прен. книж.** брато-
убìец, Кàин **mít na čele Kainovo znamení**
ÿмам, нòся на челòто си Кàиновия знак, знàка
на Кàин

kajak, **-u** *м. 1.* кàйк (*ескимоска лодка от кожа*)
2. спорт. кàйк, русàлка (*лодка*): **skládací ~**
сглобýема лòдка

kajakář, **-e** *м. спорт.* спортìст, кòйто кàра кàйк,
кàйкàр: **kanoisté a ~i** кануìсти и кàйкàри

kajakářk|a, **-y** *ж.* спортìстка, кòято кàра кàйк,
кàйкàрка

kajakářsk|ý, **-á**, **-é** кòйто се отнàся до грèбане
с кàйк; кàйкàрски

kajakářstv|í, **-í** *ср. спорт.* кàйкàрство

kajč|í, **-í**, **-í** кòйто се отнàся до gàга (*северна*
морска пàтица): **~í peří** перà, перушина от
gàга

kajd|a, **-y** *ж. разг.* блòза, кòсо палтèнце

kajíc|í, **-í**, **-í** **1.** кàещ се: **~í Maří Magdaléna**
кàещата се Марìя Магдалèна и *прен.* **2. по-
рядко** кòйто се отнàся до покаяние или раз-
кайние: **~í žalmy** псàлми за покаяние; **~í skut-
ky** делà за покаяние

kajícně *нар.* разкàйващо, с покаяние: **~ se vrátit**
вòрна се разкàян, изпòлнен с разкайние

kajícnic|e, **-e** *ж.* кàеща се; *експр.* разкàйваща
се

kajícnick|ý, **-á**, **-é** кòйто се отнàся до кàещ се:
~é roucho мàнтия, рúхо на кàещ се грèшник

kajícník, **-a** *м. 1.* кàещ се: **~ hříšník** кàещ се,
разкàйващ се грèшник **2. експр.** разкàйващ
се

kajícnost, **-i** *ж.* разкайние: **oddávat se ~i** от-
дàвам се на разкайние

kajícen|ý, **-á**, **-é** **1.** кòйто се разкàйва за провинè-
ние, кòйто вòрши покаяние за греховèте си:
zpověď ~ého hříšníka изповед на кàещ се
грèшник **2.** кòйто се отнàся до покаяние или
разкайние: **~é slzy** сòлзи на покаяние, на раз-
кайние

kajk|a, **-y** *ж. зоол.* gàга (*северна морска па-
тица*) (*Somateria*): **~a mořská** мòрска gàга

kajman, **-a** *м. зоол.* кàймàн (*Caiman*): **~ černý**
чèрен кàймàн

kajut|a, **-y** *ж. 1.* кàютà **2.** отделèние, кàбина (*в*
самолет): **~y první a druhé třídy** салòни, ка-
бìни пòрва и вòра клàса

kajzrrok, **-u** *м. остар. разг.* имперàторско
палтò, дòлго чèрно мòжко палтò

kakabus, **-a** *м. експр.* борсýк, темерýт: **kouká**,
mračí se jako ~ глèда като борсýк

kakadu, **-a** *м. и нескл. зоол.* какадý (*Cacatua*)

kaka|o, **-a** *ср.* какàо (*какаов прах и напитка*):
pít k snídani ~o пия какàо на закýска

kakaovník, **-u** *м. бот.* какàово дървò (*Theo-
broma*): **~ horský** планинско какàово дървò

kakaov|ý, **-á**, **-é** какàов: **~é boby** какàо на зърнà,
семенà на какàово дървò; **~ý prášek** какàо,
какàов прах; **~é máslo** какàово маслò

kak|at, **-ám** *несв.* àкам

kakofonicky [**-пу-**] *нар.* какофонично, неблаго-
звóчно

kakofonick|ý [**-пу-**], **-á**, **-é** какофоничен,
неблагозвóчен: **~á hudba** какофонична
мýзика

kakofonie [-пу-], **-е** *ж. муз. език. какофония, неблагозвучие*

kakost, **-u** *м. бот. здравец (Geranium): ~ luční* ливаден здравец

kakraholt(e), *по-рядко* **kakra**, **kakrahelt(e)**, **kakrahnáte**, **kakrament(e)**, **kakraporte** *междум. разг. по дяволите! пүсто да остәне! егати! (за проклятие, учудване и под.)*

kakraholtský, *по-рядко* **kakraheltský**, **kakrahnátský**, **kakramenský**, **-á**, **-é** *разг. експр. дяволският му, проклѣтият му, пүстият му: ~á práce* дяволска работа, пүстата му работа

kakrament(e) *вжс. kakraholt(e)*

kakramentský *вжс. kakraholtský*

kaktovitý *вжс. kaktusovitý*

kaktus, **-u** *м. бот. кактус (Cereus, Mamillaria, Echinocactus)*

kaktusář, **-e** *м. 1. човѣк, кѡйто отглѣжда кактуси 2. любитель на кактуси*

kaktusovitý, *по-рядко* *остар.* **kaktovitý**, **-á**, **-é** *кактусообразен, кѡйто напѡмня кактус*

kaktusový, **-á**, **-é** *кактусов: ~é květy* кактусови цветове

kal, **-u** *м. 1. тѣня, утѣйка: kanalizační ~* канализационна утѣйка **2. техн.** тѣня; кал; утѣйка: **uhelný** *~ мин.* вѣглищен прѣх **3. мръсотѣя**, кал: **brodit se v ~u** гѣзя в тѣнята, мръсотѣята

lovit v ~u *ловѣя рѣба в мѣтна водѣ*

kal|a, **-y** *ж. бот. кѣлия, кѣла (Calla)*

kalafun|a, **-y** *ж. колофѡн: přejet smyčec ~ou* натѣркам, натрѣя лѣк (*на струнен инструмент*) с колофѡн

kalafun|ovat, **-uji/разг. -uju** *несв. (со)* натѣрквам, натрѣвам с колофѡн (*нецо*): **~ovat smyčec** натѣрквам, натрѣвам лѣк (*на струнен инструмент*) с колофѡн

kalamajk|a, **-y** *ж. 1. „каламайка“ (чешки народен танц в такт 2/4) 2. мелѡдията на танца „каламайка“: zahrát ~u* изсвѣря „каламайка“

kalamář, **-e** *м. мастѣлница*

kalambúr, **-u** *м. каламбүр, игрѣ на дүми*

kalamit|a, **-y** *ж. стихийно бѣдствие, нещѣстие (обикн. в национален мащаб): polomová ~a* смерч, торнѣдо; **sněhová ~a** натрүпване на снѣжни прѣспи; катастрофѣлен снеговалѣж; **uhelná ~a** катастрофѣлен недѡстѣг на вѣглища, предизвѣкан от непредвѣдени обстоятелства

kalandr, **-u** *м. техн. калѣндър, вѣлцова машинѣ*

kalcifikace, **-e** *ж. 1. мед. калциране: ~e chrupavky* калциране на хрупчѣл **2. хим.** калциниране, калцинация

kalcifik|ovat, **-uji/разг. -uju** *несв. и св.* калцинирам

kalciov|ý, **-á**, **-é** *хим. кѣлциев: ~é injekce* кѣлциевѣ инжѣкциѣ

kalcit, **-u** *м. минер. калцит*

kalcium, **-a** *ср. хим. кѣлций (Ca): léčit ~em* лекѣвам с кѣлций

kale *нескл. ж. годеница; съпруѣга (у евреите)*

kaleidoskop [-ej-], **-u** *м. калѣйдоскѡп и прен.: ~ událostí* калѣйдоскѡп на събѣтията

kaleidoskopický [-ej-], **-á**, **-é** *калѣйдоскопѣчен: ~ý obraz* калѣйдоскопѣчна картѣна, калѣйдоскопѣчно изображѣние

kalendáři|um, **-a** *ср. 1. калѣндѣр 2. калѣндѣрен графѣк; хронологѣчен списѣк*

kalendář, **-e** *м. 1. калѣндѣр: nástěnný ~* стѣнен калѣндѣр; **stolní ~** калѣндѣр за мѣса; **kapesní ~** тефтерѣ с калѣндѣр, джѡбен калѣндѣр; **útržkový, trhací ~** калѣндѣр, лѣстовѣта на кѡйто се откѣсват; **juliánský, gregoriánský ~** юлиѣнски, грегѡриѣнски калѣндѣр **2. книга**, съдѣржаща калѣндѣрен списѣк на събѣтия (*със забавно или поуѣително приложѣние*)

kalendářík, **-u** *м. умал. калѣндѣрѣ*

kalendářní|í, **-í**, **-í** *калѣндѣрен: v ~ím pořádku* в калѣндѣрен ред

kalendářový, **-á**, **-é** *калѣндѣрен: ~é hodiny* часѡвник с дѣтник (*кѡйто показва часѡвете, дните и месѣците*)

kál|et, **-ím**, **3. мн. -ejí/-í** *несв. 1. хѡдя по нѣжда 2. мърсѣя, замърсѣвам 3. прен. книж. осквернявам, мърсѣя, петнѣя*

kalfas, **-u** *м. 1. жарг. голям съд за хорѡсѣн, корѣто за хорѡсѣн 2. разг. експр. пѡ-голям съд, голямѡ кѣнѣе, кѡфа, гърнѣ: ~ kávu* голямѡ чѣша кафѣ, цѣла кѣна кафѣ

kalhot|a, **-y** *ж. крѣчѡл на панталѡн*

kalhotkov|ý, **-á**, **-é** **1.** кѡйто се отнѣся до панталѡнки: **~ý oblek** кѡстѣм с панталѡни **2.** кѡйто се отнѣся до дѣмски пликѣѣта **3.** кѡйто се отнѣся до гѣщѣта

kalhotk|y, **-ek** *ж. само мн. умал. 1. панталѡнки 2. мѣжки гѣщѣта, сльповѣ; дѣтски гѣщѣчки 3. дѣмски пликѣѣта 4. в съѣет. punčochové ~ky* чѡрапогѣщи

kalhotový, **-á**, **-é** **1.** панталѡнен; кѡйто се отнѣся до панталѡни: **~á látka** плат за панталѡн; **~á sukně** полѣ-панталѡн **2.** кѡйто се отнѣся до дѡлни гѣщи

kalho|ty, **-t** *ж. мн. 1. панталѡн: dlouhé, krátké ~ty* дѣлги, кѣси панталѡни; дѣлгѣ, кѣс панталѡн; **pánské, dámské ~ty** мѣжки, дѣмски панталѡни/панталѡн **chodit v ~tách** дѣй-

ствам като мъж, енергична съм, обула съм панталони (*за жена*); **ona nosí u nich v rodině ~ty** тя е мъжът в семейството, у тях кокошка пее; *в съчет.* **sotva vyrostlý z dětských ~t** още има жълто около устата, устата му още мирише на мляко; **vytřepal bys ho z ~t** слаб е като клечка, като вейка; да го духнеш, ще падне; **dostat přes, na ~ty** изям пердъха; **vyprášit někomu ~ty** *експр.* набия, напердъша, натепам, напъхам, наложа някого; **mít srdce až v ~ách** *грубо* сърцето ми пада в гащите; **mít plné ~ty** напълня гащите **2.** долни гащи, долни гащета, слипове **3.** *в съчет.* **punčochové ~ty** чорапогачи

kalibr, -u *м. техн.* калибър и *прен.:* **dělo ~u** *воен.* калибър **2.** **hrubého ~u** вулгарни вицове

kalibr|ovat, -uji/разг. -uju *несв. (со)* **1.** *техн.* определям мярка (*на нещо*), калибрувам, калибрувам (*нещо*) **2.** придавам на изделие окончателна форма чрез валцуване, пресоване и под.

kalifát, chalifát, -u *м.* халифат

kaligraf, -a *м.* калиграф, краснописец: **rukopis mistra ~a** по черк на майстор-калиграф

kaligraficky *нар.* калиграфски, краснописно: **psát ~** пиша красиво, калиграфски

kaligrafický, -á, -é калиграфски, краснописен: **~é písmo** калиграфско писмо

kaligrafi|e, -e *ж.* калиграфия, краснопис: **učitel ~e** учител по калиграфия, по краснопис

kalich, -a/-u *м.* **1.** потир, чаша, бокал, купа: ♦ **vytřístít do kalicha** чаша до дъно **2.** *бот.* чашка на цвят

kalichovit|ý, -á, -é **1.** който напомня бокал, чаша, потир, купа **2.** който напомня чашка на цвят

kalichov|ý, -á, -é **1.** който се отнася до бокал, чаша, купа, потир: **~ý tvar** форма на бокал, на потир **2.** който се отнася до чашка на цвят

kaliko, -a *ср. текст.* груб памучен плат, американ, док; книговезко платно

kalilogi|e, -e *ж.* калилогия (*наука за свършено произношение и свършена дикция*)

kalin|a, -y *ж.* *бот.* калина; *офика* (*храст и плод*) (*Viburnum*)

kalíš|ek, -ku *м.* чашка, чашчица (*за ликьор, вино и под.*): **~ek rumu** чашка ром; **~ek na vajčko** чашка, подставка за яйце

kalíškovit|ý, -á, -é който напомня чашка: **~ý tvar** форма на чашка, чашковидна форма

kalíškov|ý, -á, -é който се отнася до чашка: **~é sklenky** чашки със стълче

kališn|í, -í, -í **1.** който се отнася до потир, до

бокал **2.** който се отнася до чашка на цвят: **~í lístky** *бот.* чашколистник

kališnick|ý, -á, -é хуситски, утраквистки

kališnictv|í, -í *ср.* хуситство, утраквизъм

kališník, -a *м.* хусит, утраквист

kališt|ě, -ě *ср.* **1.** калище, локва: **napájet dobytek v ~ích** поя добитък от локви **2.** *техн.* утаечник, утайтел във водоём; вдлъбнатата част, в която се събира утайката

kall|it, -ím *несв. (со)* **1.** мътя, размътвам (*нещо*) ♦ **~ím moudrosti** размътвам мъдростта **2.** замъглявам, размътвам (*нещо*): **slzy jí ~í zrak** сълзи размътват погледа ѝ **3.** *книж.* помрачавам: **~it někomu štěstí** помрачавам щастието на някого; **~it dobré vztahy** развалям добри отношения

kall|it se, -ím se *несв.* **1.** мътя се, размътвам се: **voda se ~í** водата се размътва **2.** замъглявам се: **oči se mu ~í** очите му се замъгляват; **mysl se ~í** *прен.* мисълта се замъглява, става неясна **3.** влошавам се, развалям се; *обикн. безл.* **počasí se ~í** времето се влошава, разваля се

kali|um [-ká-], -a *ср. хим.* калий (K)

kalk, -u *м. език.* калка

kalkul, -u *м.* **1.** пресмятане, изчисляване, сметка **2.** *лог. мат.* метод в съвременната символна логика **3.** *малко остар.* реално предвиждане; вярна, правилна преценка

kalkula|ce, -e *ж.* **1.** *икон.* калкулация: **předběžná ~e** предварителна калкулация **2.** пресмятане, съобразяване с реалностите; сметка: **provést čin po chladně ~í** извърша действие след хладнокръвно преценяване на обстоятелствата

kalkulač|ka, -y *ж.* *жарг.* калкулатор, „елка“, сметачна машина

kalkulačn|í, -í, -í калкулационен: **~í tabulky** калкулационни таблици

kalkul|ovat, -uji/разг. -uju *несв. 1. (со)* *икон.* калкулирам, правя калкулация (*на нещо*); пресмятам, изчислявам (*нещо*): **~ovat cenu výrobku** изчислявам цена на продукт **2.** (*s čím*) съобразявам се (*с нещо*); вземам предвид, вземам под внимание (*нещо*); гледам да извлека полза (*от нещо*) **3.** *разчитам* (*на нещо*), предвиждам реакциите с оглед на обстоятелствата: **střízlivě ~ovat** съобразявам, предвиждам трезво

kalně *нар.* мътно, нечисто: **~ zelený** мътнозелен

kalnost, -i *ж.* мътност, нечистота: **~ vody** мътност на вода

kaln|ý, -á, -é **1.** мътен, нечист: **~é víno** мътно

kalokagathia [-ty-], **-e** ж. „калокагатия“ (старогръцки идеал за хармония между физическите и душевните сили)

kalo|ň, **-ně** м. зоол. прилеп (Pteropus): **~ň jedlý** голям прилеп

kaloricky нар. калорично, калорийно, по калоричност, в калорийно отношение: **~ vydatná strava** калорична храна; храна, богата на калории

kalorick|ý, **-á**, **-é** калоричен, калорийен: **~á hodnota** калорийна стойност, калорийност; **~ý obsah** калорийно съдържание, калоричност, калорийност

kalorije, **-e** ж. физ. калория: **velká ~e** килокалория (Cal)

kalorifer, **-u** м. техн. калорифер (устройство за отопление с топла вода, пара или въздух)

kalorimetr, **-u** м. физ. калориметър: **~ elektrický** електрически калориметър

kalorizovat, **-uji/разг. -uju** несл. техн. (со) калоризирам (нещо), извършвам калоризация (на нещо)

kaloun, **-u** м. ширит, галон, лента

kaloun|ek, **-ku** м. умал. галонче, ширитче, лентичка

kalous, **-a** м. 1. зоол. бухал, горска сова (Asio) 2. експр. темерут, борсук

kalov|ý, **-á**, **-é** който се отнася до тиня, утайка, мръсотия, нечистотия: **~é pole** техн. утайник, утайтел (пречиствателно устройство за утаяване на нечистотии във вода)

kalup, **-u** м. разг. 1. галоп (за кон): **koně běželi ~em** конете бягаха в галоп 2. галоп, препускане, бързана: **je pořád v jednom ~u** вечно бърза, вечно препуска, вечно е зает

kalupem нар. разг. в галоп: **hnát se, utíkat, běžet** ~ препускам, тичам в галоп

kalupír|ovat, **-uji/разг. -uju** несл. 1. остар. и жарг. галопирам, препускам в галоп (за коне): **koně ~ovali** конете галопираха 2. остар. разг. галопирам, бързам, препускам: **~oval na mne** (тоѝ) препускаше към мен

kaluž, **-e** ж. локва: **~ prostřednosti** прен. бла̀то на посредствеността

kalužin|a, **-u** ж. по-рядко локва

kalvárie, **-e** ж. 1. библ. Голгота 2. прен. голгота, големи мъки, тежки страдания: **projít ~i, protrpět ~i** преживея мъки, страдания; голгота; изстрадам много

kalvín, **-a** м. по-рядко калвинист

kalvinist|a [-ny-], **-y** м. калвинист

kalvinistick|ý [-ny- -ty-], **-á**, **-é** калвинистки

kalvinizm|us, **kalvinism|us** [-nyz-], **-u** м. калвинизъм

kalvínk|a, **-y** ж. калвинистка

kalvínsk|ý, **-á**, **-é** калвинистки: **~é vyznání** калвинистка религия, калвинистка вяра

kalvínstv|í, **-í** ср. калвинизъм; калвинистка религия, вяра

kall|ý, **-á**, **-é** разг., обикн. отриц. **nekal|ý** нечестен, долен, лош, нелоялен: **~á konkurence** нелоялна конкуренция

kam, книж. експр. **kamž(e)** местоим. 1. въпрос. къде, накъде? (за посока): **kam(pak) hovoríš** къде си говориш 2. такж. накъдето (за посока): **chodím si (tam), ~ chci** ходя (там), където искам 3. неопред. относ. където и да: **~ přišel, všude ho rádi přijali** където и да отидеше, навсякъде го посрещаха добре 4. неопред. някъде: **když kam jde, hodí přes rameno kabát** когато отива някъде, премята през рамо палтото си

kamarád, **-a** м. разг. другар, приятел: **mít dobré ~y** имам добри приятели, добри другари

kamarád|ek, **kamarádí|ek**, **-ka** м. умал. разг. другарче, приятелче

kamarád|it, **-ím** несл. разг. (s kým) дружа, другарувам (с някого): **s tebou už ne~m** вече не си ми приятел

kamarád|it se, **-ím se** несл. разг. (s kým) дружа, имам дружба, другарувам, приятел съм (с някого): **~í se (spolu)** те дружат, приятели са

kamarádk|a, **-y** ж. разг. другарка, приятелка: **to je moje dobrá ~a** това е моя добра приятелка

kamarádsky нар. разг. другарски, дружески, приятелски

kamaráds|ký, **-á**, **-é** разг. другарски, дружески, приятелски: **~é ovzduší** приятелска, дружеска атмосфера

kamarádstv|í, **-í** ср. разг. приятелство, другарство, дружба: **udělat to z ~í** тоѝ направи това заради приятелството, от приятелски чувства

kamaril|a, **-y** ж. 1. истор. камарѝла (партия на приближените на испанския крал Фердинанд VIII) 2. прен. камарѝла (приближени на държавния глава)

- kamaš[e]**, -e *жс.* 1. гамаш; *обикн. мн.* ~e, -í га-
маши 2. *само мн.* ~e; -í плетени топли дѣтски
панталони; вълнен клін
- kamaš[ky]**, -ek *жс. мн. умал.* плетени топли
дѣтски панталони
- kambal[a]**, -y *жс. зоол.* камбала (*риба*) (Rhom-
bus)
- kamej(e)**, -e *жс.* камѐя
- kamélie**, -e *жс. бот.* камелия (Camellia)
- kaméliov[ý]**, -á, -é който се отнася до камелия:
~ý květ цвят от камелия
- kamelot**, -a *м.* уличен вестникопродавач,
вестникопродавец; уличен продавач на вѣст-
ници: **pokřik** ~ů вѣк на вестникопродавци
- kamelotk[a]**, -y *жс.* улична вестникопродавачка
- kámen**, -e/-u *м.* 1. камък: **hodit po někom** ~em
t v r d ý хвърля камък по някого и прен.
~ tvrd като камък; **co by ~em dohodil** на
един хвърлей място; ~ mi spadl ze srdce
камък ми падна от сърцето; ~ úrazu пре-
пънникамък, спънникамък; **nenechat ~ na ~i** не
оставя камък върху камък 2. камък, обра-
ботен с някаква цел, изделие от камък: **pa-
mětní** ~ надгробен камък; **základní** ~ основен
камък; **zkušební** ~ пробен камък 3. нанос,
утайка от камък или напomniaща камък: **ko-
telní** ~ котлен камък; **zubní** ~ зъбен камък;
žlučový ~ жлъчен камък, камък в жлъчката;
ledvinový ~ бъбречен камък, камък в бъбре-
ците 4. предмет, напomniaщ камък, камъче:
bílé a černé ~y плоски кръгчета, използвани
като фигурки при игра на дама; пъллове
- kamencov[ý]**, по-рядко **kamenečn[ý]**, -á, -é който
се отнася до стипца
- kamen[ec]**, -ce *м. хим. минер.* стипца
- kamenečný** *вж. kamencový*
- kamének** *вж. kamínek*
- kamen[ět]**, -ím, 3. *мн.* -ějí/-í *несв.* 1. вкаменявам
се, ставам на камък, каменя: **nohy mi ~ěly**
краката ми се вдървяваха, подкосяваха се от
уплаха 2. *прен.* вцепенявам се, втвърдявам
се, ставам безчувствен: **srdce mužů ~ěla**
сърцата на мъжете изстиваха, ставаха без-
чувствени
- kamen[í]**, -í *ср.* 1. събир. камъни: **perly a drahé**
h á z e t p o ~í бисери и скъпоценни камъни
~někom blátem a ~ím *прен.* хвърлям кал по
някого 2. камънак
- kamenick[ý]**, -á, -é каменарски, каменодѣлски
- kamenictv[í]**, -í *ср.* каменарство, каменодѣлство
- kameník**, -a *м.* каменар, каменодѣлец
- kamenin[a]**, -y *жс.* 1. каменина 2. каменинови
издѣлия, издѣлия от каменина
- kameninov[ý]**, -á, -é каменинов: ~é nádobí каме-
нинов съд, съд от каменина
- kamenit[ý]**, -á, -é каменѝст, каменлив: ~é cesty
života *прен.* каменѝстите, трънливите пъ-
тища на живота
- kamenn[ý]**, -á, -é 1. каменен; който се отнася
до камък: ~ý lom каменолòмна, каменна ка-
риєра 2. каменен, направен от камък: ~á
stavba каменна пострòйка; **doba ~á археол.**
каменна епòха 3. *прен.* каменен: ~é svaly
мускули като камък; ~é uhlí каменни
вѣглища; ~á sůl каменна сол 4. неподвижен,
каменен, вкаменѝн, окаменял (*за лице, за*
израз): ~á tvář каменно лице 5. *книж.* хла-
ден, твърд, безчувствен, неотстъпчив; твър-
доглав: ~é srdce каменно сърце
- kamenně** *нар.* каменно, като камък: ~ chladná
žena женà, студена като камък
- kamenolom**, -u *м.* каменолòмна, каменна
кариєра
- kamenoryt**, -u *м.* гравюра, резба върху камък
- kamenorytin[a]**, -y *жс.* гравюра, резба върху
камък
- kamenotisk**, -u *м. полигр.* литография
- kamenouheln[ý]**, -á, -é каменовѣглен: ~é doly
каменовѣглени мѝни
- kamen[ovat]**, -uji/*разг.* -uju *несв. (koho)* за-
мѝрям с камък (*някого*), хвърлям камък (*по*
някого) и *прен.*
- kamer[a]**, -y *жс.* 1. тъмна камера на оптически
уред 2. камера, апарат: **fotografická** ~a фото-
камера; **filmová** ~a кинокамера, камера, ки-
носнимачен апарат; **televizní** ~a телевизиòн-
на камера
- kameraman**, -a *м.* кинооператор, оператор
- kameramank[a]**, -y *жс.* кинооператорка, опе-
раторка
- kameramansk[ý]**, -á, -é кинооператорски, опе-
раторски
- kamín[ek]**, *книж.* **kamén[ek]**, -ku *м. умал.* ка-
мъче: **křesací** ~ek крѝмък за огниво; ~ek pe-
kelný адски камък; **žlučové, močové** ~ky *мед.*
жлъчни камъни, камъни в жлъчката, камъни
в пикочния мехур, в бъбреците, бъбречни
камъни
- kamínk[a]**, -ek *ср. мн. умал. експр.* пѝчица,
мàлка пѝчка
- kamion**, -u *м.* камиòн, àвтофургòн
- kamizol[a]**, -y *жс.* камизòла
- kamizolk[a]**, -y *жс. умал.* камизòлка
- kamkoli(v)** *местоим. нар.* 1. *неопред. (за*
посока) където и да è, навсякъде: **půjdu ~,**
jen ne domů ще отида където и да è, сàмо не
вкъщи 2. *относит.* какъдето и да е, където

kanad|ky, -ek канадќи (*високи обувки с врџки*) **2.** кѣнки за хокеј на лед

kanafas, -u *м. текст.* дюшеклѣк, плѣтна басма на ширѣта ♦ **жбуѣнѣи**

kanafasov|ý, -á, -é от плат дюшеклѣк; кѣйто се отна́са до дюшеклѣк, до плѣтна басма на ширѣки райѣта: **~é povlaky** калѣфи от плѣтна басма на райѣта

kanál, -u *м.* канал: **zavlažovací** ~ напоителен канал; **zavodňovací** ~ напоителен канал; **odvodňovací** ~ *техн.* отводнителен канал; **přenosový** ~ *киберн.* канал за врѣзка

kanál|ek, -ku *м. умал.* каналче, малѣк канал

kanálie, -e *ж. вулг.* **1.** каналия, мрѣсник, негѣдник, мошѣник, вагабонтин **2.** пасмина, па плач

kanalizace, -e *ж.* **1.** канализация: **vybudovat** ~и прокарам канализация **2.** канализация, канализиране: **~e Vltavy** канализиране на Влтава

kanaliz|ovat, -uji/*разг.* -uju *несв. и св. (со)* канализирам (*нещо*), снабдявам/снабдя с канализация (*нещо*): **~ovat město** канализирам град

kanálov|ý, -á, -é кѣйто се отна́са до канал: **~á mříž** решѣтка на канал

kanap|e, -e *ср.* кушѣтка, канапѣ

kanapátk|o, **kanapíčk|o**, -a *ср. умал. експр.* канапѣнце

kanár, -a *м. зоол.* канарче (*Serinus canaria*)

kanárč|í, -í, -í кѣйто се отна́са до канарче: **~í zpěv** пѣсен, пѣсни на канарче; **~í klec** клѣтка за канарчета

kanár|ek, -ka *м. умал.* канарче(нце)

kanárkově *нар.* с цвят на канарче: **~ žlutý** жѣлт като канарче

kanárkov|ý, -á, -é кѣйто се отна́са до канарче: **~é kalhoty** панталѣни с цвят на канарче

kanář|í, -í, -í кѣйто се отна́са до канарче: **~í zpěv** пѣсен, пѣене на канарче

kanav|a, -u *ж. текст.* канава и *прен.*

kancelář, -e *ж.* **1.** канцелария, бюрѣ, кабинет, ѣфис (*помещение*) **2.** канцелария, агенция, бюрѣ (*институция*): **informační** ~ справѣчно информационално бюрѣ, бюрѣ справки; **cestovní** ~ туристическа агенция; **Česká tisková** ~ (**ČTK**) Чѣшка телеграфна агенция (**ЧТК**); **Česká dopravní** ~ (**Čedok**) Чѣдок (Чѣшка туристическа агенция)

kancelářsk|ý, -á, -é канцеларски: **~ý papír** канцеларски ♦ **жбуѣнѣи**

kancionál, -u *м.* канционал, сбѣрник с католически религиозни пѣсни

kancelář, -e *м.* канцлер: **říšský** ~ райхсканцлер
kancelářský, -á, -é канцлерски
kancelářství, -í, -í *ср.* канцлерство
kanč|í **I**, -í, -í глигански; който се отнася до глигън
kanč|í **II**, -ího *ср.* глиганско месò, месò от глигън
kandahár, -u *м. спорт.* кандахар
kandelábr, -u *м. разг.* канделябър, уличен фенер
kandidát [-dy-], -a *м. (čeho, na co)* кандидат (за нещо): ~ **strany**, ~ **na členství ve straně** кандидат-член на партия; ~ **trůnu** претендент за трона; ~ **filologických, technických věd** *остар.* кандидат на филологическите, техническите науки
kandidátk|a **I** [-dy-], -y *ж.* кандидатка
kandidátk|a **II** [-dy-], -y *ж. полит.* листа, списък на кандидатите (при избори)
kandidátn|í [-dy-], -í, -í кандидатски: ~í **listina** листа, списък на кандидатите (при избори)
kandidátsk|ý [-dy-], -á, -é кандидатски: ~á **lhůta** кандидатски стаж; ~á **disertační práce** *остар.* кандидатска дисертация
kandidátstv|í [-dy-], -í *ср.* 1. кандидатстване, кандидатстване 2. кандидатски стаж
kandidatur|a [-dy- -tu-/-dy- -tú-] -y *ж.* 1. (na co) кандидатúra, кандидатстване (за нещо): **zřici se ~y** откажа се от кандидатурата си, снѐма кандидатурата си 2. *разг. остар.* кандидатска степен: **dosáhnout ~y** получа кандидатска степен
kandid|ovat [-dy-], -uji/*разг.* -uju *несв. полит.* 1. (kam, zač/náč) издигам кандидатурата си (за нещо), кандидатствам (за нещо): ~uje **za/na poslance** издига кандидатурата си за нарòден представител, за депутат 2. (koho kam, zač) издигам (нечия) кандидатúra, издигам кандидатурата (на някого за нещо): ~ovat **někoho za poslance** издигам кандидатурата на някого за депутат
kandík, -u *м. бот.* кучешки зѐби (Erythronium)
kand|ovat, -uji/*разг.* -uju *несв.* кандирам, озахарявам плодове
kandys, -u *м.* небѐт-шекѐр
kandysov|ý, -á, -é *в съчет.* ~ý **cukr** небѐт-шекѐр
kandyt, -u *м., обикн. мн.* ~kandyt|y, -ů кандирани, овàляни в захар желирани бонбони
kán|ě **I**, -ě *ж. зоол.* каняк, мишелòв (Buteo)
kán|ě **II**, -te *ср.* 1. млàд каняк, мишелòв 2. *експр.* детѐ, рòжбица: **matka se svými kánaty** майката със своите дечица 3. *по-рядко* детѐ-член на спортната организация „Сòкол“

kan|ec, -ce *м.* 1. глигън: **divoký ~ec** глигън, дива свиня 2. нѐрез
kaňhal, -a *м. експр.* драскач, мазàч, цапàч
kaňh|at, -ám *несв. експр.* 1. драскам, цапам: ~at **po papíru** драскам, оставям мастилени петна по хартия 2. развàлям, оцапвам работа: ~at **zkoušky** провàлям изпити
kán|í, -í, -í който се отнася до каняк, до мишелòв: ~í **pera** перà от каняк, от мишелòв
kanibal [-ny-], -a *м.* канибал, людоед, човекоядец
kanibalizm|us [-ny-], **kanibalism|us** [-ny-/-iz-], -u *м.* канибализъм, човекоядство, людоедство
kanibalsky [-ny-] *нар.* канибалски, човекоядски, людоедски
kanibalsk|ý [-ny-], -á, -é канибалски, людоедски, човекоядски
kanibalstv|í [-ny-], -í *ср.* канибалство, канибализъм, човекоядство, людоедство
kaňk|a, -y *ж.* 1. петно (обикн. мастилено): **udělat ~u** направя, лѐпна петно, лекѐ 2. *прен.* петно (на репутация)
kankán, -u *м.* канкан
kankánov|ý, -á, -é канканов
kaňk|at, -ám *несв. (čím po čem)* оставям, прàвя петна (с нещо по нещо): ~at **inkoustem** прàвя мастилени петна
káno|e, -e *ж. и нескл. ср.* 1. кану (индианска лодка) 2. *спорт.* кану
kanoist|a, -y *м. спорт.* кануист; състезател по кану
kanoistick|ý [-ty-], -á, -é който се отнася до спорта кану: ~ý **závod** състезание по кану
kanoistik|a [-ty-], -y *ж. спорт.* спортно грѐбане с кану
kanoistk|a, -y *ж. спорт.* кануистка; състезателка по кану
kanón **I**, -a *м. разг. експр.* голям специалист, капацитѐт, авторитѐт, спец: **ten je na to ~ to** е голям специалист, голям майстор е в това
kanón|a, -y *ж. разг. експр.* голям специалист, капацитѐт, авторитѐт, спец: **ten je na to ~ to** е голям специалист, голям майстор е в това
kanón|ek, -ku *м. умал.* орѐдийце, мàлък топ: **dětský ~ek** дѐтско орѐдие
kanónen|fut, -u *м. разг. експр.* пұшечно месò
kanonick|ý [-ny-], -á, -é *книж.* канонически: ~é **právo** *църк.* каноническо право
kanonizac|e [-ny-], -e *ж. църк.* канонизация
kanoniz|ovat [-ny-], -uji/*разг.* -uju *несв. и св.*

книж. **1.** църк. канонизирам; провъзгласявам за светец **2.** *прен.* канонизирам, узаконявам, превръщам в правило

kanonýr, -a *м. разг. експр.* артилерист, топчия

kaňour I, -a *м. одуш. 1. експр.* голям глиган **2.** нєрез

kaňour II, -u/-a *м. неодош. разг. експр.* мастилено петно

kan|out, -u, обикн. третол. -е *несв. книж.* капє, течє, рони се (*за сълзи*): **slzy mu ~ou z očí** сълзи му текат, капят от очите

kanovník, -a *м.* каноник, висш католически духовник

kantát|a, -y *ж. муз. лит.* кантата

kantátov|ý, -á, -é който се отнася до кантата

kantilén|a [-ty-], *-y* *ж. муз.* кантилена

kantizm|us [-ty-], **kantism|us** [-tyz-], *-u* *м. филос.* кантианство

kanton, -u *м.* кантон (*административна единица*)

kantor, -a *м. 1. разг. експр.* даскал; учител, преподавател **2. остар.** учител, диригент на църковния хор

kantork|a, -y *ж. разг. експр.* даскалица; учителка, преподавателка

kantor|ovat, -uji/разг. -uju *несв. разг. експр.* даскалувам, учителствам

kantorsky *нар. разг. експр. 1.* даскалски **2.** менторски: **~ poučovat** поучавам менторски, по даскалски маниєр

kantorsk|ý, -á, -é *разг. експр. 1.* даскалски, учителски, преподавателски: **~á tradice** даскалска традиция **2. прен.** менторски

kantorstv|í, -í *ср. разг.* даскалџк, учителстванє: **věnovat se ~í** посвещавам се на даскалџка

kantořin|a, -y *ж. разг. експр.* даскалџк, учителстванє: **jít na ~u, dát se na ~u** ставам/стана даскал, учител

kantoř|ít, -ím *несв. разг. експр.* даскалувам, учителствам

kantov|ec, -ce *м.* кантианец

kantůr|ek, -ka *м. разг. експр.* даскалче, учителче

kantýna, -y *ж.* лавка, бюфєт, столова

kantýnsk|á, -é *ж.* лавкаджийка, бюфєтчийка, управителка на столова

kantýnsk|ý I, -á, -é който се отнася до лавка, бюфєт; до столова: **~á místnost** помещєние на лавка, на бюфєт; помещєние на столова

kantýnsk|ý II, -ého *м.* лавкаджия, бюфєтчия; управител на столова

kanýr *вж. karnýr*

kanyřek *вж. karnýřek*

kanystř, -u *м.* бидон, туба

kaolin, -u *м. минер.* каолин

kaolink|a, -y *ж. разг.* каолинов завод, завод за каолин

kaolinov|ý, -á, -é каолинов: **~é mléko** каолин, разтворєн във вода

kap, káp *междум.* кап-кап

kap, -u *м. книж.* нос, кап (*обикн. само в някои географски названия*): **~ Verde** Зелєни нос

kapacit|a, -y *ж. 1.* капацитєт; мощност, вместимост; товароподємност: **~a plíc** вместимост на бєлите дробовє; **výrobní ~a** производствєна мощност; **provozní ~a** производствєн капацитєт **2. разг.** капацитєт, авторитєт, изтџкнат специалист, светило: **lékařská ~a** лєкар-специалист, капацитєт; **vědecká ~a** светило на науката, капацитєт; **světová ~a** специалист, капацитєт от световна величина

paračk|a, -y *ж. мед. разг.* систєма за инфузия, за венозно вливане

kapalin|a, -y *ж.* течност: **brzdová ~a** *техн.* спирална течност

kapalinov|ý, -á, -é който се отнася до течност: **~á brzda** *техн.* хидравлична спиралка

kapaln|ět, -ím, 3. мн. -ějí/-í *несв.* втечнявам се, ставам течєн, превръщам се в течност: **páry ~ějí** парите се кондензират

kapaln|ít, -ím *несв.* втечнявам, превръщам в течност, кондензирам

kapaln|ý, -á, -é течєн: **~á látka** течност; **skupenství ~é** *физ.* течнє (агрегатнє) състояниє; **~ý plyn** течєн, втечнєн газ; **~é palivo** течнє гориво

kapánek, kapátko, kapek, kapínek, kapíček *нар.* малко, мџничко, мџнинко: **~ povyrostl** пораснал є мџничко; **~ si zdřímnu** щє си подрємна мџничко

kapán|í, -í *ср. 1.* капєне **2. готв.** кұс-кұс

kap|at, -u/-ám *несв. 1.* капя: **pot mu ~e s čela** пот му капє от челото; **už ~e** *безл.* вєчє капє, прџска, закапа, запрџска (*за дџжд*) **2. разг. експр. капя, текà (*за пари, печалба*): **korunky mu pěkně ~ou** крєнитє, паричките текат към нєго **3.** капвам (*лекарство*): **~at někomu kapky do oka** капвам някому капки в окото**

kapátko I, -a *ср.* капкомєр, пипєта, гутатор

kapátko II *нар. вж. kapánek*

kapavčít|ý, -á, -é *мед.* гонорєєн, триперєн

kapavk|a, -y *ж. мед.* гонорєя, трипер

káp|ě, -ě *ж.* капишєн: **mnišská ~ě** монашєски капишєн

kapek *вж. kapánek*

kapel|a, -y *ж.* оркєстър: **vojenská ~a** воєнєн

оркестър; **dechová ~a** дъхов оркестър; **džezová ~a** джазов оркестър
kapelnícký, -á, -é капелмайсторски; **~ý pult** капелмайсторски пульт
kapelníč[í]t, -ím несл. разг. капелмайстор съм
kapelník, -a м. капелмайстор, капелник
kapénk|a, -u ж. умал. капчица
kapénkov|ý, -á, -é мед. капков: в съчет. **~á infekce** капкова инфекция
kapecn|é, -ého ср. джобни пари, пари за харчене: **měsíční ~é** джобни пари за един месец, на месец
kapecn|í, -í, -í 1. джобен; който се отнася до джоб: **~í hodinky** джобен часовник; **~í svítlna** джобно фенерче; **~í nůž** джобно ножче; **~í zloděj** джебчия **2.** джобен формат: **~í slovník** джобен речник, речник в джобен формат
kapecn|íček, -ku м. умал. (носна) кърпичка: **vyšívání ~ek** бродирана носна кърпичка
kapecník, -u м. носна кърпа: **utřít si nos do ~u** изтрий си носа с кърпа
kapiček вж. **kapánek**
kapičk|a, kapiňk|a, -u ж. умал. капчица
kapičku вж. **kapku**
kapi|e, -e ж. капия (сорт чушки)
kapilár|a, -u ж. физ. анат. земед. капиляр
kapilárk|a, -u ж. физ. анат. земед. капиляр
kapilárn|í, -í, -í физ. анат. земед. капилярен
kapínek вж. **kapánek**
kapinka вж. **kapička**
kapinku вж. **kapku**
kapír|ovat, -uji/разг. -uju несл. малко остар. разг. (–, со) разбйрам (нещо): **už (to) ~uješ?** вече разбйраш ли?
kapitál, -u м. **1.** капитал, богатство и прен.: **duševní ~** духовен капитал **2.** юрид. фин. капитал: **žít z ~u** живяв от капитал **3.** икон. капитал: **mezinárodní ~** международният капитал; **bankovní ~** банков капитал; **finanční ~** финансов капитал; **oběžný ~** оборотен капитал; **fixní, základní ~** основен капитал; **stálý, konstantní ~** постоянен капитал
kapitál|ek, -ku м. умал. капиталче, капиталец, малък капитал
kapitalisace вж. **kapitalizace**
kapitalisovat вж. **kapitalizovat**
kapitalist|a, -u м. **1.** капиталист: **vyvlastnění ~ů** остар. експроприация на капиталистите **2.** разг. експр. остар. тузър, голям богатъш
kapitalistick|ý, -á, -é капиталистически: **~é země** капиталистически страни
kapitalistk|a, -u ж. **1.** капиталистка **2.** разг. остар. тузърка, голяма богатъшка

kapitalizac|e, -e ж. капитализация, капитализиране
kapitalizm|us, kapitalism|us [-zm-], **-u** м. капитализъм: **monopolistický ~us** монополистичен капитализъм; **státní ~us** държавен капитализъм
kapitaliz|ovat, -uji/разг. -uju несл. и св. (со) капитализирам (нещо)
kapitáln|í, -í, -í разг. експр. огромен, страховтен, генерален, гигантски, значителен: **~í hlad** зверски глад; **~í mráz** страшен студ; **~í hlouplost** огромна, страшна глупост; **~í chlapík** страховтно момче; момче на място; момче един път
kapitálově нар. **1.** по отношение на капитал, в капиталово отношение, капиталово **2.** с капитал: **účastnit se ~** участвам с капитал
kapitálov|ý, -á, -é капиталов; който се отнася до капитал: **~á investice** капиталовложение; **~é úroky** лихви, проценти от капитал
kapitán, -a м. капитан: **~obchodní lodi** капитан на търговски кораб; **~ mužstva** спорт. капитан на отбор
kapitánk|a, -u ж. капитанка, жена-капитан: **~a košíkářek** спорт. капитан на баскетболистки, на женски баскетболен отбор
kapitánsk|ý, -á, -é капитански: **~ý můstek** капитански мостик; **~á hodnost** капитанско звание, капитански чин
kapitol|a, -u ж. глава, раздел, част (от книга): **začala nová ~a světových dějin** прен. започна история на света
~a това е друг въпрос, това е друга работа; **to je ~a sama pro sebe** това е специален случай, нещо уникално
kapitul|a, -u ж. църк. епископски, духовен събор: **vyšehradská ~a** вишеградска епископска църква
kapitulac|e, -e ж. **1.** капитулация: **bezpodmínečná ~e** безусловна капитулация **2.** (před něčím, před někým) капитулация, капитулиране (пред нещо, пред някого)
kapitulačn|í, -í, -í който се отнася до капитулация: **~í podmínky** условия за капитулация
kapitulant, -a м. капитуланта, пораженец
kapitulantsky нар. капитулантски, пораженски: **jednat ~** действам капитулантски
kapitulantsk|ý, -á, -é капитулантски, пораженски: **~á politika** капитулантска политика, политика на капитулация, пораженска политика
kapitulantstv|í, -í ср. капитулантство, поражение
kapitul|ovat, -uji/разг. -uju несл. и св. **1.** капи-

тулірам: **pevnost ~ovala** крепостà капи-
туліра **2.** (*před čím, před kým*) *прен.* капи-
тулірам, отстъпвам, предавам се (–, *пред не-
що, пред някого*): **~ovat před silou myšlenky**
капитулірам, отстъпвам/отстъпя пред си-
лата на мисълта, на разума

kapka[a, -y] ж. 1. капка: **vodní ~a** водна капка; **vypít do poslední ~y** изпия до последната капка; **brát lék po ~ách** вземам лекарство на капки

като капка в морето, като че ли се провали
вдън земя; **utopit v kapce vody někoho** удавя
някого в капка вода; **zůstala v něm ~a hoř-
kosti** в него остана мъничи горчивина **3. мн.**
kapk/y, kapек капки (*лекарство*): **oční ~y**
капки за очи; **hofmanské, valeriánské ~y** вале-
рианови капки

kapku, karičku, kapinku нар. разг. ма̀лко, ма̀ничко, ма̀нинко: ~ **pojedl** нар. то̀й ха̀пна ма̀лко; **rukáv je ~ delší** рѣка̀вѣт е ма̀ничко по̀дѣлѣт

ка̀рпан, -а м. *църк.* капелàн, помòщник на свещеник *(при католиците)*

кар|е, -е *жс.* параклис, капела

kapličk|a, -y ж. 1. умал. параклисче 2. експр. любима стая или сграда: **mokrá ~a шег.** крѣчма 3. ниша със статуя на светец

карп|а, -у ж. торбà, калѣф за юргàн

káp|nout, -nu св. 1. **ка̀пна: slza jí ~la z oka** сълза̀
и ка̀пна от око̀то

угòдя някому, поласка́я някого **2.** *обикн. безл.*

-не *експр.* **ка̀пне** (за печалба, придобивка):

počítal, že mu něco ~ne toï se nadývaše, че

ще му кàпне нèщо, че ще спечèли нèщо **3.** (*на ко̀но, на со*) *разг.* натѣкна се, попа̀дна (*на ня-кого, на нѐщо*), улу̀ча, уцèля (*ня̀кого, нѐщо*):

božskou призна̋я си йстината, ка̋жа си пра-
вичката; изплѹя камъчето

ка̀рпо, -а *м. и ср.* **1.** *разг.* шеф, главата̀р, вода̀ч: **она је у родинѐ ~о** *тя* кома̀ндва в семѐйството; **бѐт ~о в нѐщем, на нѐщо** спѐц, специа̀лист сѐм по нѐщо, в нѐщо **2.** *жарг.* надзира̀тел (*на затворници, на концлагеристи*)

капот|а -у ж. 1. капак (на автомобиль, трактор, самолет) 2. техн. кожух (на мотор) 3. гюрюк: **otevřít, zvednout ~u** вдігна капака; вдігна гюрюка

карoun, -а м. 1. скопѣн петѣл (уگویаван за месо)
2. прен. експр. евъх (дебел и глупав човек)

karoun|í, -í, -í който се отнася до скопѣн петѣл
(угояван за месо): **~í maso** месо от скопѣн
петѣл

kapoun|ovat, -uji/разг. -uju скопѣвам (*нетли
и под.*)

karounovat|ět, -ím, 3. мн. -ějí/-í *несв. экспр.*
 пълнѐя, отпўскам се, стѝвам равнодўшен (в
 сексуално отношение)

károvsk|ý, -á, -é жарг. който се отнася до над-
зирател (на затворници, на концлагеристи)

карпамѡшѣн (Cypins) ♦ mĭjako
 ~ мълчи като риба; **cítím se jako ~ ve vodě**
 чѹвствам се като риба във вода

kapra|dʹ, -di/-dě ж. бот. папрат (Dryopteris)

kaprad|í, -í *ср. събир. бот.* папрат

kapradin|a, -y ж. бот. папратовидно растение
(Polystichum)

kaprál, -a *м. оstar. воен. и жарг.* капрál, ефрèйтор; *прен. разг. експр.* фелдфèбел

kaprál|ovat, -uji/разг. **-uju** неск. остар. **1.** разг. *експр.* заповядвам; наредждам, като фелд-фёбел **2.** *истор.* служа като фелдфёбел

kapralsky нар. по капрáлски, по фелдфèбелски:
~ **se rozkřikovat** разvíквам се като фелд-
фèбел

kapralsk|ý, -á, -é капра́лски; *прен.* фелдфе́-
белски, заповѣднически, груб: **~é způsobu**
фелдфе́белски маниѐри

капріс, -е *м.*, **капріс|е, -е** *ж.*, *обикн. мн. капріс|е, -(і) разг.* капрізи, прищѐвки, при-
ѐмици

kapriciózn|í, -í, -í капри́зен

kapricír|ovat se, -uji/se/разг. -ују се неслв. разг.
(-, паљ) капризничача (-, за нешто)

капрон, -у *м. текст.* капрон

kapronov|ý, -á, -é *текст.* капрòнов

karǵí, -í, -í шаранов; който се отнася до шаран:
~í maso месò от шаран

карříк, -а *м. умал.* шаранче

kapsa-ymc1.000 ♦ **uhodite prašit se,**

plácnout se přes ~u *разг.* покажа се щедър,

развържа си кесията, изръся се; **má zašitou**
~u **а**лчен е, стиснат е, не дава стотинка,
пукната парà не мòжеш да взèmеш от нèго;

nemůže loktem do ~y a) алчен е, стиснат е
б) няма пари, в кесията му се въдят мишки;
hospodařit do své ~y все гледам в моя джоб

да влѐзе; **to nejde z jeho ~y** (нали) не пла̀ща
от свòя джòб, с̀с свòи парì; **pálí ho ~a**
ръ̀цете го с̀рбят да х̀рчи; **znám (ho) jako**
svou ~u и з̀бите му з̀на̀м; **mít vítězství v ~e**

побѣдата ми е в кърпа вързана; **mám pŭl
hodiny cesty v** ~е спестих половин час път;

leze do ~y скіпо е, бїрка в джѡба; **schovat, strčit někoho do ~y** слѡжа/слāгам някого в джѡба си **2.** нєщо подѡбно на джѡб; *техн. мед. минно* джѡб

kapsář, -e *м.* джебчия, крадец
kapsářk|a, -y *жс.* джебчийка, крадла
kapsářstv|í, -í *ср.* джебчийство
kapsičk|a, -y *жс.* умал. джобче
kapsl|e, -e *жс.* 1. воен. капсу, капсула, възпламенителен заряд 2. капсула (упаковка на лекарства) 3. кутийка
kapslík, -u *м.* разг. капсулка
kapslov|a, -y *жс.* детски пистолет с капсу
kapslovn|a, -y *жс.* фабрика за капсу, за капсули
kapslov|ý, -á, -é който се отнася до капсу, до капсула; капсулен
kapuc|e, -e разг. **kapuc|a, -i** *жс.* капишон/капишон, качулка: **kabát s ~í** палто с качулка
kapucín I, -a *м.* одуш. църк. капуцин (монах)
kapucín II, -u *м.* неодош. капучино (кафе)
kapučino, cappuccino [каричі-], **-a** *ср.* капучино: кафе с малко мляко: **pít ~a** пия кафе с мляко
kapucínsk|ý, -á, -é църк. капуцински: **~ý řád** орден на капуцините
kapuck|a, -y *жс.* умал. капишонче, малка качулка, качульчица
kapust|a, -y *жс.* 1. брѝкселско, нѝмско зеле: **růžičková ~a** брѝкселско зеле 2. ястие, приготвено със зеле
kapustičk|a, -y *жс.* умал. зелце, зеленце
kapustov|ý, -á, -é зелев: **~é karbanátky** кюфтѝта от зеле със сланина
kaput *нар.* разг. съсипан, грѝги, в разстроено състояние: **má nervy ~** нѝрвите му не сá в рѝд
kár|a, -y *жс.* 1. двукѝлка, рѝчна количка: **táhnout ~u životních starostí** *прен. експр.* тѝгля колáта на житѝйските невѝли, впрѝгнат сѝм в хомѝта на живѝта; **vytáhnout z bláta ~u** извáда колáта, карѝцата от блатѝто 2. разг. експр. и жарг. колá, таратáйка (превозно средство, обикн. лека кола): **koupit si novou ~u** кѝпя си нѝва колá
kárá, -y *жс.* кáра, кáра
někoho ~ хвáна някого изкѝсо; **držet nad někým ~** дѝржá някого мнѝго стрѝго
karabáčnick|ý, -á, -é сѝпаджийски; кѝто се отнася до потѝсник, тирáнин: **~é metody** сѝпаджийски, тирáнски мѝтоди
karabáčník, -a *м.* сѝпаджия, потѝсник, тирáн
karabin|a, -y *жс.* 1. карабина 2. карабина (закопчалка кѝм парашут или алпинистко вѝже)
karabink|a, -y *жс.* умал. закопчалка, закачалка кѝм парашут или алпинистко вѝже: **~a na řetízku k hodinám** закопчалка на синджирче за джѝбен часовник

karaf|a, -y *жс.* гарáфа: **~a s pitnou vodou** гарáфа с водá за пѝене
karafiát, -u *м.* бот. карамфил (Dianthus): **rudý ~** карамфил
karafiátov|ý, -á, -é карамфилѝ; кѝто се отнася до карамфил
karambol, -u *м.* 1. карамбѝл (в билиард) 2. *прен.* мелѝ, сблѝсѝк, стѝлкновѝние, катастрѝфа: **nepříjemný ~ jsem měl s ním** *прен.* ймах с нѝго неприятен сблѝсѝк, конфликт
karamel, -u *м.* карамѝл
karamel|a, -y *жс.* карамѝл (бонбон)
karamelk|a, -y *жс.* умал. карамѝлче (бонбон)
karamelově *нар.* карамѝлено, карамѝлово
karamelov|ý, -á, -é карамѝлен, карамѝлов: **~ý odstín** карамѝлен оттѝнѝк
káran|ec, -ce *м.* осѝден на принудителна рáботá, кáторжник
karantén|a, -y *жс.* 1. карантѝна: **má ~u** под карантѝна 2. карантѝна (помещение): **umístit do ~y** слѝжа в карантѝнно помещѝние, карантинѝрам
karantén|í, -í, -í карантинен: **~í blok** карантинно отделѝние
kararsk|ý, -á, -é карáрски: **~ý mramor** карáрски мрáмор
karas, -a *м.* зоол. карáс (puša) (Carassius)
karát, -u *м.* карáт
kár|at, -ám *несв.* (koho pro co, za co) мѝмря стрѝго, укорявам, порицáвам (някого в нещѝ), упрѝквам (някого в нещѝ, за нещѝ)
karatel, -e *м.* кѝто наkáзва; кѝто укорявá, мѝмри; порицáтел
karatelk|a, -y *жс.* кѝто мѝмри, кѝто наkáзва, кѝто укорявá; порицáтелка
karatsky *нар.* настáвнически; укорѝтелно: **~hledět** глѝдам укорѝтелно
karatsk|ý, -á, -é настáвнически, укорявáщ: **~ý tón** настáвнически тон
karavan|a, -y *жс.* кервáн
karavel|a, -y *жс.* каравѝла
káravě *нар.* укорѝзнено, укорѝтелно, порицáващѝ: **~ pohledět** поглѝдна укорявáщѝ, порицáващѝ, укорѝзнено
kárav|ý, -á, -é укорѝзнен, укорявáщ, порицáващ: **~ý tón** укорѝзнен, порицáващ, укорявáщ тон
karb, -u *м.*, **karb|a, -y** *жс.* строит. сѝд за гáсе-не на вáр
karban, -u *м.* комáр, хазáрт (обикн. на карти)
karbanát|ek, -ku *м.* кюфтѝ: **zeleninový ~ek** зеленчѝково кюфтѝ
karbanice, -e *жс.* комарджийка (картоигрaчка)

karbanický, -á, -é комарджийски, хазартен (*картоиграчески*): ~á **vášeň** комарджийска страст
karbaník, -a м. комарджия (*картоиграч*)
karban|it, -im несл. играя страстно комар (*на карти*)
karbid, -u м. хим. карбид
karbidk|a, -y ж. разг. карбидна лампа
karbidov|ý, -á, -é карбиден: ~á **lampa** карбидна лампа
karbol, -u м. хим. карбъл
karbolin, -u м. хим. карболинѐм: **lod', napuštěná ~em** кора̀б, импрегниран с карболинѐм
karbolinov|ý, -á, -é който се отнася до карболинѐм
karbolov|ý, -á, -é карболов: ~ý **zápach** мирис на карбъл; ~é **mýdlo** карболов сапун
karbon, -u м. 1. геол. карбон, каменовъгления период от палеозойската ера 2. индиго
karbonář, -e м. полит. истор. карбона̀р: **italští ~i** италиански карбона̀ри
karbonát, -u м. хим. карбона̀т
karbonov|ý, -á, -é хим. карбонов; в съчет. ~ý **papír** индиго
karborund|um, -a ср. хим. техн. карборунд
karbunkl, -u м. 1. мед. карбункул, голям гноен църей 2. минер. тъмночервен скъпоценен камък - гранат или рубин
karburátor, -u м. карбуратор: ~s **kompenzační tryskou** карбуратор с компенсационен жиگلър/жикльор; ~ **spádový** карбуратор с падаща струя
karburátorov|ý, -á, -é карбураторен; който се отнася до карбуратор
karcer, -u м. остар. учил. карцер; затваряне на ученик в училище за наказание
carcinom, -u м. мед. карцином, рак
kardan, -u м. техн. кардан, карданно предаване
kardinál [-dy-], -a м. кардинал
kardináln|í [-dy-], -í, -í кардинален, главен, основен, най-важен, съществен: ~í **otázka** кардинален проблем, кардинален въпрос; ~í **chyba** основна грешка, голяма грешка
kardinálsk|ý [dy-], -á, -é кардиналски
kardiocentr|um [-dy-], -a ср. кардиологичен център, кардиоцентър
kardiograf [-dy-], -u м. мед. кардиограф
kardiogram [-dy-], -u м. кардиограма
kardiolog [-dy-], -a м. кардиолог
karetn|í, -í, -í който се отнася до карти за игра: ~í **hra** игра на карти; ~í **stolek** маса за игра на карти
karfiol, -u м. разг. карфиол, цветно зеле

(*Chrysanthemum balsamita*); *дуал.* калôферче, карнабит
karfiolov|ý, -á, -é разг. който се отнася към карфиол, към цветно зеле: ~á **polévka** супа от карфиол, от цветно зеле
kariér|a, -y ж. кариера: **politická ~a** политическа кариера; **udělat ~u** направя кариера
kariérist|a, -y м. кариерист: **bezpáteřný ~a** безгръбначен кариерист
kariériz|mus, **kariéris|mus** [-zm-], -mu м. кариеризъм
karikatur|a, -y ж. 1. карикатура: ~y **známých osobností** карикатури на известни личности 2. неумело, изопачаващо наподобяване: ~a **povídky** карикатура на разказ
karikaturist|a, -y м. карикатурист
karikaturistk|a, -y ж. карикатуристка
karik|ovat, -uji/разг. -uju несл. (*кого, со*) 1. окарикатурявам (*някого, нещо*), правя карикатура (*на някого, на нещо*): ~ovat **malo-měšťáctví** осмивам еснафството 2. имитирам (*някого, нещо*): ~ovat **něčí způsoby** имитирам нечий маниери
karkulka, -y ж. **Červená ~a** Червената шапчица; **po-hádka o Červené karkulce** приказка за Червената шапчица
karle, -te ср. разг. джанка, слива
karm|a, -y ж. газон нагревател за вода
karmelitán, -a м. църк. кармелит, член на Ордена на кармелитите
karmín, -u м. хим. кармин
karmínově нар. карминено, карминово: ~červený карминеночервен; карминово червен
karmínov|ý, -á, -é карминен, карминов: ~á **červeň** карминено, карминово червен цвят, карминово червено
karnet, -u м. карнѐтка (*джобен бележник с листа за късане*)
karneval, -u м. карнавал: **benátský ~** венециански карнавал
kárn|ý, -á, -é наказателен, изправителен: ~ý **prostředek** наказателна мярка; ~ý **tábor** наказателен, изправителен лагерь
karnýr, разг. **kanýr**, -u м. волан, рюш (*на дреха и под*): ~ **na záclonách** волан на пердѐта
karnýr|ek, разг. **kanýr|ek**, -ku м. умал. воланче, рюшче (*на дреха и под*)
kár|o, -a ср. 1. карѐ (*на тъкан*) 2. карѐ (*кариран плат*), карѐрано 3. мн. **kár|a**, **kár** ср.; **kár|y**, ~ů м. карѐ (*карти*)
károv|ý, -á, -é 1. карѐран: ~a **látka** карѐран плат 2. *картоигр.* който се отнася до карò: ~á **sedma** седмица карò

karosář, -e м. производител на каросѣрии
karoserije, e жс. каросѣрия: **zavřená** ~e затворена каросѣрия

karos|ovat, -uji/разг. -uju несв. и св. (со) снабдявам с каросѣрия (нещо)

karoten, -u м. биол. каротин

karotk|a, -y жс. град. морков

kárování, -í карйране (за тъкан), карѣ: **módní** ~í модно карѣ

kárování, -á, -é карйран: ~á **látka** карйран плат; ~á **sukně** карйрана пола

kart|a, -y жс. 1. карта за игра: мн. **kar|ty**, -et карти за игра; **rozdat** ~y раздам карти; **hrát** v ~y, ~y играя карти, на карти; **vykládat** ~y ~~карти~~ **dní** ~~карти~~

karet къщички от карти; пясъчни кѹли; **odkrýt kartu** открйя, свалйя картите; **hrát s odkrytými** ~ami играя с открити карти; **vidím ti do karet** знам ти спатйите; **vyhodit poslední** ~u, **poslední trumf** изиграя последния си кѹз; **vsadit všechno na jednu** ~u залѹжа всйчко на една карта; ~a **mu vyšla** падна му се, излѣзе му добра карта; ~a **se obrátila** картата се обѣрна, нещата се обѣрнаха 2. род. мн. **kart** карта (за пътуване, за библиотека и под.)

kartáč I, -e м. четка: ~ **na šaty** четка за дрѣхи; ~ **na boty** четка за обѹвки; ~ **na vlasy** четка за коса; ~ **na podlahu** четка за под

kartáč II, -e м. воен. картѣч

kartáček, -ku м. умал. четчица; мѹлка четка: ~ek **na zuby** четка за зѣби

kartáčník, -a м. 1. четкар, производител на четки 2. по-рано продавач на четки

kartáč|ovat, -uji/разг. -uju несв. (—, со) четкам, чйстя с четка (нещо): ~ovat **si vlasy** четкам си косата; ~ovat **rýži** лющя орйз

kartáčov|ý, -á, -é кѹйто се отнѹся до четка: ~é **dřevo** дърво за четки; в сѣчет. ~ý **otisk, obtah** полигр. шпѹлта (за коректури)

kartář, -e м. 1. картоиграч 2. кѹйто глѣда на карти

kartářk|a, -y жс. глѣдачка на карти

kartářsk|ý, -á, -é картоиграчески, картаджййски

kartel, -u м. 1. икон. картѣл 2. малко остар. сдружѣние (на политически организации и под.)

kartelisace вж. **kartelizace**

kartelizace, -e жс. картѣлиране, обѣдиняване в картѣл, в картѣли

karteliz|ovat, **kartel|ovat**, -uji/разг. -uju несв. и св. (со) картѣлирам, обѣдинявам/обѣдиня в картѣл, в картѣли (нещо)

kartelovat вж. **kartelizovat**

kartezián, -a м. картезиѹнец

kartézsk|ý, -á, -é декартов: ~é **souřadnice** геом.

Декартови уравнѣния

kartičk|a, -y жс. умал. 1. мн. **kartičk|y** експр.

карти, игра на карти; **má rád** ~y обйча картите

2. разг. фиш, картѹн в картѹтѣка: **o**

každém pacientovi byla založena ~a за всѣки

пациѣнт ймаше картѹн 3. остар. по-рядко

разг. картѹнче с напечатан текст; билѣт (за

представлѣние, за пътѹване); визйтна карт-

тичка: **gratulační** ~a поздравителна картичка

kartk|a, -y жс. картичка: **poslat** ~u изпратя карти-

тичка; **dopisní** ~a пѹщенска картичка (с

благопожѣлания и под.)

kartografie, -e жс. картография

karton I, -u м. 1. картѹн 2. остар. картѹнена кутйя

3. кашѹн

karton II вж. **kartoun**

kartonážnic|e, -e жс. картѹнажничка, работ-

ничка в картѹнажната промишленост

kartonážník, -a м. картѹнажник, работник в

картѹнажната промишленост

kartón|ek, -ku м. умал. картѹнче, кашѹнче

kartonov|ý I, -á, -é картѹнен; кѹйто се отнѹся

до картѹн

kartonov|ý II, **kartounov|ý**, -á, -é басмѣн; кѹйто

се отнѹся до щѹмпѹвана басма

kartotéčn|í, -í, -í картѹтѣчен; кѹйто се отнѹся

до картѹтѣка: ~í **lístek** фиш за картѹтѣка,

картѹтѣчен фиш

kartoték|a, -y жс. картѹтѣка

kartotékov|ý, -á, -é картѹтѣчен; кѹйто се отнѹся

до картѹтѣка: ~ý **lístek** фиш за картѹтѣка,

картѹтѣчен фиш

kartoun, **karton**, -u м. текст. басма, кретѹн:

potištěný ~ щѹмпѹвана басма

kartuzián, -a м. картузиѹнец, член на мона-

шески ѹрден на картузиѹнците

karyatid|a [-ty/-tý-], -y жс. кариатида

kas|a, -y жс. остар. и разг. кѹса: **platit u** ~y

плѹщам на кѹсата

kasárensk|ý, -á, -é 1. казѹрмен: ~ý **dvůr** казѹр-

мен двѹр, двѹр на казѹрма 2. прен. казѹрмен;

кѹйто напѹмня казѹрма: ~ý **život** живѹт като

в казѹрма

kasárna вж. **kasárny**

kasárn|í, -í, -í казѹрмен: ~í **vězení** казѹрмен

ѹрест

kasárnick|ý, -á, -é обикн. нейѹр. казѹрмен; кѹй-

то напѹмня казѹрма: ~ý **duch** казѹрмен дух

kasárník, -a м. остар. воен. жарг. забрана за

градски ѹтпуск: **dostat** ~a забранѹт ми да

излйзам в градски ѹтпуск

kasár|ny, -en *ж. мн., kasár|na, -en* *ср. мн.* **1.** ка-
зърма: **dělostřelecké ~ny** артилерийски ка-
зърми **2. прен. пейор.** сграда, която напòмня
казърма (*по вид*): **čínžovní ~ny** жилищни
блокове като казърми

kasař, -e *м. разг.* касоразбивач (*крадец*)

kas|at, -ám *несв. (со)* засъквам, запрѣтвам
(*нещо*): **~at si rukávy** запрѣтвам си ръкавите

♦
вам ръкави (*готвя се за някаква работа или
за някаква намеса*); **~at plachty** спорт. свй-
вам платна на яхта

kas|at se, -ám se *несв. 1. (на коho)* закънвам се
(*на някого*); нахвърлям се (*срещу някого*),
заплъшвам (*някого*), тòча зъби (*на някого*):
zle se ~ali закънвах се лòшо **2.** надъвам се,
пърча се: **~al se svou učeností** тòй се пърчеше
със своята ученост

kasein *вж. kazein*

kasern|ovat, -uji/разг. -uju *несв. и св. (коho, со)*
настанявам/настаня, помѣствам/помѣстя, за-
твърям/затвъря в казърма (*някого, нещо*):
vojsko bylo ~ováno войската бѣше настанѣна
в казърма

kaseta *вж. kazeta*

kasičk|a, -u *ж. разг. умал.* касичка: **dětská ~a**
дѣтска касичка

kasin|o, -a *ср.* казино: **důstojnické ~o** офи-
цѣрско казино

kasír, -a *м. остар. разг.* касиѣр: **divadelní ~**
касиѣр в театър

kasírk|a, -u *ж. остар. разг.* касиѣрка

kasír|ovat I, -uji/разг. -uju *несв. остар. разг.*
(*со*) касирам; премахвам, руша (*нещо*): **~ovat**
lidové obyčejе рұша нарòдни обичаи

kasír|ovat II, -uji/разг. -uju *несв. остар. разг.*
(*со*) инкасирам (*нещо*)

kaskád|a, -u *ж.* каскада, водопад: **~a jisker,**
tónů, smíchu, veršů, not, barev *прен.* водопад
от искри, от тòнове, от смях, от стйхове, от
нòти, от цветове

kaskadér, - *м.* каскадьòр

kasov|í, -í, -í, kasov|ý, -á, -é *разг.* касов: **~í/~ý**
úspěch касов успѣх

kast|a, -u *ж. 1.* каста: **indické ~y** индийски касты
2. прен. каста: **to je zvláštní ~a lidí** товà е
осòбена каста хòра

kastan|ěty, -ěť *ж. мн.* кастанѣти

kastel, -u *м.* старинна крѣпост, кастѣл, укрепѣн
зàмък: **římské ~y** римски крѣпости

kastelán, -a *м. истор.* кастелан, комендант на
укрепѣн зàмък (*в средновековието*)

kastlík, -u *м. разг.* кутйа (*обикн. за писма*): ~

na rohu ulice пòщенска кутйа на љгъла на
улицата

kastovn|í, -í, -í касов: **~í přehrady** касови пре-
гради

kastovníck|ý, -á, -é касов; кòйто признава и
спàзва раздѣлението на касты: **~á nesná-
šenlivost** касова нетърпимост

kastovníctv|í, -í *ср. 1.* касов строй, касовост
2. касова затвòреност, съслòвност: **~í privi-
legovaných tříd** касова затвòреност на при-
вилегирòваните клàси

kastovník, -a *м.* привърженик на касовата за-
твòреност

kastrac|e, -e *ж.* кастрация, скопяване: **provést**
~i кастрирам, скопя; извърша кастрация, ско-
пяване

kastrát, -a *м.* кастра̀т, скопѣц, евнұх

kastrol, -u *м.* тѣнджера; кастрòн; *прен. шегов.*
ша̀пка с подòбна фòрма

kastrol|ek, kastrůl|ek, -ku *м. умал.* тѣнджерка;
кастрòнче

kastr|ovat, -uji/разг. -uju *несв. и св. (коho, со)*
кастрирам, скопявам/скопя (*някого, нещо*)

kaš|e, -e *ж. 1.* каша, пюрѣ: **bramborová ~e** кар-
тофòловà каша

vtipnou, chytrou ~i остроумен, е, съобра-
зителен е; **žádná ~e se nejí tak horká, jak se**
uvaří дяволът не е тòлкова чѣрен, кòлкото
го рисуват; **chodit okolo něčeho jako (kočka)**
okolo horké ~e a) пàрен каша дұха б) усъквам
го, избягвам да гòвòря за нѣщо, не сѣ ре-
шавам да подхвàна рàзговор за нѣщо; **dostat**
se do (pěkné) ~e забърквам хұбава каша; **ne-
chat někoho v ~i** изостàвя някого в бедà; **ta-
hat někoho z ~e** измъквам някого от за-
труднѣние **2.** вещество, подòбно на каша:
asfaltová ~e асфàлтова мàса; **papírová ~e**
каша за производство на хартия, целулòзна
каша; **cementová ~e** цимѣнтова каша, ци-
мѣнтов разтвòр; **literární ~e** *прен. експр.*
литературна каша

kaš|el, -le *м.* кашлица: **mít ~el** ймам кашлица;
dostal ~el тòй запòчна да кашля; **černý ~el**
мед. кòклюш, магарешка кашлица

kašičk|a, -u *ж. 1. умал.* кашичка, кашница **2. разг.**
експр. първи клàс на началното училище;
chodit do ~y първолàк сьм

kašket, -u *м.* каскѣт; *експр. обикн. пейор.* ша̀пка

kaš|at, -u *несв. 1.* кашлям: **není zdrav, ~e** тòй
не кашля

blecha ~e товà изòбщо не отгòваря на йстината
2. (со) хрàча, изхрàчвам (*нещо*): **~at krev**
хрàча кръв **3. (наč, на коho)** грубо плюя (*на*
нещо, на някого); не мѣ е грижа (*за нещо, за*

някого): ~u na to плѣю на това, това не мѣ интересува, не мѣ е грижа, не мѣ е ѣня за това

kašmír, -u м. текст. кашмír, кашмíрен плът **kašmírov|ý, -á, -é** кашмíрен: ~é šaty а) кашмíрени дрѣхи б) кашмíрена рѣкля

kašn|a, -y ж. чешмà (на площад, в парк); фонтàн, шадравàн

kašovin|a, -y ж. рѣдка кашава мàса

kašovit|ý, -á, -é кѡйто напѡмня каша; кашав, кашообразен: ~á mlha гѣста мъгла

kašpár|ek, -ka м. 1. разг. експр. шѹт; глупàк: **dělat někomu ~ka** слѹжа за пѡдбив, за посмѣшище на някого 2. **Kašpárek** „Кашпарек“ (популярна комична фигура в чешкия куклен театър)

kašpařin|a, -y ж. разг. експр. шегà, мàйтап; шашармà: **tropit ~y** правя си мàйтапи, правя си шегì

kaštan, -u м. бот. кѣстен (дърво и плод) (Aesculus): ~ jedlý кѣстен (едлив); ~ koňský дѣн вадя кѣстените от ѡгъня вмѣсто някого

kaštanář, -e м. ѹличен продавàч на пѣчени кѣстени

kaštanářk|a, -y ж. ѹлична продавàчка на пѣчени кѣстени

kaštanově нар. кестеняво: ~ hnědý кестеняв

kaštanov|ý, -á, -é 1. кѣстенов: ~á alej кѣстенова алѣя 2. кестеняв: ~é vlasy кестеняви косì

kašubštin|a, -y ж. език. кашѹбски диалѣкт

kašulír|ovat, -uji/разг. -uju несв. разг. 1. (коти) ласкàя (някого), правя вѣтър (някому), правя комплимѣнти (някому), подмàзвам се (на някого) 2. (ко̀хо) по-рядко баламѡсвам (някого)

kat, -a м. 1. палàч, джелàт/джелàтин: **středopráždo** ~, je do práce jako ~ експр. рàботи като лѹд 2. експр. палàч, жестѡк човѣк, тирàнин, мѣчйтел: ~i svobody палàчи на свободàта

kát se, kaji se/разг. kaju se несв. (z čeho) кàя се, разкàйвам се (за нещѡ)

katafalk, -u м. катафàлка

katakomb|y, -b ж. мн. катакѡмби: římské ~by рíмски катакѡмби

katalog, -u м. каталѡг: heslový ~ àзбучен каталѡг; věcný ~ предметен каталѡг; třídní ~ училищен днѣвник

katalogisace вж. katalogizace

katalogisovat вж. katalogizovat

katalogizac|e, -e каталогизàция, каталогизíране: ~e knihovny каталогизàция на библиотѣка

katalogiz|ovat, -uji/разг. -uju несв. (co) каталогизíрам (нещѡ); правя каталѡг (на нещѡ): ~ovat knihy, obrazy каталогизíрам кнìги, картìни

katalogov|ý, -á, -é кѡйто се отнàся до каталѡг: ~á cena ценà по каталѡг

katalysa вж. katalýza

katalysátor вж. katalyzátor

katalytick|ý [-ty-], -á, -é хим. каталитíчен: ~ý prvek каталитíчен елемѣнт

katalýz|a, -y ж. хим. катàлиза

katalyzátor, -u м. хим. катализàтор

katan, -a м. 1. по-рано помѡщник на палàча; книж. експр. палàч 2. експр. палàч, жестѡк владѣтел, тирàнин, мѣчйтел, íзверг: hitle-rovští ~é хитлеристките íзверги

katapult, -u м. -y ж. 1. истор. катапѹлт 2. авиац. катапѹлт/катапѹлта

katapult|ovat, -uji/разг. -uju несв. и св. (co) катапѹлтíрам (нещѡ)

katapult|ovat se, -uji/se/разг. -uju se несв. и св. катапѹлтíрам: pilot se ~oval пилѡтѹт катапѹлтíра

katar, -u м. мед. катàр: střevní ~ чрѣвно разстройството; ~ průdušek бронхит; žaludeční ~ гастрит, възпàление на стомàшната лигавица

katarakt, -u м. книж. катарàкт; ширѡк, нисѣк водопàд: nilské ~y Нилските водопàди; ~ slov прен. водопàд от дѹми

katarakt|a, -y ж. мед. катарàкт/катарàкта, пердѣ (на окото)

katarz|e, -e ж. книж. кàтарзис

katastr, -u м. 1. кадàстър: ~ pozemkový емлèчна кнìга; volební ~ избирàтелен учàстѣк 2. мерà, теритѡрия, учàстѣк: to už není na našem ~u това вѣче не è в нашата мерà

katastrof|a, -y ж. 1. катастрофà: důlní ~a нещàстие в мìна; železniční ~a железопѣтна катастрофà; světová ~á светѡвна катастрофà; být na pokraji ~y на рѣбà на катастрофàта сѣм 2. лит. трагична разврѣзка на дѣйствието в дра̀ма

katastrofálně нар. катастрофàлно: dopadlo to ~ това завѣрши катастрофàлно

katastrofáln|í, -í, -í катастрофàлен: ~í následky катастрофàлни послѣдици; ~í politika катастрофàлна политика

katastrofick|ý, -á, -é по-рядко катастрофàлен

katě, kařata вж. gatě

katedr|a, -у *жс*. 1. катѣдра (*мебел*): **zavolat žáka ke katedře** извикам ученика до катѣдрата 2. катѣдра, административно звено (*във висше учебно заведение*): **~a českého jazyka** катѣдра по чѣшки език; **~a slavistiky** катѣдра по славистика, по славянска филология; **vedoucí ~у** ръководител на катѣдра

katedrál|a, -у *жс*. катедра̀ла: **gotické ~у** готически катедра̀ли

katedrov|ý, -á, -é 1. катѣдрен; отнасящ се до катѣдра 2. *прен.* кабинетен; откъснат от живота, от практиката: **~ý filozof** кабинетен философ

kategoricky *нар.* категорично, безусловно: **~ žádat** изисквам категорично

kategorick|ý, -á, -é категоричен; решителен; безусловен: **~á odpověď** категоричен, решителен отговор

kategoričnost, -i *жс*. категоричност

kategori|e, -e *жс*. 1. категория, разред: **mluvnická ~e** граматическа категория; **určitá ~e lidí** определена категория хора 2. *мн.* **kategori|e**, -i *филос.* категории

kategorisace *вжс.* **kategorizace**

kategorisovat *вжс.* **kategorizovat**

kategorizac|e, -e *жс*. категоризация, категоризира̀не

kategoriz|ovat, -uji/*разг.* -uju *несв. и св. (-, со)* категоризирам (*нещо*): **~ovat materiál** категоризирам материал

katechet|a, -у *м.* 1. катехѣт, духовен наставник 2. катехизатор, учител по вероучение

katechetk|a, -у *жс*. 1. духовна наставница 2. учителка по вероучение

katechizmus, **katechismus** [-iz-], -u *м.* 1. *църк.* катехизис, основи на религията, кратко изложение на християнското вероучение 2. *прен.* катехизис, кратко ръководство

katétr, -u *м.* *мед.* катѣтър

katetrisace *вжс.* **katetrizace**

katetrisovat *вжс.* **katetrizovat**

katetrizac|e, -e *жс*. катетеризация, катетеризира̀не

katetriz|ovat, -uji/*разг.* -uju *несв. и св. мед.* катетеризирам

kation [-tyjo-], **kation**|t [-tyjo-], -tu *м.* *хим. физ.* катион

kat|it se, -ím *se* *несв. (-, на коho)* *експр.* фуча̀, сърдя се (*на някого*): **~í se na celý svět** сърдя се на цял свят

katod|a, -у *жс.* *физ.* катод

katodov|ý, -á, -é *физ.* катоден: **~é paprsky** катодни лъчи

katolicky *нар.* (по) католически: **~ vychovaný** възпитан по католически

katolick|ý, -á, -é католически: **~ý kněz** католически свещеник; **~á víra**, **~é vyznání** католическа вяра, католическо вероизповедание

katolicizmus, **katolicismus** [-zm-], -u *м.* католицизъм

katolictví, -í *ср.* католицизъм; католичество

katoličk|a, -у *жс.* католичка

katolík, -a *м.* католик: **římský ~** католик, римокатолик; **řecký ~** униат, гръкокатолик

katolisace *вжс.* **katolizace**

katolisovat *вжс.* **katolizovat**

katolizac|e, -e *жс.* католизация

katoliz|ovat, -uji/*разг.* -uju *несв. и св.* 1. католизирам, покатоличвам/покатолича: **~ovat pohany** покатоличвам, покръствам езичници 2. прокарвам/прокарам, налагам/наложка католически дъх

katovn|a, -у *жс*. 1. жилище на палач 2. *експр.* място за мъчения, за инквизиции

katovsky *нар.* 1. като палач; джелатски 2. *прен.* звърски, жестоко: **~ krutý** жесток като палач

katovsk|ý, -á, -é който се отнася до палач; джелатски: **~ý meč** меч на палач, на джелат/джелатин

katovstv|í, -í *ср.* занаят, професия на палач, на джелат/джелатин

katr, -u *м.* врата с решетка: **dát, strčit někoho za ~** *експр.* поставя някого зад решетките, тикна някого в затвора

katuš|e, **kafuš|e**, -e *жс.* катюша

kauc|e, -e *жс.* *юрид.* гаранция, паричен залог: **na ~i** под гаранция, залог

kaučuk, -u *жс.* каучук: **syntetický ~** синтетичен каучук

kaučukovit|ý, -á, -é каучукоподобен

kaučukovník, -u *м.* *бот.* каучуково дърво (Hevea)

kaučukov|ý, -á, -é 1. каучуков; който се отнася до каучук: **~ý strom** каучуково дърво 2. каучуков, изработен от каучук: **~é lepidlo** каучуково лепило 3. подобен на каучук: **~ý člověk** *експр.* приспособенец, хамелеон

kausalita *вжс.* **kausalita**

kausálně *вжс.* **kausálně**

kausální *вжс.* **kausální**

kausativum *вжс.* **kausativum**

kausz|a, **causz|a** [kauza], -у *жс.* кауза

kausalit|a, -у *жс.* *филос.* каузалност, причинност

kausálně *нар.* *филос.* причинно, в причинно отношение: **~ s něčím souviset** намирам се в причинно отношение с нещо

kauzální, -í, -í *филос.* каузален, причинен: **~í vztah** причинно отношение

kauzativ|um, -a *ср. език.* каузатив, каузативен глагол

káv|a, -y *ж.* 1. кафè (семена цели или смелени): **dovoz** ~у внос на кафè; **zrnková ~a** кафè на зърна; **žitná ~a** кафè от рж 2. кафè (за пиене): **šálek** ~у чашка кафè; **černá ~a** черно кафè; **bílá ~a** кафè с мляко или със сметана

kaval|ec, -ce *м. експр.* койка, нар; прòсто леглò, войнишко или затворническо леглò

kavaleri|e, -e *ж.* малко *остар.* кавалèрия, кòнница: **těžká, lehká ~e** тежка, лèка кавалèрия

kavalerist|a, -y *м. малко остар.* кавалерист

kavalír, -a *м.* 1. кавалèр, джèнтълмен; чèстен, благороден мъж: **starý** ~ изискан кавалèр, голýм джèнтълмен 2. кавалèр, галàнтен мъж: **neměla žádného ~a** (тý) нýмаше никакýв кавалèр; **dělat ~a někomu** галàнтен сýм с нýкого 3. кавалèр, лàрж човèк: **dělat ~a** правя жèстове, чèрпя 4. *по-рядко* благородник, рицар: **francouzští kavaliři** фрèнски благородници, фрèнски рицари

kaválirsky *нар.* кавалèрски, галàнтно, любèзно: **zachovat se** ~ тòй се държå кавалèрски

kaválirsk|ý, -á, -é кавалèрски, галàнтен, любèзен: **~á čest** кавалèрска чèст; **~é chování** кавалèрско държåне

kaválirstv|í, -í *ср.* кавалèрство, джèнтълменство, галàнтност, любèзност

kavalkád|a, -y *ж.* кавалкåда, шèствие, върволица: **~a aut** *прен.* кавалкåда, върволица, кервån от лèки колì

kavárensk|ý, -á, -é кòйто се отнåся до кафè-сладкарница, до кафенè; кафеджийски: **~ý stolek** масичка в кафенè, в кафè-сладкарница; **~ý číšník** сервитьòр, кèлнер в кафенè, в кафè-сладкарница; **~é klepy** кафеджийски сплетни

kavárn|a, -y *ж.* кафенè, кафè-сладкарница

kavárnic|e, -e *ж.* 1. кафеджийка, притежåтелка, съдържåтелка на кафенè, на кафè-сладкарница 2. *разг.* женå на кафеджия, притежåтел, съдържåтел на кафенè, на кафè-сладкарница

kavárničk|a, -y *ж.* умал. кафенèнце, кафè-сладкарничка

kavárník, -a *м.* кафеджия; притежåтел, съдържåтел на кафенè, на кафè-сладкарница

kavč|í, -í, -í кòйто се отнåся до гårга, до чåвка

kavern|a, -y *ж.* мед. кавèрна: **tuberkulózní ~y** туберкулòзни кавèрни

kaviár, -u *м.* хайвèр (за консумация): **červený** ~ червèн хайвèр; **zrnkový** ~ хайвèр на зърна

kavk|a, -y *ж.* 1. зоол. гårга, чåвка (Coloeus) 2. *разг.* лековèрен човèк; човèк, кòйто лèсно

мòже да бýде излýган; шарån, лапнийшарån, хåпльо

kávovar, -u *м.* кафевårрка: **elektrický** ~ електрй-ческа кафевårрка

kávovin|a, -y *ж.* заместител на кафè, ерзåц-кафе

kávovník, -u *м. бот.* кафèено дървò (Coffea)

kávomlýn|ek, -ku *м.* мèлничка за кафè, кафе-мелåчка:

kávov|ý, -á, -é кафèен, кафèн; кòйто се отнåся до кафè: **~ý mlýnek** мèлничка за кафè; **~á konvice** кафеник, кафениче; кåна за кафè; **~á lžička** кафèна лъжичка

kaz, -u *м.* поврèда, дефèкт, недостåтък: **~í v látce** дефèкт на плат; **zubní ~** мед. (зýбен) кåриес

kazajk|a, -y *ж.* курткå: **svěrací ~a** усмирителна рйза

kázán|í, -í *ср.* 1. прòповед: **nedělní ~í** недèлна прòповед 2. *експр.* наставлèние, морål, поучèние, кòнско (евåнгелие): **dělat někomu ~í** четå нýкому морål, прòповед, кòнско (евåнгелие); **dostat ~í** прочетåт ми морål, кòнско (евåнгелие)

káz|at, -žu/книж. **-ži** *несв.* 1. (со) проповåждам (нещо): **~zat evangelium** проповåждам евåнгелието 2. (–, о čet) четå прòповед: **kněz ~že každou neděli** свещèникýг четè прòповед всýка недèля 3. *експр.* наставлявам, ýча, поучåвам: **už zase ~že** пак поучåва 4. *с или без инф.* *книж.* повелявам: **jak mi ~že svědomí** кåкто ми повелява съвесттå

kazatel, -e *м.* 1. проповèдник (в църква) 2. *експр.* мèнтор, наставник

kazatelk|a, -y *ж.* *експр.* мèнторка, наставничка

kazateln|a, -y *ж.* амвòн

kazatelsky *нар.* проповèднически, назидåтелно, мèнторски: **~ zdvihnout ruku** вдйгна рýкå на назидåтелно

kazatelsk|ý, -á, -é проповèднически: **~ý tón** *прен.* назидåтелен, наставнически, мèнторски тòн

kazatelstv|í, -í *ср.* 1. проповèдническа дèйност 2. *експр.* проповèдничество, наставничество, наставляване: **jeho věčné ~í** вèчните му наставлèния, поучèния

kazem|aty, kasem|aty, -at/-atů *ж. и м. мн.* каземåт

kazein, kasein, -u *м. хим.* казеин

káz|eň, -ně *ж.* дисциплина: **straničká ~eň** партийна дисциплина; **uvědomělá, dobrovolná, železná ~eň** сýзнåтелна, добровòлна, желязна дисциплина; **zachovávat, porušovat ~eň** сý-

блюдавам, нарушавам дисциплината;
upevnit ~eň укрепя дисциплината
kázeňsky нар. дисциплинарно, по дисциплинарен ред: ~ **zakročit** взема дисциплинарни мерки
kázeňsk|ý, -á, -é дисциплинарен: ~ý **přestupek** дисциплинарна простъпка; ~ý **řád** дисциплинарен устав
kazet|a, -y ж. 1. касетка, кутийка 2. *фотогр.* касетка 3. касета (*аудио-, видеокасета*)
kazimír, -a м. *експр.* размирник; нарушител на мира, на спокойствието
kazivět, -a м. *експр.* (майстор) разтурко, разрушител, пакостник
kaz|it, -ím нескв. 1. (*со*) развалям, повреждам, похабявам (*нещо*): ~it si **zdraví** увреждам, съсипвам си здравето; ~it si **žaludek** развалям си стомаха 2. (*со, со кому*) развалям, нарушавам (*нещо*): ~it **plány** развалям, нарушавам нечии планове; ~it si **dovolenou** развалям си отпуската 3. (*кого, со*) развалям (*някого, нещо*); разрушавам (*нещо*): ~it **mládež** развалявам младежта
kaz|it se, -ím se нескв. развалям се, похабявам се, повреждам се: **potraviny se ~í** продуктите се развалят
kaziv|ec, -ce м. *минер.* флуорит
kaziv|ý, -á, -é който (лесно) се поддава на разваляне: ~é **zuby** зъби, който лесно се развалят
káznic|e, -e ж. каторга: **odsoudit k dvaceti letům ~e** осъди на двадесет години каторга
kazov|ý, -á, -é дефектен, повреден: ~é **zboží** дефектна стъка
každíč|k|ý, každink|ý, -á, -é местоим. *експр.* всеки, всеки без изключение: **šetřil ~ou korunu** спестяваше всяка кро̀на, всяко лѐвче
každodenně нар. ежедневно, всеки ден: **přicházeli ~** идваха ежедневно, всеки ден
každodenn|í, -í, -í всекидневен, ежедневен: ~í **host** ежедневен гост, гостенин; ~í **život** ежедневие, дѐлник
každodennost, -i ж. всекидневие, ежедневие, дѐлничност: ~ **života** дѐлничност на живота
každoneděln|í, -í, -í ежесѐдмичен: ~í **výlet** ежесѐдмична екскурзия
každopádně нар. във всеки слўчай, непременно, на всяка цена: ~ **přijdu** непременно ще дойда
každoročně нар. ежегодно, всяка година
každoročn|í, -í, -í ежегоден: ~í **festival** ежегоден фестивал
každ|ý, -á, -é местоим. всеки: **časopis vychází ~ých čtrnáct dní** списанието излиза (на) всеки две сѐдмици, два пѐти в мѐсеца; **po ~é/**

pokaždé винаги, всеки път: **říkal po ~é/pokaždé něco jiného** всеки път той казваше ~~нещо~~
на всяка стъпка; ~ou **chvíli a)** непрекъснато, постоянно: ~ou **chvíli prší** непрекъснато, постоянно вали (дъжд) б) всеки момент: ~ou **chvíli začne pršet** всеки момент ще завали (дъжд) в) всеки път: ~ou **chvíli přijde s něčím jiným** все си променя мнѐнието; **za ~ou cenu** на всяка цена; **na ~ý způsob, pád, v ~ém případě** във всеки слўчай, за всеки слўчай, непременно; **pro ~ý případ** за всеки слўчай; **za ~ého počasí** във/при всякакво време
kbelič|ek, -ku м. *умал.* малко ведрѐ, ведрѐце; малка кѐфа, кѐфичка
kbelík, -u м. ведрѐ, кѐфа
kdák *междум.* кудкудяк
kdá|kat, -kám/-ču нескв. 1. кудкудякам (*за ко-кошка*) 2. (*-, со, о џет*) крякам, кудкудякам; бѐбрия, плѐщя: **co to ~káš?** каквѐ крякаш?
kdákavě нар. кудкудякащо, с кудкудякане
kdákav|ý, -á, -é 1. който чѐсто и много кудкудяка: ~á **slepice** кокѐшка, която чѐсто и много кудкудяка 2. бѐбрив: ~é **klepny** бѐбриви клюкарки
kdákot, -u м. 1. кудкудякане 2. *грубо* празни приказки, дърдорене, плѐщене, кудкудякане
kde I *книж. и експр.* **kdež(e)** I местоим. нар. 1. *като въпр.* къде? откъдѐ? (*в преки и не-преки въпроси*): ~ **bydlíš?** къде живееш? ~ **se tval** ~~къде живял~~
mi hlava stojí обѐркал съм се от много задачи, не знам откъдѐ да запѐчна; главата ми не гѐ побѐра; не знам каквѐ да правя по-напред; ~ **se vzal, tu se vzal** дойдѐ като из невидѐлица; ~ **nic tu nic** никъдѐ нищо (няма) 2. *като отн.* къдѐто: **továrna, ~ pracuje** ~~фабрика~~
se i hodí камъкът тежи на мястото си 3. *като неопред.* къдѐто и да ѐ, някъдѐ: **ani tam, ani ~ jinde** нѐто там, нѐто някъдѐ другадѐ
kde II *съюз* *остар.* докато (*за противополо-ставяне*)
kde III *част.* (*при експр. отрицание*) в съчет. **ale ~, ale ~ž** съвсѐм нѐ; ѐ, нѐ; къде ти: **Přišel včas? Ale kde!** той навре́ме ли дойдѐ? ами! къде ти!
kdeco местоим. всѐчко, всѐчко възмѐжно: ~ **snědl** (той) изяде всѐчко; всѐчко възмѐжно; всѐчко, коѐто му попадна; дѐ каквѐто намѐри
kdejak|ý, -á, -é местоим. всеки; какъв ли не (*и най-незначителният*): ~ý **hlupák mi bude radit** всеки глупак ще ме съвѐтва
kdekdo местоим. всеки; кой ли не (*и най-*

kydy I **связь 1.** *за условие* ако, при условии че: **přišel bych, ~ už nebylo pozdě** бих дошъл, щях да дойда, ако не беше късно; **~s měl čas, zavolej!** ако имаш време, обади се! **2.** *за условие и за допускане* и да, дори да: **ne-**

dostane to, ani ~ zlatem platil (тѡй) нѡма да полѹчи товѡ, дѡри да плати сѡс златѡ

kdyby II част. 1. данѡ (за желание, пожелание, заповед): ~ **už konečně přišlo** данѡ най-пѡсле да завали; кога ще завали най-пѡсле! ~ **s raději mlčel!** защѡ ли не си мѡлчийш! (ѡ) пѡ-добрѡ замѡлчи! ~ **ste byl tak laskav** бѡдѡте такѡ любѡзен! **2.** ами ако (за опасение от неѡ): ~ **tam spadl!** ами ако падне там!

kdykoli, kdykoliv 1. местоим. нар. кога̀то и да ѐ, кога̀то и да билѡ: **můžete přijít** ~ мѡжете да дѡйдете кога̀то и да ѐ, винаги, кога̀то пожелѡте **2.** сѡюз винаги, кога̀то: **přijed', ~ se ti zachce** елѡ винаги, кога̀то ти се прииска

kdypak нар. местоим. 1. експр. кога̀ (ли): ~ **přijde?** кога̀ ли ще дѡйде? **2.** обикн. в сѡчет. ~ **už експр.** кѡлко дѡлго, кѡлко отдѡвна: ~ **už jsem ho neviděla!** кѡлко дѡлго не сѡм го виждала! ~ **už o tom hovořil** мнѡго отдѡвна, тѡлкова отдѡвна тѡй говѡри за товѡ

kdysi, книж. kdys нар. местоим. нѡкога, еднѡ време: **bylo to ~ dávno** товѡ бѡше нѡкога, отдѡвна, в далѡчното минало

když I сѡюз 1. кога̀то (за време): ~ **jsem šel z práce, potkal jsem svého přítele** кога̀то се врѡщах от рѡбота, срѡсних приятеля си **2.** разг. в слѹчай че, ако, щѡм като (за условие): **zavolal bys, ~ bys nemohl přijít?** ще се обѡдиш ли, ако не мѡжеш да дѡйдеши? ~ **to musí být, udělám to** щѡм (като) трѡбва да стѡне, ще го направѡ; щѡм (такѡ) трѡбва, ще го направѡ **3.** разг. понѡже, тѡй катѡ (за причина): ~ **je to tak daleko, nemohu tam často chodit** тѡй като, щѡм товѡ ѐ тѡлкова далѡче, не мѡга да хѡдя там чѡсто **4.** в сѡчет. **i ~ (за отстѡпка)** макѡр че, вѡпреки че: **musíš to udělat, i ~ se ti nechce** трѡбва да го направѡиш, макѡр че не ти се иска, вѡпреки че не ти се иска

když II част. 1. в сѡчет. **jen když** сѡмо, сѡмо да, вѡжното ѐ, че: **jen ~ jste zdraví** сѡмо да сте здрави; вѡжното ѐ, че сте здрави **2.** амѡ, амѡ, абѡ (за подчертаване на тѡрдение): ~ **ono už je pozdě!** ами (тѡ) вѡче ѐ кѡсно! ~ **vy nevíte, jak je venku hezky!** да знѡете сѡмо, ако знѡехте сѡмо кѡлко ѐ хѡбавѡ навѡн!

ke вж. k II

kebulje, -e ж. грубо кратѹна, тѡква, куфѡлниѡа (за глава): **dal jsem mu jednu přes ~i** свѡтнах му едѡн по кратѹната

kes I междѹм. 1. кап! туп! (за капане) **2.** дрѡн! дрѡн-дрѡн! (за приказване)

kes II, -u м. грубо бѡбини деветѡни, прѡзни приказки

kecal, -a м. разг. грубо дѡрдѡрко, дрѡнкѡло, плямпѡло

kecán|í, -í ср. грубо дѡрдѡрене, дрѡнкане, плямпане

kecanic|e, -e, kecanin|a, -y ж. разг. грубо дѡрдѡрене, дрѡнкане, плямпане

kec|at, -ám несв. разг. 1. обикн. третѡл. -**á експр.** прѡска, разплѡква се: **kaše ~á na plotnu** кашата прѡска по пѡчката **2.** експр. разливѡм, разплѡскѡм (неѡ); покѡпѡм, опрѡскѡм (неѡ с неѡ): ~ **at víno po ubrusu** покѡпѡм с вѡно покрѡвка **3.** (-; со) грубо дрѡнѡм, плѡщѡ, плямпѡм, бѡрбѡря (неѡ): **do všeho ~á** навѡя̀кѡде си пѡ́ха носѡ, намѡсѡва се вѡв всѡки рѡзговор **4.** (со) грубо развѡлям, изпѡртѡм (неѡ)

kec|ka I, -ky ж., обикн. мн. **kec|ky, -ek** кѡцѡве: **běžet v ~kách** тѡчам с кѡцѡве

keck|a II, -y м. и ж. по-рядѡ грубо плямпѡло, дрѡнкѡло

kecn|out, -u св. разг. 1. експр. кѡпна, плѡсна, тѹпна; цѡпна: **omáčka jí kecla na zástěru** сѡсѡт изпрѡска, оѡпа престѡлката ѡ **2.** грубо издрѡнѡм, изплѡмпѡм: ~ **out něčemu, před někým** издрѡнѡм нѡщо нѡкому, пред нѡкого; изпѡсна се пред нѡкого

kecn|out (si), -u (si) св. разг. 1. експр. цѡпна, плѡсна се: ~ **out do bláta** плѡсна в кѡлтѡ **2.** експр. прѡсна, кѡпна, покѡпя, оѡпам (дрѡхи и под.) **3.** грубо изплѡмпѡм, издрѡнѡм

kečup, -u м. кѡтчѹп

kedlub|en, -nu м., kedlubn|a, -y ж. **1.** алабѡш, гулия (Brassica oleraceali) **2.** грубо кратѹна (за глава)

kedlubničk|a, -y ж. умал. алабѡшче, гулийѡа

kedlubnov|ý, -á, -é кѡйто се отнѡся до гулия, до алабѡш: ~ **é zelí** ѡстѡе от алабѡш, пригѡтѡвен като зѡле; ~ **á polévka** сѹпа от алабѡш, от гулия

kefir, -u м. кефѡр (напитѡа от ферментѡрѡло мляѡо)

kejhák, -u м. 1. шѡя на гѡсѡа, на пѡтиѡа **2.** грубо ~~шѡя~~ изѡия вратѡ

kejh|at, -ám несв. 1. крѡкам (за гѡски) **2.** експр. крѡщѡ (за хѡра): **poplašeně ~at** крѡщѡ уплѡшено **3.** грубо плямпѡм, плѡщѡ

kejh|nout, -nu св. крѡкна, изкрѡкам (за гѡски) и прѡн.: **husy ani ne~ly** гѡските дѡже не крѡкнаха, не изкрѡкаха

kejhot, -u м. крѡкане на гѡски

kejkl|at, -ám несв. (čít) разг. клѡтѡшкам, клѡтѡ, люлѡя (неѡ): ~ **at nohama** клѡтѡ си кра̀кѡта; ~ **at hlavou** клѡтѡ гла̀вѡа

kil|o, -a *ср. разг.* **1.** килò, килогра̀м: **půl ~a**
полови́н килò, полови́н килогра̀м; **váží to dvě**
~a това́ тежи́ двè килà **2.** *жарг.* хиля́да: **dal**

přiběhnout ♦

mu dvě ~a той му даде два бона, две хиллярки
kilogram, -u м. килограм
kilogramov|ý, -á, -é килограмов: **~é závaží** килограмова тежест, килограмов топуз
kilohertz [-gc], -u м. физ. килохерц
kilokalor|e, -e ж. физ. килокалория
kilometr, -u м. километър
kilometrovník, -u м. 1. километричен камък; километричен стълб 2. табела с указание за разстоянието до дадено място в километри
kilometrov|ý, -á, -é километричен; дълг един километър: **~á vzdálenost** отдалеченост, разстояние от един километър
kilopond, -u м. физ. килограм-сила
kilov|k|a, -y ж. разг. предмет с тежест от един килограм
kilovolt, -u м. електр. киловолт
kilov|ý, -á, -é килограмов; тежък един килограм
kilowatt, -u м. електр. киловат
kilowatthodin|a, -y ж. електр. киловатчас
kilowattov|ý, -á, -é в. съчет. **~á hodina** киловатчас
kimon|o, -a ср. 1. кимон 2. шивач. кимон (вид кройка)
kimonov|ý, -á, -é който се отнася до кимон: **~é rukávy** и жарг. **kimono rukávy** ръкави-кимон; **~é šaty** рокля с кройка кимон
kindžál вж. **kinžál**
kinematik|a [-ty-], -y ж. кинематика
kinematograf, -u м. остар. 1. кинематограф (апарат) 2. кинематограф (кино)
kinematografick|ý, -á, -é кинематографичен, кинематографски
kinematografi|e, -e ж. кинематография
kinestetický [-ty-], -á, -é кинестетичен
kinestézi|e, -e ж. псих. кинестезия
kinetick|ý [-ty-], -á, -é кинетичен: **~á energie** физ. кинетична енергия
kinetik|a [-ty-], -y ж. кинетика
kin|o, -a ср. кино, кинотеатър: **jít do ~a** отивам на кино
kinoaparát, -u м. киноапарат
kinofikac|e, -e ж. кинификация
kinofilm, -u м. филм. филмова лента (и за фотоапарат)
kinooperatér, -a м. кинооператор; киномеханик
kinžál, kindžál, -u м. кинжал
kiosk, -u м. павилион, будка: **~ s novinami** павилион, будка за вестници
kioskář, -e м. будкаджия, търговец от павилион
kivi, -ho м. зоол. киви (Apteryx)

kivi нескл. ср. 1. киви (плод) 2. бот. киви (растение)
klábos|it, -ím неск. (–, о щет, со) експр. бърборя, дрънкам, дърдоря, плямпам, плещя (за нещо, нещо): **~iš nesmysly** дрънкаш безсмислици
klábosivě нар. бърбиво
klábosiv|ý, -á, -é експр. 1. бърбив; който обича да дрънка, да плямпа, да дърдори: **~á žena** бърбива жена, хлевоуста жена 2. който напomnia бърбене, дрънкане, плямпане, плещене, дърдорене
klac|ek I, -ku м. неодош. умал. парче дърво, ~~класово~~ **klac|ek II, -ka** м. одош. 1. експр. едър млад човек; дангалак 2. презр. грубиян, простак, невеща 3. презр. лентяй, безделник
klací|ek, -ku м. умал. парченце дърво
klacík, -u м. умал. парче дърво
klack|ovat se, -uji se/разг. -uju se неск. разг. експр. безделнича, лентяйствам, шляя се без работа: **~oval se po městě** той се шляеше из града
klackovitě нар. разг. експр. грубо, недодялано: **~ se chovat** държа се грубо, недодялано
klackovitost, -i ж. разг. експр. грубост, недодяланост
klackovit|ý, -á, -é 1. който напomnia парче дърво, къса дебела тояга 2. разг. експр. груб, недодялан: **~é chování** грубо, недодялано държане, поведение; **~á léta** преходна възраст (пубертет)
klackovstv|í, -í ср. разг. експр. грубо, недодялано държане; груба; недодялана постъпка; дангалащина
klad, -u м. положителна страна, плюс, достоинство, качество: **velký ~** голям плюс; **~y a zápory** плюсове и минуси; положителни и отрицателни страни; предимства и недостатъци
klád|a, -y ж. 1. дънер, труп: **vozit ~y** карам трупи 2. истор. уред за измъчване от две греди с отвори за краката
kladeč, -e м. редач; работник, който поставя паркети, тръби, реди тухли и под. **~ parket** паркетчия; **~ kabelů** който поставя, прокарва кабели
klad|í, klád|í, -í ср. събир. строит. греди
kladin|a, -y ж. спорт. гредă: **volná sestava na ~ě** свободно съчетание на гредă

kladivář, -e *м. спорт.* чукохвъргач
kladivk|o, -a *ср. 1.* умал. чўкче: **hornické ~o** миньорски чук **2.** анат. чўкче (*част от ухото*) **3.** муз. чўкче (*част от музикален инструмент*)
kladivkov|ý, -á, -é който се отнася до чўкче: **~ý papír** гладка хартия за чертане, за рисуване; ватманова хартия
kladiv|o, -a *ср. 1.* чук: **kovářské ~o** ковашки чўк; **pneumatické ~o** *техн.* пневматичен чук **2.** спорт. чук
kladivoun, -a *м. зоол.* рйба-чўк (*Sphyrna*)
kladivov|ý, -á, -é който се отнася до чўк: **~ý úder** удар с чук
kladk|a, -y *ж. техн.* макарà, скрипѐц: **volná, pevná ~a** *физ.* подвижна, неподвижна макарà; **pohyblivá ~a** подѐмна макарà, скрипѐц; *електр.* макарà
kladkostroj, -e *м. техн.* тѐлфер, полиспàст, скрипѐц
kladně *нар.* положително, позитивно; утвърдително; благоприятно: **~ hodnotit** оценявам положително
kladn|ý, -á, -é **1.** положителен, позитивен: **~ý hrdina** положителен герої; **~é číslo** *мат.* положително числò; **~ý pól** *физ.* положителен пòлюс; **~á elektřina** положително електричество **2.** утвърдителен, положителен: **~á odpověď** утвърдителен òтговор; **~á věta** *език.* утвърдително изречѐние
klak|a, -y *ж. 1.* събир. клакьòри: **divadelní ~a** театрални клакьòри **2. ръкопляскане, одобрене на клакьòри **3.** *прен. обикн. пейор.* клакьòрство
klakson, -u *м.* клаксон
klam, -u *м. 1.* грѐшна, недействителна представа; заблўда, измàма: **zrakový, optický ~** зрительна, оптическа измàма; **vyvést někoho z ~u** извàдя някого от заблўда **2.** измàма (*преднамерена*): **podlost a ~** подлост и измàма
klam|at, -u *несв. 1.* (–; *koho, co*) мàмя, заблўждавам, лъжа (*някого, нещо*): **zdání ~e** първото впечатлѐние мàми, лъже **2.** (*koho, co; koho s kým*) лъжа, мàмя (*някого*), изневерявам (*някому с някого*): **~at úřady** мàмя властите, власттà
klam|at se, -u se *несв. (–; v kom)* заблўждавам се, мàмя се, лъжа се (*в някого*): **~at se v lidech** лъжа се в хòрата
klamavě *нар.* измàмно, лъжливо: **~ naivní úsměv** измàмно найвна усмивка
klamav|ý, -á, -é измàмен, лъжлив: **~ý dojem** из-**

мàмно впечатлѐние; **~ý pohyb** лъжливо движение

klamně *нар.* измàмно; погрѐшно: **~ živé obrazy** измàмно живи картини; **~ považovat za důkaz** погрѐшно приѐмам за доказателство

klamnost, -i *ж.* измàмност; илюзòрност: **~ nadějí** измàмност; илюзòрност на надѐжди

klamn|ý, -á, -é мним, лъжлив, погрѐшен, илюзòрен: **~é sliby** лъжливи обещàния; **~é štěstí** мнимо, илюзòрно щàстие; **vytvořit si ~ý obraz o někom** изградя си погрѐшна представа за някого

klan, -u *м. 1.* плѐме, род: **Keltové se sdružovali do mnoha ~ů** Кѐлтите образували мнòго племена **2.** клан: **literární ~** литературен клан; **patřit ke ~u** принадлежà към клан

klandr, -u *м. разг.* перилà, парàпет: **~ na scho-dech** перилà на стѐлби

klan|ět se, -ím se, 3. мн. -ějí se/-í se *несв. 1.* (*коти, čети, před kým, před čím*) клàням се, поклàням се (*на някого, на нещо, пред някого, пред нещо*): **herec se ~í divákům, před diváky** актòрът се поклàня на зрителите, пред зрителите **2.** (*коти, čети*) *прен. експр.* преклàням се безкритично (*пред някого, пред нещо*): **~ět se penězům** преклàням се пред парите

klán|í, -í *ср. 1.* *истор.* турнїр: **rytířské ~í** рїцарски турнїр **2.** *прен. книж.* спор, прекàние: **slovní ~í** словесен двўбой

klap, klapu klap *междум.* чук! чўк-чўк! троп! трòп-трòп!

klapačk|a, -y *ж. 1.* хлòпка, кречетàло **2.** *грубо* устà, плювàльник: **zavři ~u** затвàряй си плювàльника! дръж си устàта!

klapajzn|a, -y *ж. грубо* устà, плювàльник: **drž ~u!** затвàряй си плювàльника! дръж си устàта!

klap|at, -u/-ám *несв. 1.* (–; *čím*) хлòпам, трàкам, трòпам (*с нещо*): **~ání dřeváčků** трàкане на налѐми **2.** (*čím*) отвàрям и затвàрям последовàтелно (*нещо*): **kapr ~e hubou** шарàнът си отвàря и затвàря устàта **3.** *само безл. -e разг.* върви, развїва се успѐшно: **něco tu ne~e** тук нѐщо не върви, нѐщо кўца, нѐщо не ѐ кàкто трàбва

klapavě *нар.* трàкащо, трòпачо, хлòпачо

klapav|ý, -á, -é трàкащ, трòпач; който трàка, трòпа, хлòпа: **~é pantofle** трòпачи чѐхли, хлòпачи чѐхли

klapk|a, -y *ж. 1.* клàпан **2.** капàк (*на очи, на уши*): **~y na oči** наòчници; **~y na uši** наўшници

klepav|ý, -á, -é *математичн.* **оcні ~a** клепàч в сѣчет.

klap|nout, -nu св. (–; *čít, o co*) **1.** хлòпна, трòпна, тра̀кна (*с нецо*): **podkova ~la o kámen** подкòвата тра̀кна о кáмък **2.** (*čít*) отвòря и затвòря последовàтелно (*нецо*): **~nout čelistmi** отвòря и затвòря последовàтелно чèлюсти **3.** *безл.* **~ne разг.** полýчи се, удадè се; стàне тìп-тòп; стàне, кáкто тря̀бва: **všechno ~lo** всìчко бèше тìп-тòп! всìчко стàна (такà), кáкто тря̀бваше

klapot, -u м. тра̀кане, трòпане, трòпот: **~ podkov** трòпане, тра̀кане на подкòви; **~ psacího stroje** тра̀кане на пишеша машинa

klapy *вж.* **klap**

klarinet, -u м. муз. кларинèt: **hrát, pískat na ~** свìря на кларинèt

klarinetist|a [-ty-], **-y** м. кларинетìст

klarinetový, -á, -é кòйто се отнàся до кларинèt: **~ tón** тòн на кларинèt

klas, -u м. клàс (*на растение*): **hluchý ~** прàзен клàс; **zralé ~y** зрèли, узрèли класовè; **hnát do ~u** *поговорка* **до̀кейчасу́жак** до̀кейчасу́жак

klas|a, -y ж. **1.** *остар. разг. учил. жарг.* училищен клàс: **chodí do třetí ~y** ùчи в трèти клас **2.** *жарг.* клàса (*за оценка*): **ten brankář je ~a** вратàрят е от голяма клàса

klás|ek, -ku м. *умал.* клàсче: **sbírat ~ky** събìрам класовè

klasicistick|ý [-ty-], **-á, -é** свòйствен на класицизма: **~é umění** изкúство в духà на класицизма

klasicizm|us, klasicism|us [-iz-], **-u** м. класицизм

klasicist|a, -y м. **1.** поклòнник на класицизма **2.** представител на класицизма

klasicky нар. класически, по класически нàчин, маниèр: **byl vzdělán ~** тòй ìмаше класическо образование; **~ něco formulovat** давам класическа формулировка на нèщо

klasick|ý, -á, -é **1.** класически, създàден от класик: **~á díla světové hudby** класически произведения на светòвната мýзика **2.** класически; кòйто се отнàся до старите гърци и римляни, кòйто се занимава с изучàване на техните езици и литератури: **~ý básník** класически поèt; **~é vzdělání** класическо образование; **~é jazyky** класически езици; **~é gymnázium** класическа гимназия; **~á filologie** класическа филология **3.** класически, кòйто ìма за образец гръцкото и римското изкúство; **~ý styl** класически стил; **~á socha** класическа статуя **4.** класически, образцов, типичен: **~ý příklad** класически пример, типичен пример

klasičnost, -i ж. класицизм, класичност, класически характер: **požadavek ~i** изискване за класичност

klasifikace, -e ж. **1.** класификация; класифициране: **~e rostlin** класификация на растенията **2.** категоризиране, окачествяване, оценяване на способностите, на качествата: **~e koní** оценяване на качествата на конè **3.** *учил.* оценяване на знàнията на учащите се с белèжки, с оцèнки

klasifikačn|í, -í, -í класификациòнен; кòйто се отнàся до класификация, до оценяване: **~í stupnice** систèма за оцèнка на учащите се; **~í zkouška** ìзпит с оцèнка

klasifik|ovat, -uji|разг. -uju *несв. (koho, co)* **1.** класифицирам (*някого, нецо*): **~ovat vědy** класифицирам науки **2.** класифицирам, категоризирам, оценявам, окачествявам свòйства, качества (*на някого, на нецо*): **~ovat dobytek** оценявам качеството на добитък; **~ovat něčí názory jako překvapující** преценявам нèчи вèзгледи като неочàквани, като изненадващи **3.** (–; *koho*) *учил.* оценявам знàнията на учащите се с белèжки, с оцèнки: **~ovat žáky před pololetím** офòрмям срòчни оцèнки; оценявам знàнията на учениците преди кра̀я на срòка

klasik, -a м. **1.** класик (*всепризнат писател, учен, човек на изкúството*): **~ové naší literatury** класици на нàшата литература **2.** класик, дрèвен (гръцки, римски) писател **3.** класицист, поклòнник на класицизма **4.** класицист, представител на класицизма **5.** *разг. и жарг.* класик (*кòйто изучава или преподава класическа филология*)

klasik|a, -y ж. **1.** клàсика; класическо произведение: **studoval ruskou ~u** тòй изучàваше рýската клàсика **2.** класичност, дрèвната старогръцка и римска клàсика **3.** класически характер; класически стил

klásk|ovat, -uji|разг. -uju *несв.* паберкúвам; събìрам класовè след жътва

klasnat|ý, -á, -é клàсест; кòйто ìма класовè (*обикн. едри, пълни*): **~á pšenice** пшеница с налèти, пълни класовè

klást, kladu *несв. (co kam)* **1.** слàгам, полàгам, поставям, тýрям (*нещо някúде*): **~ něco na místo** слàгам нèщо на мýсто, на мýстото му; **~ základní kámen** и *прен.* полàгам оснòвен кáмък; **~ základy** и *прен.* полàгам оснòви; **~ kolejnice** полàгам рèлси; **~ potrubí** прекàрвам трьбопровод; **~ podlahu** настìлам под (*с дьски, с паркет*); **~ jikry** хвèрлям хайвèр (*за риби и под.*); **slepice kladou vajčka**

кокошките снасят яйца; ~ **oheň** разпалвам огън, стъквам огън; ~ **tečku, čárku, závorku** поставям, слагам точка, запетая, скоби; ~ **přízvuk, důraz na slovo** поставям ударение върху дума **2. прен.** слагам, полагам, твърдя, поставям: ~ **důraz, váhu na něco** подчертавам нещо, подчертавам важността на нещо, слагам ударение върху нещо; ~ **někohu vysoko** оценявам някого високо; ~ **někohu, něco na úroveň někomu, něčemu** поставям някого, нещо наравно с някого, с нещо; слагам знак за равенство между някого, нещо и някого, нещо; ~ **něco proti něčemu** противопоставям нещо на нещо друго; ~ **někomu něco za vinu** обвинявам някого в/за нещо; вменявам нещо във вина на някого; ~ **někohu za vzor, za příklad** давам някого за пример; ~ **za čest** считам за чест; ~ **něco někomu na srdce, na paměť** внушавам някому нещо, убеждавам някого, задължавам някого, апелирам към някого; ~ **naděje do někohu, do něčeho, v někohu, v něco** възлагам надежди на някого, на нещо; ~ **otázky někomu** задавам, поставям въпроси на някого; ~ **odpor někomu, něčemu** давам отпор на някого, на нещо; оказвам съпротива на някого, на нещо; съпротивлявам се на някого, на нещо; ~ **překážky někomu, něčemu** създавам пречки, препятствия на някого, на нещо; ~ **někomu za úkol** задължавам някого за нещо; възлагам задача на някого; ~ **odpovědnost na někohu** смятам някого за отговорен, възлагам отговорност на някого; ~ **velké nároky na někohu, na něco** предявявам големи изисквания към някого, към нещо; ~ **podmínky** поставям условия; ~ **si za vinu něco** обвинявам себе си в нещо, за нещо; ~ **si za cíl** поставям си за цел

klást se, kladu se *несв. книж.* лягам: ~ **se do postele** лягам в леглото; **střelec se klade na zem** стрелецът ляга на земята; **prach se klade na nábytek** прах падá по мебелите; **soumrak se kladl na krajinu** здрач падáше върху местността

klášter, -a *м.* манастир: **jít, vstoupit do ~a** отида, постъпá в манастир; подстрижа се за **mticno jako v klášteře** тихо като в манастир

klášterní, -í, -í манастирски; който се отнася до манастир: ~ **í knihovna** манастирска библиотека; ~ **í život** монашески, калугерски живот *и прен.*

klášternice, -e *ж.* монахиня, калугерка: **žít jako ~e** живее като монахиня

klášternicky *нар.* монашески, калугерски: **žít ~** живея монашески

klášternický, -á, -é монашески, калугерски: ~ **á povaha** монашески нрав; ~ **ý život** монашески живот

klášterník, -a *м.* монах, калугер: **žít jako ~** живее като монах

klath|a, -y *ж. църк.* анатема, проклятие, отлъчване от църквата: **dát do ~y** анатемосам, отлъча от църквата; **vyhlásit ~u** обявя анатема **klát|jit, -ím** *несв. 1. (čím)* люлее, клáтя, размахвам (*нещо*): ~ **it nohama** клáтя крака; ~ **it rukama** махам с ръце **2. (со)** брýля (*плодове и под.*): ~ **it ořechy** брýля орехи

klát|jit se, -ím se *несв. 1.* люлее се, олюлявам се, клáтя се, клатýшкам се: **větvě se ~í ve větru** клоните се люлеят от вятъра, на вятъра **2.** вървя олюлявайки се; клатýшкам се, кандилкам се: ~ **í se po cestě s rukama v kapsách** клатýшка се, кандилка се по пътя с ръце в джобовете

klátivě *нар.* с клатýшкане, с олюляване: **po-hybovat se ~** движа се с олюляване, с клатýшкане; вървя с олюляваща се походка

klátivý, -á, -é клáтещ се, клатýшкащ се, олюляващ се: ~ **á chůze** олюляваща се, клатýшкане *и прен.* нестабилен, който се огъва като тръстика

klaun, -a *м.* клоун, палячо

klaunovsky, klaunsky *нар.* клоунски, палячовски; като клоун, като палячо

klaunovský, klaunský, -á, -é клоунски, палячовски: ~ **ý oblek** клоунско, палячовско облекло

klaunovstv|í, klaunstv|í, -í *ср.* клоунство, палячовщина

klauzu|ra, -ry *ж. 1.* място в манастир, където нямат достъп хора от другия пол **2.** отлъченост от света, уединение: **žít v klášterní ~ře** живее в монашеско уединение **3. техн.** водоём за воден транспорт на дървен материал **4.** писмен държавен изпит

klauzurk|a, -y *ж. остар. жарг.* (студентски) писмен държавен изпит

klauzurn|í, -í, -í **1.** който се отнася до място в манастир, недостъпно за хора от другия пол **2.** който се отнася до уединение въобще **3. в съчет.** ~ **í písemná práce** писмена работа, изготвена в затворено място и под надзор

kláves|a, -y *ж. 1.* клавиш (*на пиано, орган и под.*): **přejíždět rukou po ~ách** прекарвам ръка по клавишите **2.** клавиш (*на машини - печатарска, пишуща, сметачна и под.*)

klávesnic|e, -e *ж.* 1. клавиатура (на музикален инструмент) 2. клавиатура (на машини - пишеща и под.)

klaviatur|a, -y *ж.* клавиатура; гама, палитра: ~a citů *прен.* гама от чувства

klavír, -u *м.* пиано, фортепиано, роял, клавир: hrát na ~ свіря на пиано; s doprovodem ~u в съпровод на пиано; skladba pro ~ a housle композиция за пиано и цигулка

klavírist|a, -y *м.* пианист

klavíristk|a, -y *ж.* пианистка

klavírnl|í, -í, -í клавирен; който се отнася до пиано: ~í koncert клавирен концерт, концерт за пиано; ~í skladba пиеса за пиано; ~í virtuos пианист-виртуоз; ~í výtah партия за пиано

klec, -e *ж.* 1. клетка, кафез: ~ na kanára клетка за канаринка 2. устройство, подобно на клетка, на кафез: ~ výtahu асансьорна кабина; těžná ~ минен асансьор; ~ na ovoce, na zeleninu касетка, кафез за плодове, за зеленчуци

kleč I, -e *ж.* бот. клек (Pinus mugo): lesík přecházel v ~ горичката преминаваше в клек **kleč II**, -e *ж.* дръжка на плуг: oráč nalehl na ~e u pluhu орачът натисна дръжките на плуга **kleče**, v kleče *нар.* на коленѐ, коленичейки: modlil se ~ той се молеше на коленѐ **kleč|et**, -ím *несв.* коленича, стоя на коленѐ: za trest ~et за наказание стоя на коленѐ; ~et před někým *прен.* прекланям се пред някого, падам в краката на някого

klečmo *нар.* на коленѐ, коленичейки: mýt podlahu ~ мия пода коленичил, на коленѐ

klečový, -á, -é който се отнася до клек: ~á silice етерично масло от клек

klej, -e *м.* диал. клей, лепило

klejoprskyřic|e, -e *ж.* продукт от болестно изтичане на растителна смола

klejotok, -u *м.* болестно изтичане на растителна смола

klek, -u *м.* физк. положение на коленѐ: v ~u на коленѐ

klekadlo *вж.* klekátko

klekání|í, -í *ср.* црк. 1. звѣн на камбана за утринна сѹтрин до вѣчер 2. утринна, вѣчерна молитва при камбанен звѣн

klekáníc|e, -e *ж.* митол. вѣщица (според поверието хваща децата, които са вѣн от къщи след вечерна молитва)

klek|at, -ám *несв.* (kam, před koho, před co, před kým, před čím) коленича, застъвам, падам на

коленѐ (някъде, пред някого, пред нещо): ~at na zem коленича на земята; ~at před otce коленича, застъвам на коленѐ пред баща си; ~at před géníem *прен.* прекланям се пред гений

klekátk|o, -a *ср.* столче за коленичене при молитва (в католическа църква)

klek|nout, -nu *св.* (kam, před koho, před co, před kým, před čím) застана, падна на коленѐ (някъде, пред някого, пред нещо): ~nout před oltářem коленича, застана на коленѐ пред олтара; ~nout na zem падна на коленѐ

klek|at, -ám *несв.* 1. (-, čím) хлѡпам, трѡпам, тракам, щракам (с нещо): zuby mu ~ají зѣбите му тракат 2. (čím) разклащам, разтърсвам, раздрусвам (с нещо): ~at lahví s tekutinou разклащам шише с течност

klek|at se, -ám se *несв.* треса се, трепѣря: nohy se mu ~aly strachy краката му тепѣреха от страх

klempírovat *вж.* krepírovat

klempír, -e *м.* тенекеджия

klempířsk|ý, -á, -é тенекеджийски: ~á dílna тенекеджийница; ~ý mistr тенекеджия

klempířstv|í, -í *ср.* 1. тенекеджийство: vyučit se ~í изѹча тенекеджийски занаят 2. *остар.* тенекеджийска работилница

klen, -u *м.* в съчет. javor ~ бот. клен, явор (Acer pseudoplatanus)

klenb|a, -y *ж.* 1. свод: chrámová ~a храмов свод; gotická ~a готически свод; mostní ~a мостов свод; nebeská ~a небосвод, небосклон; nožní ~a, ~a nohy *анат.* свод на стъпало; ~a křížová *архитект.* кръстовиден свод; ~a žebrová *архитект.* ребров свод

klenbov|ý, -á, -é сводов; който се отнася до свод: ~é zdivo сводова зидария

klencák, -u *м.* воен. жарг. упражнѣние (често за наказание) по командата „лѣгни, станѣ“

klenebn|í, -í, -í сводов; който се отнася до свод: ~í osa сводова ос, ос на свод

klenot, -u *м.* 1. скъпоцѣнность, бижѹ: rodinný ~ семейна скъпоцѣнность 2. *експр. разг.* бижѹ, съкрѡвище, пѣрла, скъпоцѣнность: chrám je ~ stavebnictví храмът е пѣрла, шедевр на строителството; ~ české hudby пѣрла на чешката мѹзика

klenotnic|e, -e *ж.* 1. кутия за скъпоцѣнности, за бижѹта 2. *експр. прен. книж.* съкрѡвищница: galérie, ~e umění галѣрия, съкрѡвищница на изкѹствата

klenotnick|ý, -á, -é бижутѣриен, ювелирен: ~é umění бижутѣрийно, ювелирно изкѹство

klér *в.ж.*, klérus

klerik, -a м. църк. 1. семинарист (най-нисше-стоящ свещеник) 2. свещеник, духовник, духовно лице

klerik|a, -y ж. росо, горна дреха на католически свещеник: **černá ~a** черно росо

klerikál, -a м. клерикал

klerikalizm|us, **klerikalism|us** [-zm-], -u м. клерикализъм

klerikáln|í, -í, -í клерикален: **~í kruhy** клерикални кръгове

klér|us, **klér**, -u м. клир, духовенство: **katolický ~us** католически клир, католическо духовенство; **pravoslavný ~us** православен клир, православно духовенство

kles|at, -ám нескв. 1. падам, спускам се, снишавам се: **~at na kolena** падам на коленѐ; **silnice ~á** шосѐто се спуска надолу; **rtuť na teploměru ~á** живакът в термометъра пада; **kolena pode mnou ~ají** коленѐте ми се подгъват; **~at únavou** падам от умора, капвам от умора, не мога да се държа на краката си от умора; **~at na mysli** ставам малодушен, страхлив; отчайвам се 2. спадам, понижавам се; намалявам; изгубвам сила, стойност, значение: **teplota ~á** температурата спада; **ceny ~ají** цените спадат, понижават се; **jeho moc ~ala** силата му намаляваше; **úroveň divadla ~á** равнището на театъра спада

klesavost, -i ж. тенденция към спадане, към спускане, към понижаване; загубване на височина (за самолет)

klesav|ý, -á, -é низходящ, спадащ: **~ý přízvuk** език. низходящо ударение

kles|ý, -á, -é паднал, смъкнат: **~á ramena** смъкнати рамена

kles|nout, -nu св. 1. падна; спусна се; понижа се, сниша се, клюмна: **~nout na kolena** падна на коленѐ; **rtuť ~la na bod mrazu** живакът падна до точката на замръзването; **~ly pod ním nohy** краката му се подгънаха; **hlava mu ~la** главата му клюмна 2. прен. спадна, понижа се; намалѐ; загубя сила, стойност, значение: **úroveň časopisu ~la** равнището на списанието се понижи, спадна

klest, -u м., **klest**, -i ж. събир. сѣчки, вършини, клончета: **chodit do lesa na ~** ходя в гората за сѣчки, за клончета

klest|í, -í ср. събир. сѣчки, вършини, клончета: **lámat suché ~í** чупя сухи сѣчки

klestič, -e м. 1. човек, който кастри, почиства дръвчѐта 2. човек, който скопява животни

klest|it, -ím нескв. 1. (со) кастря, осичам, почиствам (дръвчѐта, храсти) 2. (со) книж. пробивам, прокарявам, разчиствам път: **~it**

cesty pokroku прен. разчиствам пътя на прогрѐса 3. (кого) кастрирам, скопявам (някого)

klešt|ě, -í ж. мн. клѐщи, щипци: **~ě na trhání zubů** клѐщи за вадене на зѣби; **ploché ~ě** техн. електротехнически клѐщи; клѐщи с плòски краища; **štípací ~ě** клѐщи-резачки, клѐщи за рязане на тел; **univerzální ~ě** комбинирани, универсálni клѐщи; **porodnické ~ě** акушерски клѐщи; **ochnout se být ~ích** охотити се на **~ích** **do ~í** озова се натясно

kleštěn|ec, -ce м. кастрат, скопѐц, евнѹх

kleštič|ky, -ek, **klíš|ťky**, -ťek ж. мн. умал.

1. щипци, пинсѐта: **kleštičky, klíšťky na cukr** щипци за захар; **hodinářské, chirurgické klíšťky** часовникарски, хирургически щипци; часовникарска, хирургическа пинсѐта 2. умал. клѐщички

kletb|a, -y ж. 1. клѐтва, проклятие: **vyprovázet někoho ~ou** изпращам някого с клѐтва, с проклятие 2. лòша съдба, проклятие, прокòба: **~a minulosti** проклятие на миналото; **pronásleduje ho ~a** преслѐдва го злѐ съдба, прокòба

klet|ý, -á, -é книж. проклѐт: **~ý osud** проклѐта съдба, пѹстата му съдба

klevet|a, -y ж. 1. клюка 2. клеветѐ, злослòбие **klevet|it**, -ím нескв. (–; o kom, na koho) 1. клюкарствам, злослòвя (по адрес на някого) 2. клеветѐ (някого): **~it o přítelkyních** клюкарствам, злослòвя по адрес на приятелките си

klevetiv|ý, -á, -é 1. клюкарски; кòйто се отнася до клюка: **~á ústa** клюкарска уста 2. кòйто се отнася до клеветѐ; клеветнически

klevetnic|e, -e ж. 1. клюкарка 2. клеветница **klevetnick|ý**, -á, -é клюкарски: **~é řeči** клюкарски разговори, приказки

klevetnictv|í, -í ср. клюкарство, злослòбие: **libovat si v ~í** намирам удовòлствие в клюкарството, в злослòвието

klevetník, -a м. 1. клюкар 2. клеветник

klíck|a, -y ж. умал. клѐтчица, кафѐзче: **~a s ka-nárem** клѐтчицаскафѐ **byt jako ~a** а) уòтно, чíсто жилище б) мálко, тясно жилище; кутийка

klíč, -e м. 1. ключ: **zavřít dveře na ~**, **~em** заключа вратѐта; **svazek ~ů** връзка ключове; **patentní ~** секретен ключ; **~ hákový s ozubem** техн. ключ за крѐгли гáйки; **~ na matice** гáечен ключ; **~ k upínací desce** ключ за планшайба; **~ stavitelný** регулируем ключ 2. предмѐт, кòйто напòмня ключ 3. ключ (средство за определяне, за изясняване на нецò): **šifro-**

vací ~ шифров ключ, ключ за дешифриране;
houslový ~ муз. ключ сол; **telegrafní** ~ морзов, телеграфен ключ **4.** ключ (*средство за постигане на нещо*): ~ **poznání** ключ към познанието; ~ **k úspěchu** ключ към успеха
klíčjek I, -ku *м. умал.* **1.** ключ: ~**ek k zásuvce** ключ за чекмедже **2.** *анат.* ключица
klíčjek II, -ku *м. умал.* кучешки зъб: ~**ky divokého vepře** глийи, кучешки зъби на глийан
klíčjek III, -ku *м.* **1.** кълн: ~**ky brambor** картòфени кълнове **2.** *бот.* зарòдиш на растèние
klíčjit, -ím *несв.* кълня, покълвам, нйкна, понйквам, покървам, пораствам: **brambory ~í** картòфите покълват, покърват, прорастват, понйкват
klíčivost, -i *жс.* кълняемост
klíčivý, -á, -é способен да понйкне, да покълне, да прорасне, да покàра: ~**á semena** семенà за посев
klíčk|a I, -u *жс. умал.* ръчка, дръжка на уред: **brusle na ~u** подвижни кънки
klíčk|a II, -u *жс.* **1.** прймка, брымка, клуп: **zavázat na ~u** вържа на клуп **2.** заврънкълка: ~**y tenkého stěva** плетениците на тънките червà **3.** зигзàг, криволичене: **zajíc při útěku dělá ~y** при бягането си заекът криволичи, прави зигзàги **4.** *разг.* прймка, капан, уловка: **vyvléci se z ~y** измъкна се от капана; **diplomatické ~y** дипломатически уловки, хитрини
klíčkovat, -uji/разг. -uju *несв.* **1.** бягам на зигзàг, криволича (*за заек*) **2.** *прен.* усуквам, извъртам, хитрувам, кльнча, шикалкавя: ~**ovat v řeči** усуквам, извъртам **3.** (*со*) шив. тропòсвам халтаво (*нещо*)
klíčkový, -á, -é който се отнася до прймка, до брымка, до криволица, до зигзàг: ~**á tkanina** *текст.* хавлияна тъкан; ~**y steh** *шив.* халтава, хлабава тропòска
klíčn|í, -í, -í *в съчет.* ~**í kost** *анат.* ключица
klíčník, -a *м.* ключàр (*който държи, пази ключове*): **vězeňský** ~ тъмнийчен ключàр
klíčov|ý, -á, -é **1.** който се отнася до ключ: ~**á díрка** ключàлка **2.** ключов, оснòвен, решаващ: ~**á otázka** оснòвен въпрòс, ключов проблем; ~**y průmysl** ключов, оснòвен, решаващ отрасъл на промишлеността **3.** *в съчет.* ~**y román** *лит.* роман, в който участват известни лица с псевдоними
klid, -u *м.* **1.** почивка, състояние на покой: **polední** ~ обедна почивка; **nedělní, sváteční** ~ неделна, празнична почивка; **den pracovního ~u** почивен ден; ~ **zbraní** примйрие **2.** неподвижност: **těleso v ~u** предмет в състояние на неподвижност, на покой **3.** ти-

шина, покой: **zachovávat ~** пàзя тишина; **rušit** ~ нарушàвам тишина; **žít v ~u a míru** живèя в мйр и покой; **idyllický ~ venkova** идилично, пасторàлно провинциàлно спокòйствие **4.** спокòйствие, хладнокрòвие: **zachovat v každé situaci** ~ запàзя спокòйствие, хладнокрòвие при всякаква ситуàция; **ledový ~** лèдено спокòйствие; **ztratit ~ (při zkoušce)** загубя спокòйствие, стàна неспокòен (*на изпит*)
klid'as, -a *м. разг. експр.* флèгма, флегматик, флегматичен човèк; човèк, кòйто от нйщо не сè трòгва
klid|it, -ím *несв. малко остар.* събйрам, прибйрам (*реколта и под.*): ~**it úrodu** прибйрам ~~урòд~~
vít, klidí bouři *пословица* кòйто сèе ветровè, жèне бýри
klid|it se, -ím se *несв. експр.* **1.** обикн. *в повел.* *накл.* **klid' se** *грубо* мàхай се, измйтай се: **klid'te se (odtud)!** мàхайте се (оттýк)! измйтайте се (оттук)! марш! **2.** бàвно и пълзешкòм се отдалечàвам: **zbitý pes se ~il do boudy** пребитото кýче бàвно се прибйраше в колибата, бàвно се примъкваше към колибата
klidně *нар.* **1.** мйрно, спокòйно, необезпокоявано; тйхо; неподвижно: ~ **sedět, stát** седя, стоя мйрно, спокòйно, неподвижно; ~ **pracovat** работя спокòйно, необезпокоявано; **hledět do budoucnosti** ~ глèдам в б̀дещето спокòйно, без страх; ~ **se tvářit a)** изглèждам спокòен **б)** преструвам се на спокòен **2.** лèсно, мнòго лèсно; спокòйно, прèспокойно: **to by se ~ mohlo stát i vám** товà прèспокойно мòже да (ви) се слýчи и на вàс; товà мнòго лèсно мòже да (ви) се слýчи и на вàс **3.** спокòйно, с чйста с̀вест; с п̀лно съзнàние: **on si to ~ vzal** тòй го взè, приè с чйста с̀вест
klidno *нар.* мйрно, спокòйно, тйхо: **je ~** тйхо е, спокòйно; **na moři bylo ~** морèто бèше тйхо, спокòйно
klidnost, -i *жс.* спокòйствие, хладнокрòвие: **jednat s nelíbenou ~í** дèйствам с йстинско, непрестòрено хладнокрòвие, спокòйствие
klidn|ý, -á, -é **1.** неподвижен: ~**á hladina rybníka** спокòйна, неподвижна повèрхност на èзеро **2.** тих, спокòен, мйрен: ~**é hry dětí** мйр-ни игри на децà; ~**á práce** спокòйна рàбота **3.** спокòен, хладнокрòвен: ~**y život** спокòен живòт; **mít ~é svědomí** имам чйста с̀вест
klidov|ý, -á, -é *физ.* кòйто се отнася до състояние на покой: ~**á poloha** *физ.* положèние на

поко́й; **~ý stav sopky** състояние на поко́й при вулка́н

klient, -a м. 1. клиент 2. па́цие́нт

klientel|a, -у ж. 1. клиенте́ла 2. па́цие́нти: **mít rozsáhlou ~u a**) ймам обшырна клиенте́ла 6) ймам мно́го па́цие́нти

klientk|a, -у ж. 1. клиентка 2. па́цие́нтка

klih, -u, м. тутка́л: **umělý** ~ изку́ствен тутка́л

klihovat|ět, -ím, 3. мн. -ějí/-í неск. ста́вам пихтиевиден, желы́рам се, сгы́стя́вам се (*ка-то тутка́л*)

klihovat|ý, -á, -é 1. подо́бен на тутка́л; ле́пкав 2. клы́сав: **~á buchta** клы́сава бұхта

klihovit|ý, -á, -é 1. туткалоподо́бен, леплы́в, ле́пкав 2. клы́сав

klihov|ý, -á, -é ко́йто се отна́ся до тутка́л: **~é lepidlo** тутка́лно лепы́ло

klik, -u м. *физкулт.* лы́цева опора

klik|a I, -у ж. 1. дрэ́жка (*на врата, на про-зоре*); **vřiza ~u** надрэ́жка **podávaj si u něho ~u** у тых е хан - еды́н влы́за, дрўг излы́за; **čistit ~y** разг. *експр.* изты́рквам пра́га на няко́го 2. рэ́чка (*на машина за месо и под.*): **čelní ~a** кривошы́на; **nožní ~a** педа́л; **natáčecí, roztáčecí ~a u automobilu** маныве́ла 3. криволицы, дра́скўлки, дра́сканицы: **~y háky** дра́сканицы, криволицы

klik|a II, -у ж. разг. клы́ка: **vládnoucí ~a** управ-лява́ща клы́ка

klik|a III, -у ж. разг. кы́смёт: **mít u zkoušky ~u** ймам кы́смёт на йзпит; **to je ~a!** това се ка́зва кы́смёт!

klikař I, -е м. чле́н на клы́ка

klikař II, -е м. *жарг.* разг. кы́сметлы́я

klikařsk|ý, -á, -é ко́йто се отна́ся до клы́ка, до уча́стие в клы́ка: **~á politika** политы́ка на клы́ки

klik|at, -ám неск. (*čím; čím na co*) *комп.* на-ты́скам (с) мы́шка (*на компю́тер*), клы́квам (с) мы́шка

klikatě нар. зы́гзагообра́зно, лы́катўшно, криволице́що

klikatin|a, -у ж. лы́катўшна, зы́гзагообра́зна, криволице́ща лы́ния: **~a řeky** лы́катўшна лы́ния на река́; **~a čar** дра́сканица

klikat|it se, -ím se неск. лы́катўша, криволицы́, излы́вам се: **cesta se ~í** пты́ят лы́катўшы

klikatost, -i ж. лы́катўшно́ст, зы́гзаговидно́ст

klikat|ý, -á, -é зы́гзагообра́зен, лы́катўшеш, криволице́щ: **~á pěšina** криволице́ща, лы́ка-тўшешча пты́ека; **~ý let ptáka** зы́гзагообра́зен полет на пты́ца; **~ý osud** *прен.* неспоко́йна, обды́ркана сы́дба

kliknout, -nu св. (*čím; čím na co*) *комп.* наты́сна (с) мы́шка (*на компю́тер*), клы́кна (с) мы́шка

klikoroh, -a м. *зоол.* бры́мбар жыто́ядец (*Hylobius*)

klikov|ý, -á, -é коля́нов, коленча́т; ко́йто се от-на́ся до кривошы́п: **~ý hřidel** *техн.* коля́нов вал, коленча́т вал; **~ý čep** *техн.* шы́йка на кривошы́п

klikv|a, -у ж. *бот.* клы́ква (*Oxycoccus*)

klikyhák, -u м., обикн. мн. klikyhák|y, -ů разг. дра́сканицы, дра́скўлки, завры́нкўлки, криво-лицы: **~y místo podpisu** вме́сто по́дпис ня-каквы завры́нкўлки

klima, -tu *ср.* 1. клы́мат: **vnitrozemské, kontinentální** ~ контине́нтале́н клы́мат; **~ přímořské** ~ мо́рски клы́мат 2. *прен.* клы́мат, атмо-сфе́ра: **příznivé ~ pro práci** благоприя́тен клы́мат, благоприя́тна атмо́сфе́ра за ра́бота

klimakteri|um, -a *ср. мед.* климакте́риум, кри-ты́ческа взы́раст

klíma|t, -ám неск. клы́омам, клы́мам, дре́мя: **~at nad novinami** клы́омам, дре́мя над вё́стника; **kraj ~al v poledním slunci** *прен.* местно́стга дре́меше под о́бедного слъ́нще

klimaticky [-ty-] нар. климаты́чески, в кли-маты́чно отнóше́ние

klimatick|ý [-ty-], -á, -é климаты́чен: **~é pásmo** климаты́чен по́яс, климаты́чна зóна; **~é lázně** климаты́чен куро́рт; **~á mapa** климаты́чна ка́рта

klimb|at, -ám неск. 1. разг. клы́омам, клы́мам, дре́мя: **začal brzy ~at** то́й ско́ро запóчна да клы́ома, да дре́ме 2. (*čím*) *експр.* двы́жа насам-ната́м; люле́я, полноля́вам; разма́хвам: **~at brašnou** разма́хвам сы чантата; **~at nohama** люле́я крака́, клáтя сы крака́та

klimb|at se, -ám se неск. клатўшка́м се, люле́я се, полноля́вам се; клы́омам: **hlava se mu klimbala ze strany na stranu** глыва́та му се лы́ош-каше, клы́маше от една́ на дру́га страна́

klín I, -u м. 1. кли́н: **vražet do něčeho** ~ забывам **кы́нцо** кў́чето, така́ва и тоя́гата; на зла́ кў́чка зы́л пры́т; **vyrážet, vytloukat ~ ~em** клы́н кли́н из-быва; **vrazit ~ mezi spojence** забыва́ клы́н меж-ду сы́юзницы 2. клы́нообра́зен предмёт: **vsa-zený ~ v sukni** вмъ́кнат кли́н на пола́; **červenobílá vlajka s modrým ~em** червё́но-бя́ло зна́ме със сы́н кли́н, тры́бгы́льни́к; **divoké husy letí v ~u** дывы́те паты́цы летя́т в кли́н, под о́стыр ы́гы́л 3. *техн.* кли́н: **~ bez nosu** кли́н без глыва́; **~ bez úkosu** шпы́нка; **~ drážkový** жлы́-

бов клин; ~ **stavěcí** установъчен, опѳрен клин;
~ **utahovací** притегательен клин
klín II, -a м. 1. скут: **vzít dítě na ~** взѳма детѳ в
скута (си) ♦ **seděs rukama v ~ě**
сѳдѳ със скръстени ръцѳ; сѳдѳ с ръцѳ в скута;
složit ruce v ~, do ~a скръстя ръцѳ; **spadlo**
mu to do ~a падна му от небѳто **2. книж.**
лѳно, недрѳ: **v ~u hor** *прен.* в недрѳта на
планините
klínjek, -ku м. умал. клинче
klinický [-ny-], -á, -é клиничен: ~é **lčení** кли-
нично лечѳние; ~é **vyšetření** клинично из-
слѳдване; ~á **smrt** клинична смърт; ~ý **obraz**
nemoci клинична картѳна на бѳлест
klínik|a [-ny-], -u ж. клиника: **chirurgická ~a**
хирургѳчна клиника; ~a **nemocí vnitřních**
клиника по вътрешни бѳлести; **zubní ~a**
стоматологѳчна, зъболѳкарска клиника
klín|at, -ám нескв. 1. експр. звѳня, звѳнтѳ,
дрѳнкам, дрѳнчѳ: **zvonek ~al** звѳнчѳто звѳ-
нѳше; ~ání **piana** дрѳнкане на пиѳно **2. (-; со)**
звѳня със звѳнчѳ и известѳвам (*нещо*):
~ali **poledne** звѳняха за ѳбед
klín|at se, -ám se нескв. експр. люлѳ се, клѳта
се, клѳтѳшкам се: **na uších se jí ~ají naušnice**
на ушиѳте ѳ се люлѳят обици
klínkav|ý, -á, -é дрѳнкащ, звѳнящ, звѳнтѳщ: ~á
rolnička звѳнящо звѳнчѳ на хамѳт
klín|nout, -nu св. дрѳнна, звѳнна: **zvonek**
nesměle ~l звѳнчѳто несмѳло дрѳнна, звѳнна
klínopis, -u м. клинопис
klínopisn|ý, -á, -é клинописен
klín|ovat, -uji/пазг. -uju нескв. (-; со) 1. забѳвам
клин **2. техн.** съединѳвам с клин, с помощѳѳ
на клин
klínovit|ý, -á, -é клинобръзен, клиновѳден: ~ý
zobák datla клинобръзна чѳвка на кълвѳч
klínov|ý, -á, -é клинов, клинобръзен, кли-
новѳден: ~ý **šik ptáků** клиновѳден стрѳй на
птици в полѳт; ~é **přismo** *език.* клинопис, кли-
нобръзно писмѳ
klípek, -ku м. експр. 1. умал. клѳка, клеветѳ,
злослѳвие, сплетнѳ: **divadelní ~ek** театрална
клѳка **2. експр.** рѳзговори, приказки: **zastavit**
se na ~ek, zajít si na ~ek отбѳя се на рѳзговор,
на приказки
klips, -u м. 1. клипс **2. обикн. мн. klips|y, -ů**
клипсове, обѳцѳ/обици
klips|a, klipsn|a, -u ж. 1. по-рядко клипс
2. спорт. жарг. стрѳме (на велосипѳд)
klisn|a, -u ж. кобила: **oslí ~a** магарѳца
klisnič|k|a, -u ж. умал. кобилка
kliše нескл. ср. обикн. презр. клишѳ, щѳмпа,

шаблѳн, шаблонен ѳзраз, изтъркана фрѳза:
novinářské ~ журналистѳчески шаблон
klíšť|ě, -ěte ср., klíšť|ť, -ťě, klíšťák, -a м. зоол.
прокѳс ♦ **dělní kloš|e**
се е в мѳн като кърлеж, захвѳнал се е за мѳн
като кърлеж; ~ě **podezření** *прен.* чѳрвеят на
сѳмнѳниѳто
klíšťky *вж. kleštičky*
klít, kleji/пазг. kleju нескв. 1. (-; на koho, na co;
komu, čemu) кълнѳ; ругѳя, псѳвам; хѳля
(*някого, нещо*): ~ **na celý svět, celému světu**
ругѳя, кълнѳ цѳлия свѳт, цѳлият свѳт ми е
крѳв **2. (koho, co) остар. книж.** кълнѳ, про-
клинам: ~ **osud** проклинам съдбѳта (си)
klíž|it, -ím нескв. (-; со) 1. лепѳ, залѳпвам с
туткѳл **2.** слѳпвам, залѳпвам, залѳпам, за-
твѳрям: **spánek ~í oči** *прен.* сѳнят залѳпва,
залѳпя очѳте **3.** намазѳвам с туткѳл: ~ený
papír *техн.* харѳия, намазана с лепѳло, със
слѳй от лепѳло **4. експр.** трудно и неумѳло
свѳрзвам, скръпѳвам, скалѳпѳвам (*нещо*): ~it
věty скръпѳвам изрѳчѳния
klíž|it se, -ím se нескв. залѳпвам се, лепѳ се,
затвѳрям се: **už se jim ~í oči** очѳте им вѳче
се залѳпят за сѳн
klíž|k|a, -u ж. 1. сухожѳлия (в мѳсо) **2.** месѳ от
прѳден, заден крак под коляното, джолѳн:
hovězi, telecí ~a говѳжди, телѳшки джолѳн
klížnat|ý, -á, -é подѳбен на туткѳл, леплив, лѳп-
кав: ~é **maso** месѳ със сухожѳлия
klk, -u м. валмѳ, парцѳл, фѳндѳк, парчѳ: **sně-**
hové ~y снѳжни парцѳли; ~y **sražené krve** съ-
сѳреци крѳв
kl|nout, -nu нескв. (-; на koho, komu) кълнѳ,
проклинам, хѳля, ругѳя, псѳвам (*някого*)
kloak|a, -u ж. клоѳка
klobás|a, -u ж. 1. колбѳс **2. в съчет. moravská**
~a морѳвски колбѳс (*вид колбас от рязано*
пушено мѳсо); **čabajská ~a** „чабайка“ (*сух*
колбас с тлъсто мѳсо и много подправки)
klobásov|ý, -á, -é колбѳсен; кѳйѳто се отнѳся до
колбѳс: ~ý **jed** ботулин
klobat *вж. klovat*
klobouč|ek, -ku м. 1. умал. експр. шѳпчица
♦ **klíč|kou) остар.** правѳ нѳщо скрѳто, тайно,
скрѳто-покрѳто **2.** предмѳт, напѳмнящ шѳп-
чица, обикн. затѳварѳчка, запѳшѳлка, капѳчка:
~ek **tuby** капѳчка, запѳшѳлка на тѳба
kloboučnic|e, -e ж. шапкарка
kloboučnick|ý, -á, -é шапкарски: ~ý **krám, ob-**
chod шапкарница, шапкарски магазѳн, мага-
зѳн за шѳпки
kloboučnictv|í, -í ср. 1. шапкарство (*занѳтие*)

2. шапкарница, шапкарски магазин, търговия с шапки

kloboučník, -a *м.* шапка

klobouk, -u *м.* шапка: **měkký** ~ мѐка шапка; **snukavý** ~ **dlhý** долу! свѣлям шапка! мѝте уважѣния! мѝте поздравлѣния! **dát si ~ na stranu** накривѣ си шапката; шапка на тояга; **mít pod ~em a** пийнал съм, на градус съм **б)** хитър съм, сечѣ ми пипето; **držet něco pod ~em**, по-често **pod pokličkou** пазя тайна за нѣщо; държѣ нѣщо скрито, тайно; **dejte si to za ~, ať si to strčí za ~** голяма работа! чѹдо голямо! 2. предмет, подобен на шапка: ~ **hřibku** шапчица на гѣба; ~ **lampy (petrolejové)** абажур на гѣзена лампа

klofan, -u *м. експр.* чѡвка, клюн: **ptačí** ~ птѣча **дѣлѣно** **мѣлѣно** дѣлѣг клѣн (за нос), клѣнѣт му (носѣт му) е дѣлѣг

klof, -u *м. експр.* ~ес лѣпна едѣн шамѡр 2. *прен.* бѡдване, убѡждане; удар; неприѣтен намек

klof|at, -u/-ám *несв.* 1. (*kofo, co kam*) кѣлвѣ (*някого, неѡо някъде, по неѡо*) (за птѣци): ~**at někoho do prstu** кѣлвѣ някого по прѣста 2. (*kofo, co; do čeho*) *експр.* докѡсвам бързо с нѣщо ѡстро, бѡдѣ: ~**at holí do země** чѹкам, потѹпвам с бастѹн по земѣта

klof|ec, -ce *м. експр.* 1. клѣвване и *прен.*: **nedbat ~cú** не обрѣщам внимѣние на ужилванията, на ударите 2. чѡвка, клюн: ~**ec havrana** клѣн на гѡрван

klof|nout, -nu *св.* 1. клѣвна 2. *прен.* трѡпна, **чѹк** сѣ и докѡсна до ѣденето; **není do čeho ~nout** нѣма за каквѡ да се захвѣне; нѣма, не се намира нѣкаква работа

klofnut|í, -í *ср.* 1. клѣвване 2. *прен.* ужилване, ухапване, бѡдване, удар: **bolestné ~í** болѣзнено клѣвване, подмѣтане

klohn|it, -ím *несв. (co) разг. експр.* гѡтвя лѡшо, неумѣло; гѡтвя бѣлвѡчи, помѣи, буламѣчи

klokan, -a *м. зоол.* кѣнгуру (*Macropus*)

klokan|í, -í, -í кѡйто се отнѣся до кѣнгуру; кѣнгуров: ~**í kůže** кѡжа на кѣнгуру, от кѣнгуру; ~**í mládě** мѣлкото на кѣнгуру

klokoč, -e *м.* 1. *бот.* клокочка (*Staphylaea*) 2. клокочка (*плод, семена*)

klokoč|í, -í *ср. събир.* 1. хрѣсталѣци от клокочка 2. плодовѣ на клокочка

klokočov|ý, -á, -é кѡйто се отнѣся до клокочка **klokot, -u** *м.* 1. клѡкот, клѡкѡчене, кипѣне: **vřít**

~**em** врѣ и кипѣ, врѣ с клѡкѡчене 2. бѣлбѹкане: ~ **potoka** бѣлбѹкане на потѡк 3. трѣли, пѣене (*обикн. на славѣй*): **slavičí** ~ слѣвѣеви трѣли **klokot|at, -ám, по-рядко klokot|at se, -ám se** *несв.* 1. клѡкѡча, кипѣ: **voda počala ~at** водѣта запѡчна да кипѣ, закипѣ; **krev ~á varem** *прен.* крѣвтѣ кипѣ 2. бѣлбѹкам: **pramen ~á** ѣзворѣт бѣлбѹка 3. (*-, co*) пѣя с трѣли: **slavík ~á** слѣвѣят пѣе с трѣли

klokotav|ě *нар.* 1. клѡкѡчѣщо, клѡкѡчѣйки, кипѣйки 2. бѣлбѹкащо, бѣлбѹкайки 3. с трѣли **klokotav|ý, -á, -é** 1. кипѣщ, клѡкѡчѣщ: ~**ý život** *прен.* кипѣщ, бѹрен живѡт 2. бѣлбѹкащ: ~**ý potůček** бѣлбѹкащо потѡче; ~**ý pláč** *експр.* плѣч с хлипане 3. чуруликащ; кѡйто е с трѣли (*за песен, обикн. на славѣй*): ~**ý zpěv** пѣене с трѣли

kloktadl|o, -a *ср.* тѣчност за плѣкнене на устѣ, за жабѹркане, за гаргѡра

klokt|at, -ám *несв.* 1. (*čím*) прѣвя гаргѡра, жабѹря се, плѣкна си устѣта и гѣрлото (*с неѡо*): ~**at hypermanganem** прѣвя гаргѡра с кѣлиев хиперманганѣт 2. по-рядко, съѡо **klokt|at se** клѡкѡча, кипѣ: **voda ~á** водѣта клѡкѡчи, кипѣ 3. по-рядко бѣлбѹкам: ~**ání potoka** бѣлбѹкане на потѡк 4. издавам бѣлбѹкащ звук при движѣние на нѣщо, кѣлкѡля: **voda ~ala ve džbáně** водѣ кѣлкѡлѣше в кѣнатѣ (*прѣснѡ*) кѣта му трѣпѣрѣха

kloktavě *нар.* бѣлбѹкащо, с бѣлбѹкане

kloktav|ý, -á, -é бѣлбѹкащ: ~**ý pramen** бѣлбѹкащ потѡк; ~**ý smích** *прен.* бѣлбѹкащ смях; ~**é vejce** развалѣно ѣйцѣ, запѣртѣк

klon|it, -ím *несв. (co)* навѣждам, свѣждам, преклѣням (*неѡо*): ~**it hlavu** навѣждам, свѣждам, преклѣням главѣ и *прен.*

klon|it se, -ím se *несв.* навѣждам се; склѣням се, наклѣням (*се*), клѡнѣ: **slunce se ~í k západu** слѣнцѣто клѡнѣ към зѣлез; ~**it se na stranu někoho** клѡнѣ към, на нѣчия странѣ; **šťěstí se ~í k naší straně, na naši stranu** щѣстиѣто клѡнѣ на нѣша странѣ, към нѣс

klop|a, -u *ж.* 1. ревѣр: **široké, úzké ~y** ширѡки, тѣсни ревѣри 2. капѣк на джѡб

klopen|ý, -á, -é наклѡнен, кѡсо навѣден: ~**ý klobouk** шапка със спѹснатѣ надѡлу перифѣрия

klop|it, -ím *несв. (co)* обрѣщам надѡлу, склѣням, навѣждам, свѣждам (*неѡо*): ~**it oči k zemi** навѣждам, свѣждам ѡчи към земѣта 2. (*co*) кѣтѹрвам, обрѣщам надѡпаки: **ne~it!** да не се обрѣща! (*за сѣндѣци и под.*) 3. (*-, co*) *разг. експр.* рѣся се, плѣщам: **musí ~it** трѣбѣ да се изрѣси, трѣбѣ да платѣ

klop|ít se, -ím se *несв.* склѣням се, свѣждам се: **víčka se ~í** клепачите се склѣнят, затвѣрят

klopot, -u *м.* блѣскане, трѣпане, бѣхтене (*за тежък труд*): **odpočinek po celodenním ~u** почивка след целодневно бѣхтене

klopot|a, -y *ж.* **1.** живѣт, изпѣлнен с мизѣрия, невѣля и грижи: **zlá a tvrdá ~a** лош и тежък живѣт, изпѣлнен с мизѣрия, невѣля и грижи **2.** блѣскане, трѣпане, бѣхтене (*тежък труд*): **čeká nás ještě pěkná ~a** чака ни още здраво, яко бѣхтане

klopot|ít (se), -ím (se) *несв.* **1.** блѣскам (се), бѣх-
тя (се), трѣпя се, трѣдя се тежко: **~it (se) od rána do noci** бѣхтя се от сѣутрин до вѣчер **2.** (*s čím*) стремѣ се, мѣча се да овладѣя (*не-
що*), да се справѣ (*с неѣщо*), бѣхтя се (*с неѣщо*)

klopotně *нар.* усилно, тежко, трѣдно: **~ pracovat** работѣ усилно, тежко, трѣдно

klopotn|ý, -á, -é усилен, тежък, трѣден: **~á práce** усилен, тежък трѣд; усилна, тежка, трѣдна работа; **~ý život** усилен, тежък, трѣден жи-
вѣт; живѣт, изпѣлнен с бѣхтене/бѣхтане, с трѣпане

klopýt|at, -ám *несв.* **1.** (*oč, přes co; -*) препѣвам се, спѣвам се (*о неѣщо, в неѣщо*): **kůň ~á o kámen** конят се препѣва в камѣк; **~al jsem přes kořeny** препѣвах се в корени; **~at o předsudky** *прен.* предразсѣдѣците ми прѣчат, страдам от предразсѣдѣци **2.** (*čím*) придвиж-
вам се с мѣка (*през неѣщо*): **~at sněhem a tmou** придвижвам се с мѣка в сняг и тъмни-
на, през сняг и мрѣк

klopýtavě *нар.* с препѣване, препѣвайки се, спѣвайки се

klopýtav|ý, -á, -é който чѣсто се препѣва, спѣва: **~á chůze** неравен вървѣж, неравна походка с чѣсто препѣване

klopýt|nout, -nu *св.* **1.** (*oč, přes co; -*) спѣна се, препѣна се (*о неѣщо, в неѣщо*): **~nout o pařez** спѣна се, препѣна се о/в пѣн **2.** *прен.* препѣна *оградило/ограда* ◆ **lať**

jednou ~ne всѣки мѣже да сгрѣши

klot, glot, -u *м. текст.* сатѣн

klotov|ý, glotov|ý, -á, -é сатѣнен: **~á podšívka** сатѣнен хастѣр

kloub, -u *м.* **1.** *анат.* става: **loketní ~** лѣкѣтна *сустава/сустав* ◆ **př**

něčemu na ~, dostat se věci na ~ намѣря му цаката, разбѣра чалѣма на неѣщо **2.** *техн.* шар-
нир, колѣнце: **křížový ~** кардан, крѣстѣчка; **kulový ~** кѣлбовиден шарнир, сферична врѣз-
ка; **svorníkový ~** болтова става; **vrcholový ~** кѣлючова врѣзка

kloub|ít, -ím *несв. остар. книж. (со)* свѣрзвам, съединѣвам, сглобѣвам (*неѣщо*)

kloub|ít se, -ím se *несв. книж.* свѣрзвам се, съединѣвам се, сглобѣвам се: **jednotlivé pa-
sáže textu se ~ily v jednotu** отдѣлните пасѣжи
от тѣкста се сглобѣваха в едно цяло, образѣ-
ваха едно цяло

kloubnat|ý, -á, -é **1.** кѣкалест, костелив: **~á ruka** костелива рѣка **2.** вѣзлест, чвѣрест, чѣпат: **~é větve** чвѣрести, чѣпати клѣни

kloubn|í, -í, -í *анат.* ставен: **~í hostec** *мед. разг.* ставен ревматизъм

kloubovit|ý, -á, -é *по-рядко* **1.** кѣкалест, ксте-
лив: **~é ruce** костеливи рѣце **2.** вѣзлест, чвѣ-
рест, чѣпат: **~é větve** чвѣрести, чѣпати клѣни

kloubov|ý, -á, -é **1.** ставен: **~ý revmatizmus** ставен ревматизъм **2.** *техн.* шарнирен, ко-
лянов: **~ý hřídel** карданен, ставен вал

klouče, -te *ср.* **1.** *експр.* мѣлко момчѣ, момчѣн-
це, момчурляк, хлапѣ, хлапѣнце, малчуган: **držet na klíně** ~ дѣржа момчѣнце в скѣта си, на скѣта си **2.** *презр.* мѣлд, неѣпитен чѣвѣк: **holobradě** ~ голобрадо хлапѣ; хлапѣк с жѣл-
то около устѣта

klouč|ek, -ka *м.* **1.** *умал.* мѣлко момчѣ, мом-
чурляк, хлапѣ, малчуган: **rozpustilý ~ek** пѣ-
лав, немирнен малчуган **2.** *в съчет.* **zelený ~ek** *презр.* мѣлд, неѣпитен хлапѣк

kloudně *нар. разг.* прилично, снѣсно, свѣстно, както трѣбва, солидно: **~ se najíst** нахрѣна се прилично, както трѣбва: **neumí ~ česky** не знаѣ добрѣ чѣшки (*ѣзик*)

kloudn|ý, -á, -é *разг.* **1.** свѣстен, приличен, снѣсен, солиден: **~é jídlo** свѣстно, прилично, снѣсно ѣдене; **promluv přece něco ~ého** кажи всѣ пак неѣщо разумно, неѣщо свѣстно; **~ého slova z něho nedostaneš** от неѣго нѣма да чѣѣш ниѣщо свѣстно, ниѣщо разумно **2.** *по-рядко* хѣбав, красѣв

klouzačk|a, -y *ж.* **1.** пѣрзѣлка: **dětské ~y** дѣтски пѣрзѣлки; **má na hlavě ~u** *прен. шегов.* йма кубѣ, плѣшив ѣ **2.** пѣрзѣляне

klou|zat, -žu/-zám/книж. -ži *несв.* **1.** хлѣзгав съм, хлѣзгам се: **bláto ~zalo pod nohama** калѣ се хлѣзгаше под кракѣта; **dnes (se) to venku ~že** *безл.* днѣс навѣн ѣ хлѣзгаво **2.** пѣр-
зѣлям се, поднѣсям: **kola vozu ~zala po blátě** колѣлата на колѣта се пѣрзѣляха по калѣта **3.** *прен.* плѣзгам се (*леко и бѣрзо*): **světlo ~že po stěně** светлинѣта се плѣзга по стенѣта; **~zat zrakem po přítomných** плѣзгам пѣглед по присѣстваѣците; **~at (v řeči) jen po po-**

vrchu problému плъзгам се по повърхността на проблема

klouzavě нар. хлъзгаво, плъзгаво; хлъзгайки се, пързалайки се, плъзгайки се

klouzav[ý, -á, -é] 1. хлъзгав: **~á půda** хлъзгава почва и *прен.* 2. хлъзгащ се: **let ~ý** *авиат.* бърснеш полет 3. *икон.* плаващ: **~ý rozpočet** плаващ бюджет

klouz[ek, -ku] м. 1. бот. масловка (*едлива гъба*) (Suillus, Boletus) 2. талк

klouz[nout, -nu] св. 1. плъзна се, хлъзна се: **~l a upadl** той се хлъзна и падна 2. (*čím*) *прен.* плъзна, прекарам: **~nout pohledem po stěnách** плъзна поглед по стените

klov[ati, klob[ati, разг. klub[ati, -u/-ám] нескв. 1. (*со*) кълвã, събйрам, хвãщам с чòвка (*за птици*): **slepice ~e zrní** кокошката кълвã зърнã 2. (*кат, кохо, со*) кълвã, ўдрям (*за птици*): **~at někoho do nohy** кълвã някого по кракã

klov[at se, klob[at se, разг. klub[at se, -ám se/-u se] нескв. 1. излòпвам се, люпия се: **kuřata se začínají ~at (z vajec)** пйлетата запòчват да сеизлòпват,даселòпват(отяйцã) 2. *самò* **klub[at se, -u se (z koħo, z čeho)** развйвам се (*в нещо*), стãвам (някакъв): **~e se z ní mladá kráska** тã се преврщã в млãда красãвица; **loket se ~e z rukãvu** лãкътят е зãпнал (*през дупка*) (на ръкãв); **nemoc se pomalu ~e** болесттã запòчва бãвно да се проявява

klovatin[a, -y] ж. 1. клейообразно вещество, клей, смола и под. 2. лепило: **arabská ~a** гýма арабика

klov[nout, klob[nout, разг. klub[nout, -nu] св. 1. (*do koħo, do čeho, со*) клъвна (някого, нещо): **kohout ~l slepici** петелът клъвна кокошката 2. (*koħo - вин.*) *прен. експр.* клъвна, бòцна, ужйля (някого): **~la ho otázkou** тã го клъвна с въпрòс

klozet, -u] м. клозет, тоалетна

klozetov[ý, -á, -é, по-рядко klozetn[í, -í, -í] клозетен; кòйто се отнãся до клозет, до тоалетна: **~á mísa** клозетна чиния; **~í papír** тоалетна хартия

klub, -u] м. 1. клъб (*организация*): **závodní ~** заводски клуб; **poslanecký ~** парламентарна фракция 2. клуб (*клубно помещение*): **zařízení ~u** обзавеждане, мебелировка на клъб, на клъбно помещение

klubat, klubat se вж. **klovat, klovat se**

klubíčk[o, -a] ср. умал. клъбцè, кълбèнце: **~o vlny** кълбèнце вълнена прèжда; **stočit se do ~a** свйя се на кълбò

klubíčkovit[ý, -á, -é] кòйто напòмня кълбèнце,

кълбовйден: **~ý útvar** кълбовйдна фòрма, кълбовйден предмет

klubist[a, -y] м. члèн, привърженик на клъб: **vášnivý, věrný ~a** страстен, вèрен члèн, привърженик на клъб

klubiz[mus, klubis[mus [-iz-], -mu] м. спорт. и др. клъбен патриотизъм (*обикн. пресилен, нездрав*)

klubk[o, -a] ср. 1. кълбò, клъбцè: **~o vlny** кълбò вълнена прèжда 2. нещо, кòето напòмня кълбò, валмò: **~o těl** кълбò от телã; **skrčit se, svinout se do ~a** свйя се на кълбò; **~o vlasů** валмò от косã; **~o záhad** *прен.* кълбò от загадки

klubovk[a, -y] ж. тапицирано кòжено креслò: **posadit se do ~y** сèдна в креслò

klubovn[a, -y] ж. клъб, клъбно помещèние: **schůze v ~ě** събрãние в клъб

klubov[ý, -á, -é, klubovn[í, -í, -í] клъбен: **~í život** клъбен живòт; **~é mužstvo** клъбен отбòр; **~é závody** състезãния

klůč[ek, -ku] м. малко остар. разг. 1. парцãл, парчè плãт: **čistit něco navlhčeným ~kem** чистя нещо с влãжен парцãл 2. *обикн. мн.* **klůč[ky, -kù]** парцãли (*дрехи*): **sebrat těch pár ~kù** съберã си, вдйгна си парцãлите, партушиите, партакèшите

klůčenin[a, -y] ж. трèбенина; обработвãема земя, полúčена след изкореняване на гòра

klůč[ík, -a] м. умал. хлапèнце, момчèнце, малчугãн

klůčin[a, -y] м. експр. хлапèнце, момчèнце, малчугãн: **čtyřletý ~a** четиригодишен малчугãн

klůčisk[o, -a] ср. експр. голямо момчè, момчурляк

klůč[ít, -ím] нескв. (*со*) трèбя, изкоренявам (*гора, тръни, пънове и под.*): **~ení tajgy** трèбене, изкореняване на тайгã

kluk, -a] м. 1. момчè: **mít ~a a děvče** ймам момчè и момйче, син и дъщеря; **ty jsi proti mně ~** в сравнèние с мèn тй си момчè; **chová se jako ~** държй се като хлапè 2. експр. мъж (*връстник, колега, другар*): **kluci, držte se!** дръжте се, момчèта! **naši kluci vyhráli** нãшите момчèта спечèлиха (*за спортисти*) 3. експр. момчè, ергèн, ухажòр, гãдже: **děvče má hlavu plnou ~ů** на момйчетò сãмо момчèта са му в главãта 4. валè (*картоигр. жарг.*): **srdcový ~** валè кùпа

klukovin[a, -y] ж. разг. експр. хлапãшка постъпка, лудорйя, немйрство, дяволий: **udělal to z ~y** той направи товã, защòто му е момчèшки умйт, акълт

klukovsky *нар. разг.* (по) момчешки, хлапашки: **chovat se** ~ държам се хлапашки

klukovsk|ký, -á, -é *разг.* 1. хлапашки, момчешки: ~**á mentalita** хлапашки, момчешки менталитет 2. *експр.* неразъмен, лекомислен: ~**é kousky** хлапашки лудории

klukovstv|í, -í *ср. разг.* 1. момчешка възраст: **chvíle bezstarostného ~í** мигове от безгрижната момчешка възраст 2. *експр.* хлапашка постъпка, лудория, немърство, дяволия: **stydět se za své ~í** срамувам се за своята хлапашка постъпка

klus, -u *м.* тръс: **běžet ~em** тичам (в) тръс; **poklusem v ~!** *воен. спорт.* бегом марш!

klusáck|ý, -á, -é който се отнася до кон, подходящ за бърз ход или тръс: ~**é závody, dostihy** конни състезания, надбягвания в тръс

klusák, -a *м.* кон, подходящ за бърз ход или тръс

klus|sat, -šu/-sám *несв.* 1. бягам тръс: **koně ~sají** конете бягат в тръс 2. *експр.* вървя бързо, бързам: ~**sat na vlak** бързам за влак

klusem *нар. (в) тръс: běžet ~* тичам, бягам (в) тръс

klusot, -u *м.* тръс, бягане (в) тръс: **stejnoměrný koňský ~** равномерен конски тръс

kluzák, -u *м.* 1. *авиаци.* безмоторен самолет, планер 2. лека моторна лодка

kluzišt|ě, -ě *ср.* пързалка (място за пързаяне): **umělé, přírodní ~é** изкуствена, естествена пързалка

kluzk|o I, -a *ср.* поледица: **velké ~o** голяма поледица

kluzko II *нар.* хлъзгаво, плъзгаво: **je ~** хлъзгаво е

kluzkost, -i *жс.* 1. хлъзгавост, плъзгавост 2. *прен.* безнравственост, непристойност, разпуснатост

kluzk|ý, -á, -é 1. хлъзгав: ~**ý kámen** хлъзгав камък; ~**á cesta politická** *прен.* хлъзгав, несигурен, опасен политически курс 2. безнравствен, непристойен, неприличен, мръсен: ~**ý vtip** мръсен, неприличен виц

kluzn|ý, -á, -é хлъзгав, хлъзгащ се, плъзгав, плъзгащ се: ~**á plocha** *техн.* повърхнинă, равнинă на хлъзгане

klyzma *вж. klyzma*

klystýr, -u *м.* клизма: **dát ~ (někomu)** правя клизма (на някого)

klyzma, -tu *ср. мед.* клизма: **očistné ~** очистителна клизма

kmán, -a *м. остар. разг.* 1. прѣст войник, рѣдник: **oficíři a ~í** офицѣри и рѣдници 2. прѣст,

обикновѣн, невлиятелен човѣк; **o tom ~i nerozhodují** това прѣстите, обикновѣните хора не го рѣшават

kmen, -e/-u *м.* 1. ствол, дѣнер, пѣн: **třešeň s hladkým ~em** черѣша с гладък ствол 2. плѣме (в първобитното общество): **společný jazyk ~e** общ език на плѣме 3. род, плѣме: **vládce z ~e Přemyslova** владѣтел от рода Прѣмисъл (от плѣмето чехи); **slovanské ~y** славянски плѣмена 4. *зоол. бот.* род: ~**členovců** рѣд членестонѣги 5. *книж.* основă, съществѣната, основната част от нѣщо: **pevný ~ voličů** твърдо ядрѣ на електорат; твърд електорат 6. *език.* основă: **infinitivní ~** инфинитивна основă; **přítomný, přítomní ~** сегашна основă

kmenoslov|í, -í *ср. език.* 1. основовобразуване 2. *остар.* словообразуване

kmenotvorn|ý, -á, -é *език.* основовобразуващ: ~**á přípona** основовобразуваща наставка, основовобразуващ сѹфикс

kmenově *нар.* по начало, по същество, в основата си; по отношение на щата: ~**příslušet k biologické fakultě** на щат съм в биологическия факултет

kmenov|ý, -á, -é 1. стволѣ; който се отнася до ствол: ~**é dříví** високостволѣн дървен материал 2. плѣменѣн: ~**á rozdrobenost** плѣменна раздробѣност 3. основовобразуващ: ~**á přípona** основовобразуваща наставка; основовобразуващ сѹфикс 4. основѣн, постоянен, щатѣн: ~**ý stav pracovníků** основѣн, щатѣн състав на персонала

kment, -u *м.* фино (тънко, меко) лѣнено платно **kmentov|ý, -á, -é** който се отнася до фино (тънко, меко) лѣнено платно: ~**é šaty** дрѣхи от фино (тънко, меко) лѣнено платно

kmet, -a *м.* 1. *книж.* старѣц: **stříbrovlasý ~** среброкѣс старѣц 2. *истор.* старѣйшина, глава на родă

kmetsk|ý, -á, -é 1. старѣчески: ~**á léta** старѣчески години 2. *истор.* старѣйшински; който се отнася до старѣйшина; ~**á rada** съвет на старѣйшините; ~**ý lid** сѣляни, сѣляните, сѣлячество, сѣлячеството

kmetstv|í, -í *ср.* 1. старѣческа възраст 2. ранг на старѣйшина

kmih, -u *м. книж.* мах, замах, люлѣещо се движение, люлѣене: ~**nohou** люлѣене на краката

kmih|at, -ám *несв.* 1. (čít) махам, клăтя, люлѣя, двѣжа насăм-натăм (нещо): ~**at nohou** двѣжа краката си насăм-натăм, люлѣя крака; клăтя

си краката **2.** движа се насам-натам, люлѐя се: **~at na bradlech** люлѐя се на успоредка

kmi|hnout, -nu св. **1.** (*čím*) замàхна, мàхна (*с нецо*): **~nout nohou** (за)мàхна с крак **2.** раз-
двѝжа се, мрѝдна се: **volná noha ~ne** сво-
бòдният крак ще се мрѝдне, ще се раздвѝжи

kmín, -u м. **1.** бот. кулин. кѝм (*растение и подправка*) (*Carum carvi*): **domáci sýr s ~em** домашно сѝрене с кѝм **2.** бот. кулин. кимиòн (*Carum cuminum*)

kmín|jek, -ku м. умал. **1.** пѝнче, кòренче **2.** плѝ-
менце, мàлтък рòд, мàлко плѝме

kmínk|a, -y ж. ракия от ким: **láhev ~y** шишѐ
(с) ракия от кѝм

kmín|ovat, -uji/разг. -uju неск. (*со*) подп̀равям
с кѝм; **solit a ~ovat pečení** солà и подп̀равям
с кѝм п̀чено

kmínov|ý, -á, -é кòйто се отнàся до кѝм, кимиòн:
~á polévka с̀па с кѝм

kmit, -u м. **1.** трептѐне, колебàние: **~ paprsku**
трептѐне на л̀ч **2.** блещ̀укане, трѝпкане,
трептѐне: **~ svíčky** блещ̀укане, трѝпкане на
плàмъка на свѝщ

kmit|at, -ám неск. (*čím*) двѝжа б̀рзо насам-
натàм, люлѐя, м̀рдам (*нецо*): **~at prsty**
м̀рдам пр̀стите си, шàвам с пр̀сти

kmit|at (se), -ám (se) неск. **1.** физ. трепт̀я,
колебà се, вибр̀iram **2.** двѝжа се б̀рзо насам-
натàм; проб̀ягвам, м̀ркам се: **auta ~ala sem**
tam колѝте се двѝжеха б̀рзо насам-натàм **3.**
блещ̀укам, трѝпкам, трепт̀я (*за светлина,*
звезди и под.): **světlo se ~alo** светлинàта
блещ̀укаше, трѝпкаше, трепт̀еше

kmitav|ý, -á, -é **1.** двѝжещ се б̀рзо насам-
натàм, трѝптящ, вибр̀иращ: **~é vlnění vzdu-**
chu трепт̀ящо в̀лнѐние на в̀здуха; **~ý po-**
hyb физ. трептѐне, вибр̀иране **2.** свят̀кащ,
блещ̀укащ, трепт̀ящ: **~ý plamen** блещ̀укащ
плàмък

kmit|nout, -nu св. мр̀дна, трѝпна: **rybka ~la**
hlavou хр̀мна му, осенѝ го м̀съл

kmit|nout (se), -nu (se) св. трѝпна; м̀рна се:
postava se ~la mezi stromy ф̀гура се м̀рна
между д̀рвѐтата; **~la ve mně naděje** в м̀н
трѝпна надѐжда; **~lo mi hlavou** м̀на ми през
умà

kmitoč|et, -tu м. физ. фреквѐнция, честотà на
трептѐне, на вибрация, на колебàние

kmitočtov|ý, -á, -é физ. кòйто се отнàся до фрек-
вѐнция, до честотà на трептѐне, на колебàние

kmoch, -a м., малко остар. разг. ч̀чо, б̀йно,
кум (*възрастен селянин*)

kmocháč|ek, -ka м. експр. умал. ч̀чико, б̀йно,
б̀йно (*за възрастен селянин*)

kmotr, -a м. **1.** кум; кр̀стник: **jít za ~a (něko-
mu)** стàвам к̀м, кр̀стник (на н̀кого) **2.** остар.
патрòн, шеф, покров̀ител: **škola získala**
desítky ~ů уч̀лието си спеч̀ели м̀òго
патрòни, настоя̀тели **3.** възрастен с̀лянин,
ч̀чо, б̀йно: **veselý ~** в̀сел б̀йно, в̀сел ч̀чо

♦ **prořiz|ovat, -uji/разг. -uju** неск. (*со*) експр.
сл̀чай **4.** нейор. кòпчо, м̀хльò

kmotr|a, -y ж. **1.** кумà; кр̀стница: **jít za ~u**
(někomu) стàвам кумà, кр̀стница (на н̀ко-
го) **2.** остар. шѐфка, патрòнка, покров̀ителка
3. възрастна с̀лянка, стр̀нка, т̀тка **4.** нейор.
повл̀кана

kmotrov|at, -uju/разг. -uju неск. (*со*) експр.
предстàвам (*нов продукт*), прàвя промòция
(*на нов продукт*)

kmotrovsky нар. **1.** по кр̀стнически; по к̀мски
2. покров̀ителски **3.** неср̀чно, непох̀вòтно

kmotrovsk|ý, -á, -é **1.** кòйто се отнàся до кум,
до кр̀стник: **~ý dárek** подàрък от к̀м, от
кр̀стник **2.** шѐфски, патрòнски: **~é reference**
ходатàйство **3.** непох̀вòтно, неср̀чно: **~é**
chování непох̀вòтно, неср̀чно д̀ржàние

kmotrovstv|í, -í ср. **1.** кр̀стничество, к̀мство:
odřici (někomu) ~í откàжа да стàна кр̀стник
(на н̀кого) **2.** експр. патрòнàж, шѐфство,
покров̀ителство, меценàтство, прот̀екция

kmotřen|ec, -ce м. кр̀щ̀льник

kmotřenk|a, -y ж. кр̀щ̀льница

kmotřič|ek, -ka м. умал. експр. **1.** к̀м, кр̀стник
2. б̀йно, ч̀чико

kmotřičk|a, -y ж. умал. експр. **1.** кр̀стничка
2. кумичка, стр̀нка, т̀тка

kmotřičk|ovat, kmotřičk|ovat, -uji/разг. -uju
неск. (*кòти*) експр. помàгам (*на н̀кого*),
подкр̀пям, покров̀ителствам (*н̀кого*)

**kmotřičk|ovat se, -uji se/разг. -uju se, kmo-
třičk|ovat, -uji/разг. -uju** неск. разг. (*с к̀м*)
в демонстрат̀ивно б̀лизки отнòшения с̀м (*с*
н̀кого), разг. д̀пе и гàщи с̀м (*с н̀кого*)

kmotř|it, -ím неск. (*кòти*) стàвам кр̀стник (*на*
н̀кого): **~it vnoučatům** стàвам кр̀стник на
вн̀четата си

kmotř|it se, -ím se неск. (*с к̀м*) разг. братим̀я
се, м̀òго б̀лизък с̀м (*с н̀кого*): **radost se**
~í s veselostí разг. радост̀та и вес̀елието в̀р-
в̀ят зàедно, в̀рв̀ят р̀кà за р̀кà

knedl|e, -í ж. мн. разг. често експр. кнѐдли:
švestkové ~e кнѐдли с̀с сливи

knedlíč|ek, -ku м. готв. умал. кнѐдлик; тòпче:
masové ~ky тòпчета от месò (*за супà*)

knedlíčkov|ý, -á, -é кòйто се отнàся до кнѐдлик,

- топчета: **~á polévka** сѹпа топчета (от месо, от черен дроб и под.)
- knedlík, -u** м. готв. кнѣдлик (сварена тонка тесто с различни добавки): **bramborové ~y** картофени кнѣдли; **houškové ~y** кнѣдли с добавен бял хляб или кифла; **kynuté ~y** кнѣдли от тесто с мая; **švestkové ~y** кнѣдли със сѣйни сливи; **chlupaté ~y** кнѣдли от на-стѣргани сурови картофи
- knedlíkov|ý, -á, -é** който се отнася до кнѣдли: **~á** кнѣдли
обичам да ям кнѣдли, падам си по кнѣдлите
- knecht, -a** м. 1. истор. средновековен войник
2. прен. пейор. слуга, мекерѣ
- knejp, -u** м. обуча̀рски нѣж
- kněz, -e** м. духовник, свещѣник, поп: **katolický ~** католически свещѣник; **pohanský ~** жрец; **nejvyšší ~** папа; **jít na ~e** разг. запиша се да сѣдѣмъ
nekáže за глѹхите камбаните двѣ пѣти не бѣят
- kněžišť|ě, -ě** ср. архитектур. пѣдиум за певци в католическа цѣрква, пресбитѣриум
- kněžík|a, -u** жс. жрица: **~a umění** прен. книж. жрица на изкѹството
- kněžn|a, -u** жс. княгиня
- kněžour, -a** м. пейор. поп, чернока̀пец, папища̀ш
- kněžoursk|ý, -á, -é** пейор. който се отнася до поп, чернока̀пец, папища̀ш
- kněžourstv|í, -í** ср. пейор. по̀пщина
- kněžsk|ý, -á, -é** свещѣнически, духовнически, духовен: **~ý stav** духовно звѣние; **~ý seminář** духовна семина́рия
- kněžstv|í, -í** ср. свещѣничество; дѹховен сан, духовно звѣние
- kněžstv|o, -a** ср. събир. духовенство
- knič|et, -ím** несв. квичѣ, скимтѣ: **prasata ~í** прасѣтата квичат
- kničivě** нар. експр. квичѣйки, с квичене
- kničiv|ý, -á, -é** експр. квичѣщ
- knif [knuf], -u** м. разг. маньѡвѣр, трик: **žurnalistický ~** журналистически трик
- knih|a, -y** жс. 1. книга: **zábavná, poučná, vědecká ~a** забавна, поучителна, наѹчна книга; **~a přírody, osudu, života, dějin** прен. книж. книга на природата, на съдба̀та, на живѡта, на истори́я
по книга; сякаш четѣ книга; **být v ~ách ho-пněný** зная̀ мно̀го, ймам висѡко образование
2. книга, том: **první, druhá ~a** пѣрва, втѡра книга; пѣрви, втѡри том 3. книга (за записки и под.): **trídni ~a** училищен днѣвник; **pamětní ~a** паметна книга; **~a přání a stížností** книга
- за похва̀ли и опла̀квания; **domovní ~a** домовѣ книга; **vést ~y** търг. вѡдя счетовѡдни кни́ги, осчетовѡдявам 4. зоол. кни́га (третият дял в стомаха на преживни животни)
- knihárensk|ý, -á, -é** книговѣзки; който се отнася до книговѣзница: **~á dělnice** рабѡтничка в книговѣзница, книговѣзка
- knihárn|a, -u** жс. книговѣзница, книговѣзка ра-ботилница
- knihář, -e** м. книговѣзец
- knihářk|a, -u** жс. книговѣзка
- knihářsk|ý, -á, -é** книговѣзки: **~á dílna** кни-говѣзница
- knihářstv|í, -í** ср. 1. книговѣзство, занѣтие на книговѣзец 2. книговѣзница
- knihkup|ec, -ce** м. книжа̀р, книгопродавец
- knihkupeck|ý, -á, -é** книжа̀рски; който се отнася до прода̀жба на кни́ги: **~ý trh** панаир за прода̀жба на кни́ги, кни́жен базѣр
- knihkupectv|í, -í** ср. книжа̀рница
- knihomil, -a, по-рядко knihomil|ec, -ce** м. библиофѣл
- knihomol, -a** м. експр. библиомѣн, кни́жен плѣх, буквойдец
- knihopis, -u** м. библиография, книгопи́с
- knih|ovat, -uji|разг. -uju** несв. осчетовѡдявам, записвам в счетовѡдни кни́ги
- knihověd|a, -u** жс. книгознѣние, библиоло́гия
- knihovn|a, -u** жс. 1. библиотѣка (сбирка от книги): **příruční ~a** подрѣчна библиотѣка; **ve-řejná ~a** общѣствена библиотѣка 2. библио-тѣка (поредица): **světová ~a** светѡвна клѣсика 3. комп. каталѡг; електрѡнна библиотѣка
- knihovn|í, -í, -í 1.** регѣстров; който се отнася до регѣстри 2. библиотѣчен: **~í služba** библиотѣчна слѹжба
- knihovnic|e, -e** жс. библиотекѣрка
- knihovnick|ý, -á, -é** библиотѣчен, библио-текѣрски: **~ý kurs** кѹрс за библиотекѣри
- knihovnictv|í, -í** ср. 1. библиотѣчно дѣло 2. би-блиотекѣрство (дѣлжност или професия на библиотекѣр)
- knihovnick|a, -u** жс. умал. 1. библиотѣчка (сбир-ка от книги) 2. ма̀лка библиотѣка (поредица)
- knihovník, -a** м. библиотекѣр
- knihtisk, -u** м. книгопечатане
- knihtiskárn|a, -u** жс. печѣтница, книгопечат-ница
- knihtiskař, -e** м. печѣта̀р
- knihtiskařstv|í, -í** ср. книгопечатане, печѣта̀р-ство
- kník|at, kník|at, -ám** несв. експр. скимтѣ, хлѣнча
- kníkav|ý, -á, -é** скимтѣщ, хлѣнчѣщ

knik|nout, kník|nout, -nu *св.* изскимтъ, изхленча

knír, -u *м.* мустак; *обикн. мн.* **knír|y, -ů** мустаци

knír|ek, -ku *м.* умал. мустаче

knížátko, -a *ср.* **1.** *експр.* често пейор. князче (дете на княз) **2.** *пейор.* князче, княз: **kdejaké ~o** рãзни ми ти тãм князчета

kníže, -te *м.* **1.** *истор.* плëменен вòжд **2.** *истор.* княз: **žít, bydlet jako ~** живëя като княз, като цар; живëя си живòта

knížecí, -í, -í **1.** княжески: **~í titul** княжеска титла; **~í rod** княжески род **2.** *по-рядко прен. експр.*

княжески, царски: **~í přepych** царски разкòш

knížectví|í, -í *ср.* **1.** княжество (владение) **2.** княжески сãн

knížečk|a, -y *жс.* умал. книжка, книжчица

knížk|a, -y *жс.* **1.** книжка, мãлка книга: **~a veršů** книга сьс стихове; **kupovat si, půjčovat ~y** купувам, заëмам книги; **dětské ~y** дèтски кни- ги; дèтски книжки; **modlitební ~a** молитвеник

◆ **knížecí nárok** княжески претензия
книгите зная; по цял дëн вися над книгите; мнòго четã или ўча; **hledět si knížek** глëдам си книгите; ўча сьзнãтелно **2.** книжка (документ): **spořitelní, vkladní ~a** спестòвна книжка; **vojenská ~a** военна книжка; **žákovská ~a** ученически белëжник, ученическа книжка; **pracovní ~a** трùдова книжка; **ukládat peníze na ~u** *разг.* влãгам, внасям пари в книжка **3.** книга (*общо*)

knížně *нар.* **1.** книжно: **vyjadřovat se ~** изразявам се книжно **2.** във вид на книга; в книжно тãло: **vyjít ~** изляза в книга

knížn|í, -í, -í **1.** книжен; кòйто се отнася до книга: **~í produkce** книжна продукция; **~í brak** книжен брак **2.** *език.* книжен: **~í výraz, styl** книжен йзраз, стил

knížnic|e, -e *жс.* малко *остар.* библиотека (*по-редица*): **~e klasiků** библиотека на класиците, порèдица клãсика

knížnost, -i *жс.* книжност

knížtičk|a, -y *жс.* умал. книжчица, книжица

knoflíček, -ku *м.* **1.** умал. кòпченце **2.** кòпче (*за манишети, за рькавели*): **stříbrné ~ky** срьбърни кòпчета за манишети

knoflík, -u *м.* **1.** кòпче: **přišít ~** зашия, приший кòпче **2.** предмет, подòбен на кòпче; бутòн, кòпче: **~ u rádia** кòпче на рãдио; **~ zvonku** бутòн на звьнèц

knoflíkárn|a, knoflíkárn|a, -y *жс.* работилница за кòпчета

knoflíkář, knoflíkář, -e *м.* производител на кòпчета

knoflíkářk|a, knoflíkářk|a, -y *жс.* производителка на кòпчета

knoflíkářsk|ý, knoflíkářsk|ý, -á, -é кòйто се отнася до производител на кòпчета: **~á práce** производство на кòпчета; рãбота, занаят на производител на кòпчета

knoflíkářstv|í, knoflíkářstv|í, -í *ср.* производство на кòпчета

knoflíkov|ý, -á, -é кòйто се отнася до кòпче: **~á dírka** илйк, петлица

knokaut, -u *м.* *спорт.* нòкаут: **technický ~** технически нòкаут

knokaut|ovat, -uji/разг. -uju *св., по-рядко неск. спорт.* нокаутирам

knot I, -u *м.* *неодуш.* фитил (*на лампа, на свец*)

knot II, -a *м.* *одуш.* **1.** *експр.* мãлко детè, дребосък, фарфалак **2.** *пейор.* дребен човèк, завързак, джуджè

kňour, -a *м.* *лов.* дива свиня, глигãн

kňour|a, -y *м.* и *жс.* *експр.* плãчльо, плãчла; ревльо, ревла

kňoural, -a *м.* *експр.* плãчльо, ревльо

kňouralk|a, -y *жс.* *експр.* плãчла, ревла

kňour|at, -ám *несв. експр.* **1.** хлèнча, скимтã, мрьнкам: **dítě ~á o hračku** детèто хлèнчи за играчка **2.** хлèнча, оплаквам се: **~ala, že má moc práce** тã хлèнчеше, мрьнкаше, че йма мнòго рãбота

kňouravě *нар.* хлèнчейки: **~ mluvit** говòря с хлèнч, хлèнчейки

kňourav|ý, -á, -é *експр.* хлèнчещ, мрьнкащ, скимтãщ, плачлив: **~é děcko** плачливо детè

kňuč|et, -ím *несв.* скимтã, квичã (*за куче*): **pes ~í bolestí** кучето скимти от бòлка; **dítě rozmazlené ~elo** детèто глèзено хлèнчеше

kňučiv|ý, -á, -é скимтãщ, хлèнчещ, плачлив: **~ý hlas** плачлив глас

knut|a, -y *жс.* бич, камшик: **žít pod něčí ~ou** живëя под нèчий камшик, под нèчий гнèт

koalic|e, -e *жс.* коалиция, сдружèние: **vládní ~e** правителствена коалиция

koaličně *нар.* коалиционно, по коалиционен начин; в коалиционно отношèние

koaličn|í, -í, -í коалиционен: **~í vláda** коалиционно правителство

kobalt, -u *м.* **1.** *хим.* кобãлт (Co) **2.** кобãлт (*цвет*): **~ moře** кобãлтът на морето

kobaltově *нар.* кобãлтово: **~ modrý** кобãлтовосин

kobaltov|ý, -á, -é кобãлтов: **~á barva** кобãлтов цвят

kobercov|ý, -á, -é килимен; кòйто се отнася до килим: **~á tkanina** килимена тãкан

kober|ec, -ce *м.* 1. килим: **perský ~ec** персийски килим; **létající ~ec** летящо килимче 2. мокет **кобър|а|е** *ж.* експр. полъча мъмрене, накастрят ме, на-сапунисат ме

kobk|a, -y *ж.* килия; тъмнична килия, книж. тъмница, зандан: **věžeňská ~a** затворническа килия; **klášterní ~a** манастирска килия

koblih|a, -y *ж.* готв. понишка

koblihov|ý, -á, -é който се отнася до поничка: **~é těsto** тестò за понички

koblížk|a, -y *ж.* 1. умал. поничка 2. само мн. **koblížky, -ek** разг. конски фъшкии, конски тор

koblížkov|ý, -á, -é който се отнася до поничка: **~é těsto** тестò за понички

kobr|a, -y *ж.* зоол. кобра (Naja): **~a indická** индийска кобра

kobrt|at, -ám *несв. експр.* препъвам се, спъвам се: **~at ve tmě po cestě** препъвам се в тъмнината по пътя; **jazyk mu ~á** *прен.* езикът му се плетè

kobrtav|ý, -á, -é препъващ се, несигурен, люлещ се, клатущащ се (за походка): **~ý krok** препъваща се крачка

kobrt|nout, -nu *св. експр.* спъна се, препъна се: **~nout o kámen na cestě** препъна се, спъна се о камък на пътя

koby|a, -y *ж.* 1. кобила 2. *прен. пейор.* кобила (за жена) 3. самка на копитно животно (магаре, зебра и под.) 4. обикн. експр. кра̀нта: **stará ~a** старà кра̀нта

kobyl|í, -í, -í кобилешки: **~í mléko** кобилешко мляко

kobylin|ec, -ce *м.* конска фъшкия, конски тор

kobylk|a, -y *ж.* 1. умал. кобилка 2. обикн. мн. *~у* зоол. скакалец (Platycleis, Tettidonia и др.) 3. муз. магаренце (на струнен инструмент)

kobz|a, -y *ж.* муз. ко̀бза (украински струнен музикален инструмент)

kobzar, -a *м.* ко̀бзар (украински народен певец - музикант)

kobzarsk|ý, -á, -é ко̀бзарски: **~é písně** ко̀бзарски пèсни

kocáb|k|a, -y *ж.* експр. лèк, неустойчив плавателен съд, лòдчица, ладийка

kocour, -a *м.* 1. котарак, котак: **~ v botách** **котарак** 2. сàмец на живòтни от родà котки (Felidae): **~ rysa** рис-сàмец 3. нèщо, ко̀ето напòмня котка, котенце (пъпка на върба и др. под.) 4. разг. йвица, мазка при боядисване на стена

kocour|ek, -ka *м.* умал. котарак, кòте, кòтенце

Kocourkov, -a *м.* 1. „Кòцоурков“ (град от приказките, чиито жители са много изостанали и глупави) 2. *пейор.* гл̀уха, дъл̀бòка провинция

kocourkovsk|ý, -á, -é който се отнася до Кòцоурков; глупа̀шки, есна̀фски, изостàнал

kocourkovstv|í, -í *ср.* изостàналост, есна̀фщина, провинциализъм

kocourkov|ští, -ských *м.* *пейор.* ж̀ители на при-казния Кòцоурков; глупави, изостàнали хòра, есна̀фи

kocovin|a, -y *ж.* махмурл̀ук: **mravní ~a** *прен.* депрèсия

kočár, -u *м.* файтòн; карèта, каляска, екипаж

kočár|ek, -ku *м.* 1. умал. каляска; файтòнче 2. ко̀личка, дèтска ко̀личка: **dětský ~ek** дèтска ко̀личка

kočárkár|n|a, -y *ж.* разг. м̀ясто, помещèние за пàзене на дèтски ко̀лички (в многоетажен дом)

kočébr, kočeb|rák, -a *м.* *остар.* разг. амбулàнтен търгòвец

kočí, -ho *м.* кочияш; файтонджия

kočičák, -u *м.* разг. за̀дблен кàмък за калдър̀ъм

kočič|í, -í, -í 1. кòтешки: **~í oči** кòтешки оч̀и 2. който напòмня нèщо кòтешко: **~í hlavy** кàм̀ни за калдър̀ъм 3. фалшив: **~í zlato** имитация на злòто, самокòвско злòто

kočičin|a, -y *ж.* експр. 1. кòтешка м̀узика, кòтешки кон̀церт, какафòния: **poslouchat ~u místo hudby** сл̀ушам какафòния, кòтешки кон̀церт вмèсто м̀узика 2. гюрул̀тия, ш̀умна с̀цена 3. кòтешка миризмà

kočičin|ec, -ce *м.* кòтешко изп̀ражнèние, кòтешка фъшкия

kočičk|a, -y *ж.* 1. умал. кòте, кòтенце; м̀аце, м̀аценце 2. мн. **kočičk|y, -ek** разг. кòтенца, в̀ърбови п̀пки, рес̀и

kočír|ovat, kučír|ovat, -uji/разг. -uju *несв. разг.* кàрам, управлявам кòнски в̀пряг, кочияш с̀ъм

kočk|a, -y *ж.* 1. кòтка: **~a divoká** зоол. д̀ива кòтка (Felis silvestris); **~a domácí** зоол. домàшна кòтка (Felis domestica); **angorská ~a** **а̀нгорска** тè са като к̀уче и кòтка; **hrát si s někým jako ~a s myší** играя си с н̀якого като кòтка с м̀ишка; **je to pro ~u** разг. товà не стàва за н̀ищо, товà за н̀ищо не гò б̀ива, товà е за бокл̀ука 2. сàмка от родà котки (Felidae): **lví ~a** л̀вьяца 3. разг. кòжа (за яка)

kočkodan, -a *м.* зоол. опàшàта майм̀уна (Cercopithecus)

kočk|ovat se, -uji se/разг. -uju se *несв. (s kým) експр.* **1.** боричкам се **2.** ка́рам се, зака́чам се, зая́ждам се, джа́вкам се (*с някого*)

kočkovit|ý, -á, -é 1. ко̀тешки; ко̀йто напо́мня ко̀тка: **~é pohyby** ко̀тешки движе́ния **2.** *в съчет.* **šelmy ~é** *зоол.* живòтни от родà ко̀тки (Felidae)

koč|ovat, -uji/разг. -uju *несв.* **1.** черга́рувам, во́дя черга́рски, нома́дски, катуна́рски живòт **2.** *прен.* сме́ням че́сто жи́лището си, ме́стя се от мя́сто на мя́сто

kočovnický *нар.* черга́рски, нома́дски, скитни-чески, катуна́рски

kočovnick|ý, -á, -é черга́рски, нома́дски, скитнически, катуна́рски: **~ý národ, život** черга́рски, нома́дски, скитнически наро̀д, живòт

kočovnictv|í, -í *ср.* черга́рство, нома́дство, скитничество, черга́рски на́чин на живòт, катуна́рство

kočovník, -a *м.* черга́р, катуна́р, нома́д, скитник

kočovn|ý, -á, -é 1. черга́рски, нома́дски, катуна́рски: **~ý život** черга́рски, нома́дски, скитнически, катуна́рски живòт **2.** страна́ваш, птгúващ (*за театър, за артист*)

kód, -u *м.* код: **používat ~u** изпо́лзвам, употре-бявам ко̀д, слúжа си с ко̀д

kódov|ý, -á, -é ко̀дов: **~ý název** ко̀дово назва́ние

kodein, -u *м.* *хим. мед.* коде́йн

kodex, -u *м.* ко̀декс (*в различни значения*): **Justiniánův ~** Юсти́нианов ко̀декс; **~ mezi-národního práva** ко̀декс на междунаро̀дного пра́во; **mravní ~** *прен.* мора́лен ко̀декс

kodifikac|e [-dy-], -e *ж.* коди́фикация, коди-фицира́не: **~e spisovného jazyka** *език.* коди-фицира́не на книжо̀вния език

kodifikačn|í [-dy-], -í, -í коди́фикациòнен

kodifikátor [-dy-], -a *м.* коди́фика̀тор

kodifik|ovat [-dy-], -uji/разг. -uju *несв. и св. (co)* коди́фицирам (*нещо*): **~ovat spisovnou nor-mu jazyka** *език.* коди́фицирам книжо̀вната но̀рма на езика

kodkodák *вж.* **kokodák**

kódovac|í, -í, -í *спец.* коди́ращ; ко̀йто се отна́ся до коди́ране, слúжещ за коди́ране: **~í soustava** систе́ма за коди́ране

kód|ovat, -uji/разг. -uju *несв. и св. (co) спец.* коди́рам, шифро́вам: **~ovat zprávu** коди́рам, шифро́вам съобще́ние

kódov|ý, -á, -é ко̀дов: **~ý název** ко̀дово назва́ние

kodrc|at (se), -ám (se) *несв.* дру́сам се, кла-тúшкам се, кла́тя се, треса́ се: **vůz se ~á po cestě** кола̀та се дру́са по пъ́тя

kodrcavě *нар.* дру́сайки се, с дру́сане, с кла-тúшкане

kodrcav|ý, -á, -é клату́шкащ се, дру́саш се, кла́-теш се, треса́щ се: **~ý pohyb vozíku** дру́сащо се движе́ние на коли́чка

koedukac|e, -e *ж.* *педаг.* съвме́стно, сме́сено обу́чение на момче́та и момиче́та

koedukačn|í, -í, -í *педаг.* ко̀йто се отна́ся до съвме́стно, сме́сено обу́чение на момче́та и момиче́та: **~í třída** сме́сен клас (*от момчета и момичета*)

koeficient, -u *м. мат. физ.* коефицие́нт

koexistenc|e [-egzi-], -e *ж.* *книж.* коекзисте́н-ция, съвме́стно съществува́не: **mírová ~e států** ми́рно съвме́стно съществува́не на дър-жа́ви

koexistov|at [-egzi-], -uji/разг. -uju *несв. книж.* (*s kým, s čím*) съществу́вам съвме́стно (*с някого, с нещо*)

kofein, -u *м.* кофе́йн

kofeinov|ý [-eín], -á, -é кофе́йнов: **~é nápoje** ко-фе́йнови напитки, напитки с кофе́йн

koflíč|ek, -ku *м.* *умал.* ча́шка, ча́шчица

koflík, -u *м.* ча́ша, ча́шка: **~ čaj, kávu** ча́ша, ча́шка чай; ча́ша, ча́шка кафе́

kohez|e, ж. *физ. спец.* кохе́зия, сцепле́ние

kohort|a, -y *ж.* *истор.* кохо́рта

kohout I, -a *м.* **1.** пете́л: **kokrhání ~a** кукури-вание петла

vený, rudý ~ пожа́р; **posadit červeného ~a na střechu** запáля ня́кому къ́щата **2.** *лов.* пе-те́л, саме́ц на ня́кои ви́дове пти́ци: **~i bažantí** мъ́жки фазáни; **~i paví** мъ́жки пау́ни **3.** *експр.* див пете́л (*за човек*)

kohout II, -u *м.* *техн.* кран: **přívodní, vy-pouštěcí ~** впускате́лен, изпускате́лен кра̀н; **přírubový ~** фла̀нцов кран

kohout|ek I, -ka *м.* *умал.* **1.** петлѐ **2.** *разг.* бúкла

kohout|ek II, -ku *м.* **1.** кра̀нче: **~ek vodovodu** кра̀н на чешма́ **2.** спúськ на пúшка, петлѐ: **stisknout ~ek** нати́сна спúська **3.** *бот.* сви-ла́рка (Lychnis)

kohout|í, -í, -í петлѐв; ко̀йто се отна́ся до пете́л: **~í maso** месò от пете́л; **~í hřebínek** петлѐв грѐбен, грѐбен на пете́л

kohout|it se, -ím se *несв. експр.* пѐра се, пѐрча се, горещя́ се, нали́там на бой

koch|at se, -ám se *несв.* **1.** (*čít, v čet, na čet*) наслажда́вам се, любúвам се (*на нещо*): **~at se obrazy** обичам карти́ните; наслажда́вам се, любúвам се на карти́ни; **~at se v hudbě** обичам му́зика; наслажда́вам се на му́зика; **~at se na krásném rozhledu** наслажда́вам се, любúвам се на краси́ва глѐдка **2.** (*s kým*) по-

рядко книж. галья се, глѣзя се (с някого): **~at se s dětmi** галья се, глѣзя се с деца
kójlē, -e ж. 1. койка, нар 2. кабина (в плавателен съд)
kojen|ec, -ce м. кърмаче: **pěče o ~ce** грижи за кърмаче
kojeneck|ý, -á, -é кърмачески; който се отнася до кърмаче, кърмачета: **~ý věk** кърмаческа възраст; **~á pěče** грижа за кърмаче, за кърмачета
koj|it, -ím нескв. 1. (koho) кърмя (дете): **přestala své dítě ~it** тя престана да кърми детето си 2. храня, поддържам
koj|it (se), -ím (se) нескв. утешавам (се), успокоявам (се); **~it bol slzami** успокоявам болката със сълзи; **~it se nadějí** успокоявам се, утешавам се с надеждата, храня надежда, надявам се
kojn|á, -é ж. дойка, кърмачка (на чуждо дете)
kojot, -a м. зоол. койот (Luciscus)
kok|a, -y ж. 1. бот. кока (растение) (Erythroxylon) 2. кока, опиат от листата на коката
koka-kol|a, -y ж. кока-кола
kokain, -u м. кокаин
kokainist|a [-пу-], -y м. кокаинист
kokainov|ý, -á, -é кокаинов: **alkaloidy skupiny ~é** алкалоиди от кокаиновата група
kokard|a, -y ж. кокарда: **čepice s červenobílou ~ou** шапка, фуражка с червенобяла кокарда
koket|a, -y ж. обикн. пейор. кокетка: **rafinovaná ~a** изтънчена кокетка
koketeri|e, -e ж. кокетство, кокетяне: **neuvědomělá ~** несъзнателно кокетство, кокетяне
koketk|a, -y ж. умал. експр. кокетка; младо момиче, което обича да се канти, да се облича добре
koketně нар. кокетно
koketn|í, -í, -í 1. кокетен: **~í žena** кокетна жена, кокетка 2. кокетлив: **~í hlas** кокетлив глас
koketnost, -i ж. кокетство, кокетливост
koket|ovat, -uji/разг. -uju нескв. 1. (s kým, čím, s čím) кокетярам, кокетнича (с някого, с нещо) 2. (s čím) експр. играя си несериозно (с нещо), кокетярам (с нещо): **~ovat se smrtí** кокетярам, играя си със смъртта
kokil|a, -y ж. техн. леярска форма, матрица, леярски калъп
kokodák, kokoko(ko)dák, kokokdák, kodkodák междум. кудкудяк
kokon, -u м. пашкул
kokonov|ý, -á, -é пашкулен; който се отнася до пашкул: **~é vlákno** пашкулено влакно
kokos, -u м. 1. кокосов орех 2. бот. кокосово

дърво, кокосова палма (Cocos) 3. грубо тиква, кратуна (за глава): **narazit si ~** удари си тиквата 4. разг. рогозка от кокосови влакна
kokosk|a, -y ж. сладкиш с кокосово брашно, с кокосови стърготини
kokosovník, -u м. бот. кокосова палма (Cocos): **~ ořechoplodý** кокосова палма
kokosov|ý, -á, -é кокосов: **~á palma** кокосова палма; **~é mléko** кокосово мляко; **~á mouka** кокосово брашно; **~ý ořech** кокосов орех; **~ý olej** кокосово масло; **~ý koberec** рогозка от кокосови влакна
kokošk|a, -y ж. бот. овчарска торбичка (Capsella)
kokot|a, -y ж. кърва, лека жена, проститутка
kokotice, -e ж. бот. кукувичка прѣжда (Cuscuta)
kokov|ý, -á, -é който се отнася до кока: **~é listy** листа от кока
kokrháč, -e м. експр. петльо, петел
kokrh|at, -ám нескв. 1. кукуригам (за петел) чүли за това 2. (–; со) пейор. говоря, пѣя с немелодичен глас (нещо) (за човек): **~at kuplety** кукуригам пѣснички, шлагери, шансонни
kokrhavě нар. кукуригащо, с кукуригане
kokrhav|ý, -á, -é кукуригащ, подобен на кукуригане: **~ý hlas, smích** кукуригащ глас, смѣх
kokrhel, -el/-u м. разг. експр. 1. остар. висока дамска шапка с дантели и панделки 2. висок кок
kokršpaněl, -a м. кокершпаньол (порода кучета)
koks, -u м. кокс
koksárensk|ý, -á, -é който се отнася до завод за кокс: **~é uhlí** вѣглища за производство на кокс
koksárenstv|í, -í ср. коксова промишленост
koksárn|a, koksovn|a, -y ж. коксов завод
koksovac|í, -í, -í който слүжи за коксүване, коксүващ: **~í proces** коксүване
koks|ovat, -uji/разг. -uju нескв. техн. 1. (со; –) коксүвам 2. коксүвам се: **uhlí ~uje** вѣглищата се коксүват
koksovateln|ý, -á, -é коксүващ, за коксүване: **~é uhlí** коксүващи вѣглища
koksovat|ět, -ím, 3. мн. -ějí/-í (за вѣглища) превръщам се в кокс, коксүвам се
koksovna вж. **koksárna**
koksov|ý, -á, -é коксов: **~á pec** коксова пѣщ
kokt|a, -y, koktal, -a м. пелтѣк
koktajl, koktejl, -u м. 1. коктѣйл: **vermutový ~**

коктейл с вермът; **mléčný** ~ млечен коктейл
2. коктейл (*прием*)
koktajlov|ý, -á, -é 1. коктейлов; който се отнася до коктейл (*напитка*): **~ý nápoj** коктейл (*напитка*) **2.** който се отнася до коктейл (*прием*): **~é šaty** рокля за коктейл, коктейлна рокля
koktán|í, -í *ср.* пелтечене, заекване
kokt|at, -ám *несв. 1.* заекам, пелтеча: **silně ~á** силно заекава, пелтечи **2.** пелтеча, говоря разпокъсано, със запъване (*от възлнение*): **~at omluvy** пелтеча извинения
koktavě *нар.* със заекване, заекавайки, пелтчейки, със запъване: **~ odpovídat** отговарям заекавайки, пелтчейки
koktavost, -i *ж.* заекване, пелтечене
koktav|ý, -á, -é 1. който заекава, заекаващ; който пелтечи, пелтечещ (*за човек*): **být ~ý** заекам, пелтеча, пелтэк съм **2.** накъсан, разпокъсан, със запъване (*за реч*): **~á rozpačitá omluva** смутено, накъсано извинение
kol|kus, kol|k, -ku *м. биол.* кок, кокова бактерия
kol *вж.* **kolem**
kol|a, -y *ж. 1.* *бот.* кола (Cola) **2.** опият, лекарство от кола
kolaborac|e, -e *ж. полит. пейор.* колаборационизъм, колабориране
kolaborant, -a *м. пейор.* колаборационист: **zrádci a ~i** предатели и колаборационисти
kolaborantk|a, -y *ж. пейор.* колаборационистка
kolaborantsk|ý, -á, -é колаборационистки: **~á vláda** колаборационистко правителство
kolaboranstv|í, -í *ср.* колаборационизъм: **podzření z ~í** подозрение в колаборационизъм
kolabor|ovat, -uji/разг. -uju *несв. (-; s kým, s čím)* сътруднича (*с окупаторите, с врага*), колаборационист съм: **~ovat s nacisty** сътруднича с нацистите
kolac|e, -e *ж.* свѣрка (*на копие, на препис с оригинал*): **provádět ~i s rukopisem** сверявам с ръкописа
kolacion|ovat, -uji/разг. -uju *несв. (-; со s čím)* *спец.* сверявам (*копие, препис с оригинал*): **~ovat originál s opisem** сверявам препис с оригинала
koláč, -e *м. 1.* колáč (*сладкиш от козуначено тесто*): **~e s tvarohem** сладкиши с извара; **nejdou** **~e** *пословица* хубавите неща с труд се постигат; който не работи, не трябва да яде **2.** предмет, напѣмнящ колáč: **krevní ~** съсирек от кръв; **plodový ~** *мед.* плацента, последък
koláč|ek, -ku *м. умал.* колáче (*сладкишче от*

козуначено тесто): **makové ~ky** колáчета с мак
koláčov|ý, -á, -é който се отнася до колáč
kolaps, -u *м. мед.* колапс: **srdeční ~** сърдечен колапс
kolár|ek, -ku *м.* свещѣническа бяла яка; **sněhobílý ~ek** снежнобяла свещѣническа яка
kolař, -e *м. 1. спорт. жарг.* колоездáч, велосипедист **2. жарг.** крадец на велосипеди
kolář, -e *м.* колàр (*който изработва коли, каруци*), арабаджия
kolářsk|ý, -á, -é колàрски, арабаджийски: **~é řemeslo** колàрски занаят, арабаджийство
kolářstv|í, -í *ср.* колàрство, колàрски занаят, арабаджийство; изработване на коли, каруци: **vyučit se ~í** изуча колàрски занаят
kolatur|a [-úra], -y *ж. църк.* енѣрия
kolaudac|e, -e *ж.* приѣмане, одобряване от комисия; официално одобрене разрешение: **~e výtahu** приѣмане на асансьѡр (*при нов строеж*)
kolaudačn|í, -í, -í приемàтелен, одобрителен, разрешителен: **~í komise** приемàтелна комисия
kolaud|ovat, -uji/разг. -uju *несв. и св.* приѣмам/приѣма, официално одобрявам/одобря, разрешавам/разрешà (*постройка, обект и под*): **novostavba byla ~ována** новият строеж бѣше приѣт (*от приемателна комисия*)
koláž, -e *ж. худож.* колáž
kolbišt|ě, -ě *ср. 1.* арѣна (*за рицарски турнири*): **rytíř vjel na ~ě** рицарят навлѣзе, се появи на арѣната **2. прен. книж.** пѡприще, арѣна: **politické ~ě** политическа арѣна; **literární ~ě** литературно пѡприще
kolčav|a, -y *ж. 1. зоол.* невестулка (Mustela nivalis): **rychlý jako ~a** бърз като невестулка **2. прен. експр.** невестулка (*за пѣргаво, подвижно момиче*) **3. прен. експр.** невестулка (*за хитѣр, коварен човек*)
koléb|at, разг. kolíb|at, -ám/no-рядко -u *несв. 1. (koho, со; -)* люлѣя, полюлявам, люшкам, люшвам, поклáщам: **~at dítě (v kolébce)** люлѣя, полюлявам детѣ (*в люлка*); **~at hlavou** поклáщам главà **2. само koléb|at (koho)** *книж.* успокоявам, утешàвам, усмирявам (*някого*)
koléb|at se, разг. kolíb|at se, -ám se/no-рядко -u se 1. люлѣя се, люшкам се, полюшвам се, полюлявам се, клатушкам се: **lod'ka se ~á na vodě** лѡдката, корàбчето се люлѣе, се полюшва върху водàта **2. само koléb|at se** *книж. (čím)* успокоявам се, уталѡжвам се,

усмирявам се, унасям се (*от нещо*): **dát se ~at hudson** оставам се да ме унася музика **kolébav|ý, разг. kolíbv|ý, -á, -é 1.** люлеещ се, олюляващ се, клатущкащ се: **~á chůze** олюляваща се походка **2. само kolébav|ý книж.** успокояващ, усмиряващ, унасящ, уталожващ, утешаващ: **~á melodie** успокояваща, унасяща мелодия

kolébk|a, разг. kolíbk|a, -y ж. 1. люлка (*детска*): **houpat dítě v kolébce** люля дете в люлка

2. само kolébk|a книж. люлка (*място на зараждане, на възникване*): **~a lidstva** люлка на човечеството; **jižní Čechy, ~a husitství** Южна Чехия, люлка на хуситското движение, на хуситството **3.** предмет, напомняща люлка: **pijáková ~a** преспание, попивателна

kolečk|o, -a ср. 1. колелце: **stolek na ~ách** ма-

мисля за бъдещето, за стари години; кътам бели пари за черни дни; **ostrouhat, oškrabat ~a** остана с пръст в устата **2. мн. kolečk|ka, -ek** колесник (*на плуг и под.*) **3.** колічка, едноколка: **plně ~o písku** колічка, пълна с пясък **4.** колелѝ, колелце (*част от механизма*)

~a v hlavě v pořádku, má o ~o víc, míň *експр.* хлопа му дъската, нещо му липсва; **přeskočilo mu ~o** побъркал се е, мръднал е **5.** кръгъл предмет, колелце, кръгче: **~o salámu** филийка, колелце, кръгче, рѝзенче салам; **namalovat ~o** нарисѝвам колелце, кръгче, окръжност **6.** „колечко“ (*чешки народен танц*) **7. експр. умал.** колелѝ (*велосипед*)

kolečkov|ý, -á, -é който се отнася до колелце; рѝлков: **~é brusle** рѝлковѝ кѝнки, лѝтни кѝнки

koled|a, -y ж. 1. коледарска пѝсен **2.** коледѝване: **chodit ~ou, po ~ě** коледѝвам **3.** дѝр за коледѝри

kolednic|e, -e ж. коледарка

koledník, -a м. коледѝр

koled|ovat, -uji/разг. -uju *несв. 1.* коледѝвам **2. koled|ovat si (oč) разг.** упорѝто ѝскам, прѝся си (*нещо*): **přímě si ~oval o pohlavěk** тѝй направо си тѝрсеше, си прѝсеше шамѝр, плесница

koleg|a, -y м. колѝга: **~ové v úřadě** колѝги в (от) учреждѝние; **pane ~o!** колѝга! (*обрѝщение*)

kolegáč|ek, -ka м. умал. експр. колѝга

kolegiáln|a, -y ж. колегиѝлност: **z ~y** от колегиѝлност, от чѝвство за колегиѝлност

kolegiálně *нар.* колегиѝлно, другѝрски

kolegiáln|í 1, -í, -í колегиѝлен; другѝрски: **~í**

jednání колегиѝлна постѝпка; **být ~í** дѝржѝ се колегиѝлно

kolegiáln|í 2, -í, -í който се отнася до колѝгия, до колѝгиум

kolegiálnost, -i ж. колегиѝлност

kolegi|um [-lé-], -a ср. колѝгиум, колѝгия: **profesorské ~um** професѝрски колѝгиум, професѝрска колѝгия; **svolat ~um** свѝкам, призова колѝгия, колѝгиум

kolegyn|ě, -ě ж. колѝжка: **paní ~ě!** колѝжке!

kolej 1, -e ж. 1. коловѝз: **cesta rozrytá ~emi** пѝт, изрѝвен от коловѝзи **2.** рѝлса; *сѝщо мн.*

kolej|e, -í коловѝз (*за влак*), рѝлси: **dvojitě ~e** двѝйни рѝлси; **položít ~e** постѝва рѝлси; **vlak přijel na druhou ~** влакѝт пристѝгна на вѝтри коловѝз

vjet, vrátit se do starých, vyježděných, vyjetých ~í вляза отнѝво в рѝлсите; **vybočit z (normálních) ~í** изляза от рѝлсите; **dělat, provádět něco po dvojí ~í** правѝа нѝщо по двѝа начина; **být vytržen z ~í** изваден сѝм от рѝлсите; **odsunout někoho, něco na vedlejší ~** измѝстя нѝкого, нѝщо на вѝтри, на заден плѝн; прѝтя нѝкого в глѝха лѝния; **slepá ~** задѝнена ѝлица; глѝха лѝния

kolej 2, -e ж. 1. колѝж, университет (*в средновековието*): **jezuitská ~** ѝезуитски колѝж **2.** вѝсше учѝбно заведѝние с интернат; колѝж, университет: **cambridžská, oxfordská ~** кѝмбриджски, ѝксфордски колѝж, университет **3. и мн. kolej|e, -í** студѝнтско общежѝтие: **~e s menzou** студѝнтско общежѝтие с мѝнза, сѝс стѝл

kolejáčk|ý, -á, -é студ. жарг. 1. който се отнася до студѝнтско общежѝтие **2.** който се отнася до студѝнт, живѝещ в общежѝтие

kolejačk|a, -y ж. студ. жарг. студѝнтка, живѝеща в общежѝтие

koleják, -a м. студ. жарг. студѝнт, живѝещ в общежѝтие

kolejišt|ě, -ě ср. коловѝзи, рѝлси на гѝра, жп лѝнии

kolejně, -ho ср. нѝем, тѝкса за студѝнтско общежѝтие

kolejn|í, -í, -í 1. който се отнася до колѝж, до университет: **~í síň** зала, ѝула в колѝж, в университет **2.** който се отнася до студѝнтско общежѝтие: **~í plat** нѝем, тѝкса за студѝнтско общежѝтие; **~í řád** правилник за вѝтрешния рѝд в студѝнтско общежѝтие

kolejnic|e, -e ж. рѝлса: **klást ~e** полѝгам рѝлси **kolejov|ý, -á, -é** рѝлсов: **~á doprava** рѝлсов транспорт

kol|ek, -ku м. тѝксова, гѝрбова мѝрка: **dvoukorunový ~ek** тѝксова мѝрка от двѝ крѝни

kolekc|e, -e ж. 1. колѣкция: **~e známek** колѣкция от маркі 2. в *сѣчет*. **vánoční ~e** пакѣтирана колѣкция от кòлѣдни фїгурки за елхà (обикн. шоколадови)

kolektiv [-ty-/tý-], **-u м.** колектїв: **pracovní ~** трудов колектїв; **divadelní ~** театрàлен колектїв; **autorský ~** авторски колектїв; **pracovat v ~u** работà в колектїв; **tvoříme dobrý ~** нїе сме добър колектїв

kolektivisace *вж.* **kolektivizace**

kolektivisační *вж.* **kolektivizační**

kolektivisovat *вж.* **kolektivizovat**

kolektivist|a [-ty-], **-y м.** колективїст, при-върженик на колективїзма

kolektivistický [-tyvisty-] *нар.* колективистїчно

kolektivistick|ý [-tyvisty-], **-á, -é** колективистїчен: **~é prvky** елементи на колективїзм; **~é hospodářství** колективистїчно стопанство, стопанїсване

kolektivist|ka [-tyvis-], **-y ж.** колективїстка

kolektivizac|e [-ty-], **-e ж.** колективизация: **úplná ~e zemědělství** пълна колективизация на сѣлското стопанство

kolektivizačn|í [-ty-], **-í, -í** колективизациòнен; кòйто се отнàся до колективизация: **~í po-litika** политика на колективизация

kolektivizm|us [-ty-], **kolektivism|us** [-tyviz-], **-u м.** 1. колективїзм 2. *полит.* движѣние за установяване на общѣствен рѣд, основàн на колектївни пїнципи

kolektiviz|ovat [-ty-], **-uji/разг. -uju** *несв. и св. (со; -)* колективизирам (*нещо*), провѣждам колективизация: **~ovat průmyslovou výrobu** колективизирам промїшленото производ-ство, провѣждам колективизация на промїшленото производство

kolektivně [-ty-/tý-] *нар.* колектївно: **~ řešit otázky** колектївно рѣшавам въпрòси

kolektivn|í [-ty-/tý-], **-í, -í** колектївен: **~í vlast-nictví** колектївна сòбственность; **~í odpověd-nost** колектївна отгòвòрност; **~í smlouva** колектївен дòговор; **~í bezpečnost v Evropě** колектївна безòпàсност в Еврòпа

kolektivnost [-ty-], **-i ж.** колектївност: **zásada ~í** пїнцип на колективностà

kolektor, -u м. техн. електр. колѣктор

kolem I, *книж. и поет.* **kol нар.** 1. наòколо: **~ dokola** наòколо, в кръг, от всїчки странї; **stáli ~** стòяха наòколо, в кръг; **oběhne ~** ще о б и к **duš a naa ůnkio jufē** ~ вїе ми се свят, главàта ми се въртї, мàе; **mluvit ~ dokola** заобикалям същностà на въпрòса, говоря твѣрде общò; **když se to vezme ~ a ~** общò взѣто; като цяло; **~ dokola vzato** общò

взѣто 2. покрай, близо, наблизо: **šel ~** тòй от-мина, той мїна покрай нас

kolem II, *книж. и поет.* **kol предл. с род.** 1. òколо: **sedíme ~ stolu** сѣдїм òколо мàсата; **cesta ~ světa** пътешѣствие òколо светà; **otáčet se ~ své osy** въртят се òколо остà си; **vzít ~ krku** прегърна; **skutečnost ~ nás** действителностà òколо нàс; **děti jsou stále ~ ní** децàта са по-стойàнно òколо нѣя; **řečí ~ toho bylo už dost** мнòго пїрказки се изпїрказваха вѣче за ~~твòйòскрїтї~~

si někoho ~ prstu въртят някого на прѣста си, качà се някому на главàта, завъртят някого, стѣпя някому на вратà 2. покрай, край: **mih-nout se ~ oken** мърна се покрай/край про-зòрците; **přešel ~ nás bez pozdravu** мїна край нàс без поздрав 3. надлѣж, покрай: **stavět domky ~ silnice** стрòят кѣщи покрай шòсѣто; **jít ~ řeku** вървя край, покрай рекàта 4. òколо, приблизително, кѣм: **~ osmé (hodiny)** кѣм/òколо òсем часà; **~ vánoc** кѣм/òколо Кòледа; **muž ~ 40 let** мѣж кѣм 40 годїни, мѣж на òколо 40 годїни, приблизително на 40 го-дїни

kolemjdouc|í I, -í, -í мїнаващ (*наòколо, покрай нещò*): **~í lidé** мїнаващи хòра

kolemjdouc|í II, -ího м. мїнуващ: **~í se zasta-vovali** мїнуващите се спїраха

kolenat|ý, -á, -é колѣнест, с голѣми коленà; кò-калест: **~é nohy** кракà с голѣми коленà, кò-калести кракà

kolénko *вж.* **kolínko**

kolenní колѣнен: **~í kloub** *анат.* колянна стàва

kolen|o I, -a ср. 1. коляно: **lézt po ~ou** пълзят на коленè; **padnout, kleknout na ~a** падна на коленè; **houpat dítě na ~ou** люлѣя детè на коленèте си; **tráva až po ~a** тревà до коленè; **sukně nad ~a** полà над коленèте; **hlava jako ~o** главà като фàр, като кубѣ, изцяло пле-шива; **třesou se mi ~a** трепѣрят ми кракàта, подгѣват ми се кракàта; *пен.* страхувам се; **dát si k obědu vařená vepřová ~a** порѣчам си за òбед варèни свїнски кракà; **prodřená ~a punčoch, kalhot** скѣсани, протрїти на ~~коленà~~

na ~a постàвя някого на коленè; **na ~ou prosit** коленопреклòнно мòля; **na ~ou děkovat** горѣщò благодарят; **dá si pro groš ~o vrtat** мнòго е àлчен, трепѣри над стотїнката, женà си продава за стотїнка; **lámat něco přes ~o** из-вършвам нѣщо на всяка ценà; **šetřit na stará ~a** пестят за старини, за старї годїни, кѣтам бѣли парї за чѣрни дни; **na stará ~a se dočkat vděku** дочàкам благодарност на старї го-

дини **2.** предмет, който напомня коляно: ~o **roury** *техн.* коляно на тръба; **hrdlové ~o** коляно с мұфа

kolen|o **II, -a** *ср. остар.* коляно, поколение: **do třetího ~a** до трето коляно

kolenovitě *нар.* във вид на коляно, коленчато: ~ **zahnutý** огънат, извит, прегънат коленчато, като коляно

kolenovit|ý, -á, -é коленчат: ~á **trubice** коленчатата тръба

kole|so, -sa *ср., обикн. мн. kole|sa, -s* *книж.* голямо колелò; *експр.* колелò: ~sa **vlak** колелà на влак; ~so **osudu** *прен.* колелòто на съдбата; ~so **dějin** *прен.* колелòто на историята; **lopatkové ~so** *техн.* грèбно колелò (на параход)

kolchoz, -u *м.* колхòз

kolchozn|í, -í, -í колхòзен: ~í **vlastnictví** колхòзна сòбственность

kolchoznic|e, -e *ж.* колхòзничка

kolchoznick|ý, -á, -é колхòзен; който се отнася до колхòзник, до колхòзничка: ~ý **život** живòтът на колхòзниците, колхòзен живòт

kolchoznictv|í, -í *ср. преди* колхòзна сисòема

kolchozník, -a *м.* колхòзник; **sovětští kolchozníci** *остар.* съветски колхòзници

kolib|a, -u *ж.* колиба, дървена пастýрска къща в планината

kolíbat *вж.* **kolébat**

kolíbavý *вж.* **kolébvavý**

kolíbka *вж.* **kolébká**

kolibr|í, -í, -í **1.** който се отнася до колибри: ~í **peří** перушина, перà на колибри **2. прен.** миниатюрен: ~í **slovník** речник-лилипут

kolibrík, -a *м. зоол.* колибри (Trochilus, Lesbia)

kolíč|ek, -ku *м. умал.* **1.** кòлче; клèчка; клýнче: ~ky **v hrabích** збьци на греблò **2.** щипка: ~ky **na věšení prádla** щипки за пранè

kolíčkovat, -uji/разг. -uju *несв. (со)* защипвам с щипки: ~ovat **prádlo ke šnůře** защипвам пранè на въжè (с щипки)

kolíčkov|ý, -á, -é *електр.* щèпселен: ~ý **vypínač** щèпсел, превключвател с осигурителен щифт

kolid|ovat (si), -uji/(si) *разг. -uju (si)* *несв.* **1.** колидирам, съвпадам по врèме: **obě přednášky ~ují** дветè лекции съвпадат по врèме **2.** колидирам, създавам сблъсъщи, колýзии

kolijé, -e *ж. зоол.* кòли (порода куче)

koliér [-líé, líér], **-u** *м. разг.* колиè, огърлица, гердан

kolik *местоим. числ.* **1.** като въпр. кòлко: ~ **máte děti?** кòлко деца имате? ~ **je hodin?** кòлко е часът? ~ **je ti let?** на кòлко си години? ~ **to stojí (peněz)?** кòлко струва това? **2. като**

отн. (често в съчет. с tolik) кòлкотò: **neměl ani tolik peněz, ~ potřeboval** тòй дори нýмаше тòлкова парý, кòлкотò му бýха нýжни

♦ **~kolikomukozdoku** и мнèния **3. като неопр. разг.** нýколко: **něspal ~ noci** (тòй) не спа нýколко нòщи; кòлко нòщи не è спал!

kolík, -u *м.* **1. умал.** кòлче: **přivázat stromek ke ~u** привържа дръвчè към кòлче **2.** щипка: ~ **na prádlo** щипка за пранè **3. техн.** щифт, кòлче: **zajišťovací ~** фиксàтор, осигурителен щифт

kolik|a, -u *ж. мед.* кòлика: **žlučnicková ~a** жлъч-на кòлика

kolikacifern|ý, -á, -é **1.** кòлкоцифрен **2.** нýкол-коцифрен **3.** многоцифрен: ~é **číslo** кòлко-цифрено, нýколкоцифрено, многоцифрено числò

kolikadenn|í, -í, -í **1.** кòлкоднèвен **2.** нýкол-коднèвен **3.** многоднèвен

kolikadíl|ný, -á, -é **1.** съставен от кòлко дяла, чàсти, тòма **2.** съставен от нýколко дяла, чàсти, тòма **3.** съставен от мнòго дялове, чàсти, тòмове: ~ý **román a)** колкотòмен ромàн, ромàн от кòлко чàсти **б)** нýколкотòмен ромàн **в)** мнòготòмен ромàн; ромàн, който се състои от мнòго чàсти

kolikahodinov|ý, -á, -é **1.** кòлкочàсов **2.** нýкол-кочàсов **3.** многочàсов

kolikalet|ý, -á, -é **1.** кòлкогодишен **2.** нýкол-когодишен **3.** многогодишен: ~ý **spor** кòлко-годишен; нýколкогодишен; многогодишен спòр

kolikaměsíční|í, -í, -í **1.** кòлкомèсечен **2.** нýкол-комèсечен **3.** многомèсечен: ~í **nepřítomnost** кòлкомèсечно; нýколкомèсечно; многомèсечно отсýствие

kolikanásob|ek, -ku *м.* **1.** кòлкократна (на нещò) величинà **2.** неколkokратно пò-голяма (от нещò) величинà **3.** многократно пò-голяма (от нещò) величинà

kolikanásobnè *нар.* **1.** кòлко пъти **2.** некол-kokратно; нýколко пъти **3.** многократно; мнò-го пъти

kolikanásobn|ý, -á, -é **1.** кòлко пъти пò-голям **2.** неколkokратен; нýколко пъти пò-голям **3.** многократен; мнòго пъти пò-голям: **je to ~ý rekordman** тòй è неколkokратен, много-кратен рекордьòр

kolikapatrov|ý, -á, -é **1.** кòлкоетàжен **2.** нý-колкоетàжен **3.** многоетàжен: ~ý **dům** кòлко-етàжен; нýколкоетàжен; многоетàжен дòм; кòлкоетàжна; нýколкоетàжна; многоетàжна къща, сграда

kolikaprocentní [í, -í, -í] 1. кòлко процèнтов 2. н-я-колкопроцèнтов 3. многопроцèнтов: ~í daň кòлкопроцèнтов; н-яколкопроцèнтов д-анък

kolikastránkový, -á, -é 1. състоящ се от кòлко стр-аници 2. състоящ се от н-яколко стр-аници 3. състоящ се от мнòго стр-аници: ~á kniha кн-ига, състояща се от кòлко стр-аници; кн-ига с н-яколко стр-аници; кн-ига с мнòго стр-аници

kolikasvazkový, -á, -é 1. кòлкотòмен 2. н-яколко-котòмен 3. мнòготòмен: ~ý slovník кòлко-тòмен; н-яколко-тòмен; мнòготòмен р-чник

kolikátýdenní 1. кòлкос-дмичен 2. н-яколко-с-дмичен 3. мнòгос-дмичен: ~ dovolená кòл-кос-дмична; н-яколко-с-дмична; мнòгос-д-мична òтпуска

kolikátý, -á, -é числ. 1. к-ато въпр. кòй (по ред): ~ý případ je to? кòй сл-чай по ред е тов-а? ~ého je dnes? кòй д-ен, к-я д-та сме (е) д-нес? кòй сме д-нес? по ~é se to stalo? за кòй п-т ст-ва тов-а? 2. разг. к-ато неопр. за кòй п-т; за кòй ли п-т; òди кòй си; òди кòй си по ред: byl tam už po ~é за кòй ли п-т в-че тòй б-ше там; тòй б-ше хòдил там мнòгòк-ратно 3. к-ато òтн. обикн. **kolikátý-tolikátý: ~ý kdo přijde, tolikátý odejde** кòйто к-кòто дòйде по ред, т-ка и ще си òйде

koliker[ý], -a ср. 1. кòлко (в-да) 2. н-яколко (в-да) 3. мнòго (в-дов-е): máme ~o druhů (něčeho) òмаме н-яколко в-да, мнòго в-дов-е (òт не-що)

koliker[ý], -á, -é числ. за в-д 1. кòлко в-да? кòл-ко? а) (въвежда пряк и непряк въпр-с за брой в-дов-е) ~é máte víno? кòлко в-да в-но òма-те? ptal se, ~ým způsobem lze řešit rovnici тòй п-таше по кòлко н-чина мòже да се р-ши уравни-ни-òто б) (при имена плуралиа тан-тум, събир., в-еществени и абстрактни к-ато бройно числ.): kolikeré dveře vedou do sálu? кòлко в-рати òма з-лата? 2. òт н-яколко в-да 3. мнòго в-дов-е

kolikost, -i жс. кн-иж. кòл-ч-ство, квантит-òт, мнòж-ство, брой: ~ slovesného děje язык. мнòгòк-ратност на глагòлното д-йстви-е

kolík|ovat, -uji/разг. -uju несв. (со) 1. обòзна-ч-вам с кòлч-та: ~ovat silnici обòзнач-вам шòс-ò с кòлч-та 2. прищип-вам (с щипки): ~ovat prádlo прòст-ирам пр-ан-ò (к-ато го за-щип-вам с щипки)

kolíkov[ý], -á, -é кòйто се òтн-ся до кòлч-е, до щипка, до щифт: ~é oplocení о-гра-да òт (с) кòлч-та

kolikpак нар. местоим. експр. òма кòлко, кòл-ко п-къ, кòлко: ~ je ti let? ама на кòлко си гòдин-и? на кòлко ли п-къ гòдин-и?

kolikrát, кн-иж. kolikráte числ. нар. 1. кòлко п-ти? ~ jsi tu byl? кòлко п-ти си бил т-къ? 2. разг. н-яколко п-ти 3. ч-сто, ч-сто п-ти: ~ se na vás ptal н-яколко п-ти, мнòго п-ти тòй п-та за в-с 4. в св-чет. **kolikrát-tolikrát** кòл-кòто п-ти - тòлкова п-ти: ~ se o to pokoušel, tolikrát ztroskotat кòлкòто п-ти се òп-тв-аше да нап-рави тов-а, тòлкова п-ти пр-ет-р-п-я-ваше не-усп-òх

koliksetkrát нар. мнòго п-ти, мнòгòк-ратно: opakoval to už ~ експр. тòй пов-т-ря-ше тов-а в-че стò, милиòн п-ти

kolínk|o, кн-иж. kolénk|o, -a ср. 1. кòл-енце: děvčátko mělo sukni po ~a мом-й-чен-ц-òто б-ше с рòк-ля до кòл-ен-ц-ата 2. джòл-ан (свин-ски и под.): uvařit si vepřové ~o сгòт-вя свин-ски джòл-ан 3. бот. техн. кòл-енце 4. мн. ko- línka юфк-а, макарòни в-ъв фòрма на из-вити тр-б-й-чки

kolínská, -é жс. разг. òдеколон

kolínský, -á, -é обикн. в св-чет. ~á voda òде-колон

kolísat, -ám несв. 1. кòл-еб-ая се; м-ня се, про-м-ням се (за ц-на, тем-п-ратура и под.): teplota ~á mezi pěti a sedmi stupni тем-п-рату-р-ата се кòл-еб-а-ò ме-жду п-òт и с-òдем г-радус-а 2. (v čem, mezi čím) кòл-еб-ая се, дво-ум-я се (за не-що, ме-жду не-що и не-що): ~at mezi dobrem a zlem кòл-еб-ая се, л-òш-кам се ме-жду доб-рòто и злòто

kolísavě нар. кòл-еб-л-иво; нер-еш-ит-елно; не-пòстòйно

kolísav|ec, -ce м. кòл-еб-а-ещ се, нер-еш-ит-ел-ен чòв-òк; непòстòй-нен чòв-òк

kolísavost, -i жс. променл-ивост; нер-еш-ит-ел-ност; непòстòй-н-ство; кòл-еб-л-ивост

kolísav[ý], -á, -é 1. нер-ав-ен (тон) 2. л-òл-е-ещ се, олюл-я-ва-ещ се: jít ~ým krokem в-ър-в-я с олю-л-я-ва-ща се похòдка 3. променл-ив, непòстòй-нен: ~é napětí электр. непòстòйно нап-ре-ж-èние 4. нер-еш-ит-ел-ен; кòл-еб-л-ив, кòл-еб-а-ещ се; неустòй-чив: ~é živly неустòй-чиви, кòл-еб-а-ещи се ел-ем-èнти

koliz|e, -e жс. кòл-из-ия: dostat se do ~e se zá- konem òзòв-а се, изп-адна в кòл-из-ия с-ъс закòна

kolikolem нар. нав-р-òд, наòколо, навс-як-д-е наòколо: těkat zrakem ~ блужд-ая с пòглед наòколо, в-ъв вс-й-чки пòсòки

kolk|ovat, -uji/разг. -uju несв. (со) сл-гам т-ак-сòва, г-òр-бòва м-ар-ка, обл-òп-вам с т-аксòва, с г-òр-бòва м-ар-ка, т-аксòвам, обг-òр-б-вам: ~ovat žádost сл-гам т-аксòва м-ар-ка на молб-а

kolkovné, -ho ср. г-òр-бòва т-ак-са, г-òр-бòв налòг

kolonialističká [y-ny-, -ty-], **-á**, **-é** колониален, колонијалски: **~á politika** колонијална, колонијаторска политика; **~á expanze** колонијална, колонијаторска политика

kolonializm[us [-ny-], **kolonialism**[us [-ny- -iz-],
-u м. колониализъм: **odstranit zbytky** ~u пре-
мъхна остатъците от колониализъм

koloniální[í [-ny-], -í, -í 1. колониален; който
се отнася до колония: ~í **panství** колониал-
но владение; ~í **země** колониална държава
2. *остар.* колониален; който се отнася до
колониален магазин: ~í **zboží** колониални
сток; ~í **obchod** колониал, колониален ма-
газин, бакалия

kolonije [-ny-], -e ж. 1. колония: **starořecké** ~e
старогръцки колонии; **bývalé britské** ~e
бывши британски колонии 2. *по-рядко*
землячество, колония: **česká** ~e **ve Vídni**
чешка колония, чешко землячество във
Виена 3. колония, група хора: **umělecká** ~e **v**
Paříži артистична колония в Париж; коло-
ния, група на художниците в Париж 4. група
от жилищни домове, комплекс, селище,
градче: **dělnická, studentská** ~e работ-
ническо, студентско селище, градче 5. *зоол.*
колония: ~e **racků** колония от чайки

kolonista [-ny-], -u м. колонист: **zvat do země**
cizí ~u каня в страната чужди колонисти;
španělští ~e **v Jižní Americe** испански ко-
лонисти в Южна Америка

kolonizace [-ny-], -e ж. колонизация: **německá**
~e **českých zemí** немска колонизация на чеш-
ките земи

kolonizátor [-ny-], -a м. колонизатор: **evropští**
kolonizátoři afrických území европейски ко-
лонизатори в/на африкански територии

kolonizátorský [-ny-], -á, -é колонизаторски: ~á
politika колонизаторска политика

kolonizovat [-ny-], -uji/разг. -uju *несв. и св. (со)*
1. населявам/населя, заселвам/заселя (*нещо*):
~ovat **pohraničí** населявам/населя, заселвам/
заселя погранична област 2. колонизирам:
~ovat **Afriku** колонизирам Африка

kolonka I, -u ж. *разг.* селище, градче; ком-
плекс, група от жилищни домове: **dělnická**
~a работническо селище, градче

kolonka II, -u ж. *умал. разг. остар.* група
безработни

koloratura, -u ж. *муз.* колоратура: **arie s krás-**
nou ~ou ария с хубава колоратура

koloraturní [-tú-], -í, -í колоратурен: ~í **pěvku-**
ně колоратурна певица

kolorit, -u м. 1. колорит: **zvukový** ~ звук *ков*
лорит 2. *книж.* колорит, оцветяване: **místní**
~ **literárního díla** местен колорит на лите-
ратурна творба

kolorovat, -uji/разг. -uju *несв. и св. (со)* 1. оцве-

твам/оцветя, обогрям/обягря, нашоарвам/
нашоаря 2. украсявам/украся с колоратури

kolos I, -u м. 1. колос (*статуя*): ~у **Memnonovy**
Мемноновите колоси; колосите на Мемнон
2. *прен.* колос (*вещ, предмет с огромни раз-*
мери) ~**nahliných nohou** колоса на ли-
нени крака

kolos II, -a м. 1. колос, великан, гигант 2. *прен.*
колос

kolosálně *нар.* колосално, грандиозно: ~ **ne-**
smyslné tvrzení *разг. експр.* невероятно,
колосално глупави, безсмислени твърдения

kolosální, -í, -í 1. колосален, огромен, ги-
гантски: ~í **stavba** колосален строеж 2. *разг.*
експр. колосален, знаменит, грандиозен, въз-
хитителен, страхотен, великолепен, чудесен,
прекрасен: ~í **nápad** грандиозно хрумване

kolosálnost, -i ж. колосалност

kolot[lat (se), -ám (se)] *несв.* въртят се, движат се
в кръг, обикалям, циркулирам: **krev v těle** ~á
кръвта циркулира в тялото

kolotav[ý, -á, -é] *книж.* въртящ се, циркулиращ,
подвижен; променлив: ~é **myšlenky** блуж-
даещи мисли

kolotoč, -e м. 1. панаирджийска въртеложка
2. *прен. експр. панаирска мисъл* **tozde**
máme dnes ~! днес тук е цял панаир, голяма
лудница!

kolouch, -a м., *по-рядко* **kolouš**, -e м. сърнѐ,
елѐнче: **laň a její** ~ кошута и нейното сърнѐ,
елѐнче

koloušek, -ka м. *умал.* сърнѐнце, елѐнче

kolov[á, -é] ж. *спорт.* велобол

kolovad[la, -el] *ср. мн. спорт.* гигантски крачки
(*спортна въртележка*)

kolovat, -uji/разг. -uju *несв.* 1. циркулирам,
движа се в кръг: **krev** ~uje **v žilách** кръвта
циркулира в кръвоносните съдове, във ве-
ните 2. връщам се непрекъснато, появявам
се отново и отново, роя се: **myšlenky** ~ují **v**
hlavě мислите се роят в главата, мислите не-
прекъснато се въртят в главата 3. циркули-
рам; кръжа, носья се, предавам се от един чо-
вѐк на друг, от ръка на ръка: ~ují **pověsti, že...**
носят се, разпространяват се слухове, че ...

kolovrat, -u м. чекрък

kolovrát[ek, -ku] м. 1. чекрък: **vrčení** ~ku бръм-
ченачекрък **šlotojakona** ~ku *кисело*
вървѐше като по мѐд и мѐсло; **má jazyk jako**
~ek устата му мѐли като воденица 2. латѐрна
и *прен.* 3. *техн.* ръчна бормашина, дрѐлка,
маткап

kolovrátkář, -e м. латѐрнаджия: **pouliční** ~
уличен латѐрнаджия

kolovrátkářk|a, -y *ж.* латѣрнаджийка

kolov|ý I, -á, -é **1.** колѣсен; който се отнася до колелò: **~é traktory** колѣсни трактори **2.** в съчет. **~ý tanec** хоровòд **3.** в съчет. **~á sukně** полà клòш, разкроена полà

kolov|ý II, -á, -é който се отнася до кол: **~é stavby** накол̀ни жилища

kolov|ý III, -á, -é който се отнася до растѣнието кòла: **~é ořechy, ořišky** семенà от/на кòла

kólov|ý, -á, -é в съчет. **~ý přízvuk** език. син-тагматично ударѣние

kolozub|ý, -á, -é **1.** кривозѣб, щѣрб, щѣрбав **2.** беззѣб: **~á bába** беззѣба баба

kolportáž, -e *ж.* **1.** търговия, продажба, разнòс, разпространѣние, разпространяване на вѣстници, на списàния, на печàта: **~ novín** разнòс, разпространѣние на вѣстници **2.** ўсно разпространяване: **~ fantastických pověstí** ўсно разпространяване на фантастични слўхове

kolportážn|í, -í, -í **1.** който се отнася до разнòс, разпространѣние, продажба на печàтни издàния, на вѣстници, на списàния: **~í služba** слўжба по разпространѣние на печàта **2.** сензационен, увлекàтелен: **~í román** сензационен ромàн

kolportér, -a *м.* **1.** вестникопродавец, разпространител на печàта, пласьòр: **kolportéři Práva** пласьòри на в. „Право“ **2.** разг. пропагандàтор

kolportérk|a, -y *ж.* разпространителка на печàта, пласьòрка на вѣстници и списàния

kolportérstv|í, -í *ср.* разпространѣние на печàтни произведения

kolport|ovat, -uji/разг. -uju *несв. (со)* **1.** разпространявам, плася́рам печàтни произведения, търгувам с печàтни произведения: **~ovat denní tisk** разпространявам, плася́рам ежедневници, ежедневния печàт **2.** разпространявам ўсно: **zprávy nekriticky ~ované** безкритично разпространявани новини, съобщения

kolt, -u *м.* колт, револвѣр

kolumbárijum, -a *ср.* колумбàрий (за урни с праха на починали)

Kolub|a Колѹмбѹ **Kolubovce** колѹмбово яйцѣ (остроумно разрешен проблем)

kóm|a, -atu *ср. мед.* кòма

komandant, -a *м. остар.* командѣр; комендàнт: **~ brigády** командѣр на брига̀да

komandantk|a, -y *ж. остар.* командѣрка; женà-командѣр; комендàнтка

komandantsk|ý, -á, -é **1.** остар. командѣрски, комендàнтски: **~ý můstek** капитàнски мòстик

2. *прен.* господàрски, повелѣтелен: **mluvit s někým ~ým způsobem** говоря с някого господàрски, повелѣтелно

komandatur|a [-úga], -y *ж.* комендату̀ра, комендàнтство: **spojenecká ~a v Berlíně** съюзническо комендàнтство, съюзническа комендату̀ра в Берлин

komanditn|í [-dy-], -í, -í *тѣрг.* командѣтен: **~í společnost** командѣтно дръжество

komando, -a *ср. 1.* малко остар. командà, заповед **2. малко остар. командване, комендàнтство: **před budovou ~a** пред сгра̀дата на комендàнтството **3.** разг. експр. сила, власт, мощ: **převzít ~o** по̀ема, взема власт̀та **4.** командà (работна група от затворници във фашистки концентрационни лагери) **5.** вид игра на кàрти**

komand|ovat, разг. komandýr|ovat, -uji/разг. -uju *несв. и св. 1.* малко остар. командвам: **důstojník ~oval** офицѣрът командваше **2. само св. (кого, со кат)малко остар. командирòвам, изпратя със заповед (някого, нещо някъде): **~ovat pluk na frontu** командирòвам, изпратя със заповед полк на фрòнта **3. само *несв. разг. експр.* командàря, заповядвам, командвам: **~ovat celou rodinu** командàря цялото семейство, заповядвам на цялото семейство****

komandýr, -a *м.* командѣр: **partyzánský ~** партизàнски командѣр

komandýrovat *вж. komandovat*

komár, -a *м. зоол.* комàр (Culex, Aedes): **bodnutí ~a** уха̀пване, бòдване, ужилване от комàр **u d ě l a t z ~ a v e l b l o u d a** нап̀равя охàта слòн; **má v hlavě ~y (no-често brouky)** измъчва се от нѣщо; брѣмнала му е някаква мухà в главàта

komář|í, -í, -í който се отнася до комàр: **~í bodnutí** уха̀пване, ужилване от комàр **~í někoho pro ~í sádlo** прàтя някого за зелѣн хайвѣр

kombajn, -u *м.* комбайн: **důlní ~** минен, рудничен комбайн

kombajnér, -a *м.* комбайнѣр

kombajnéřk|a, -y *ж.* комбайнѣрка

kombajnist|a [-ny-], -y *м.* комбайнѣр

kombanistk|a [-ny-], -y *ж.* комбайнѣрка

kombajnov|ý, -á, -é комбайнов; който се отнася до комбайн: **~á posádka** екипа̀ж на комбайн

kombinace, -e *ж. 1.* комбинация, съчетàние; *мат.* комбинация: **~e čísel** комбинация от числà; *спорт.* комбинация: **alpská ~e** алпийска комбинация **2.** съждѣние, разсѣждение **3.** дога̀дка, предположѣние: **není to**

fakt, to je jen moje ~e това не е факт, а само мое предположение

kombinačka|a, -y ж. разг. дамски комбинезон

kombinačka|ky, -ek ж. мн. техн. жарг. комбинирани универсални клещи

kombinačně нар. в комбинационно отношение

kombinační|í, -í комбинационен: **~í talent** комбинационен талант, талант за комбиниране

kombinát, -u м. комбинат: **textilní ~** текстилен комбинат

kombinatorik|a, -y ж. мат. комбинаторика

kombinatorní|í, -í комбинаторен: **~í varianta** език. комбинаторен вариант

kombiné нескл. ср. (дамски) комбинезон: **hedvábné ~** копринен комбинезон

kombinéz|a, -y ж. (работен) комбинезон: **pracovní ~a** работен комбинезон; **letecká ~a** авиаторски комбинезон; **dětská ~a** детско гаширизонче, гаширизон

kombinovaně нар. комбинирано

kombinovan|ý, -á, -é 1. комбиниран: **~é univerzální kleště** комбинирани универсални клещи **2.** слъжен, комбинационен, комбинативен: **~é myšlení** комбинативно мислене

kombin|ovat, -uji/разг. -uju нескв. (со; -) **1.** комбиниран, съчетавам **2.** досещам се, мисля, предполагам, разсъждавам: **~oval, že obě auta přijedou k cíli současně** той предполагаше, че двете коли ще пристигнат едновременно до целта; **logicky ~ovat** мисля, разсъждавам логически, логично

komediant [-dy-], -a м. 1. пейор. остар. комедиант, пътуващ артист: **~i na jarmarcích** комедианти по панаирите **2.** пейор. остар. театрален актьор, комедиант **3.** пейор. комедиант, палячо; несериозен, преструващ се, неискрен, лицемерен човек: **mluvka a ~** дърдорко и комедиант (палячо)

komediantk|a [-dy-], -y ж. 1. комедиантка, пътуваща артистка **2.** пейор. театрална актриса, комедиантка **3.** прен. жена комедиант, жена палячо

komediantsky [-dy-] нар. комедиантски

komediantský|ý [-dy-], -á, -é комедиантски и прен. пейор.: **~ý vůz** цирков, комедиантски фургон

komediantství|í [-dy-], -í ср. 1. пейор. остар. комедиантство; професия на пътуващ актьор **2.** остар. пейор. актьорство: **dát se na ~í** ста на актьор **3.** пейор. комедиантство; смешно, неестествено, фалшиво поведение: **z jeho strany to bylo pouhé ~í** от негово страна това беше само преструвка

komedije [-dy-], -e ж. 1. комедия: **řecká ~e** гръцка комедия; **~e Moliérový** Молиерови комедии; **situční ~e** комедия на ситуациите **2.** пейор. остар. продукция на пътуващи артисти **3.** пейор. несериозно, смешно, неестествено, фалшиво държание, поведение: **hrát ~i** играя, разигравам комедия, имам фалшиво, неискрено поведение; **je po ~i експр.** комедията свърши

komentář, -e м. коментар: **zahraniční ~** международен, външнополитически коментар; **mít, podat ~ k něčemu** коментирам нещо; **to nepotřebuje ~** това не се нуждае от коментар, коментарите тук са излишни

komentátor, -a м. коментатор: **rozhlasový ~** радиокоментатор

komentátork|a, -y ж. коментаторка

komentátorsk|ý, -á, -é коментаторски

komentátorství|í, -í ср. коментаторство

koment|ovat, -uji/разг. -uju нескв. и св. (со) коментирам (нещо, върху нещо)

komerčně нар. комерчески; по комерчески

komerční|í, -í комерчески, търговски: **~í záležitosti** търговски дела, търговски работи; **~í inženýr** дипломиран икономист (титла)

komerčnost, -i ж. комерчески характер, комерсиалност

komet|a, -y ж. комета: **objev nové ~y** откриване на нова комета

komfort, -u м. комфорт

komfortně нар. комфортно

komfortní|í, -í комфортен: **~í byt** комфортен апартамент

komicky нар. комично, комически; смешно

komick|ý, -á, -é 1. комичен, смешен: **~á situace** комична ситуация **2.** който се отнася до комедия; комически, комичен, комедийен: **~á opera** комическа, комична опера; **~á role** комическа роля

komičn|o, -a ср. книж. комично; комичност, комика

komičnost, -i ж. комичност, комизъм

komih|at, -ám нескв. (čít) махам, размахвам (нещо); люля, люшкам (нещо); клатушкам, поклащам (нещо): ~at tělem поклащам се, люля се

komih|at se, -ám se нескв. 1. люля се, олюлявам се, люшкам се; поклащам се, клатушкам се: **~at se únavou** олюлявам се от умора; **ruka se ~á** ръката се люлее **2.** маякам се (за светлина), мержелее се, трептя, блещука: **světlo se ~á** светлината се мержелее, блещука; проблясва **3. по-рядко** колеба се: **~at se mezi**

dvěma extrémу колебáя се между две крайности

komíhavě нар. 1. люлëейки се, люшкайки се; клатүшкайки се 2. мержелëейки се, трептëйки, блещүкайки (за светлина)

komíhav|ý, -á, -é 1. люлëещ се, олюляващ се, люшкащ се; клатүшкащ се: ~á **chůze** олюляваща се походка 2. мержелëещ се, трептáщ, блещүкащ (за светлина): ~é **světlo** блещүкаща светлина

komih|nout, -nu св. махна, замáхна, размáхам; люшна: ~nout **rukou** махна с ръка

komik, -a м. 1. комик, комедийен актёр 2. смешник, шегаджия

komik|a, -y жс. 1. комика, комизъм, комичност: ~a **situace** комичност на ситуация 2. комично умение: **nadání pro ~u** дърба за комичното

komín, -a м. 1. комин: **tovární ~** фабричен комин 2. **průmyslový komín** промишлен комин през комйна; **zapišeme to černou křídou do ~a** това не си заслужава да се помни 2. минно комин (шахта в мина) 3. диал. лампено шишë

kominic|e, -e жс. 1. коминочистáчка 2. жена на коминочистáч

komínick|ý, -á, -é коминочистáчески; който се отнася до коминочистáч: ~ý **mistr** коминочистáч

komínictv|í, -í ср. коминочистáчество: **jít na ~í** стáна коминочистáч

komíníč|ek, -ka м. умал. коминочистáче, мálтък коминочистáч

komíník, -a м. коминочистáч: **černý, umazaný jako ~** чëрен, изпоцáпан, изпомáзан като коминочистáч

komínov|ý, -á, -é комíнов; който се отнася до комин: ~á **roura** кюнец, трëба на комин

Komintern|a, -y жс. Коминтëрн (Комунистически интернационал)

komisár|ek, -ku м. остар. войнишки хляб

komisariát, -u м. комисариát

komisař, -e м. комисар: **politický ~** политически комисар; **vojenský ~** воëнен комисар; **lidový ~** нарòден комисар (в СССР до 1946 г.)

komisařsk|ý, -á, -é комисарски: ~á **funkce** комисарска длъжност, длъжност на комисар

komisařstv|í, -í ср. 1. комисариát (сграда, институция): **policejní ~í** полицейски комисариát, полицейски участък 2. комисарска длъжност, комисарство

komis|e, -e жс. 1. комисия: **volební ~e** избирателна комисия; **lékařská posudková ~e** ТЕЛК (Трудово-експертна лекарска комисия); **zkoušební ~e** изпитна комисия; **jmenovat, zvolit ~i** назначá комисия 2. остар. заповед, нарëждане, поручëние

komisionálně нар. пред комисия, с комисия: **zkoušet ~** изпитвам пред комисия

komisionáln|í, -í, -í извëршван пред комисия, с комисия: ~í **zkouška** изпит пред комисия

komisionář, -e м. комисионëр

komisně нар. официáлно; стрòго; отмëрено, хлáдно: **jednat ~** действам официáлно

komisn|í, -í, -í официáлен; отмëрен; строг: ~í **tvář** официáлна физиономия; студëно, стрòго, отблëскващо лице; ~í **tón** официáлен, стрòг, студën тон

komitét, -u м., **komité** нескл. ср. комитët: **akční ~** акциòнен комитët

komnat|a, -y жс. книж. покòи; стáя, зàла: **zámecké ~y** двòрцови покòи

komol|it, -ím неск. (со) изопачáвам, преиначáвам (нещо): ~it **smysl** изопачáвам смýсъл; ~it **slova (v cizím jazyce)** измëням, произнасям лòшо дýми (на чужд език)

komol|ý, -á, -é геом. пресëчен: ~ý **kužel** пресëчен кòнус

komonstv|o, -a м. ср. остар. кòнна дружина, свýта, кортëж

komol|ň, -ně м. остар. поет. кон, жребëц, ат

komor|a, -y жс. 1. килëр, тьмна стáя: **tmavá, černá ~a** кáмера обскүра; тьмна фòтолаборатория; **umrlčí ~a** мòрга, стáя за мъртвци 2. истор. кáса, хазнá, съкрòвищница: **důchody královské ~y** дòходите на крáлската хазна 3. представителска корпорация, кáмара: **obchodní ~a** търгòвска кáмара 4. полит. кáмара: **horní, dolní ~a parlamentu** гòрна, дòлна кáмара на парламëнт 5. спец. кáмера (част от техническо съоръжение): **fotografická ~a** фотографска кáмера 6. анат. кáмера: **srdeční ~a** сърдëчна кáмера

komorn|á, -é жс. остар. камериëрка

komorn|í, -í, -í 1. истор. който се отнася до кáса, кáсов: ~í **statky** крáлски имòти 2. камерен: ~í **hudba** кáмерна мýзика; ~í **divadlo** кáмерен теáтр 3. нежен, изтънчен: ~í **lyrika** нежна лирика

komorník, -a м. 1. остар. камериëр, камердинëр 2. истор. **nejvyšší ~** кáмерхер; управител на княжески, крáлски имòти (в средновековието) 3. разсýлен (в съда) 4. остар. придвòрен, кáмер юнкер

komorov|ý, -á, -é техн. кáмерен: ~é **dobývání** мин. кáмерна систëма за на добýване вьглища

komoří, -ho *м. истор.* камерхер
kompakt, -u *м. комп.* компакт(ен) диск
kompak[táta, -tát *ср. мн. истор.* компактата (договор на утравквистите с базелския събор)
kompaktně *нар.* компактно
kompaktní, -í, -í компактен: **~í celek** компактно цяло; **~í masa** компактна маса; **~í deska** *комп.* компакт(ен) диск
kompaktnost, -i *жс.* компактность
kompani[e [-пу-], *по-рядко* **kumpani[e, -e** *жс.* 1. *остар.* воен. рота 2. *остар.* дружество, компания: **vývozní ~e** експортно дружество, експортна компания
kompañon, по-рядко kumpañon, -a *м. малко остар. разг.* съдружник; компаньон: **obchodní ~** търговски съдружник
kompañonk[a, по-рядко kumpañonk[a, -y *жс. малко остар. разг.* съдружничка; компаньонка
komparačn[í, -í, -í компаративен, сравнителен: **~í metoda** сравнителен, компаративен метод
komparatist[a [-ту-], **-y** *м.* компаративист
komparatistik[a [-tysty-], **-y** *жс.* компаративистика
komparativ [-tý-], **-u** *м. език.* компаратив, сравнителна степен
komparativn[í [-ty-/tý-], **-í, -í** 1. *книж.* компаративен, сравнителен 2. *език.* компаративен; който се отнася до сравнителна степен: **~í tvar** компаративна форма, форма за сравнителна степен
kompars, -u *м. събир.* статисти: **300 osob ~u** триста души статисти
kompas, -u *м.* компас *и прен.:* **kapesní ~** джобен компас; **podle ~u, ~em** по компас, с компас
kompatibilit[a [-ty-], **-y** *жс.* компатибилност, съвместимост
kompendi[um [-dy-], **-a** *ср.* компендиум
kompenzac[e, -e *жс.* компенсация: **žádat ~i za něco** йскам компенсация за нещо; **~e srdeční vady** *мед.* компенсирание, компенсация на сърдечен порок
kompenz[ovat, -uji/разг. -uju *несв. и св. (со, со čím)* компенсирам (нещо, нещо с нещо): **~ovat kvalitu kvantitou** компенсирам качеството с количество
kompenz[ovat se, -uji se/разг. -uju se *несв. и св.* компенсирам се: **individuální odchylky ve výkonu se navzájem ~ují** индивидуалните отклонения в изпълнението взаимно се компенсират
kompetenc[e, -e *жс.* компетенция: **je to v něčí**

~í в нечия компетенция е; от компетенцията на някого е
kompetenčn[í, -í, -í който се отнася до компетенция: **~í spor** спор относно компетенциите; спор за компетенциите
kompetentn[í, -í, -í (*v čem, k čemu*) компетентен (*в нещо, по нещо*): **~í osoba** компетентно лице
kompilac[e, -e *жс.* компилация: **nevědecká ~e** ненаучна компилация
kompilečně *нар.* компилативно
kompilečn[í, -í, -í компилативен: **~í studie, metoda** компилативна студия, компилативен метод
kompilátor, -a *м.* компилатор
kompil[ovat, -uji/разг. -uju *несв.* компилирам
komplementárn[í, -í, -í комплементарен; допълващ се взаимно: **~í povahy** взаимно допълващи се характери
komplet I *нар. разг.* напълно, изцяло, съвсѐм: **je to ~ hotové** това е напълно готово
komplet II *неизм. прил.* пълен, комплѐктен, цял, завършен; който е в комплект: **toto vydání (spisů) není ~** това издание (на съчиненията) не е пълно, не е цяло, не е комплѐктно
komplet III, -u *м.* 1. комплект: **~y ročníků** пълни годишнини (*на издание*) 2. костѐм (*обикн. дамски*): **dát si ušít elegantní ~** поръчам да ми ушийт елегантен (дамски) костѐм
kompletně *нар.* комплѐктно, пълно: **~ vybavený** напълно обзавѐден
kompletn[í, -í, -í комплѐктен, пълен, завършен: **~í souprava** пълен комплект, пълна гарнитѐра
kompletnost, -i *жс.* комплѐктност, пълнотѐ; завършеност
komplet[ovat, -uji/разг. -uju *несв. и св. (со)* комплектѐвам, допълвам/допълня, попѐлвам/попълня (*нещо*): **~ovat vědecké sbírky** комплектѐвам научни събирки
komplex, -u *м.* 1. комплѐкс: **~ budov** комплѐкс от сгради 2. *мед. и псих.* комплѐкс: **~ méněcennosti** *мед.* комплѐкс за малоцѐнность; **mít ~** ймам комплѐкс, страдам от комплѐкс
komplexně *нар.* комплѐксно
komplexn[í, -í, -í комплѐксен: **~í brigáda, četa** комплѐксна бригада
komplexnost, -i *жс.* комплѐктност: **~ rehabilitační práce** комплѐксност на рехабилитационни грижи
komplik, -e *м. жарг.* съучастник (*в престѐпление*)
komplikac[e, -e *жс.* 1. компликация, усложнѐ-

ние: **politické** ~е политически компликации, усложнения **2.** компликация, усложнение (*при болест*): **operace bez ~í** операция без компликации, без усложнения
komplikovaně нар. комплицирано, слòжно, усложнèно
komplikovanost, -i жс. комплицираност, слòжност, усложнèност
komplikovan|ý, -á, -é комплициран, слòжен, усложнèн: **~á otázka** комплициран въпрòс
komplikovat, -uji/разг. -uju неск. и св. (со) комплицирам, усложнявам/усложня (*нещо*): **~ovat situaci** комплицирам, усложнявам/усложня положение, ситуация
komplikovat se, -uji se/разг. -uju se неск. комплицирам се, усложнявам се: **poměry se ~ují** отношенията се комплицират, усложняват се
kompliment, -u м. малко остар. експр. комплимент: **dělat někomu ~у** правя комплименти на някого
komplot, -u м. комплòт, заговор: **osnovat ~** организирам комплòт, заговор
komponent, -u м. компонент; съставен елемент; съставка: **~ potravу** компонент, съставка на хранà
komponist|a [-пу-], -у м. композитор
komponistk|a [-пу-], -у жс. композиторка
kompon|ovat, -uji/разг. -uju неск. **1.** (со) съставям, сглобявам, съчинявам (*нещо*): **~ovat program** съставям програма **2.** (-; со) композирам, съчинявам, създавам (*художествено произведение*): **~ovat operu, symfonii** композирам òпера, симфòния; **~ovat báseň** съчинявам, създавам стихотворение
komposice вж. **kompozice**
komposičně вж. **kompozičně**
komposiční вж. **kompoziční**
kompost, -u м. компòст (*смесен тор от разни отпадъци*): **založit ~** подгòтвя компòст
kompost|ovat, -uji/разг. -uju неск. **1.** подгòтвям компòст **2.** торя с компòст
kompot, -u м. компòт: **švestkový ~** компòт от сливи; **sklenice s ~em** буркàн (с) компòт
kompotov|ý, -á, -é компòтен; кòйто се отнàся до компòт: **~á miska** компòтена кùпичка; кùпичка за компòт
kompozice, -e жс. **1.** композиция, композиране (*на художествено произведение*): **~e povídkу** композиция на рàзказ, на пòвест, на приказка **2.** композиция, творбà (*предимно музикална*): **hrát vlastní ~í** свиря сòбствена композиция **3.** малко остар. съчинение, писмено съчинение; контрòлно в училище:

psát ~í пишà съчинение, тèма; **matematická ~e** контрòлно по матемàтика
kompozičně нар. композициòнно: **~ důležitá postava** композициòнно вàжен òбраз
kompozičn|í, -í, -í композициòнен: **~í prvek** композициòнен елемент
kompres|e, -e жс. техн. спец. **1.** компрèsия, свйване, сгьстйване: **~e plynů a par** компрèsия на гàзове и на пàри **2.** комп. архивйране, зйпване
kompresn|í, -í, -í техн. спец. компресиòнен; кòйто се отнàся до компрèsия: **~í tlak** налягане при компрèsия
kompresor, -u м. техн. компрèsор: **rotační ~** ротациòнен, ротатйвен компрèsор
kompresorov|ý, -á, -é техн. спец. компрèsорен: **~á chladnička** компрèsорен хладйльник
kompromis, -u м. компрòмис, сгьглашèние: **udělat, uzavřít, ujednat ~** направя компрòмис; **přistoupit na ~** направя компрòмис, сгьглася се на компрòмис
kompromisně нар. компрòмисно; по пѣтя на компрòмиса: **~ jednat, postupovat** действам, постѣпвам компрòмисно
kompromisn|í, -í, -í компрòмисен: **~í řešení** компрòмисно рещèние
kompromisnick|ý, -á, -é презр. примирèнчески; сгьглашàтелски: **~á politika** примирèнческа, сгьглашàтелска политика; политика на компрòмиси
kompromisnictv|í, -í ср. компрòмисност; безпринципност; примирèнчество; сгьглашàтельство: **utonout v ~í a konjunkuralizmu** затѣна в компрòмиси и конъюктурщина
kompromisník, -a м. презр. примирèнец, сгьглашàтел: **bezpáteřný ~** безгрѣбнàчен примирèнец, сгьглашàтел
kompromit|ovat, -uji/разг. -uju неск. и св. (*koho, co čím*) компрометирам (*някого, нещо с нещо*): **byl ~ován** тòй бèше компрометиран
kompu|ter, compu|ter [kompjút, komputer], -tru/-teru м. компòтър
komsomol|ec, -ce м. комсомòлец
komsomol|ka, -y жс. комсомòлка
komtes|a, -y жс. контèsа, графиня
komun|a, -y жс. **1.** истор. комùна (*в Средновековието*) **2.** книж. комùна (*нисша административна единица в някои романски страни*) **3.** истор. комùна: **Pařížská komuna/Komuna** Парйжката комùна **4.** полит. икон. комùна **čínské ~у** китàйски комùни
komunál, -u м. разг. бйтов комбинàт, комùнално предприятие; предприятие за кому-

нални, битови услуги: **objednat opravu v ~e** поръчам ремонт в комунално предприятие, в предприятие за комунални услуги, в битов комбинат

komunální[-í, -í] комунален: **~í podnik** комунално предприятие; предприятие за комунални услуги; **~í služby** комунални услуги

komunard, -a м. истор. комунар; участник в Парижката комуна

komunikace [-ny-], -e ж. 1. комуникация, съобщение: **městské, železniční ~e** градски, железопътни комуникации; градски, железопътен транспорт 2. комуникация, общуване: **jazyk je nástrojem ~e** езикът е средство за комуникация, за общуване

komunikačně [-ny-] нар. комуникационно; в комуникационно отношение: **~ odlehlé kraje** области, отдалечени в комуникационно отношение

komunikační [-ny-], -í, -í комуникационен, съобщителен: **~í prostředky** средства за съобщение, средства за комуникация; **~í síť** комуникационна, съобщителна мрежа

komunikativní [-ny- -ty-/-tý-], -í, -í комуникативен: **~í funkce jazyka** комуникативна функция на езика

komuniké [-ni-/-ny-] нескл. ср. комюникé: **vydat oficiální ~** издам официално комюникé

komunist[a] [-ny-], -u м. комунист

komunisticky [-nysty-] нар. по комунистически: **jednat ~** постъпвам по комунистически

komunistický [-nusty-], -á, -é комунистически: **-é názory** комунистически възгледи; **Komunistická internacionála** Комунистически интернационал; **Komunistický manifest** Комунистически манифест

komunistk[a], -y [-ny-], ж. комунистка

komunizm[us, komunism[us] [-nyz-], -u м. 1. комунизъм (обществен строй) 2. комунизъм (марксистко учение): **vědecký ~us** научен комунизъм 3. комунизъм (предмарксистко учение): **utopický ~us** утопичен комунизъм 4. комунизъм (първобитно обществено устройство): **prvotní ~us** първобитен комунизъм

komůrk[a], -y ж. умал. стаичка; килийка, килерче

komž[e], -e ж. църк. стихар (дреха)

koňadr[a], -y ж. обикн. в съчет. **sýkora ~a** зоол. синигер (Parus)

koňak, -u м. 1. коняк 2. вид ликьор: **vaječný ~** яйчен ликьор, айерконяк

kon[at], -ám нескв. (со) малко книж. правя, вър-

ша, извършвам; провеждам; изпълнявам (нещо): **~at svou povinnost** върша, изпълнявам дългà си; **~at přehlídku vojska** правя преглед на войска, на армия; **~at dobro** правя, върша добро; **~at schůzi** провеждам събрание; **~at (služební) cestu** в командировка съм

kon[at se], -ám se нескв. малко книж. състоявам се; осъществявам се; ставам; извършвам се, провеждам се: **představení se ne~á** представлението се отменя, няма да се състои; **manifestace se ~ala na Staroměstském náměstí** манифестацията се проведе на Староместския площад

koncem предлог с род. в края на; към края на: **~ zimy** в края на зимата; към края на зимата **koncentrac[e]**, -e ж. 1. концентрация, съсредоточаване: **~e vojsk, sil** концентрация, съсредоточаване на войски, на сили 2. физ. хим. техн. концентрация, съгъстяване

koncentrační[-í, -í] концентрационен: **~í tábor** концентрационен лагер; концлагер

koncentračnick[e], -e ж. разг. концлагеристка **koncentračnick[ý]**, -á, -é разг. който се отнася до концентрационен лагер, до концлагерист, до концлагеристка: **~ý život** концлагеристки живот; живот в концлагер; живот на концлагерист; **~á literatura** концлагеристка литература; литература за живот в концлагери

koncentračník, -a м. разг. концлагерист **koncentrák**, м. разг. концлагер: **hrůzy ~ů** ужаси на концлагери

koncentrick[ý], -á, -é книж. концентричен: **~é kružnice** концентрични окръжности

koncentrovan[ý], -á, -é 1. концентриран, съсредоточен: **~é útoky** воен. масирани, концентрирани атаки 2. хим. концентриран, съгъстен: **~ý roztok** концентриран разтвор

koncentr[ovat], -uji/разг. -uju нескв. и св. (со) 1. концентрирам, съсредоточавам/съсредоточа (нещо): **~ovat pozornost na něco** концентрирам, съсредоточавам/съсредоточа внимание върху нещо 2. концентрирам, съгъствам/съгъстя (нещо): **~ovat roztok** концентрирам разтвор

koncentr[ovat se], -uji se/разг. -uju se нескв. и св. концентрирам се, съсредоточавам се/съсредоточа се: **~ovat se při práci** концентрирам се, съсредоточавам се/съсредоточа се при работа

koncepce, -e ж. 1. концепция, разбиране, схващане, замисъл, представяне: **materialistická ~e dějin** материалистическа концепция за историята 2. биол. концепция, зачеване **koncepčně** нар. в концептуално отношение; по

концепция: ~ **šťastná obměna románu** концептуално сполучлив вариант на роман
koncepční, -í, -í 1. концептуален: ~í řešení концептуално решение 2. в съчет. ~í doba а) зоол. брачен период; период на разгонване б) мед. овулационен период; период на овулация
koncept, -u м. 1. конспект, тезиси, план: ~ dopisu черновa на писмо 2. рядко концепция
 ♦ **přijít, dostat se, vypadnout z ~u** объркам, смутя някого; **přijít, dostat se, vypadnout z ~u** объркам се, смутя се, оплета конците 3. лог. понятие
konceptní, -í, -í който се отнася до черновa; обикн. в съчет. ~í papír хартия за черновa
koncern, -u м. икон. концерн: **petrolejářský** ~ петролен концерн
koncert, -u м. 1. концерт: **pořádat** ~ устройвам, давам концерт 2. концерт (музикално произведение): **houslový** ~ цигулков концерт, концерт за цигулка; **klavírní** ~ концерт за пиано 3. експр. симфония (забележително изпълнение): **hokejový** ~ хокейна симфония
koncertantní, -í, -í концертен; който се отнася до концерт (музикално произведение): ~í skladba pro flétnu a klavír концертна композиция за флейта и пиано
koncertní, -í, -í концертен: ~í síň концертна зала; ~í mistr концертмайстор
koncertovat, -uji/разг. -uju неск. давам концерт; концертирам
koncesje, -e ж. 1. книж. отстъпка: **dělat někomu** ~e правя отстъпки на някого 2. концесия; право на ползване: **dát, udělit, povolit někomu** ~i na něco дам, отстъпя, разреша на някого концесия за нещо 3. икон. юрид. концесия
koncesionář, -e м. концесионер
koncesionářka, -y ж. концесионёрка
koncil, -u м. църк. църковен събор: **kostnický** ~ констанцки събор
konciliantně нар. книж. търпеливо; отстъпчиво; благосклонно; любезно
konciliantní, -í, -í книж. търпелив; отстъпчив; благосклонен; любезен: ~í ke všem novotám благосклонен към всички нововъведения; ~í povaha търпелив, сговорчив, отстъпчив характер
konciliantnost, -i ж. търпеливост; отстъпчивост; благосклонност; любезност
koncipient, -a м. стажант-адвокат, стажант-нотариус
koncipientka, -y ж. стажант-адвокатка, стажант-нотариус (жена)

koncipient, -a м. стажант-адвокатски; който се отнася до стажант-нотариус
koncipientka, -y ж. нйш чинovníк
koncipovat, -uji/разг. -uju неск. и св. 1. съставям/съставя проект, план, изработвам/изработя концепция: ~ovat stavbu sídliště съставям/съставя план за строеж на нов жилищен комплекс 2. пиша/напиша черновa; скицирам, нахвърля(м), стилизирам; (на)пиша тезиси: ~ovat dopis пиша/напиша черновa на писмо; скицирам, нахвърля(м) писмо; стилизирам писмо
koncizně нар. книж. кратко, лаконично; стегнато, сбито: ~ vyslovit myšlenku изразя мисъл кратко, лаконично, стегнато
koncizní, -í, -í книж. кратък, лаконичен; стегнат, сбит
konciznost, -i ж. книж. краткост, лаконичност; стегнатост, сбитост
koncovka, -y ж. 1. език. окончание, флексия: **osobní** ~a лично окончание; **pádová** ~a падежно окончание 2. шахм. ендшпил 3. техн. крайна част, край: **kabelová** ~a крайна част, край на кабел
koncový, -á, -é краен; който се отнася до край; заден: ~á slabika крайна сричка; ~é světlo заден фар; ~á hra шахм. ендшпил
končetin, -a, -y ж. анат. крайник: **dolní a horní** ~y долни и горни крайници
končina, -y ж. малко книж. край, покрайнина, област, местност (обикн. отдалечени): **neznámé** ~y незнайни, непознати краища, места; **ze všech ~ světa** от всички краища на света
končíř, -e м. рапира
končít, -ím неск. (со) свършвам, завършвам (нещо): ~it práci свършвам, завършвам работа; ~it studie завършвам учение, следване; **tím ~ím** с това завършвам
končít (se), -ím (se) неск. непрех. 1. завършвам, свършвам: **prázdniny se ~í** ваканцията завършва, свършва 2. (на со) окончавам (на нещо): **slovo ~í na souhlásku** думата окончава на съгласна
kondelíkovsky нар. обикн. пейор. еснафски, дребнобуржоазно: **žít** ~ живя еснафски
kondelíkovský, -á, -é обикн. пейор. еснафски, дребнобуржоазен: ~ý liberalismus/liberalismus еснафски, дребнобуржоазен либерализъм
kondelíkovství, -í ср. обикн. пейор. еснафство, еснафщина
kondelíkovština, -y ж. обикн. пейор. еснафство, еснафщина

kondenzac|e, -e *ж.* 1. кондензация, съгъстяване: ~e mléka кондензация на мляко; **komplexní** ~e *език.* комплексна кондензация 2. *физ.* кондензация, втечняване: ~e par кондензация, втечняване на пари

kondenzačn|í, -í, -í кондензационен; който се отнася до кондензация; ~í nádrže кондензационни резервоари; ~í prostředky кондензационни средства, средства за кондензация

kondenzátor, -u *м.* 1. *електр.* кондензатор 2. *техн.* кондензатор, втечнител

kondenzovan|ý, -á, -é кондензиран: ~é mléko кондензирано мляко

kondenz|ovat, -uji/*разг.* -uju *несв. и св. (со)* 1. кондензирам, съгъстявам/съгъстя (нещо): ~ovat šťávu кондензирам, съгъстявам/съгъстя сок, сироп 2. кондензирам, втечнявам/втечня: ~ovat páru кондензирам, втечнявам/втечня пара

kondenz|ovat se, -uji *се/разг.* -uju *се несв.* 1. кондензирам се, съгъстявам се 2. кондензирам се, втечнявам се: pára se ~uje парата се кондензира, втечнява се

kondic|e [-dy-], -e *ж.* 1. кондиция, състояние, форма: hráč je v dobré tělesné ~i играчът е в добра (спортна) форма; (ne)jsem v ~i (не) съм във форма 2. *мн.* **kondic|e**, -í *малко остар.* частни уроци: dávat ~e давам частни уроци

kondicionál [-dy-], -u *м.* *език.* кондиционал, условно наклонение

kondicionáln|í, -í, -í [-dy] *език.* условен, кондиционален: ~í věta изречение с/в условно наклонение; условно изречение; ~í tvary форми на условно наклонение

kondicionér [-dy-], -u *м.* кондиционер, балсам, гел за коса

kondičn|í, -í, -í който се отнася до кондиция: ~í běh бягане за запазване на кондиция, за поддържане на форма

kondolenc|e, -e *ж.* съболезнования, съчувствие, състрадание: zaslat, přijmout ~i изпратя, приема съболезнования, съчувствия

kondolenčn|í, -í, -í съболезнователен: ~í telegram съболезнователна телеграма

kondol|ovat, -uji/*разг.* -uju *несв. и св. (коти)* изказвам/изказжа съболезнования (на някого)

kondor, -a *м.* *зоол.* кондор (Sarcorhamphus gryphus): ~ královský кралски кондор

konduktér, -a *м.* *остар.* кондуктор

konduktérk|a, -y *ж.* *остар.* кондукторка

konduktérsk|ý, -á, -é *остар.* кондукторски: ~á služba кондукторска служба

kon|ec, -ce *м.* 1. край (крайна част на нещо):

~ec единни сме; vzít, chytit, uchopit věc za pravý, správný ~ec правилно подхвана нещо; хвана бика за рога; vzít něco z druhého, jiného ~ce подхвана, започна нещо от другия край; dělat něco od ~ce правя нещо наопаки; každá hůl má dva ~ce ножът има две острия 2. край (последна фаза на нещо); завършек: ~ec života край на живота; od začátku do ~ce от начало до край; от началото до края; vydržet až do ~ce издържа (чака)

края на силите си; byl s trpělivostí u ~ce търпението му се изчерпа; nemá to ~ce това няма край; všechno má svůj ~ec всичко си има край; mezi námi je ~ec между нас всичко е свършено; už jsem to řekl a ~ec! казах вече и край! 3. край (смърт)

◆ nastal ~ec краят настана, краят дойде; kde je mu ~ec? къде е умрял? къде е свършил! 4. край, област, място: lidé se sjeli ze všech ~ů хора се стekoха от всички краища

koneckonců *част.* в края на краищата: dělej si ~, co chceš в края на краищата прави каквото искаш

koneč|ek, -ku *м.* *умал.* крайче, връхче, крайчец: ~ek prstu връх, крайчец на пръст; ~ek jazyka връх на езика

konečn|á, -é *ж.* крайна спирка; последна спирка **konečně** *нар.* 1. накрая, най-после, най-накрая:

prošli mnoho obchodů a ~ si vybrali обиколиха много магазини и най-после си избраха

2. *по-рядко* напълно, съвсем, изцяло, окончателно: ~ platné výsledky окончателни резултати

konečně *II част.* в края на краищата: mysl si ~, co chceš мисли си в края на краищата каквото искаш

konečn|ík, -u *м.* *анат.* анус

konečnost, -i *ж.* 1. окончателност, преходност, крайност, финитност: ~ života преходност на живота 2. окончателност: ~ rozhodnutí окончателност на решение

konečn|ý, -á, -é 1. краен, последен: ~ý termín, ~á lhůta краен, последен срок; ~á stanice крайна, последна спирка 2. който има край; краен, ограничен: lidský život je ~ý човешкият живот има край 3. окончателен, последен: s ~ou platností с окончателна сила, окончателно, безвъзвратно; boj do ~ého vítězství бой до окончателна победа; ~é rozhodnutí окончателно решение

konejš|it, -ím *несв. (koho, co)* успокоявам,

- усмирявам, утешавам (*някого, нещо*): **~it plačící dítě** успокоявам, усмирявам, утешавам плачещо дете
- konejšivě** нар. успокоително, успокояващо, утешаващо, усмиряващо
- konejšivý, -á, -é** успокояващ, успокоителен, утешителен, усмирителен: **~ý tón** успокоителен, утешителен тон
- konejšk|a, konoušk|a, -u** ж. диал. платнена люлка; платно за люлеще на дете
- kon|ev, -ve** ж. кана; ведро; гюм: **~ev na vodu, na mléko** кана за вода, за мляко; **kropící ~ev** лейка
- konex|e, -e** ж., обикн. мн. **konex|e, -í** връзки; влиятелни познати: **mít ~e** ймам връзки
- konfederac|e, -e** ж. конфедерация
- konfederáčn|í, -í, -í** конфедерационен, конфедеративен
- konfederativn|í, -í, -í** [-ty/-tý-] конфедеративен: **~í forma** форма на конфедерация; конфедеративна форма
- konfekc|e, -e** ж. 1. конфекция; конфекционно производство; производство на конфекция 2. конфекционен магазин; магазин за конфекция 3. разг. конфекция; готови дрехи, готово облекло: **nosí ~í** носи конфекция
- konfekčn|í, -í, -í** конфекционен; който се отнася до конфекция: **~í obchod** магазин за конфекция; **~í oděv, oblek** готово облекло, конфекция
- konferenc|e, -e** ж. 1. конференция, съвещание: **mírová ~e** конференция за защита на мира; **~e o evropské bezpečnosti** конференция за европейска безопасност; **odzbrojovací ~e; ~e pro odzbrojení** конференция по разоръжаването; **tisková ~e** пресконференция, конференция по печата; **pořádat ~i** уреждам, устройвам, организирам, провеждам конференция 2. учил. учителски съвет
- konferenciér, -a** м. конферансиє (мъж)
- konferenciérk|a, -u** ж. жена-конферансиє
- konferenčn|í, -í, -í** заседателен; който се отнася до конференция, до съвещание: **~í sál** заседателна зала, зала за конференции; **~í stůl** заседателна маса
- konfer|ovat, -uji/разг. -uju** несов. 1. (–; s kým o čem) правя съвещание, съвещавам се (с някого за нещо); обсъждам: **~ovat s ředitelem o prospěchu žactva** обсъждам с директора успеха на учениците 2. конферирам; конферансиє съм
- konfes|e, -e** ж. 1. вероизповедание: **být bez ~e** без вероизповедание съм 2. крѐдо, вѐрую, убеждение: **politická ~e** политическо вѐрую, политическо убеждение
- konfesijn|í, -í, -í, konfesn|í, -í, -í** вероизповѐден; който се отнася до вероизповедание: **~í výchova** обучение по вероизповедание
- konfe|t, -tu** м., **konfe|ta, -ty** ж., обикн. мн. **konfe|ty, -t** конфѐти: **děšť ~t** дъжд от конфѐти
- konfident, -a** м. таен агент; сътрудник на полицията; донѐсник: **placený ~** платѐн агент; **~ gestapa** агент на гестапо
- konfidentk|a, -u** ж. тайна агентка; сътрудничка на полиция; донѐсница
- konfidentsk|ý, -á, -é** който се отнася до таен агент, до донѐсник; агентски, полицейски: **~á služba** агентска, полицейска служба
- konfidenstv|í, -í** ср. тайно агентство, донѐсничество; сътрудничество с полицията
- konfigurac|e, -e** ж. 1. полит. конфигурация, групировка: **~e států** групировка от държави 2. техн. конфигурация: **hvězdná ~e** астр. звездна конфигурация
- konfirmac|e, -e** ж. църк. конфирмация, първо причастие
- konfirm|ovat, -uji/разг. -uju** несов. и св. (кого - вин.) църк. конфирмирам (*някого*), извършвам/извърша конфирмация (*на някого*); давам/дам първо причастие
- konfiskac|e, -e** ж. конфискация, конфискуване: **~e půdy** конфискация на земя; **konfiskace novin** конфискация на вѐстник
- konfiskát, -u** м. конфискуван предмет
- konfisk|ovat, -uji/разг. -uju** несов. и по-рядко св. (со) конфискувам (*нещо*); спирам (*нещо*) от продажба: **~ovat majetek nacistů** конфискувам имущество на нацисти; **~ovat noviny** конфискувам (брой или броеве на) вѐстник (по цензурни съображения)
- konflikt, -u** м. конфликт: **mezinárodní, válečný** ~ международен, воѐнен конфликт; **ozbrojený** ~ въоръжен конфликт; **mít ~ s někým, s něčím** в конфликт съм с някого, с нещо; **dostat se do ~u s někým, s něčím** вляза в конфликт, в стълкновение с някого, с нещо: **vyvolat ~** предизвикам конфликт
- konformist|a, -u** м. конформист: **bezzásadový ~a** безпринципен конформист
- konformizm|us, konformism|us** [-iz], **-u** м. конформизъм: **~us v umění** конформизъм в изкуството
- konformn|í, -í, -í** (čemu; k čemu; s čím) съответстващ (*на нещо*), приспособѐн (*към нещо*): **forma básně je ~í obsahu** формата на стихотворѐнието съответства на съдържанието

конформ|оват, -уји|разг. -ују несв. и св. (со *četu*; со *s čim*) приспособявам/приспособя (нещо; нещо към нещо); нагăждам/нагодя (нещо към нещо); съгласувам (нещо с нещо): ~оват *năvrh* *předpisŭm* съгласувам проект, предложение с предписания, изисквания

konform|ovat se, -uji se /разг. -uju se несов. и св. (četu, s čím) приспособявам се/приспособя се (към нещо); съгласявам се (с нещо); нагаждам се/нагодя се (към нещо): **~ovat se jinému mínění, s jiným míněním** приспособявам се/приспособя се, нагаждам се/нагодя се към друго мнение

konfrontace, -e *жс.* **1.** *юрид.* очна стāvка: **~e dvou svēdkū** очна стāvка на двāма свидēтели **2.** *публ. воен.* конфронтация, противопоставяне: **politika ~e** политика на противопоставяне **3.** *език.* конфронтация, съпоставяне: **~e citātū** съпоставяне на цитāti; **~e jazyka českého a bulharského** съпоставяне на чешкия и българския език

konfrontačn|í, -í, -í *език*. съпоставителен, кон-
фронтативен: **~í metoda** конфронтативен,
съпоставителен метод

konfront|ovat, -uji|разг. -uju *несв. и св. 1. (кого - вин. с kým) конфронтирам, правя/направляю* очна ставка *(на някого с някого): ~ovat obžalovaného se svědky* правя/направляю очна ставка на обвиняем със свидетели **2. (со; со s čím) сравнявам, съпоставям** *(нещо с нещо): ~ovat slova s činny* сравнявам, съпоставям думи с дела

konfuciánstv|í, -í *ср. филос. рел.* конфу-
цианство

konfucianizm|us, konfucianism|us [-nyz-], **-u** *м.*
филос. рел. конфуцианство

konfuz|e, -e ж. конфу́зия, смущение, объ́ркване, нелѝвкост, неприятно положѝние: ~е **pojmu** объ́ркване на понятия

konfuzně нар. обѣркано, смутѣно, конфузно
konfuzní, -í, -í обѣркан, смутѣн, конфузен: **~í**
názory обѣркани вѣзгледи

konfuznost, -i ж. обърканост, смутеност,
конфу́зност

kongeniálně [-ny-] *нар.* конгениально

kongeniáln|í [-ny-], **-í, -í** (*komu, čemu; s kým, s čím*) конгенијален (на някого, на нешто; с някого, с нешто): **překlad -í s originálem** превод, конгенијален на оригинала, с оригинала

kongeniálnost [-ny-], **-i** ж. конгениа́лност

konglomerát, -u м. 1. конгломерат: ~ národů конгломерат от народи 2. *минер.* конгломерат

kongres, -u *м.* 1. КОНГРЕС: ~у obránců míru

конгрес на борци за мир; **slavistický** ~ сла-
вистичен конгрес **2. обикн. Kongres** Конгрес
(парламентът в САЩ)

kongresov[ý, -á, -é конгрѐсен; кѝйто се отнася до конгрѐс: **~ý delegát** делегѝт на конгрѐс; **~á rezoluce** конгрѐсна резолюция, резолюция на конгрѐс

kongruence, -e *ж.* 1. *мат. геом.* конгруенция
2. *език.* конгруенция, съгласуване: ~e **pod-
mětu a přísudku** съгласуване на подлога и
сказуемото

kónicky [-ny-] *нар.* конічно, конічески: ~ **se zužovat** стеснявам се конічно, конічески

kónick|ý [-ny-], **-á, -é** геом. конічен, конічески:
 ~**ý tvar** конічна фòрма

konič|ek, -ka м. 1. умал. кòнче; експр. кон:
vanú de nò nò vanò ◆ pát ky

лежѧ по корѣм (*за деца*); **posadit dítě na ~ka** кача дете на раменѣте си, на кѡнче **2.** занимѧние, хѡби, страст, мѧния, увлечѣние: **každý má svého ~ka** всѣки си има хѡби **3.** кѡнче (*на вѣртележка*) **4. мн. koničky, -ků** вѣртелѣжка (*с кончета*): **vozit se na ~kách** вѣртѧ се, вѡзя се на вѣртелѣжка **5.** вид сричков ребус **6. разг.** скакалец **7. зоол.** мѡрско кѡнче (*Hippocampus*)

koníček II, **-ka/-ku** *м. обработена кòнска кòжа*
koníčkov[ý, -á, -é] **1.** кòйто се отнàся до кòнче:
 ~ý **kolotoč** въртелèжка с кòнчета **2.** кòйто се
 отнàся до кòнска кòжа: ~ý **kožich** палтò от
 кòнска кòжа

koník, -a *м.* 1. умал. кѡнче; *експр.* кон: **pár bílých ~ů** чифт бѣли кѡнчета, чифт бѣли кѡнѣ
♦ **průběh** *сущ. м. р. ч.* **průběh** *сущ. м. р. ч.*
качѣ детѣ на раменѣте си, на кѡнче 2. *порядко* хѡби, мѡния, страст, увлечѣние: **mít svého ~a** ймам (свѡде) хѡби 3. кѡнче (*на вѣртележка*) 4. *обикн. мн.* **koník[y, -ů** вѣртележка (*с кѡнчета*) 5. *обработена* кѡнска кѡжа 6. *техн.* подвижно задно седло (*на стрѣлѣ*)

koniklec, -e м. бот. сѣсънка (Anemone pulsatilla)

koníkov|ý, -á, -é кòйто се отнàся до кòн, до кòнче; кòнски **2.** кòйто се отнàся до кòнска кòжа: **~ý kožich** палтò от (обработена) кòнска кòжа

konin|a, -у ж. 1. кòнска кòжа 2. разг. кòнско
месò 3. кòнска миризмà 4. грубо шуротия,
дивотия, глупост, магария: **то је ~а, со дèлаш**
товà, кòето правииш, е шуротия, дивотия,
глупост

konipas, -a м. зоол. стърчиопашка (Motacilla)
konipás|ek, -ka м. умал. зоол. стърчиопашка, стърчиопашчица (Motacilla)
konír|a, -y жс. конюшна, обѡр
konjugac|e, -e жс. език. спрежение
konjunktiv [-týv], -u м. език. конюнктив, подчинително наклонение
konjunktur|a, -y жс. конюнктура: **politická ~a** политическа конюнктура; **využít ~y** възползвам се от конюнктура, използвам конюнктура
konjunkturalist|a, -y м. нейор. конюнктуристик, конюнктурен човѡк: **politický ~a** политически конюнктурна личност
konjunkturalizm|us, **konjunkturalism|us** [-iz-], -u конюнктурализъм, конюнктурищина, използване на конюнктурата
konjunkturálně нар. според конюнктурата: ~ **měnit názory** променям възгледите си според конюнктурата
konjunkturáln|í, -í, -í конюнктурен; произлизащ от конюнктура, използващ конюнктура: ~ **í politika** конюнктурна политика
konjunkturálnost, -i жс. конюнктурищина, конюнктурализъм
konjunktur|n|í, -í, -í конюнктурен: ~ **í zisky** конюнктурни печалби
konkordát, -u м. конкордат
konkretizac|e [-ty-], -e жс. конкретизация, конкретизиране
konkretizačn|í [-ty-], -í, -í конкретизационен; който се отнася до конкретизация, до конкретизиране: ~ **í schopnost** способност за конкретизация, конкретизиране
konkretiz|ovat [-ty-], -uji/разг. -uju неск. и св. (со) 1. конкретизирам (нещо): ~ **ovat myšlenku** конкретизирам мисъл 2. реализирам, осъществявам/осъществя, внедрявам/внедря (нещо): ~ **ovat novou myšlenku ve výrobě** реализирам, осъществявам/осъществя нова идея в производството
konkretiz|ovat se [-ty-], -uji se/разг. -uju se неск. и св. 1. конкретизирам се: **úkoly se ~ují** задачите се конкретизират 2. реализирам се, осъществявам се/осъществя се, внедрявам се/внедря се: **jeho nápad se ~oval při výrobě nové série aut** неговата идея се реализира, се осъществи, се внедри при изработване на нова серия автомобили
konkrétně нар. конкретно: **mluvit ~** говори конкретно
konkrétn|í, -í, -í 1. конкретен: ~ **í plán** конкретен план; **podstatné jméno ~í** език. конкретно

съществително име 2. действителен, реален: ~ **í výsledek práce** действителен резултат от работа 3. определен, единичен, отделен: **v ~ích případech** в отделни, в определени случаи
konkrétnost, -i жс. конкретност
konkurenc|e, -e жс. 1. стоп. конкуренция: **mezinárodní ~e** международна конкуренция 2. конкуренция, конкурираща фирма: **kupovat u ~e** купувам от конкурираща фирма; от конкуренцията 3. конкуренция, съперничество: **zvíťezit v silné ~i** победа при силна конкуренция
♦ **být bez ~e** без конкуренция, без конкуренция съм; нямам конкуренция
konkurenčn|í, -í, -í конкурентен: ~ **í podnik** конкурентно предприятие
konkurent, -a м. конкурент: **obchodní ~** търговски конкурент; ~ **ve vědě, v umění, ve sportu** конкурент в науката, в изкуството, в спорта
konkurentk|a, -y жс. конкурентка
konkur|ovat, -uji/разг. -uju неск. (s kým, s čím v čem, čím; kоти, čети v čem, (s) čím) конкурирам (някого, нещо в нещо, с нещо); конкурирам се (с някого, с нещо в нещо); съпернича си (с някого, с нещо по нещо, в нещо): ~ **ovat s cizí firmou na světových trzích** конкурирам чужда фирма на световните пазари; ~ **ovat s kolegu, ~ovat kolegovi ve znalostech** съпернича си с колега по знания
konkurz, -u м. 1. конкурс: (z) **účastnit se ~u** взема/вземам участие в конкурс; **vypsát ~ na něco** обявя конкурс за нещо 2. фалит, банкрут: **ohlásit ~** обявя банкрут, фалит 3. търг. разпродажба
konkurzn|í, -í, -í 1. конкурсен, състезателен: ~ **í zkouška** конкурсен, състезателен изпит 2. ликвидационен; който се отнася до банкрут, фалит 3. който се отнася до разпродажба, до търг: ~ **í podstata** обект на търг
koňmo нар. 1. на кон, на конѡ: **jet ~** пътувам на кон, язда кон 2. като на кон (с разкрасени крака)
konop|ě, -ě жс. бот. конѡ, грѡсти (Cannabis)
konop|í, -í, -í ср. събир. конѡп: **provaz z ~í** въже от конѡп, конѡпено въже
konopn|ý, -á, -é конѡпен: ~ **ý provaz** конѡпено въже
koňouška вжс. **konejška**
konserva вжс. **konzerva**
konservace вжс. **konzervace**
konservačn|í вжс. **konzervačn|í**
konservárenský вжс. **konzervárenský**

konšervárenství *вжс.* **konšervárenství**
konšervárna *вжс.* **konšervárna**
konšervář *вжс.* **konšervář**
konšervářský *вжс.* **konšervářský**
konšervatismus *вжс.* **konšervatismus**
konšervativec *вжс.* **konšervativec**
konšervativismus *вжс.* **konšervativismus**
konšervativně *вжс.* **konšervativně**
konšervativní *вжс.* **konšervativní**
konšervativnost *вжс.* **konšervativnost**
konšervátor *вжс.* **konšervátor**
konšervatorista *вжс.* **konšervatorista**
konšervatoristka *вжс.* **konšervatoristka**
konšervatoř *вжс.* **konšervatoř**
konšervovací *вжс.* **konšervovací**
konšervovat *вжс.* **konšervovat**
konšervový *вжс.* **konšervový**
konšilium *вжс.* **konšilium**
koňsky *нар.* **кòнски**; като **кòн**: ~ **se namáhat** *експр.* **напргам се като кòн**
koňský, **-á**, **-é** **1.** **кòнски**; кòйто се отнася до **кòн**: ~ **ý ocas** **кòнска опашка**; ~ **á drezura** **дресура на кòнè**; ~ **é maso** **кòнско месò**; ~ **ý handlíř** **джамбазин**; **търговец на кòнè** **2.** **подòбен на кòн**; **напòмнящ кòн**: **vzít ~ou dávku utišujícího prostředku** **взèма кòнска дòза успокоително (срèдство)**; ~ **á nátura** **кòнска натýра**; **твèрд харàктер**; ~ **á práce** **вòлски трóд**, **тèжък трóд**; ~ **á síla** *физ. техн.* **кòнска сýла**; ~ **ý kaštan** **кòнски кèстен**; **дìв кèстен**
konzola *вжс.* **konzola**
konsolidace, **-e** *жс.* **консолидация**, **укрèпване**: ~ **e hospodářství, státu** **консолидация на иконòмика**, **на държàва**
konsolidační, **-í**, **-í** **консолидациòнен**: ~ **í proces** **консолидациòнен процèс**; **процèс на консолидация**
konsolidovanost, **-i** *жс.* **консолидираност**, **консолидация**, **стабилизираност**, **установèност**
konsolidovaný, **-á**, **-é** **консолидиран**, **установèн**, **стабилизиран**: ~ **é poměry** **консолидирано**, **стабилизирано**, **установèно положèние**
konsolidovat, **-uji/разг.** **-uju** *несв. и св. (со)* **консолидирам**, **стабилизирам**, **установявам/установя (нещо)**: ~ **ovat poměry** **консолидирам**, **стабилизирам положèние**, **обстановка**
konsolidovat se, **-uji se/разг.** **-uju se** *несв. и св.* **консолидирам се**: **situace se ~uje** **положèнието се консолидира**
konzolka *вжс.* **konzolka**
konsonance, **-e** *жс.* *физ. муз.* **сзвòчие**, **консонàнс**

konsonant, **-u** *м.* *език.* **консонàнт**, **сзгласна**; **сзгласен звук**
konsonantický **[-ty]**, **-á**, **-é** *език.* **консонàнтен**: ~ **é skupiny** **консонàнтни грóпи**, **грóпи сзгласни**
konsept, **-u** *м.* **конспèкт**: **vypracovat ~ učebnice** **изработя конспèкт на учебник**
konspirace, **-e** *жс.* **конспирация**, **сзаклятие**, **зàговор**: **zorganizovat ~i** **организирам конспирация**, **зàговор**
konspiračně *нар.* **конспиративно**: ~ **organizovaná práce** **конспиративно организирана рàбота**
konspirační, **-í**, **-í** **конспирациòнен**, **конспиративен**: ~ **í činnost** **конспиративна дèйност**
konspirativně **[-tý-]** *нар.* **конспиративно**
konspirativní, **-í**, **-í** **конспиративен**: ~ **í organizace** **конспиративна организация**
konspirativnost **[-tý-]**, **-i** *жс.* **конспиративност**
konstantně *нар.* **констàнтно**, **постоянно**: **teplota ~ nízká** **констàнтно нýска температýра**
konstantní, **-í**, **-í** **констàнтен**, **постоянен**: ~ **í veličina** **констàнтна величинà**; ~ **í teplota** **постоянна температýра**; ~ **í číslo** *мат.* **констàнтно числò**
konstantnost, **-i** *жс.* **констàнтност**
konstatovat, **-uji/разг.** **-uju** *несв. и св. книж.* **(со)** **констатирам**, **установявам/установя (нещо)**: ~ **ovat fakta** **констатирам фàкти**
konstelace, **-e** *жс.* **1.** **констелация**, **разположèние (на звездите)**: **příznivá hvězdná ~e** **благоприятна звèздна констелация**, **разположèние на звездите** **2.** *прен.* **ситуация**; **стечèние на обстоятелствата**: **mezinárodní ~e** **междунàрòдно положèние**, **междунàрòдни отношèния**
konsternovat, **-uji/разг.** **-uju** *несв. и св. (кого – вин.)* **смàя/смàйвам**, **учóдя/учóдвам** **неприятно**, **ужася/ужасявам**, **изумя/изумявам**, **слýсам/слýсвам (някого)**: **byl ~ován drzostí odpůrců** **тòй бèше изумèн**, **слýсан**, **смàян от нахàлството на противниците**
konstituce **[-ty-]**, **-e** *жс.* **1.** *книж.* **остар.** **конституция** **2.** *истор. полит.* **конституциòнна монархия (обикн. през XVIII и XIX век)** **3.** **конституция**; **конструция**, **устрòйство**, **структура**; **конструкция на тялото**; **телосложèние**: **mít železnou ~i** **ýмам желязно здраве**; **ýмам**, **желязно телосложèние**
konstituční **[-ty-]**, **-í**, **-í** **1.** **конституциòнен**: ~ **í stát** **конституциòнна държàва**; ~ **í monarchie** **конституциòнна монархия** **2.** *мед.* **кòйто се отнася до телосложèние**, **до конституция на**

- органи́зм: **~í onemocnění** физи́ческо забо-
ляване
- konstitu|ovat** [-ty-], **-uji/разг. -uju** *несв. и св. (со) книж.* конституи́рам, учредя́вам/учредя́, основа́вам/основа́, устано́вям/устано́вя, изгра́ждам/изгра́дя (*нещо*): **~ovat sdružení** учредя́вам/учредя́, основа́вам/основа́, из-
гра́ждам/изгра́дя обедине́ние, асоциа́ция, дру́жество
- konstitu|ovat se** [-ty-], **-uji/se/разг. -uju se** *несв. и св. книж.* конституи́рам се, учредя́вам се/
учредя́ се, основа́вам се /основа́ се, устано-
вям се/устано́вя се, изгра́ждам се/изгра́дя
се: **sněm se ~oval** парламе́нтът се консти-
туи́ра
- konstruktiv|a** [-tý-], **-u** *ж. език. рядко* фри-
кативна, про́ходна, търка́ва съгласна
- konstrukce, -e** *ж.* 1. конструй́ране, създа́ване: **~e nového typu letadla** конструй́ране, съз-
да́ване на но́в тип самолёт 2. монти́ране,
монта́ж: **~e mostních pilířů** монта́ж на стъл-
бове на мост 3. констру́кция: **ocelová ~e stav-**
by стомана́нена констру́кция на стро́еж 4. *геом.*
построя́ване: **~e trojúhelníka** постро́яване на
триъ́гълник 5. телесе́на констру́кция; тело-
сложе́ние; консти́туция: **člověk silné ~e** чове́к
със си́лно телосложе́ние, с добро́ физи́ческо
състо́яние 6. *по-рядко* необосно́вано твър-
де́ние, изми́слица: **hypotetické, apriorní ~e**
хипоте́тични, априо́рни твърде́ния
- konstrukčně** *нар.* в констру́ктивно отноше́ние,
по констру́кция: **~ závadný typ stroje** дефек-
тен по констру́кция тип маши́на
- konstrukčn|í, -í, -í** *който се отна́ся до констру́к-
ция; констру́кционен: ~í změny констру́к-
цио́нни промѐни; **~í inženýr** инже́нер-кон-
стру́ктор*
- konstruktér, -a** *м.* констру́ктор: **letecký ~** а̀вио-
констру́ктор
- konstruktérk|a, -u** *ж.* констру́кторка
- konstruktérsk|ý, -á, -é** констру́кторски: **~é na-**
dání констру́кторски тала́нт, констру́кторска
да́рба
- konstruktivně** [-tý-/ty-] *нар.* констру́ктивно
- konstruktivn|í** [-tý-/ty-], **-í, -í** 1. констру́ктивен;
който се отна́ся до конструй́ране, до по-
стро́ение: **~í úlohy** *геом.* зада́чи за постро́е-
ние, констру́ктивни зада́чи 2. констру́ктивен,
градиве́н, твѐрчески: **~í návrh** констру́к-
тивно предложе́ние; **~í politika** констру́ктив-
на полити́ка, градивна полити́ка; **~í kritika**
констру́ктивна, градивна, твѐрческа крити́ка
- konstruktivnost** [-ty-], **-í** *ж.* констру́ктивност:
politická ~ политическа констру́ктивност
- konstruovanost, -í** *ж. книж.* нагласе́ност, на-
тъкмѐност, изку́ственост, неестѐственост
- konstru|ovat, -uji/разг. -uju** *несв. (со)* 1. кон-
струй́рам, създа́вам: **~ovat nový typ auta**
конструй́рам, създа́вам но́в тип автомоби́л
2. монти́рам (*нещо*): **~ovat mostní pilíře** мон-
ти́рам стълбове на мост 3. постро́явам (*обикн.*
геом. фигури): **~ovat čtyřúhelník** постро́явам
четириъ́гълник 4. изми́слям, съчина́вам, пра́-
вя необосно́вани твърде́ния: **~ovat závěry** съ-
чина́вам изводи
- konsul** *вж. konzul*
- konsulární** *вж. konzulární*
- konsulát** *вж. konzulát*
- konsulský** *вж. konzulský*
- konsultace** *вж. konzultace*
- konsultační** *вж. konzultační*
- konsultovat** *вж. konzultovat*
- konsum** *вж. konzum*
- konsumace** *вж. konzumace*
- konsument** *вж. konzument*
- konsumentka** *вж. konzumentka*
- konsumentský** *вж. konzumentský*
- konsumní** *вж. konzumní*
- konsumovat** *вж. konzumovat*
- konšel, -a** *м. истор.* общи́нски съвѐтник (*при*
феодализма)
- konšelsk|ý, -á, -é** *истор.* който се отна́ся до
общи́нски съвѐтник (*при феодализма*): **~ý**
úřad a) институ́ция на общи́нски съвѐтник
б) длъ́жност, фу́нкция на общи́нски съвѐтник
- kontakt, -u** *м.* 1. конта́кт, връ́зка, свѐрзване: **je**
mezi nimi těsný ~ между тях има тѐсен кон-
та́кт, тя́сна връ́зка 2. *електр.* конта́кт
- kontaktn|í, -í, -í** конта́ктен: **~í čochy** конта́ктни
ле́щи
- kontaminace, -e** *език.* контамина́ция
- kontejner, -u** *м.* конте́йнер
- kontemplace, -e** *ж. книж.* контемпла́ция, ре-
флѐксия, разми́съл, съсредотча́ване в себе
си, вглѐбяване в себе си, самовглѐбяване, съ-
зерца́ние: **oddát se ~i** отда́м се на само-
вглѐбяване, на разми́съл, на съзерца́ние
- kontemplačn|í, -í, -í** *книж.* който се отна́ся до
контемпла́ция, до рефлѐксия, до разми́съл,
до съсредотча́ване, до самовглѐбяване
- kontemplativn|í** [-ty-], **-í, -í** *книж.* рефлексиве́н,
съзерца́телен, самовглѐбяващ се; който се
отна́ся до разми́съл, до рефлѐксия: **~í lyrika**
лит. рефлексивна ли́рика
- kontext, -u** *м.* конте́кст: **vytrhnout slovo z ~u**
изва́дя дѹма от конте́кст; **sociální ~** *прен.*

- социална взаимозависимост; **členění věty** *podle ~u* **език.** актуално членение на изречението; контекстуално членение на изречението
- kontextový** [-á, -é] контекстуален, контекстов: **~é členění věty** **език.** контекстуално, контекстово членение на изречението
- kontinent** [-ty-], **-u** **м.** 1. континент: **africký** ~ африканският континент 2. континент: Европа, европейският континент (*обикн. противопоставен на Великобритания*): **turisté z ~u v Anglii** туристи от континента в Англия
- kontinentální** [-ty-], **-í, -í** 1. континентален; който се отнася до континент: **~í ostrovy** крайбрежни, континентални острови (*части от континент*); **~í podnebí** **геогр.** континентален климат 2. континентален (*за Европа по отношение на Великобритания*): **~í politika Anglie** английската политика по отношение на държавите от европейския континент
- kontingent** [-ty-], **-u** **м.** 1. контингент; квота, държавни доставки: **dovozní, vývozní** ~ вносен, износен контингент; вносна, износна квота 2. брой, число, контингент: **~ odběratelů se změnil** броят, количеството, контингентът на потребителите, на купувачите, на абонатите се промени
- kontinuita** [-ty-], **-y** **жс.** *книж.* континуитет, приемственост: **zachovat ~u** запазва континуитет, приемственост
- kont[o, -a]** **ср.** 1. кonto; банкова сметка: **otevřít ~o** открива банкова сметка 2. *счетов.* кonto 3. *в счет.* **na ~o (někoho, něčeho)** за сметка (на някого, на нещо); **pil na jeho ~o** (той) пи за негова сметка
- kontra** **нар.** контра: **být pro nebo ~ razg.** за или против съм
- kontraband**, **-u** **м.** контрабанда: **válečný** ~ *юрид.* военна контрабанда
- kontrabandní** [-í, -í] контрабанден: **~í zboží** контрабандна стока; контрабандни стоки
- kontrabas**, **-u** **м.** контрабас
- kontradikce** [-dy-], **-e** **жс.** контрадикция, противоречие: **~e mezi teorií a praxí** противоречие между теория и практика
- kontraadmirál**, **-a** **м.** контраадмирал
- kontragent**, **-a** **м.** контрагент: **smlouvu podpisují oba ~i** двамата контрагенти подписват договора
- kontrakt**, **-u** **м.** контракт, договор: **uzavřít** ~ сключва контракт, договор; **podepsat** ~ подписва контракт, договор
- kontrarevoluce**, **-e** **жс.** контрареволюция
- kontrarevolucionář**, **-e** **м.** контрареволюционер
- kontrarevolucionářka**, **-y** **жс.** контрареволюционерка
- kontrarevolucionářský** [-á, -é] контрареволюционерски, контрареволюционен: **~á činnost** контрареволюционна дейност
- kontrarevoluční** [-í, -í] контрареволюционен, контрареволюционерски
- kontrarozvědčík**, **-a** **м.** контраразузнавач; агент на контраразузнаване
- kontrarozvědk[a]**, **-y** **жс.** контраразузнаване
- kontrast**, **-u** **м.** контраст: **světelný** ~ светлинен контраст
- kontrastně** **нар.** контрастно; в контрастно отношение
- kontrastní** [-í, -í] контрастен: **~í osvětlení** контрастно осветление; **~í látka** *мед.* контрастно вещество (*за рентгенови снимки*)
- kontrastnost**, **-i** **жс.** контрастност
- kontrast[ovat, -uji/razg. -uju]** **несв.** (*s čím*) контрастирам (*s něčím*): **prostota ~uje s nádhrou** простотата контрастира с великолепието, с лукса
- kontrašpionáž**, **-e** **жс.** контраразузнаване, контрашпионаж
- kontrašpionážní** [-í, -í] контраразузнавателен, контрашпионажен: **~í služba** контраразузнавателна служба
- kontribuce**, **-e** **жс.** контрибуция: **válečné** ~e военни контрибуции
- kontribuční** [-í, -í] контрибуционен: **~í úřad** контрибуционно учреждение
- kontrol[a]**, **-y** **жс.** 1. контрол, контролиране: **celní, pasová ~a** митнически, паспортен контрол; **lékařská ~a** лекарски контрол; **účetní ~a** ревизия 2. влияние: **získat ~u nad průmyslem** спечелю влияние над промишлеността 3. контролен орган; ревизия, контрола: **přišla ~a** дойде ревизия, контрола
- kontrolně** **нар.** контролно: **dát se ~ prohlédnout** подложу се на контролен преглед
- kontrolní** [-í, -í] контролен: **~í lékařská prohlídka** контролен медицински преглед; **~í komise** контролна комисия; **~í orgán** контролен орган; **~í hodiny** контролен часовник
- kontrolor**, **-a** **м.** контролёр: **občanský** ~ граждански контролёр
- kontrolork[a]**, **-y** **жс.** контролёрка
- kontrolovatelný** [-á, -é] контролируем; който се поддава на контрол; който може да бъде контролиран: **~é závazky** обещания, който

могат да бъдат контролирани, който се под-
дават на контрол, контролируеми обещания
kontrol|ovat, -uji/разг. -uju несов. (кого, со)
1. контролирам, проверявам (някого, нещо);
извършвам контрол **2.** контролирам, ръко-
водя (някого, нещо): **~ovat výrobu** контро-
лирам, ръководя производство
kontr|ovat, -uji/разг. -uju несов. спорт. кон-
трирам
kontroverze|e, -e ж. спор, полемика, дискусия,
диспут
kontryhel, -u м. бот. лъвска лапа (Alchemilla)
kontumace|e, -e ж. **1.** забрана за свободно дви-
жение на домашни животни (котки, кучета);
карантина на домашни животни **2.** юрид.
неявяване на дело (в съд) **3.** спорт. служебна
загуба
kontumačně нар. спорт. служебно: **~ vyhrát,**
prohrát спечеля, загубя служебно
kontumační|í, -í, -í 1. който се отнася до забрана
за свободно движение на домашни животни:
~í vyhláška наредба за забрана за свободно
движение на домашни животни **2.** юрид. който
се отнася до административно печелене на
нещо (напр. на дело): **~í rozsudek** юрид.
задочна присъда (във вреда на неявила се
страна); **~í výsledek** спорт. служебен ре-
зултат (при неявяване на една от страните)
kontur|a, -y ж. контур, очертание: **~y děje** прен.
контури, очертания на събитията
kontur|ovat [-tú-], -uji/разг. -uju несов. (со) на-
белязвам очертания (на нещо), полagam
контури (на нещо): **ostře ~ované tvary** рязко
очертани контури
kontušovk|a, -y ж. контушовка (вид ракия)
konvalink|a, -y ж. бот. момина сълза (Con-
vallaria)
konvalinkov|ý, -á, -é който се отнася до момина
сълза: **~á vůně** аромат на момина сълза
konvejer, -u м. конвейер; транспортна лента
konvence|e, -e ж. **1.** конвенция, спогодба, до-
говор: **kulturní ~e** културна конвенция, спо-
годба **2.** конвенционалност, общоприетост,
условност, обичайност: **~e rodinného života**
конвенционалност на семейния живот; **pra-
vopisná ~e** правописна конвенция, спогодба,
правописна норма
konvenčně нар. **1.** според конвенция, по кон-
венция **2.** обичайно, обикновено, конвенцио-
нално: **~ malovat** рисувам конвенционално,
по общоприетия начин, обикновено
konvenční|í, -í, -í 1. конвенционален; основан на
конвенция, на спогодба: **~í politika** политика,

основана на конвенция, на спогодба **2.** общо-
приет, обичаен, обикновен, конвенционален:
~í slova конвенционални думи
konvenčnost, -i ж. конвенционалност, услов-
ност, общоприетост, обикновеност
konven|ovat, -uji/разг. -uju несов. разг. (кому)
подхождам (на някого); одобрен, угоден, из-
годен съм (за някого); подходящ съм (за
някого): **nabídka mi ~uje** предложението е
изгодно за мен; **to mi ne~uje** това не ми е
изгодно, не ми върши работа, това не ме
устройва
konvergen|e, -e ж. спец. физ. мат. език. кон-
вергенция, сближаване: **~e paprsků** физ. кон-
вергенция на лъчи; **~e jazykového vývoje**
език. конвергенция на езиковия развой
konvergentn|í, -í, -í конвергентен; водещ до
сближаване: **~í vývoj** конвергентен развой;
~í tendence конвергентна тенденция
konverse вж. **konverzace**
konversačka вж. **konverzačka**
konversačně вж. **konverzačně**
konversační вж. **konverzační**
konverse вж. **konverze**
konvertibilit|a [-ty-], -y ж. икон. конверти-
руемост: **~a měny** конвертируемост на валута
konvertibiln|í [-ty-], -í, -í икон. конвертируем:
~í měna конвертируема валута
konvertor, -u м. **1.** електр. конвертор, пре-
образувател (за превръщане на променлив в
постоянен ток и обратно); трансформатор
2. метал. конвертор (за разтопен метал):
Bessemerův ~ Бессемеров конвертор
konvertorov|ý, -á, -é конверторен, трансфор-
маторен: **~á stanice** електр. трансформа-
торна станция; **~ý pochod** метал. конвер-
торен процес (рафиниране на метал в кон-
вертор)
konverzace|e, -e ж. конверзация, разговор: **živá,**
lehká ~e жив, лек разговор; **chodit na**
(anglickou) ~i ходя на разговорни упраж-
нения (по английски език)
konverzačk|a, -y ж. теат. жарг. лека светска
пиеса
konverzačně нар. разговорно; в разговорно
отношение
konverzační|í, -í, -í конверзационен, разговорен:
~í metoda při vyučování cizím jazykům
конверзационен, разговорен метод при обу-
чение по чужди езици; **~í cvičení** разговорно
упражнение, упражнение за разговор
konverze|e, -e ж. **1.** конверсия, обръщане в друга
вяра; промяна на вяра: **~e ke katolictví** обръ-

щане в католическа вяра; **umělecká, politická** ~е *прен.* обрѣт в художествени, в политически вѣзгледи, схващания **2. спец.** конвѣрсия **3. полит.** конвѣрсия (*на военно в цивилно производство*)

konvice, -е *ж.* кѣничка, кѣна: ~е **на mléko** кѣна за мляко; **čajová** ~е кѣна за чай; чайник

konvička, -у *ж.* умал. кѣничка: ~а **на kávu** кѣничка за кафѣ

konvoj, -е *м.* 1. конвѣй, охрѣна: **lod' pluje bez** ~е кѣрабѣт плѣва без конвѣй **2.** рѣдѣца плаватѣлни и дрѣги транспортни срдѣства, придружѣни от конвѣй: **námořní** ~ конвѣйрани морски плаватѣлни сѣдове; ~ **aut** автомобилна колѣна

konvov|ý, -á, -é кѣйто се отнѣся до гѣом: ~é **mléko** мляко от гѣом

konzerv|a, -у *ж.* консѣрва: **masová, ovocná, zeleninová** ~а мѣсна, плѣдова, зеленчѣкова консѣрва; ~у **v plechovkách** консѣрви в метѣлни кутѣи; ~у **v skleněných nádobkách** консѣрви в буркѣни

konzervace, -е *ж.* **1.** консервѣране (*на месо, на зеленчуци*) **2.** консервѣция (*на паметници*)

konzervačn|í, -í, -í **1.** консервѣраш: ~í **prostředek** консервѣнт, срдѣство за консервѣране, консервѣрашо срдѣство **2.** консервѣциѣнен; кѣйто се отнѣся до консервѣция: ~í **práce** рѣботи по консервѣция, консервѣциѣнни рѣботи

konzervárensk|ý, -á, -é консѣрвен: ~ý **průmysl** консѣрвна промѣшленост

konzervárenstv|í, -í *ср.* консѣрвна промѣшленост, производство на консѣрви

konzervárn|a, -у *ж.* консѣрвна фѣбрика; фѣбрика за консѣрви

konzervář, -е *м.* специѣлист по производство на консѣрви, производитѣл на консѣрви

konzervářsk|ý, -á, -é консѣрвен; кѣйто се отнѣся до консѣрви, до консѣрвна промѣшленост: ~ý **závod** консѣрвен завод; ~ý **odborník** специѣлист по производство на консѣрви

konzervatismus *вж.* **konzervatismus**

konzervativ|ec [-ty-/-tý-], -ce *м.* консервѣтор, консерватѣвен чѣвѣк

konzervativismus *вж.* **konzervatismus**

konzervativně [-ty-/-tý-] *нар.* консерватѣвно; по консерватѣвен нѣчин: ~ **žít** живѣя консерватѣвно

konzervativn|í [-ty-/-tý-], -í, -í консерватѣвен: ~í **tisk** консерватѣвен печѣт; ~í **lčění** *мед.* консерватѣвно лѣчѣние

konzervativnost [-ty-/-tý-], -í *ж.* консерватѣвност

konzervatizm|us [-ty-], **konzervatism|us** [-tyz-], **konzervativizm|us** [-tyviz-], **konzervativism|us** [-tyviz-], -u *м.* консерватѣзм

konzervátor, -a *м.* консервѣтор (*на паметници*): ~ **a restaurátor uměleckých děl** консервѣтор и реставрѣтор на художествени произведения

konzervatorist|a, -у *м.* **1.** студѣнт в консервѣторѣя **2.** абсолвѣнт от консервѣторѣя, възпитаник на консервѣторѣя

konzervatoristk|a, -у *ж.* **1.** студѣнтка в консервѣторѣя **2.** абсолвѣнтка от консервѣторѣя, възпитаничка на консервѣторѣя

konzervátorsk|ý, -á, -é кѣйто се отнѣся до консервѣтор (*на паметници*): ~ý **sbor** сдружѣние на консервѣтори (*на паметници*)

konzervatoř, -е *ж.* консервѣторѣя; вѣсше музикално, хореографско или театрално училище

konzervovac|í, -í, -í консервѣраш: ~í **prostředek** консервѣрашо срдѣство; срдѣство за консервѣране, за консервѣция

konzerv|ovat, -uji/*разг.* -uju *несв. и св. (со)* **1.** консервѣрам (*нещо*): ~ovat **zeleninu** консервѣрам зеленчѣк **2.** консервѣрам, запѣзвам/запѣзя (*нещо*): ~ovat **historické památky** консервѣрам истѣрически пѣмѣтници

konzervov|ý, -á, -é консѣрвен: ~á **krabice** консѣрвна кутѣя; ~á **polévka** сѣпа (от) консѣрва, консервѣрана сѣпа

konzili|um, -a *ср.* консѣлт, консѣлиум

konzol|a, -у *ж.* *архитект.* конзѣл(а): **sochy na** ~ách стѣтуи на конзѣли; **pružnicová** ~а рѣсѣрна конзѣла

konzolk|a, -у *ж.* умал. конзѣлка

konzul, -a *м.* *дипл. и истѣр.* кѣнсул

konzulárn|í, -í, -í кѣнсулски; кѣйто се отнѣся до кѣнсулство: ~í **úřad** кѣнсулство; ~í **úředník** кѣнсулски чѣновник; чѣновник в кѣнсулство

konzulát, -u *м.* кѣнсулство: **generální** ~ генерѣлно кѣнсулство **2. истѣр.** кѣнсулска длѣжност; консулѣт

konzulsk|ý, -á, -é кѣнсулски: ~á **hodnost** кѣнсулска длѣжност

konzultac|e, -e *ж.* **1.** консултѣция: **chodit na** ~е хѣдя на консултѣции **2.** консулт: **přizvat internistu ke** ~i кѣня интернист на консулт

konzultačn|í, -í, -í консултѣтивен, консултѣциѣнен: ~í **hodiny** часовѣ за консултѣция; приѣмни часовѣ

konzult|ovat, -uji/*разг.* -uju *несв. 1. (u koho)*

консултира́м се (с някого): **~ovat u lékaře** консултира́м се с лека́р **2.** консултира́м; давам консулта́ция: **profesor ~uje ve středu** профе́сорът дава консулта́ции в сре́да

konzum, -u м. **1.** консума́ция, потребе́ние: **~mouky, ovoce, masa** консума́ция на брашно́, на плодове́, на месò **2.** малко *остар.* потреби́телна коопера́ция: **nakupovat v ~u** паза́рувам от потреби́телна коопера́ция

konzumace, -e ж. консума́ция, потребе́ние

konzument, -a м. консума́тор, потреби́тел: **~ knih** купува́ч и чита́тел на кни́ги

konzumentka, -y ж. консума́торка, потреби́телка

konzumentský, -á, -é консума́торски, потреби́телски: **~é zájmu** ну́жди на консума́тори, потреби́тели

konzumní, -í, -í консуми́рам (нещо): **~í zboží** сто́ки за ши́роко потребе́ние, за ши́рпотре́ба

konzumovat, -uji/разг. -uju (со) *несв. и св.* консуми́рам (нещо): **~ovat zásoby potravin** консуми́рам храните́лни запáси; **~ovat množství knih** *експр.* купу́вам и прочита́м мно́жество кни́ги

kooperace, -e ж. сътру́дничество, съвме́стна де́йност, коопера́ция: **mezinárodní ~e** междуна́родно сътру́дничество

kooperativní, -í, -í коопера́тивен: **~í hnutí** коопера́тивно движе́ние

kooperovat, -uji/разг. -uju *несв. (s kým)* сътру́днича (с някого); коопе́рирам се (с някого)

koopťace, -e ж. коопта́ция, коопти́ране

koopťovat, -uji/разг. -uju *несв. и св. (koho)* коопти́рам (някого): **~ovat člena do výboru** коопти́рам чле́н в комите́т

koordinace, -e ж. **1.** коорди́нация, коорди́ниране, съгласу́ваност: **~e činnosti** коорди́нация, съгласу́ваност на де́йност **2.** *език.* коорди́нация, съчини́телност, присоеди́няване

koordináčn, -í, -í коорди́национен, съгласу́ващ

koordinátor, -a м. коорди́натор

koordinováně, -e нар. коорди́нирано, съгласу́вано

koordinovanost, -y, -i ж. коорди́нираност, коорди́нация, съгласу́ваност

koordinováný, -á, -é **1.** коорди́ниран, съгласу́ван: **~ý pohyb** съгласу́вано движе́ние **2.** *език.* коорди́ниран, съчини́телен

koordinovat, -du-, -uji/разг. -uju *несв. и св. (co s čím)* коорди́нирам, съгласу́вам (нещо с нещо): **~ovat práci několika podniků** коор-

дини́рам, съгласу́вам ра́бота на няколко предприятия

kop, -u м. **1.** ритни́к; у́дар с кра́к **2.** *спорт.* у́дар, шут: **trestný ~** наказа́телен у́дар; **~ z rohu** ъглов у́дар

kopla I, -y ж. **1.** шестдесе́т брòя (стара мярка за брòй, за количество): **~a vajec** шестдесе́т яйца́ **2.** *истор.* ста́ра па́рична едини́ца (първоначално деление на 60 гроша, а после и на повече) **3.** *разг. експр.* ро́як, сюрíя, ма́са, сума́, мно́жество, куп: **mít ~u dětí** ймам ця́л кúп деца́; **má vždycky ~u výmluv** вина́ги йма кúп оправда́ния; **neviděl jsem ho ~u let** не сь́м го ви́ждал сума́ годи́ни

kopla II, разг. kúp, -y ж. кúпа, кúпчина: **~a sena** кúпа сенò; **~a smetí** кúпчина смёт

kopla III, -y ж. *разг. в съчет.* **je to (taková) veselá ~a** то́й е голя́м веселя́к, голя́м шегобие́ц, голя́м майта́пчий

kopací, -í, -í ко́йто слúжи за рíтане: **~í míč** фúтболна то́пка

kopáč I, -e м. *одуш.* копа́ч (за човек)

kopáč II, -e м. *неодуш.* тьрноко́п, копа́ч, кíрка

kopáčky, -ek ж. *мн. спорт.* бутòнки, фúтболни обúвки

kopaný, -é ж. *спорт.* фúтбол: **hrát ~ou** игра́я фúтбол; **jít na ~ou** оти́вам на (фúтболен) ма́ч

kopanec, -ce м. **1.** ритни́к: **padaly facky a ~ce** разда́вах се шамàри и ритни́ци; **dostal v životě mnoho ~ců** в живòта (си) е получа́вал мно́го у́дари, ритни́ци, плесни́ци **2.** *разг. експр.* погрёшна, непохва́тна постúпка: **dělat ~ce** пра́ва необмýслени (по)стúпки, гру́би грёшки

kopanic, -e ж. **1.** плани́нска нýва **2.** *обикн. мн.* **kopaničce, -c** коли́ба, махала́ в плани́нско селцè (в Моравия и Словакия)

kopaničář, -e м. колиба́р (в Моравия и Словакия)

kopaničářka, -y ж. колиба́рка (в Моравия и Словакия)

kopaničářský, -á, -é колиба́рски (в Моравия и Словакия): **~é slavnosti** колиба́рски празненствà (в Моравия и Словакия)

kopaničářství, -í, -í ср. примитивно земеде́лие в плани́нски о́бласти (в Моравия и Словакия)

kopanin, -a, -y ж. плани́нска нýва

kopat, -u/-ám *несв. 1. (co; -)* копа́я (нещо): **~at jámu ~á, sám do ní padá** послови́ца ко́йто копа́е грòб дру́гиму, сàм па́да в не́го; **~at si hrob** копа́я си грòба **2. (co)** доби́вам (чрез копане); копа́я, изкопа́вам (нещо): **~at brambory, uhlí** доби́вам, изкопа́вам карто́фи,

копрѣво|ý, -á, -é копрѣвен; кòйто се отнàся до копрѣва: ~ý list лѣст от копрѣва

kopt, -u м. *малко остар.* чернилка от сажди

kopul|e, kupol|e, -e ж. кўпол, кубè: **barokní ~e chrámu** барòков кўпол, барòково кубè на църква, на храм; **~e oblohy** *прен.* небесен свòд

kopulet|ý, -á, -é *експр. разг.* престарял; твърде стар; дългогодишен: **~ý dědek** престарял дядка

kopulovit|ý, kupolovit|ý, -á, -é кубеобразен, куполообразен, куполовиден

kopulov|ý, kupolov|ý, -á, -é който се отнася до кубè, до кўпол

kopýtk|o, разг. kopejtk|o, -a ср. *умал.* копйтце

волска рàбота; в това йма нещо нечисто; дяволът йма пръст в това; **vyhodit si z ~a** погуляя, поживея си

kopytnat|ý, -á, -é копитест, копитен: **~í savci** копитни млекопитаещи

kopytník I, -a м. *одуш. зоол.* копитно живòтно

kopytník II, -u м. *неодуш. бот.* копйтник (Asarum): **~ evropský** *бот.* европейски копйтник (Asarum europeum)

kopyt|o, -a ср. 1. копйто: **koňská ~a** кòнски

някого на пұх и прàх 2. *обущарски* калтп: **napnout, narazit botu na ~o** слòжа, обтèгна

~o *експр.* (на)пràвя всйчко по едйн калтп; **všechno je, všichni jsou na jedno ~o** всйчко е, всйчки са по едйн калтп; **ševče, drž se (svě- ho) ~a** *пословица* всяка жàба да си знае гòдла; кàмтъкът тежй на мястото си 3. *грубо* не-кадърник, дръвник

kór, kor нар. *малко остар. разг.* 1. съвсèm, хептèn, хич: **bavit tě nebude ~ nic** съвсèm ня-ма да ти е интересно 2. осòбено мнòго; пре-калèно мнòго; твърде мнòго: **to už je ~ moc** това вèче е прекалèно (мнòго); **to by se mi (po někom, po něčem) ~ stýskalo** тогàва ще ми бѣде осòбено мъчно (за някого, за нещо)

koráb, -u м. *малко остар.* кòраб: **válečné ~y**

пустинята (камили); **boty jako ~y** обұвки като лòдки; голèми, ширòки обұвки, патъци

korál I, -a м. *зоол.* корàл (Corallium)

korál II, -u м. 1. корàл: **šňůra pravých ~ů** огър-лица от йстински корàли 2. тòпче, тòпченце; мънисто/манйсто (от корал, стъкло, дърво и под.): **navlékat barevné ~y/e** нйжа цвèтни мъниста

korál|e, -ů м. *само мн.* гердàн, огърлица (от корали, от мъниста/манйста)

korál|ek, -ku м. *умал.* мънисто/манйсто; стък-лена пèрла: **~ky na vyšívání** мъниста/манйста за бродèрия

korálkov|ý, -á, -é който е бродиран, обшит с мъниста/манйста: **~á kabelka** дàмска чàнта, обшита с мъниста/манйста

korálově нар. корàлово; с цвят на червèн корàл: **~ červené rty** корàлово червèни ўстни

korálov|ec, -ce м. *зоол.* корàлова змий (Micru- gus)

korálov|ý, -á, -é 1. корàлов; който е от корàл, от корàли 2. който е украсèн с корàл, с корàли 3. корàлов; който е с цвят на червèн корàл 4. манистен/мънистен

korán, -u м. корàн

korb|a, -y ж. 1. *техн.* каросèрия: **sklápěcí ~a** каросèрия-самосвàл; **~a valníku** каросèрия на ремаркè 2. чергйло на карұца; покривàло на каросèрия; гюрұк 3. *по-рано* колà, карұца, шейна с чергйло

korbel, -e м. кàна за пйене на бйра (обикн. дървена); хàлба: **sedět u ~e** сèднал сьм на хàлба бйра

kord I, -u м. шпàга: **tasit ~a** вàдя шпàга б) *прен.* кръстòсал сьм шпàга с някого; на нòж сьм с някого; спрèчкал сьм се с някого; скàран сьм с някого

kord II, -u м. *текст.* корд

kordon, -u м. 1. кордòн, верйга: **policejní ~** полицейски кордòн 2. кордòн (*защитен пояс около заразно огнище, около заражена об-ласт*): **zdravotní ~** санитарен кордòн 3. *град.* кордòн (*изкуствено сьздадена форма на надземна част на овоцно дърво*)

kordován, -u м. *кожар.* шеврò (*обработена козя или овча кожа*)

kordovánov|ý, -á, -é *кожар.* който е от шеврò (*от обработена козя или овча кожа*)

kor|ec, -ce м. 1. крйна, шинйк (*стара мярка за жито – 0,936 гектолитра*) 2. стàра мярка за повърхност (2,877 м²)

koreč|ek, -ku м. 1. *умал. експр.* крйничка, шинйче; шинйк 2. *техн.* кòфа (*на багер, на воденично колело*)

korečkov|ý, -á, -é *техн.* кòфен: **~é rýpadlo** кòфен екскавàтор, бàгер; **~ý výtah** кòфен елевàтор

koreferát, -u м. кòреферàт, сьдоклàд

koreferent, -a м. кòреферèнт, сьдоклàдчик

korejsk|ý, -á, -é корейски

korejštín|a, -у *жс.* корейски език
korejtko *жс.* **korýtko**
kor|ek, -ku *м.* кòрк
korekc|e, -e *жс.* корекция, поправка
korektiv [-ty-], -u *м.* коректив; мерило, еталон за правилност
korektně *нар.* 1. коректно, тактично, вежливо 2. благоприлично 3. коректно, правилно
korektn|í, -í, -í 1. коректен, тактичен, вежлив 2. благоприличен 3. коректен, правилен
korektnost, -i *жс.* 1. коректност, тактичност, вежливост 2. благоприличие 3. коректност, правилност
korektor, -a *м.* коректор
korektur|a, -у *жс.* *полигр.* 1. коректура: **autor-ská** ~a авторска коректура 2. коректура (*лист с набран текст за поправяне*): **sloupcová** ~a шпалта 3. корекция, поправка: ~a **cen** корекция на ценя
korekturn|í [-túr-], -í, -í, **korekturov|ý** [-túr-], -á, -é коректурен
korelac|e, -e *жс.* корелация, съотношение; взаимна зависимост
korelačn|í, -í, -í корелативен, съотносителен: ~í **vztah** корелативно отношение
korelát, -u *м.* *спец.* корелат, съотношение
korelativn|í [-ty-], -í, -í корелативен, съотносителен: ~í **dvojice** *език.* корелативна двойка, бинарна корелация
korelativnost [-ty-], -i *жс.* корелативност, съотносителност
korepetic|e [-ty-], -e *жс.* *муз.* *театр.* репетиция
korepetitor [-ty-], -a *м.* 1. *муз.* корепетитор 2. *по-рано* частен учител
korespond|ák, -u *м.* *разг.* пощенска картичка (*без илюстрация, с напечатана пощенска марка*)
korespondenc|e, -e *жс.* 1. (*с кým, mezi kým*) кореспонденция, прѣписка (*с някого, между някого*): **osobní** ~e лична кореспонденция; **obchodní** ~e търговска кореспонденция, прѣписка; **úřední** ~e службена, делова кореспонденция, прѣписка; **vyřizovat** ~i отговарям на получени писма 2. кореспонденция, писма: **došlá** ~e получени писма 3. *журн.* *малко остар.* а) кореспондентство, дѣписничество б) кореспонденция, дѣписка 4. *книж.* кореспонденция, съответствие
korespondenčn|í, -í, -í 1. кореспондентен; който се отнася до кореспонденция, до прѣписка: ~í **styk** кореспондентна, писмена връзка; кореспонденция, прѣписка 2. *пош.* *в съчет.* ~í **lístek** пощенска картичка (*без илюстрация, с напечатана пощенска марка*)

korespondent, -a *м.* 1. кореспондент, дѣписник (*на вестник и под.*) 2. кореспондент, преводач (*чиновник, който води прѣписката на учреждение и под.*): **německý** ~ кореспондент, преводач с немски език 3. *в съчет.* **člen** ~ (**akademie věd**) член-кореспондент (*на академия на науките*)
korespondentk|a, -у *жс.* 1. кореспондентка, дѣписничка (*на вестник и под.*) 2. кореспондентка (*чиновничка, която води прѣписката на учреждение и под.*)
korespond|ovat, -uji/*разг.* -uju *несв.* 1. (*с kým*) кореспондирам (*си*); вода прѣписка, пиша си (*с някого*) 2. *книж.* прѣщам дѣписка (*във вестник и под.*) 3. (*с čím*) *книж.* кореспондирам, съответствам (*на нещо*)
koríandr, -u *м.* 1. *бот.* кориандр (Coriandrum) 2. кориандр (подправка)
korid|a, -у *жс.* корида (*борба с бикове*)
koridor, -u *м.* 1. коридор; пруст, трем 2. *прен.* коридор (*тясна ивица земя, въздух, море, оставена за свободно минаване*)
korig|ovat, -uji/*разг.* -uju *несв.* 1. *полигр.* коригирам, поправям (*грешки в набран текст*), поправям (*нещо*) 2. *прен.* коригирам; внасям поправки 3. *техн.* коригирам, изправям (*корито на река и под.*), прѣща корекция
korintk|a, -у *жс.* грѣцка стафида (*без семки*)
korintsk|ý, -á, -é коринтски
korkárn|a, -у *жс.* фабрика за преработване на корк
kork|ovat, -uji/*разг.* -uju *несв.* (*со*) запущвам (*нещо*) с коркови тапи; поставям (*на нещо*) коркови тапи, запушалки: ~ovat **láhve** запущвам, затварям, затапвам бутилки с коркови тапи, запушалки
korkov|ý, -á, -é корков: ~á **zátká** коркова тапа, запушалка; ~é **podrážky** коркови подметки; **dub** ~ý *бот.* корков дѣб
kormideln|í, -í, -í кормилен
kormidelnick|ý, -á, -é кормчийски/кърмчийски; който се отнася до кормчий/кърмчий; ~é **místo** а) място за кормчий/кърмчий б) *прен.* ръководно място
kormidelník, -a *м.* кормчий/кърмчий
kormidl|o, -a *ср.* кормило, рул, щурвал: ~o **člunu** кормило на лодка; **výškové** ~o кормило за височина; **lidé u** ~a *прен.* хора на ръководни пѣстове
kormidl|ovat, -uji/*разг.* -uju *несв.* 1. (*со*) кормувам; управлявам (*нещо*) с кормило 2. *прен.* стоя на кормилото; ръководя: ~ovat **politiku** ръководя, управлявам политическия живот 3. направлявам; определям насока (*на нещо*)

kormorán, -a *м. зоол.* корморан, дяволица, карабатак (Phalacrocorax)

kormout|it, -ím *несв. (koho čím)* наскърбявам, опечалявам, огорчавам, натъжавам (някого с нещо)

kormout|it se, -ím se *несв. (-; čím; nad čím)* скърбя над нещо; опечалявам се, огорчавам се, натъжавам се (от нещо)

kornutliv|ý, -á, -é **1.** тъжен, скръбен, наскърбен, печален, опечален, натъжен: **~á tvář** тъжно, скръбно, наскърбено, печално, опечалено, натъжено лице **2.** който наскърбява, опечалява, натъжава, огорчава, подтиска: **~ý dojem** подтискащо впечатление; **~ý případ** тъжен, печален случай

kornutliv|í, -í *ср.* **1.** склероза, склерозирание: **~í cév, tepen** *мед.* атеросклероза, артериосклероза **2.** вкоравяване, втвърдяване

kornat|ět, -ím, 3. мн. -ějí/-í *несв. 1. мед.* склерозирам; губя еластичност **2.** вкоравявам се, втвърдявам се

kornout, -u *м. 1.* фуния **2.** хартиена фуния, кесийка, пакѐтче: **~ bonbonů** кесийка, пакѐтче бонбони **3.** нещо, направено във форма на фуния: **oplatkový ~ se zmrzlinou** вафлена фуния, кюфичка със сладолед

kornout|ek, -ku *м. умал. 1.* хартиена фунийка, кесийка; хартиено пакѐтче **2.** нещо във форма на фунийка: **~ky plněné krémem** *готв.* плезирки; фунийки с крем (*древни сладки*)

kornoutovit|ý, -á, -é *фуниеобразен*

korod|ovat, -uji/разг. -uju *несв. хим. геол. 1.* корозирам; подлежа на корозия; разяждам се: **kovy vlhkem ~uji** металите корозират, разяждат се от влага **2. (со)** причинявам корозия (*на нещо*); разяждам, разрушавам (*нещо*): **kyseliny ~ují kovy** киселините разяждат металите

korón|a, -u *ж. астр.* корона, ореол (*около Слънцето*)

koroptev|e, -y *ж. инсект.* **~a** *картòфи (с люспите)*

koroptv|í, -í, -í *ж. инсект.* **~í** *яребица, яребица: ~í hnízdo* *яребица гнездо*

koroptev|e, -y *ж. инсект.* **~a** *пъргава, подвйжна е като козичка; ~y v munduru* *шег.* варени картòфи (*с люспите*)

korose *вж. koroze*

korosivní *вж. korozivní*

korouh|ev, -ve *ж. 1.* знаме, флаг **2. хоругва**

korouhevník, -a *м. по-рано 1.* знаменосец **2.** човек, който носи хоругва

korouhvičk|a, -u *ж. умал. 1.* знаменце, флагче: **~a** *знаменце*

върти се, накъдето дъха вятърът; той/тя е фурнаджийска лопата **2.** малка хоругва

korovat|ět, -ím, 3. мн. -ějí/-í *несв.* покривам се с кора; вкоравявам се, втвърдявам се

korovit|ý, kůrovit|ý, -á, -é **1.** корообразен **2.** покрит с кора

koroz|e, -e *ж. хим. геол.* корозия, разяждане, разрушаване

korozivní|í, -í, -í *корозивен, разяждащ, разрушителен: ~í účinek* корозиращо въздействие

korporac|e, -e *ж.* корпорация

korporativně [-ty-] *несв. 1.* корпоративно, групово, съвместно **2. съслòвно**

korporativní|í [-ty-], -í, -í **1.** корпоративен, групов, съвместен **2.** съслòвен

korpulentní|í, -í, -í *корпулентен, едър, пълен*

korpulentnost, -i *ж.* корпулентност; едро телосложение; пълнота

korpus, -u *м. 1. муз.* корпус, резонатор **2. воен. корпус **3. език. корпус (*текстове*)****

korpuskul|e, -e *ж. физ. биол.* корпúскула

korteš|ovat, -uji/разг. -uju *несв. (-; pro koho, pro co; za koho, za co)* агитирам в предизборна кампания (*като платен агитатор*)

korumpovan|ý, -á, -é *корумпиран, продажен*

korump|ovat, -uji/разг. -uju *несв. и св.* корумпирам, покварявам/покваря, развращавам/развратя, подкупвам/подкупя, развалям/разваля

korun|a, -y *ж. 1.* корона: **královská ~a** царска, кралска корона **2. венѐц: **trnová ~a** трънен, трънлив венѐц *и прен.;* **~a z copů** плитки (коса), разположени във вид на венѐц **3. прен.** корона; монархическа власт; държава; монархия: **země ~y české** *истор.* земи на чешката корона **4. прен.** корона, монарх, владетел: **rádce ~y** съветник на короната, на владетел **5.** корона (*парична единица*): **~a česká** (*сжкр. Kč*) чешка корона; **mít (nemít) ~y** *разг.* има (ням) пари; **nemám ani ~u** нямам пукнат грòш; нямам никакви пари **6.** корона (*на дърво*): **rozložitá, košatá ~a** широка, клонеста корона **7. бот.** венѐч: **~a květu** венѐч на цвят **8. строит.** корона: **~a hráze** корона на язовирна стена **9. прен.** завършек, венѐц, връх, шедьòвър: **poslední sbírka je ~ou básníkova díla** последната стихосбирка е шедьòвър на поета, венѐц, връх в творчеството на поета**

korund, -u *м. минер.* корунд

korund|e, -y *ж. минер.* **~a** *тя се укротí, усмири; тя не è вѐче гор-*

делива, вѣче не вѣри нѡс **2.** венчѣ, венѣц: **~a corpŭ na temeni hlavu** венѣц от плиткѣ на тѣ-мето на главата **3. експр.** крѡна (*парична единица*): **střádat ~u ke korunce** пестѣ лѣв по лѣв; спестѣвам стотѣнка по стотѣнка **4. зоол.** корѡнка (*от пера*): **páv s ~ou na hlavě** паўн с корѡнка на главата **5. анат.** корѡнка (*на зѣб*): **zlatá ~a** златна корѡнка; **palapontová ~a** корѡнка от палапонт; бяла корѡнка **7. техн.** корѡна: **~a vrtací tyče** сондажна корѡна

korunkov|ý, -á, -é 1. кѡйто се отнася до корѡнка, до венѣц **2. експр.** кѡйто се отнася до крѡна **3. техн.** кѡйто се отнася до корѡна

korunn|í, -í, -í 1. корѡнен: **~í princ** крѡнпринц, престолонаслѣдник **2. бот.** кѡйто се отнася до венѣц на цвѣт: **~í listek** цвѣтен листѣц, листѣнце на цвѣт, венчелистѣц **3. главен:** **~í svědek** юрид. корѡнен, главен свидѣтел

korunovac|e, -e ж. коронация, короняване

korunovačn|í, -í, -í коронационен; кѡйто се отнася до коронация, до короняване: **~í kle-noty** крѡлски инсигнии; регалии (*символи на царска, крѡлска власт - корона, скиптер и под.*)

korunovan|ý, -á, -é коронясан, корѡнован: **~á hlava** корѡнована глава (*крѡл, цар, монарх*), **~á** кѡнкрѣтно пѡк, крѣгъл идиѡт

korun|ovat, -uji/разг. -uju несл. и св. **1. (кого - вин. на кого, за кого, кѡт)** корѡновам, коронявам (*някого за някакѡ*): **~ovat na krále, za krále, králem** корѡновам, коронявам за крѡл **2. (кого čím)** увенчавам (*някого*) с лѡвров венѣц **3. (со čím)** увенчавам, завѣршвам (*нещо*) с успѣх: **snaha byla ~ována úspěchem** усилията се увенчаха с успѣх

korunov|ý, -á, -é 1. кѡйто се отнася до крѡна (*парична единица*): **~á měna** валѣта в крѡни; **~á mince** крѡна; монѣта със стѡйност една крѡна; **~é zboží** ѣвтина дрѣбна стѡка **2. в свѣт.** **~é sklo** техн. крѡн-стѣклѡ

korupc|e, -e ж. корѣпция, рушветѣйство, подкѣпничество

korupčn|í, -í, -í кѡйто се отнася до корѣпция, рушветѣйство, подкѣпничество; рушветѣйски, подкѣпнически: **~í aféra, skandál** афѣра, скандѡл свѣрзани с корѣпция

korupčnick|ý, -á, -é подкѣпен, продажен: **~ý tisk** продажен печѡт

korupčnictv|í, -í, -í ср. корѣпция, подкѣпничество

korupčník, -a м. корѣпѣран тип, рушветѣйѣя

korupčnost, -i ж. корѣпѣраност, подкѣпност

korvet|a, -y ж. по-рано корвѣта (*старинен тримачтов военен кораб по-малѣк от фрегата*)

korvetn|í, -í, -í корвѣтен: **~í kapitán** воен. мор. корвѣтен капитѡн; капитѡн II рѡнг

koryfej, -e м. книж. корифѣй, вѡжд, главѡтѡр, водѡч, пѣрвенѣц (*в политика, наука, изкуство*)

koryš, -e м. зоол. ракообразно живѡтно; обикн. мн. **koryš|j, -ů** ракообразни (Crustacea)

korytář, -e м. 1. коритѡр **2. разг. пейор.** из-ползвѡч, келѣпирджѣя

korytářsk|ý, -á, -é коритѡрски; кѡйто се отнася до коритѡр, до коритѡрство **2. разг. пейор.** из-ползвѡчески, келѣпирджѣйски

korytářstv|í, -í ср. 1. коритѡрство; занѡят на коритѡр **2. разг. пейор.** из-ползвѡчество, келѣпирджѣйство

korytk|o, разг. korejtk|o, -a ср. 1. умал. копѡнка, **~** **se k plnému ~u** грубо намѣря си дѡходно мѣсто, тѡпло местѣнце **2.** корѣтѣ, жлеб, ѡлей, улѣк, водостѡк **3. умал.** корѣтѣ; малѣко корѣто (*легло на рекиѣка, ручѣй, поток*)

korytkovit|ý, -á, -é кѡйто е корѣтообразен; с фѡрма на корѣтѣ

korytkov|ý, -á, -é кѡйто е корѣтообразен; с фѡрма на корѣтѣ: **~ý krmelec pro zvěř** хранѣлка за дѣвѣч с фѡрма на корѣтѣ

korytnick|ý, -á, -é разг. пейор. из-ползвѡчески, келѣпирджѣйски

korytnictv|í, -í ср. разг. пейор. из-ползвѡчество, келѣпирджѣйство

korytník, -a м. 1. коритѡр **2. разг. пейор.** из-ползвѡч, келѣпирджѣя

koryt|o, -a ср. 1. копѡня, корѣто (*за хранѡ на мѣсто*) **сѣм; настанѣн сѣм на дѡходно мѣсто; ѣмам си тѡпло местѣнце 2.** корѣто, жлеб, ѡлей, водостѡк **3. (рѣчно)** корѣто, рѣчище, легло (*на реѣка*) **4. геол.** синклинала

korytovit|ý, -á, -é 1. корѣтообразен **2. геол.** синклинален

korzár, -a м. корсѡр, мѡрски разбѡйник, пѣрат

korzársk|ý, -á, -é корсѡрски, пѣратски

korzárstv|í, -í, -í ср. корсѡрство, пѣратство

korzet, -u м. корсѣт: **sádrový ~** мед. гипсов корсѣт

korzo, -a ср. 1. кѡрзо/кѡрсо; *разг.* стѣргѡло **2.** двиѣение; разхѡждане по кѡрзо/кѡрсо, по стѣргѡло

korz|ovat, -uji/разг. -uju *несв. разг.* разхòждам се по кòрзо/кòрсо, по стъргàло

kořal|a I, -y ж. *грубо* ракия

kořal|a II, -y м. разг. пейор. пияница, пияндè, пияндър

kořalečn|í, -í, -í ракийен

kořalečnictv|í, -í ср. 1. варèне на ракия 2. пиянство, алкохолизъм

kořalečn|ík, -a м. 1. *пейор.* пияница, пияндè, пияндър 2. *по-рано* производител или търговец на ракия

kořaličk|a, -y ж. *умал. експр.* ракийка, ракийца, ракийчица

kořalk|a I, -y ж. ракия: **sladká ~a** ликьòр

kořalka II, -y ж. *разг. пейор.* пияница, пияндè, пияндър

kořalkář, -e м. 1. *пейор.* пияница, пияндè, пияндър 2. *по-рано* производител или търговец на ракия

kořaln|a, -y ж. *експр.* крѣчма

kořán|í, -í ср. *събир.* кòрени, коренища

kořen, -e/-u м. 1. кòрен: ~ **petržele** кòрен на **мòрков** **zprůčn**

кòрени; установя се на едно място; заседя се на едно място; **překročit bludný** ~ заблудя се, загубя пътя; **mít zdravý** ~ от добър, от здрав кòрен съм; **dostat se na ~ věci** стигна до същността, до кòрена на нещата; **to je ~ všeho zla** това е причината за злото; това е кòренът на злото 2. *анат.* кòрен, основа: ~ **posu** основа на нòс; ~ **zubu** кòрен на зъб; ~ **vlasu** кòрен на косъм 3. *език.* кòрен: ~ **slova** кòрен на дума 4. *мат.* кòрен: ~ **rovnice** кòрен на уравнение 5. *разг. пейор.* пгн, дръвник (за **чав**)

ме; смятат ме, имат ме за балама; служа някому за параван

kořenáč, -e м. саксия

kořenář, -e м. билкар

kořenářk|a, -y ж. билкарка

kořenářstv|í, -í ср. билкарство

kořenat|ý, -á, -é коренист; дълбоко вкоренен

kořeněn|ý, -á, -é изобилно подправен (за *ядене*): ~ý **pokrm** ястие с мнòго подправки; ~ý **humor** *прен.* пиперлия хумор

kořen|í, -í ср. *събир.* 1. подправка, подправки: **orientální** ~í екзотична, ориентàлска подправка; екзотични, ориентàлски подправки; **polévkové** ~í *готв.* (тèчна) подправка за сùпа

2. билка, билки (*лечебни*): **žaludeční** ~í билки **животн**

смърттà цяр няма; **smích je ~í života** смехът е солтà на живота

kořeninov|ý, -á, -é в *счет.* ~á **zelenina** зеленчук

- подправка (*корени на морков, пащърнак и под.*)

kořen|it I, -ím *несв.* 1. пускам кòрени, вкоренявам се 2. (*в чет*) *прен. книж.* кореня се, крѣя се (*в нещо*); произхòждам, произлизам, вòдя началото си (*от нещо*): **pověra ~í v nevědomosti** невèжеството е причина за суевèрието; суевèрието се корени в невèжеството

kořen|it II, -ím *несв.* (*со*) *готв.* слàгам подправка (*на ядене*); подправям (*ядене*): ~it **omáčku** подправям сòс; ~it **řeč vtipu** *прен. експр.* изпѣстрям, оцветявам речтà си, думите си с шегѣ

kořen|it se, -ím se *несв.* 1. пускам кòрени, хвàщам се, вкоренявам се 2. (*в чет*) *прен.* вòдя началото си (*от нещо*)

kořenit|ý, -á, -é рядко кòйто е със силно изразен вкùс или аромàт

kořenk|a, -y ж. сьд, сьдинка за подправки

kořenně I *нар.* оснòвно, първично, неподправено

kořenně II *нар.* ароматично; с мѣрис на (екзотични) подправки

kořenn|ý I, -á, -é кòренен; кòйто се отнася до кòрен: ~á **zelenina** зеленчук-подправка 2. кòренен, оснòвен: ~ý **rozdíl** кòренно, оснòвно различие 3. *език.* кòренен; кòйто принадлежи към кòрена на думата: ~á **hláska** кòренен звùк; ~á **slabika** кòренна срѣчка

kořenn|ý II, -á, -é кòйто е с изразителен вкùс или аромàт: ~á **vůně** аромàт на подправки; ~á **příchut'** вкùс на подправки

kořenov|ý, -á, -é кòренен; кòйто се отнася до кòрен: ~á **zelenina** зеленчук, чийто кòрени се изпòлзват самостоятелно или като подправка (*морков, пащърнак и под.*): ~á **hlíza** *бот.* клубен, грùдка

kořín|ek, -ku м. 1. *умал.* кòренче: ~ky **trávy** кòренчета на тревà; ~ky **vlasů** кòренчета на коси/косà; **nervové** ~ky нèрвни кòренчета

♦ **nálhýd** *мат.* кòрени здрав кòрен, здрав гèн 2. *готв.* комплèкт карантѣя: **jehněčí** ~ek àгнешки комплèкт

kořínkář, -e м. билкар

kořínkářk|a, -y ж. билкарка

kořist, -i ж. 1. плячка, трофèй: **myslivecká** ~ лòвен трофèй; **padnout někomu za** ~ стàна жèртва, плячка на някого; бѣвам пленèн от някого; попадна в ръцèте на някого 2. *експр.* печàлба, пòлза, облàга; *разг.* фàйдà, келепѣр

kořist|it, -ím *несв.* 1. грабѣя, плячкòсвам, взèмам плячка 2. (*z čeho*) *експр.* извлѣчам пòлза (*от*

нещо); експлоатирам (нещо): **~it z cizí práce** експлоатирам чужд труд

kořistnický нар. користолюбиво, грабителски, користо, експлоататорски; разг. келепирджийски

kořistnický, -á, -é користолюбив, грабителски, користен, експлоататорски; разг. келепирджийски: **~ý zájem** користни интереси; **~ý cíl** користна цел

kořistnictví, -í ср. користолюбие, плячкаджийство, грабителство; разг. келепирджийство

kořistník, -a м. користолюбец, плячкаджия, грабител; разг. келепирджия

kořit se, -ím se несл. книж. **1.** (коти, četu) прекланям се (пред някого, пред нещо); кланям се (на някого, на нещо): **~it se talentu** прекланям се пред талант **2.** (коти) ухаждам (някого): **~it se dívce** ухаждам девойка

kos, -a м. **1.** зоол. кос (Merula): **~ černý** черен кос **2.** експр. хитрец, дявол: **to je ~!** той е голям дявол; той е от стара коза яре

kos|a, -y ж. **1.** коса: **sekat ~ou** кося; **naklepávat ~** падла **~a na kámen** удара на камък, натъкна се на трудности; **přišla si pro něho ta s ~ou** господ го прибра; прибра го она с косата; той умря **2.** техн. нож на жътварка, на жътварска машина; нож на резачка **3.** геогр. крайбрежна плитчина; пясъчна коса

kosár|ek, -ku м. диал. „косарек“ (извити пера за украса на шапка към моравско-словашка мъжка носия)

kosat|ec, -ce м. бот. перуника (Iris)

kosat|ka, -y ж. **1.** тригълно корабно платно; кливер **2.** зоол. косатка (Orcinus)

kosekans несл. м., **kosekant|a, -y** ж. мат. косеканс

kos|í, -í, -í косов; който се отнася до кос: **~í hnízdo** гнездо на косове

kosink|a, -y ж. **1.** птиче крило (обикн. гъше), с което се чистят пещки **2.** шег. сабя, калъчка, калъч **3.** къдрица коса над слепоочието; лямба

kosin|us, -nu, по-рядко -nusu м. мат. косинус

kosišť|ě, -ě ср. дръжка на коса (за косене)

kos|it, -ím несл. **1.** (čím) кося (с нещо): **~it trávu (kosou)** кося трева (с коса) **2.** (koho, co) прен. кося, покосявам, унищожавам, изтрёбвам масово (някого, нещо): **epidemie ~ily obyvatelstvo** епидемии косяха населението **3.** (co) окосявам, кося, покосявам (нещо): **~it louku** окосявам, покосявам ливада **4.** (co) режа, изрязвам коса, скосявам (нещо) **5.** рядко в

счет. **~it oči, pohled** поглеждам коса, на-крито, под око

kosmatic|e, -e ж. готв. панйран цвят на черен бърз

kosmat|ý, -á, -é **1.** космат, рунтав: **~á hruď** космати гърди; **~é obočí** рунтави вежди **2.** книж. гъст

kosmetick|ý [-tys-], -á, -é козметичен

kosmetičk|a [-tyč-], -y ж. козметичка

kosmetik [-tyk], -a м. козметик

kosmetik|a [-ty-], -y ж. козметика

kosmick|ý, -á, -é космически, космичен: **~ý prach** астр. космичен прах; **~á raketa** космическа ракета

kosmo несл. остар. книж. коса, полегато

kosmodrom, -u м. космодрум

kosmogoni|e [-ny-], -e ж. космогония

kosmograf, -a м. космограф

kosmograf|e, -e ж. космография

kosmonaut, -a м. космонавт

kosmonautick|ý [-tys-], -á, -é който се отнася до космонавтика; космонавтски

kosmonautik|a [-ty-], -y ж. космонавтика

kosmonautk|a, -y ж. космонавтка, женна-космонавт

kosmopolit|a, -y м. космополит

kosmopolitický [-tys-], kosmopolitně нар. космополитно

kosmopolitick|ý [-tys-], -á, -é, kosmopolitní, -í, -í космополитен

kosmopolitizm|us, kosmopolitism|us [-tyzmus], -u м. космополитизъм

kosmopolitk|a, -y ж. женна-космополит

kosm|os, -u м. космос, вселена

kosočtvercov|ý, -á, -é ромбичен, ромбовиден

kosočtver|ec, -ce м. геом. ромб

kosočtvereč|ek, -ku м. геом. умал. ромбче

kosočtverečn|ý, -á, -é ромбичен: **~á soustava** минер. ромбична система

kosodélník, -u/-a м. геом. успоредник, ромбoid, паралелограм

kosodřevin|a, -y ж. бот. клек (Pinus montana, Pinus mughus)

kosoúhl|y, -á, -é геом. острогълен, клино-гонален

kost, -i ж. **1.** кост, кокал: **klíční ~** анат. ключица **lícni ~** анат. скула, лицева кост; **rybí ~** прен. а) кост от риба; рибена кост б) прен. рибена кост (тип украса, десен и под.); **morková ~** **hřbitovní ~** **na ~, být ~ a kůže** кожа и кости съм; много съм мършав, отслабнал; **být promrzlý na ~** измръзнал съм до кости; **být proniknut**

kostr|a, -y ж. 1. скелет: lidská ~a човєшки

скелет; **to je ~a kůží potažená; to je živá ~a** *експр.* той/тя е жив скелет (за много мършав човек, много мършаво животно) **2. експр.** тяло ♦ **protáhnout si ~u** раздвija се; раздвija си костите; протегна си костите; **prohnat někomu ~u** накарам някого да капне от умора; **hni ~ou!** *грубо* размърдай си кò-калите! движй се! побързай! **3. техн.** скелет, конструкция: **lodní ~a** скелет на кораб; **nosná ~a** *строит.* нòсеща конструкция (на сграда) **4. основа; сюжетна схема: dějová ~a románu** основен сюжет, фàбула на ромàн

kostrbatin|a, -u ж. **1.** неравност, грапавина **2.** неугледност (на почерк); недодяланост, чепàтост (на език, стил)

kostrbat|ý, -á, -é 1. неравен, грапав: **~é městské dláždění** неравен градски павàж **2.** неугледен (за почерк); недодялан, чепàт (за език, стил)

kostrč, -e ж. *анат.* опàшна кост

kostrov|ý, -á, -é археол. скелетен: **~ý hrob** скелетен грòб, скелетно погребение; грòб, погребение с трупопòлагане (*противопол.* трупоиzgàряне)

kostřav|a, -u ж. *бот.* кошpàва; овèсова тревà (Festuca)

kostým, -u м. **1.** кòстòм (*дамски*): **sportovní ~** спòртен кòстòм; **kalhotový ~** кòстòм от сакò и панталòн (*дамски*) **2.** кòстòм, облеклò, дрèха: **divadelní ~** театрàлен кòстòм; **maškarní ~** маскарàден, карнавàлен кòстòм; **dobový ~** облеклò, характерно за дàдена спòха

kostým|ek, -ku м. *умал.* кòстòмче, кòстòм (*дамски*): **apartní ~ek** шикòзен, шйк дàмски кòстòм

kostým|kov|ý, -á, -é в съчет. **~é šaty** джèмпър

kostým|ovan|ý, -á, -é кòстòмйран

kostým|ovat, -uji/разг. -uju *несв. и св. (коho, co)* кòстòмйрам (някого, нецò)

kostým|ov|ý, -á, -é кòстòмєн; кòйто се отнàся до дàмски кòстòм: **~ý kabátek** сакò от дàмски кòстòм; **~á sukně** полà от кòстòм; **~á látka** плàт за дàмски кòстòм; **~é šaty** джèмпър

kose, koso нар. кòсо, полегàто, наклòнено: **po-hlédnout na někoho kose** изглèдам някого накрйво

kos|ý, -á, -é кос, полегàт, наклòнен: **~ý úhel** *геом.* òстър или тòп òгъл (*противопол.* прав)

koš, -e м. **1.** кош, кòшница; панèр: **prádelní ~** кош, кòшница, панèр за прибиране на пранè (*мрьсно или изпрано и приготвено за глaдене*); **květinový ~** кòшница за цветя; **dárkový ~** кòшница с подàръци (за тържествен случай); **~ na odpadky** кòшче за отпàдьци; **~**

s víkem кòшница, кòшче с капàк; **házet žádosti, rukopisy do ~e** *експр.* прàщам молбй, рукòписи ♦ **házet žádosti do ~e** хвèрлям всйчко в едйн кòп; **dostat ~em** полýча òтказ; òткàжат ми; **dát někomu ~em** òтхвèрля някого; òткàжа на някого (*обикн. при предложение за брак*) **2. спец. техн. спорт.** кòш; кòфа; кàса: **násypný ~** пълнителен кòш; **drátěný ~ na láhve** тèлена касèтка, кàса за бутылки; **vyhřívací ~ s dřevěným uhlím** мангàл (за òтопление); **hodit, vstřelit míč do ~e** хвèрля тòпка в кòш; улýча кòш (*при баскетбол*); **rýpací ~** кòфа (*на багèр*) **3. в съчет.** **hrudní ~** *анат.* грèден кòш **4. в съчет.** **~ pro psa** кýчешки намòрдник **5. в съчет.** **balonový ~** кòшница, гондòла на балòн (*летателен апарат*)

košár, -u м. *диал.* кошàра (за овце)

košatě нар. клòнесто, кйчесто, клонàто, стволòто

košat|ět, -ím, 3.мн. -ějí/-í *несв.* стàвам клòнест, клонàт, кйчест

košat|ět se, -ím se, 3.мн. -ějí se/-í se *несв.* клòнест, клонàт, кйчест сьм: **tu a tam se ~ěla lípa** тýк-тамè растяха клòнести кйчести липй

košatin|a, -u ж. **1.** кòш на шейнà или колà **2.** плйтка кòшница; панèр: **kopy ořechů na ~ách** кýпчини òрехи в панèри

košat|it se, -ím se *несв.* клòнест, клонàт, кйчест сьм

košat|ý, -á, -é 1. гьст, кйчест, клòнест, клонàт, стволòват: **~á koruna stromu** гьста, кйчеста, клòнеста, клонàта корòна на дървò **2. книж.** развйт, разклонèн, богàт: **~á národní kultura** развйта, богàта национална култура

košer I *неизм. прил. жарг.* кашèр, чист (*приготвен според изискванията на юдейския религиозен ритуал*)

košer II, -a м. *жарг.* юдèйски касàпин (*който коли животни за кашèр*)

košer|ovat, -uji/разг. -uju *несв. и св.* кòля/закòля живòтни за кашèр

košič|ek, -ku м. *умал.* **1.** кòшче, кòшничка, панèрче: **~ek na šicí potřeby** панèрче, кòшче за кнйтинй ♦ **šicí potřeby** на някого (*обикн. при предложение за брак*); **dostat ~kem** òткàжат ми, полýча òтказ (*обикн. при предложение за брак*) **2.** кòшничка; предмет с фòрма на кòшничка: **~ky plněné šlehačkou** *готв.* тарталèтки „кòшнички“ (*òребни сладки, пълнени с бит каймак*)

košík, -u м. *умал.* **1.** кòшче, кòшничка **2.** намòрдник

kotevn|í, -í, -í 1. кòтвен: ~í **lano** кòтвено вѣжѣ;
~í **řetěz** кòтвена верѣга **2. стрouит.** кòйто се

отнася до я́нкер **3. техн.** кòтвен; кòйто се
отнася до кòтва

kot|it se, -ím se *несв.* кòтя се, раждам (за котка
и др. животни от семейство Котки)

kotlárn|a, -у ж. работилница за котли; котло-
стройтелен цехъ; котлостроителен завод

kotlář, -е м. 1. котлар, казанджия **2. разг.** летец-
изстребител; шурмовак

kotlářstv|í, -í ср. котларство, казанджийство

kotlav|ý, -á, -é кух, празен, изкорубен: **~á vrba**
изкорубена, хралупеста върба; **~ý zub** раз-
яден зъб

kotle|ta, -ty ж. 1. готв. котлèt; пържòла с ребрò
2. обикн. мн. kotle|ty, -t бакенбарди, сколуфи

kotlík, -у м. умал. котлè, котлèнце

kotlíkov|ý, -á, -é кòйто се отнася до котлè: **~á**
seč лес. сèчище във фòрма на крèг

kotlin|a, -у ж. 1. котловинà **2.** вдлъбнатинà

kotlov|y, -á, -é котèлен, котлен; кòйто се отнася
до котèл: **~ý plášť** кожух, обвивка на котèл

kotníč|ek, -ku м. 1. умал. глèзенче **2.** кòкалче,
става (на прст на ръка)

kotníčkov|ý, -á, -é в свèтет. **~é boty** бòти; обùвки
до глèзените

kotník, -у м. 1. глèзен (на крак): **mít vyvrtnutý**
~ глèзенът ми е изкълчен; **sukně po ~у** полà
не може да стъпи на кутрèто ми; тòй (тя) е
далече пò-дòлу от мèне по лични кàчества;
избòщо не може да се мèри с мèне **2.** кòкалче,
става (на прст на ръка)

kotouč, -е м. 1. диск, крèг, колелò: ~ **slunce**
слънчев диск **2. техн.** шайба, диск, барабан:
brusný ~ шлифòвъчна шайба, шлайф-шайба;
brzdový ~ спирачен диск, диск на спирачка
3. рулò, рòлка: ~ **papíru** рулò хартия; ~ **filmu**
рòлка филмова лèнта **4.** кълбò, валмò, облак:
~ **e dýmu** облаци дим; ~ **e prachu** облаци прах

kotouč|ek, -ku м. умал. 1. мàлтък диск; дискче,
колелцè **2. техн.** мàлтък диск, мàлка шайба:
rytecký ~ek диск за гравиране **3.** рòлка,
макарà, намòтка; нещò навìто: ~ **ek drátu**
навìта тèл, жица **4.** клъбцè, крèгче, колелцè:
vypouštěl ~ky dýmu (při kouření) тòй пýс-
каше колелцà от дим (при пùшене)

kotoučov|ý, -á, -é *техн.* дýсков, крèгов: **~á pila**
дýсков, крèгов триòн; циркуляр

kotoul, -у м. спорт. премятане през глава

kotoul|et se, -ím se, 3. мн. -ejí se/-í se *несв.* тър-
калям се, премятам се

kót|ovat, -uji/разг. -uju *несв. и св.* нанасям/на-
несà, вписвам/впиша, поставям/поставя/на-
ста, височини на кàрта, плàн, чертèж

kotr|b|a, -y ж. *грубо разг.* тиква, кратуна; **чугури**♦ **чугури**♦
брѣмбари, какви мухѣ му влязоха в главата? **nejde mu to do ~y** не му влиза в главата, в кратуната; той не може да го научи, да го запомни; **nemohi si to v ~e srovnat** той не можеше да проумее това; **co si jednou vezme do ~y, od toho neupustí** каквото си набие веднѣж в главата, с тоя не можеш да го избиеш

kotrč, -e м. 1. кормило на лодка 2. *бот.* вид гѣба (Sparassis)

kotrmel|ec, -ce м. 1. премѣтане презглава; кѣлбѣ напред 2. *експр.* прибѣрзана, немислена, неправилна постѣпка: **finanční ~ec** финансов банкрут, фалит

kotva|kot|c|k|o|p|a|b|e|c|♦ **кѣтѣ**
з ~у говорѣя, ораторствам, изказвам се с пѣтос

kotv|a, -y ж. 1. кѣтва (*на кораб*): **spustit ~u** спусна кѣтва; **zvednout ~u/~y** вдигна кѣтва; *прен. шег.* вдигна кѣтва, трѣгна си, напусна, махна се, изчѣзна 2. *техн.* кѣтва, ѱнкер, рѣотор 3. *книж.* кѣтва, опѣра, пѣмощ: ~а **naděje** последна надѣжда, последно спасѣние

kotvič|ka, -y ж. *умал.* мѣлка кѣтва; кѣтвичка

kotvišt|ě, -ě ср. рейд, мѣсто за закѣтвяне на кѣраб

kotv|it, -ím неск. 1. стоѣя на кѣтва (*за кораб*) 2. (*в ѣт*) *книж.* коренѣ се (*в нецо*) 3. (*со*) *електр.* заземѣвам (*нецо*)

kotvov|ý, -á, -ě кѣтвен; кѣто се отнася до кѣтва; кѣто ѣма кѣтва

koudel, -e ж. 1. кѣдѣля от лѣн или конѣп; по-вѣмъицицѣ♦ **лѣнъицицѣ**♦
hama, za patami на тѣсно са; в затруднѣно положѣние са

kouk|at (se), -ám (se) неск. *разг.* 1. (*na koho, na co; po kot, po ѣт; -*) глѣдам (*някого, нецо; през нецо*); глѣдам (се), оглѣждам се (*през нецо, в нецо*): ~at (se) з okna глѣдам през прозѣрец; ~at se do zrcadla оглѣждам се в оглѣдало; ~at se na televizi глѣдам телевизия; **chlapec se ~á po děvčatech** *прен.* момчѣто сѣдѣди момѣна♦ **цѣдѣи**♦
může ~at tój/tя вѣче не може да глѣда това, вѣче не може да го понѣся, да го тѣрпи; ~at na někoho skrz prsty глѣдам някого накрѣво, отвисѣко; ~at se někomu na prsty внимѣвам, слѣдя някой да не шмекерѣва; ~á jako sůva z nudlí глѣда намрѣщено, сѣрдѣто; глѣда като керкенѣз; ~ej, nezlob! слѣшай, прѣстани! 2. *обикн.* **kouk|at se (na koho, na co)** глѣдам, обрѣщам внимѣние (*на някого, на нецо*)

нещо); ймам (някакво) мнѣние (за някого, за нещо): **nehleď na lidi, jak se na tebe ~ají** не обръщай внимание каквò приказват за тебе хората; хйч да не те е грижа каквò мислят хората за тебе; **jak tak (se) na to ~ám, neudělal to špatně** стрѹва ми се, че не го е направил лòшо **3.** наблюдавам, глѣдам, виждам: **~ám, jak vám to jde** глѣдам как ви върви работата **4.** обикн. само **kouk|at** експр. глѣдам, чѹда се, учѹдвам се, дивя се: **ten bude ~at** тòй ще йма да се чѹди; тòй ще ахне от изненада; **to ~áš, jak to umím!** виждаш ли кòлко съм срѣчен, как ми върви, какъв съм майстор **5.** (наѣ; абу...; jak by...; с инф.) глѣдам (нещо); глѣдам, старая се, стремя се да ...: **každý ~á, aby si polepšil** всѣки глѣда, всѣки се старае да си оправи положѣнието **6.** повел. **kouk|ej(te)!** хайде да ...! хайде глѣдай(те) да ...! постарай(те) се да ...! **~ej, ať zmizíš!** омитай се! изчѣзвай!, махай се! **~ejte vypadnout!** хайде да ви няма! махайте се! измитайте се! **7.** (со з чѣхо) експр. (нещо) мòже да се очаква (от нещо): **z toho ~á výprask** товà мирйше на бой; **z toho nic dobrého ne~á** от товà нищо добрò, нищо хѹбаво няма да излѣзе **8.** (odkud) показвам се, подавам се, виждам се (от някъде): **sukně jí ~á pod ka-**
hánou **mu prsty z bot** прен. тòй е мнòго бѣден, съвсѣм е оголял; **z očí mu ~á доброта** по очите му личй, че е добър
kouk|nout (se), -nu (se) св. разг. **1.** (на коho, на со; po kom, po čem; –) поглѣдна (някакого, нещо): **jak vám ~nu na nos, už vím...** стйга сàмо да ви поглѣдна и вѣче ми е ясно; щòм ви поглѣдна и вѣче ми е ясно; **~ni se mi na to!** хвърли му един поглѣд! виж го, дай си мнѣнието за мòята работа! пооправй, коригйрай мòята работа
kouk|nout тòй няма и представа от тàзи работа; **to bych se na to ~l!** експр. тàя няма да я бѣде! ще я видя аз тàя работа! **2.** изненадам се, учѹда се; облѣщя очи, шàшна се: **to se ~neš, jak to dovedu** йма да се чѹдиш как се справям **3.** поглѣдна дали ..., видя дали ..., опйтам се, прòбвам се (да ..., дали ...): **~nu se, jestli to dovedu** ще поглѣдна, ще видя, ще прòбвам дали мòга да го направя **4.** повел. **kouk|ni! kouk|něte!** глѣдай! глѣдайте! я виж! я вижете! хайде! виж каквò! вижете каквò: **~ni, nech toho!** виж каквò, оставй тàя работа! **~ni mazat!** махай се! изчѣзвай! омитай се! **~něme ho!** я го глѣдай! глѣдай го ти нѣго!
koukol, -ul **-e** м. бот. кѣклица (Agrostemma)

♦ **хора)**
koulař, -e м. спорт. гюллѣтласкàч
koulařk|a, -y ж. спорт. гюллѣтласкàчка
koulařsk|ý, -á, -é спорт. кòйто се отнàся до тласкане на гюллѣ
koul|e, -e ж. **1.** кълбò, тòпка, сфѣра: **zemská ~e** зѣмно(то) кълбò; **sněhová ~e** снѣжна тòпка; **kulečnicková ~e** бильярдна тòпка; **oční ~e** анат. òчна ябълка **2.** геом. кълбò **3.** спорт. гюллѣ **4.** куршѹм, снаряд: **vojáka zasáhla první ~e** войникът бѣше улѹчен от пѣрвия снаряд **5.** грубо прен. кратѹна, тйква (за глава) **6.** учил. жарг. двòйка, цафѣ, цафàра: **dostal ~i z fyziky** пйсаха му цафѣ по фйзика **7.** само мн. **koul|e, -í** грубо ташàци, тòпки
мързелѹвам
koulen|á, -é ж. **1.** игра, при кòято се търкаля някакъв предмет **2.** нарòден танц от Морàвия
koul|et, -ím, 3.мн. -ejí/-í несв. **1.** (со, čít) търкалям (нещо): **~et míč/míčem** търкалям тòпка; **~et kuželky** играя на кѣгли **2.** в свѣтет. **~et očima** експр. пѹля, блѣщя очи **3.** в свѣтет. **koulet to (s někým) разг. експр.** будàлкам, премятам (някакого): **ten to s ním ~í** тòй го мотàе около прѣста си; будàлка го, премята го; разиграва го, както си щѣ
koul|et se, -ím se, 3.мн. -ejí se/-í se несв. търкалям се: **kuličky se ~ejí po zemi** тòпчетата се търкалят по земята
koulička вж. **kulička**
koul|ovat, -uji/разг. -uju несв. (коho) хвърлям снѣжни тòпки (по някого); замѣрям (някакого) със снѣжни тòпки
koul|ovat se, -uji se/разг. -uju se несв. бйя се със снѣжни тòпки
koum|at, -ám несв. (–; nad čít) разг. експр. задълбочено премислям, обмйслям (нещо); **pořád ~ají, jak co zlepšit** всѣ умѹват как да подобрят нѣщо
koumavě нар. разг. внимàтелно, изпитàтелно
koumav|ý, -á, -é разг. внимàтелен, изпитàтелен
koupac|í, -í, -í кѣпàлен, плѹвен; кòйто слѹжи за кѣпане: **~í plášť** хавлйя, халàт за бàня; **~í čepice** плѹвна шапка; шапка за плѹване, за кѣпане, за бàня
koupac|ky, -ek ж. само мн. разг. **1.** бàнски костюм **2.** гѹмени обѹвки за плѹване, за кѣпане (в реки, кѣдето има каменисто дѣно)
koupališt|ě, -ě ср. открйт басѣйн за кѣпане, за плѹване; лятна кѣпàлня: **dětská ~ě** дѣтски басѣйни
koupán|í, -í ср. кѣпане, бàня

kous|ek I, -ku/експр. -ka м. 1. умал. кѹс, кѹсче, парчѣ, парчѣнце: ~ek masa парчѣ месѣ; ~ek chleba кѹсче хлѣб; **nakrájæt na ~ku** нарежѣ на парчѣта; **rozbiť na ~ky** счѹпя на парчѣта.

kout[ek, -ku/-ka *м.* 1. *умал.* кѣтче, ѣгълче: **v ~ku srdce** дълбоко в сърцето, на дъното на сърцето 2. *експр.* кѣтче, местѣнце: **mit někde svůj ~ek** ѣмам някъде своѣ кѣтче, местѣнце 3. ѣгълче: **oční ~ky** ѣгълчета на очѣ; **~ky úst** ѣгълчета на устѣ; **pohrdlivě stáhnout ~ky**

ъгълчета на уста; pohrdlivě stáhnout ~ky

(úst) свѣя презрѣтелно ўстни **4.** кѣт, рѣбрика, колѣнка (*във вестник и под.*): **dětský ~ek** (*v časopise*) дѣтска рѣбрика, дѣтска стрѣница (*в списѣние*); **jazykový ~ek rozhlasu** езиковѣ консултѣция по рѣдиото

kouzelně нар. **1.** магѣѣснически, вѣлшѣбно **2.** експр. очаровѣтелно, вѣзхитѣтелно, вѣлшѣбно, приказно, чудѣсно: **~ krásná krajina** вѣлшѣбна глѣдка; приказно красѣв краѣ

kouzelnice, -e ж. **1.** магѣѣсница, вѣлшѣбница, чародѣйка **2.** фѣкусница, илюзионѣстка **3.** експр. очаровѣтелна, прѣлестна, чарѣвна женѣ; чародѣйка

kouzelnicky нар. **1.** магѣѣснически, вѣлшѣбно, чародѣйно **2.** фѣкуснически

kouzelnický, -á, -é **1.** магѣѣснически, вѣлшѣбнически, вѣлшѣбен, чародѣйски: **~á hůlka** вѣлшѣбна прѣчица **2.** фѣкуснически: **~ý kousek** фѣкус

kouzelnictví, -í ср. **1.** магѣѣсничество, вѣлшѣбничество, чародѣйство **2.** фѣкусничество, илюзионѣзм **3.** експр. мѣйсторлѣк, вѣлшѣбство

kouzelník, -a м. **1.** магѣѣсник, вѣлшѣбник, чародѣй **2.** фѣкусник, илюзионѣст: **cirkusový ~** цѣркѣв илюзионѣст, фѣкусник **3.** експр. чародѣй, вѣлшѣбник, мѣйстор: **~ štětce** мѣйстор на чѣтката

kouzelnost, -i ж. **1.** магѣя, вѣлшѣбство **2.** експр. чар, очаровѣние, прѣлест

kouzelný, -á, -é **1.** вѣлшѣбен, магѣчески, чародѣен: **~á moc** чародѣйна, вѣлшѣбна, магѣческа сила, мѣщ; **~ý kobereček** вѣлшѣбно килѣмѣ ♦ **jakokdyžvíhne~ýmproutkem** като с махване на вѣлшѣбна прѣчица; като по чѣдо **2.** очаровѣтелен, чарѣвен, вѣлшѣбен, прѣлестен, чудѣсен, прекрѣсен: **~á hudba** вѣлшѣбна, прекрѣсна мѣзика

kouzlit, -ím несв. **1.** прѣвѣя магѣя; чародѣйствам **2.** (*со*) експр. мѣйсторѣ, прѣвѣя, сѣздавам (*нещо*): **~it večeri ze zbytků jídla** мѣйсторѣ, пригѣтѣвам вѣчѣрѣ от остѣтъци от ѣдене; **mráz ~í květy na oknech** студѣт рисѣва цветѣ по стѣклѣта на прозѣрците

kouzlo, -a ср. **1.** магѣя, вѣлшѣбство, чѣдо и прен. **provozovat ~a a čáry (v pohádkách)** прѣвѣя чудесѣ и вѣлшѣбства (*в приказките*); **hospodyně často musí dělat ~a, aby vyšla s penězi** домакинѣята чѣсто трѣбѣва да прѣви, да вѣрши чудесѣ, за да ѣ стигнат парѣте **2.** обикн. мн. **kouzla, -el** илюзионѣистѣчни номерѣ, фѣкуси **3.** книж. чар, очаровѣние, обѣяние: **~o osobnosti** личен чѣр, лично обѣяние

kov, -u м. метѣл: **drahé ~y** благородни метѣли; **železné ~y** чѣрни метѣли; **barevné, neželezné ~y** цѣвѣтни метѣли; **vzácné ~y** рѣдки метѣли; **tavení a zpracovávání ~ů** тѣпене и прѣрабѣтка на метѣли; **obrábění ~ů** обрабѣтка на метѣли

kovadlin|a, -y ж. наковѣлня

kovadlink|a, -y ж. **1.** умал. мѣлка наковѣлня **2.** анат. наковѣлня

kovák, -a м. разг. металѣург, металорабѣтник, металѣйк

kován|í, -í **1.** ср. ковѣне **2.** подковѣване **3.** обковѣка, окѣвка, обков; ковѣни металѣчески гарнитѣри, укрѣси: **~í dveří** обковѣка на вратѣ; **~í v zápuskách** щамповѣване

kovan|ý, -á, -é **1.** ковѣн: **~é hřebíky** ковѣни пѣрѣни **2.** обковѣн: **~á truhla** обковѣн сандѣк, обковѣна рѣкла **3.** (*v čem*) разг. експр. подковѣн, отрѣкан (*в неѣцо*)

kovářensk|ý, -á, -é кѣйто се отнѣся до ковѣчница: **~á výheň** огнище, пѣщ в ковѣчница

kovárn|a, -y ж. ковѣчница; ковѣшки цех (*в завод*)

kovář, -e м. **1.** магѣѣсник, вѣлшѣбник, чародѣй **2.** фѣкусник, илюзионѣст: **cirkusový ~** цѣркѣв илюзионѣст, фѣкусник **3.** експр. чародѣй, вѣлшѣбник, мѣйстор: **~ štětce** мѣйстор на чѣтката

kovář II, -e м. неодуш. **1.** „ковѣрж“ (*стар народен танц*) **2.** в сѣчет. **hřib ~** бот. бѣла манѣтарѣка (*Boletus*)

kovářik I, -a м. зоол. скѣкльѣвец, пѣлски ковѣч (*бръмбар*) (*Elater, Corymbites, Agriotes*)

kovářik, kovářik II, -a м. умал. експр. ковѣче, мѣлѣк ковѣч

kovářk|a, -y ж. **1.** женѣ-ковѣч **2.** разг. женѣ, сѣпрѣга на ковѣч

kovářsk|ý, -á, -é ковѣшки; желѣзѣрски: **~ý měch** ковѣшки мѣх/мѣх; ковѣшко духѣло; **~á výheň** огнище, пѣщ в ковѣчница; **~é uhlí** ковѣшки вѣглища

kovářstv|í, -í ср. ковѣчество; желѣзѣрство

kovář|ův, -ova, -ovo кѣйто се отнѣся до ковѣч; **~ův chodí bosa** поговорѣка на шивѣча женѣта без пѣлтѣ хѣди; на обуѣарѣ децѣта бѣси хѣдят; водѣ гѣзи, жѣден хѣди

kov|at, -u/-ám несв. **1.** (*со*) ковѣ (*метал*) **2.** (*со*) изковѣвам (*неѣцо*): **~at zbraně** изковѣвам орѣжѣя; **~at verše** прен. експр. стихѣплѣтствам **3.** (*со*) обковѣвам, оковѣвам (*неѣцо*) **4.** (*koho, со*) подковѣвам (*няѣкого, неѣцо*): **~at koně** подковѣвам кѣн

kovboj, -e м. ковѣбѣй

kovbojk|a, -у ж. разг. уѣстърн; ковбѣйски филм; роман, рѣзказ с ковбѣйска темѣтика

kovbojsk|ý, -ѧ, -ѣ ковбѣйски

koverkot, **kovrkot**, -u м. текст. коверкѣт (плат за палта, костюми)

kovkop, -a м. книж. остар. рудокопѧч, рудничѧр, миньѣр

kovodělnic|e, -e ж. малко остар. металорабѣтничка

kovodělnic|ý, -ѧ, -ѣ кѣйто се отнѧся до металорабѣтник, до металорабѣтници: ~ѧ **organizace** организация на металорабѣтници

kovodělník, -a м. малко остар. металорабѣтник, металѣк

kovoděln|ý, -ѧ, -ѣ металообработващ: ~ý **průmysl** металообработвѣтелна промишленост, металообработване

kovolijec, **kovolit|ec**, -ce м. металолеѧр, леѧр

kovolijec|k|ý, **kovolitec|k|ý**, -ѧ, -ѣ металолеѧрен, леѧрен, леѧрски

kovolijectv|í, **kovolitectv|í** ср. металолеѧрство, леѧрство

kovoobráběc|í, -í, -í металообработващ, металорѣжещ

kovrkot вж. **koverkot**

koz|a, -у ж. 1. зоол. козѧ (Capra): ~ **domácí** козѧ 2. в съчет. ~a **srnce**, **kamzíka** лов. сѧмка на капризен

тоѣ не ядѣ всѣчко; капризен, претенциѣзен, придирчив е в ѧденето; **vypadá jako z ~y duch** станѧл е на сѧнка; изглѣжда злѣ; **chodí jako ~a na ledě** хѣди несигурно, непохватно;

стѣпва като в паници; **rozumí tomu jako ~a petrželi** грубо бѣкел не разбѣра от товѧ; разбѣра колкото свинѧ от клѧденчова водѧ; **pro krejcar by na ~e jezdil** тоѣ е циция, мнѣго е стѣснат; голям скѣпѣрник е; за парѧта мѧйка си продѧва; **já o voze, ty o ~e** ѧз говорѧ за еднѣ, а ти за сѧвсѣм дрѣго; говорѣм на различни езѣици; ѧз ти говорѧ, ти ми приказваш;

aby tě ~a trkla! да те взѣмат рѣгѧтите, мѣтните! (**udělat něco**), **aby se vlk nažral a ~a zůstala celá** поговорка (да се постѣпи така, че) и вълкѣт да е сѣт, и ѧгнето цѧло 3. дѣрвено маѧре (за рязане на дѣрва) 4. спорт. козѧ (гимнастически уред) 5. истор. ѣред за измѣчване 6. грубо крѧнта, скумрия (много слаба, мѣришава жена): **nebeská ~a** черкѣвница, пѣказно набѣжна женѧ 7. мн. **kozy**, **koz** грубо цѣици; жѣнски гѣрдѣ

kozáčk|ý, -ѧ, -ѣ казѧшки: ~ý **ataman** казѧшки атаман

постѣпки; опѧсна еквилибристика

kozáctv|o, -a ср. събир. казѧци, казѧчество

kozáč|ek I, -ka м. одуш. умал. 1. козѧрче, пастѣрче 2. казѧче

kozáč|ek II, -ka м. неодуш. казѧчѣк (танц): **tančit ~ka/~ek** танцѣвам, игрѧ казѧчѣк

kozačk|a I, -у м. одуш. 1. казѧчка 2. по-рядко козѧрка, пастѣрка

kozačk|a II, -у ж. неодуш. 1. народно вид крѣща 2. обикн. мн. **kozač|ky**, -ek дѧмски бѣтѣши

kozák I, -a м. одуш. 1. казѧк: **donský**, **kubáňský** казѧк

atamanem пословица тѣрпѣи, бѣлка, за хѣбост; **přišla bída na ~a** поговорка дойдѣ и мѣят ред; и ѧз пострѧдах; дойдѣ му дѣхаки и на нѣго 2. експр. смѣл, ѣпитен чѣвѣк; от стѣра козѧ ѧре 3. пастѣр на кози, козѧр

kozák II, -a м. неодуш. в съчет. ~ **březový** бот. брѣзова манѧтка, брѣзовка (*Leccinum scabrum*)

kozař, -e м. разг. козѧр; чѣвѣк, кѣйто се занимава с козѧрство

kozařsk|ý, -ѧ, -ѣ козѧрски

kozařstv|í, -í ср. козѧрство, отглѣждане на кози

koz|el I, -la м. одуш. 1. козѣл, прѣч: **ten starý** козѣл

~la zahradníkem вкѧрам вълкѧ в кошѧрата; всѣ еднѣ да направѧ козѣла градинѧр 2. лов. ~el **kamzíka** сѧмец на дѣва козѧ 3. разг. козѣл

за кѣй дѣвол! **kam vás ~li nesou?** кѣдѣ ви влѧчат рѣгѧтите? кѣдѣ се шмѧткатѣ? ~el **jim věř!** на тѧх не мѣже да се вѣрва! **tomu aby ~el rozuměl!** дѣвол знѧе каквѣ е товѧ, каквѧ е тѧя рѧбота! ~la **ví!** вѣтѣр знѧе! нищо не знѧе!

koz|el II, -lu/-la м. неодуш. 1. маѧре (за рязане на дѣрва) 2. воен. пирамѣда (от пушки) 3. в съчет. **vázat do ~la** завѣрзвам гѣрни (предни) крѧйници зѧедно с дѣлни (задни) крѧйници

4. в съчет. **velkopopovický ~el** „вѣлкопѣповѣцки козѣл“ (фирмена черна бѣра)

kozel|ec, -ce м. 1. премѧтане, преобрѣщане, кѣлбѣ: **metat ~ce** премѧтам се; правѧ кѣлбѧ; **udělat ~ec a)** премѣтна се, направѧ кѣлбѣ б) прен. експр. направѧ грѣшка, гѧф; оплѣскам нѣщо 2. в съчет. **svázat do ~ce** завѣрзвам гѣрни (предни) крѧйници зѧедно с дѣлни (задни) крѧйници 3. земѣд. маѧре за сушѣне на сенѣ

koz|í, -í, -í 1. кѣзи, кѣзешки: ~í **mléko** кѣземляко; ~í **brada** кѣзя брадѧ; ~í **bradka** прен. брадѧ

се с нѣкѣм о ~í **chlup** разг. кѧрам се с нѧкого за дреболѣи 2. в съчет. ~í **brada luční** бот. кѣзя брадѧ (вид киселец) (*Tragopogon*)

kozičk|a, -ky ж. умал. козѣчка 2. прен. кѣзя

брадичка, остра брадичка (*вид мъжка брада*)
3. цийца на виме **4.** обикн. мн. **kozič|ky, -ek**
разг. експр. цийци; малки женски гърди
kozin|a, -y ж. **1.** шеврò, обработена козя кожа
2. *разг.* козе месò, козе мляко **3.** *разг.* пръчо-
 вина, козя миризмà
kozin|ka, -ky ж. **1.** шеврò, обработена козя
 кожа **2.** *умал. мн.* **kozin|ky, -ek** плодове на
 бôз
kozle *вж.* **kûzle**
kozlát|k|o *вж.* **kûzlát|k|o**
kozlečí *вж.* **kûzlečí**
kozl|í, -í, -i **1.** пръчов; който се отнася до пръч,
 до козёл: **~í pach** миризмà на пръч, на козёл;
 пръчовина **2.** който прилича на пръч, на козёл:
~í obličej козя физиономия
kozlí|č|ek, -ka *м.* *умал.* малък козёл; козёлче
kozlík I, -a *м.* *одуш.* *умал.* малък козёл; козёлче
kozlík II, -u *м.* *неодуш.* **1.** кàпра; място на
 кочийш **2.** *техн.* стòйка; дървено магàре:
stojatý ložiskový ~ лàгерна стòйка **3.** *бот.*
 валериàн, кòча тревà (*Valeriana*)
kozlíkov|ý, -á, -é **1.** който се отнася до стòйка,
 до дървено магàре **2.** *бот.* валериàнов: **~é**
kapky *мед.* валериàнови кàпки
kozlovín|a, -y ж. **1.** шеврò, обработена козя
 кожа **2.** *разг.* пръчовина, миризмà на козёл,
 на козà
kozodoj, -e *м.* *зоол. разг.* нòщна лястовица
 (*Caprimulgus*)
Kozoroh|h, -ha, Kozoro|žec, -žce *м.* *астр. геогр.*
 Кòзирог: **souhvězdí ~ha/~žce** съзвездие
 Кòзирог; **obratník ~ha/~žce** трòпик на
 Кòзирога; **narozen(a) ve znamení ~ha/~žce**
 роден(а) в зòдия Кòзирог
kozorož|ec, -ce *м.* *зоол.* кòзирог; дива козà
 (*Capra uubex*)
kozub, -u *м.* *диал.* огнище, оджàк
kožařsk|ý, -á, -é кожàрски: **~é výroby** кожàр-
 ски издèлия
kožeděln|ý, -á, -é кожàрски: **~ý průmysl** ко-
 жàрска промишленост; **~ý závod** кожàрска
 фàбрика
koželuh, -a *м.* кожàр, *остар.* табакчийà
koželužn|a, -y ж. кожàрска фàбрика, работил-
 ница (*за щавене на кожи*); *остар.* табакханà
koželužsk|ý, -á, -é кожàрски, *остар.* табàшки
koželužstv|í, -í *ср.* кожàрство; щàвене, обра-
 бòтка на кòжи; *остар.* табакчийство
koženě *нар.* сùхо, скùчно, педантично, зако-
 стенияло, сковàно: **~ se vyjadřovat** говòря,
 изразявам се сùхо, скùчно
koženk|a, -y ж. изкùствена кожа
koženkov|ý, -á, -é **1.** направен от изкùствена

кожа: **~é potahy na sedadlech** седàлки,
 тапицирани с изкùствена кожа **2.** който се
 отнася до „кòженки“ **3.** *прен.* сèлски
kožen|ky, -ek ж. *само мн.* „кòженки“ (*мъжки*
кожени панталони до коленете)
koženost, -i ж. бюрократичност, педантичност,
 закостенялост, сковàност
kožen|ý, -á, -é **1.** кòжен (*мн.* кòжени); направен
 от кожа (*гладка, щавена*): **~é boty** кòжени
 обùвки **2.** дебèл, груб; който прилича на кò-
 жа: **~á slupka jablka** грùба, дървесинеста кò-
 жица, обèлка на ябòлка **3.** *прен.* сùх, скùчен,
 педантичен, закостенял, сковàн: **~é úřado-
 vání** бюрокрация, бюрократичност
kožešin|a, kožišin|a, -y ж. обработена кожа (*с*
косъм): **límeč z ~y** кòжена якà
kožešink|a, kožišink|a, -y ж. *умал. експр.*
 обработена кожа (*с косъм*)
kožešinov|ý, kožišinov|ý, -á, -é който е от
 обработена кожа (*с косъм*); кòжен: **~ý límeč**
 кòжена якà
kožešnic|e, kožišnic|e, -e ж. кожухàрка
kožešnick|ý, kožišnick|ý, -á, -é кожухàрски: **~á**
díl|na, provozov|na ателиè за кожухàрски
 услùги; кожухàрска работилница
kožešnictv|í, kožišnictv|í, -í *ср.* **1.** кожухàрство
2. кожухàрски магазин **3.** ателиè за кожу-
 хàрски услùги
kožešník, kožišník, -a *м.* **1.** кожухàр **2.** сòб-
 ственик на кожухàрски магазин
kožich, -u *м.* **1.** кожùх; кòжено палтò (*от кожа*
с косъм); палтò с кòжена подплàта с кòсъм;
 шùба: **perziánový** ~ астрагàнено палтò; ко-
 жùх от астрагàн **2.** кòзина, кожùх, кòжа: **med-
 věd má hustý** ~ мèчката йма гъст кожùх, гъ-
 ⚡
 килим; **prohnat někomu** ~ изкàрам на някого
 душàта, душичката; **vyprášit někomu** ~
 напердàша, натùпам някого здравàта, якàта;
nasadit někomu veš, blechu do ~a пусна на
 някого мухà в главàта; **dostat se někomu na**
 ~ влязà под кòжата на някого
kožichov|ý, -á, -é който се отнася до кòжено
 палтò, до кожùх, до шùба: **~ý střih** крòйка на
 кожùх
kožiš|ek, -ku *м.* *умал.* **1.** кожùхче: **dětský ~ek**
 дèтско кожùхче **2.** кожùхче, кòзинка, кò-
 жичка: **myší ~ek** мише кожùхче
kož|ka, kùž|ka, -ky ж. кòжичка; одрàна кòжа
 (*от малко животно*): **sběr králíčích ~ek**
 изкупùване на кòжи от домàшни зайци
kožnat|ět, -ím, 3.мн. -ějí/-í *несв.* стàвам кòжест;

втвърдявам се, задебелявам; покривам се с кожа
kožnat|ý, -á, -é 1. кожест; твърд като кожа 2. покрит с кожа, с твърда ципа
kožn|í, -í, -í 1. кожен (мн. кожни); който се отнася до кожа: **~í choroby, nemoci** мед. кожни болести 2. кожен (мн. кожени); който се отнася до кожа: **~í odpadky** кожени изрезки 3. бот. който се отнася до кожа; до повърхност на ствол на растение
kožovat|ět, -ím, 3.мн. -ějí/-í неск. ставам кожест; втвърдявам се; покривам се с кожа; задебелявам; покривам се с твърда ципа
kožovit|ý, -á, -é 1. кожест; твърд като кожа 2. покрит с кожа, с твърда ципа
kposledu нар. рядко накрая
kra I, krá междум. gǎ-gǎ (за грачене на врана, гарван и под.)
kr|a II, -y ж. 1. плаващ къс лед; плаващ ледник; айсберг, глетчер 2. геогр. парче, къс земяна маса, получен вследствие разчупване на земен пласт
krab, -a м. зоол. краб, морски рак (Carcinus, Maia, Cancer)
krabatě нар. нагърчено, сбръчкано, грапаво, неравно
krabat|ět (se), -ím se, 3.мн. -ějí (se)/-í (se) неск. нагърчвам се, сбръчквам се; ставам неравен, грапав
krabatin|a, -y ж. 1. грапава, неравна, нагърчена повърхност 2. хълмиста местност
krabat|it, -ím неск. (со) сбръчквам, смръщвам, нагъвам (нещо)
krabatit se вж. **krabatět se**
krabat|ý, -á, -é нагърчен, сбръчкан, грапав, нагънат, неравен
krab|í, -í, -í който се отнася до морски рак, до краб: **~í konzerva** консерва от морски раци; **~í salát** салата от морски раци
krabic|e, -e ж. кутия: **lepenková ~e** картонена, мукавена кутия; **kartoteční ~e** картотечно чекмедже, картотечна кутия
krabičk|a, -y ж. умал. кутийка: **~a zápilek** кутийка кибрит; кибритена кутийка; **~a na mýdlo** сапунерка
krab|it, -ím неск. бърча, гърча, кривя (уста)
krab|it se, -ím se неск. мръща се; вься се, чумеря се
krácen|í, -í ср. 1. съксяване, свиване, съкращаване, намаляване: **~í dnů na podzim** съксяване на дните през есента: **~í platů** съкращаване, намаляване на заплати; **~í svalů anat.** съкращаване, свиване на мускули; **~í zlomků mat.** съкращаване на дроби; **~í sa-**

mohlásek език. редукция на дълги гласни; загуба на количеството на дълги гласни 2. (času) прен. убиване (на време)
kráč|et, -ím, 3.мн. -ejí/-í неск. крача, ходя, вървя: **~et zvolna** вървя бавно; **~et milovými kroky** прен. напредвам, вървя напред с гигантски крачки; **~et v něčích stopách, šlépějích** прен. вървя по пътя на някого; вървя по следите на някого
dobou, s duchem času вървя в крак с времето
kráčiv|ý, -á, -é 1. в съчет. **~é nohy** зоол. птичи крака, пригодени най-вече за ходене (на ираус, кокошка и под.) 2. в съчет. **~é rýpadlo** техн. крачещ екскаватор
krádež, -e ж. кражба: **spáchat ~** извърша кражба; **dopustit se ~e** извърша кражба; **literární ~** плагиат
kradí нар. рядко крадешком, скритом, скришом, тайно
kradmo нар. крадешком, скритом, скришом, тайно: **~ někoho pozorovat** крадешком наблюдавам някого
kradm|ý, -á, -é незабележим, скрит, скришен, таен: **vrhat ~é pohledy** скришом, тайно, незабележимо поглеждам някого
krágl|ovat, -uji/разг. -uju неск. (кого) грубо отстранявам, избутвам (някого отнякъде)
krahujč|í, -í, -í който се отнася до крагуй
krahujec, -ce м. зоол. крагуй (Accipiter)
krach I междум. тряс
krach II, -u м. разг. експр. 1. крах, банкрут, фалит: **udělat ~** банкрутирам 2. прен. крах, провал: **politický ~** политически крах, провал
krach|at, -ám неск. експр. трещя, гърмя, прещя
krach|nout I, -nu св. експр. изтрещя, изгърмя, изпрещя
krach|nout II, -nu св. експр. 1. фалирам, банкрутирам 2. изгърмя, проваля се
krach|ovat, -uji/разг. -uju неск. и св. експр. 1. фалирам, банкрутирам 2. изгърмявам/изгърмя, проваляя се/проваля се
kraj, -e м. 1. край, периферия, ръб, свършек: **na ~i světa** на края на света; **sedět na ~i lavice** седя открая на чин, на пейка; **bydlet na ~i města** живея на края, в покрайнините на град; **dělat si poznámky na ~i listu** правя си бележки
sil напълно изчерпан, изтощен съм; нямам повече сили; **je na ~i hrobu** той/тя е на смъртен одър, на смъртно легло 2. край (граница, предел), начало: **vypravovat hned z ~e** разказвам от самото начало; **první z ~e** първи, краен; **vypravování nemělo ani ~e, ani konce** на разказа не му се виждаше край 3. край,

мѣстност, област: **vinařský** ~ лозарска, винарска област; лозарски райѡн, винарски крај; **rodný** ~ рѡден крај; **cizí** ~е чужди страни; **jsme z jednoho** ~е земляци сме; от един крај сме; **ptáci odlétají do teplých** ~ů птици летат до топли крај

kk
~ů, **tolik obyčejů** поговорка всяка страна ѡма свои нравѡи и обичаѡи; **být z laciného** ~е ѡскам да кѹпа твърде евтино 4. адм. област: **Středočeský** ~ Средночешка област 5. *остар.* равнина, низина, полѣ: **přestěhovat se z** ~е **do hor** пресѣла се от равнина в планината

krajáč, -е м. гърнѣ за мляко, за сметана (*обикн. керамично*)

krajaček [a, -y] ж. диал. полянка; женѡ от равнина (*противопол. планинка*)

kraják, -а м. диал. полянин; човѣк от равнина (*противопол. планинец*)

krajan, -а м. 1. земляк, нашенец 2. съотѣчественик, сънародник: **časopis pro** ~y **v cizině** списание за съотѣчественици, сънародници в чужбина

kraján [ek, -ka] м. 1. по-рано странстващ, пътуващ воденичарски калфа 2. *умал. експр.* земляче, нашенче, сънародниче

krajank [a, -y] ж. 1. землячка, нашенка 2. съотѣчественичка, сънародничка

krajanský [í, -á, -é] 1. землячески 2. сънароднически, съотѣчественически

krajec [í, -í, -í] слѹжещ за рязане; рѣжеш, разкрояващ

krajec I, -е м. *одуш.* кройч: ~ **plechu** човѣк, кѡйто рѣже, разкроява ламарина; тенекеджия

krajec II, -е м. *неодуш. жарг.* резачка; инструмент или ѹред за рязане: ~ **chleba** нѡж или машинка за рязане на хляб

krajlet, -ím, 3. мн. -ejí/-í *несв. (со)* рѣжа, крой (*нещо*): ~ **et chléb, maso** рѣжа хляб, месѡ; ~ **et** *пф. аор.* ~ **et** толкова е задимено, че лисѡци мѡжеш да ловиш; такъв дѡм, че с нѡж да го рѣжеш

krajíc, -е м. филия, рѣзен (*хляб*): **trpký, hořký** ~ *прен.* горчив зальк; хляб, изкаран с тежък труд

ворка от това, кѡето не смѣ ѡскали, получаваме най-много; **lepší doma** ~ **chleba než v cizině** **kráva celá** *пословица* пѡ-вкусен е сѹхият хляб вкъщи, отколкото господарската трапѣза в чужбина

krajíček I, -ku м. *умал.* филийка, рѣзенче

krajíček II, -ku м. *умал.* крайче, крайчец: **sedět na** ~ku **židle** седя на крайчеца, на сѡмия краище

момѣнт ще заплача, ще се разплача

krajin [a, -y] ж. 1. мѣстност, край; пейзаж: **hor-ská** ~а планинска мѣстност, планински крај; **malebná** ~а живописна мѣстност, живописен пейзаж 2. *худ.* пейзаж 3. *анат.* част от тялото: **srdeční** ~а сърдечна област 4. изрѣзки (*от дърво, кожа и под.*)

krajinář, -е м. *худ.* пейзажѡист (*худѡжник*)

krajinářk [a, -y] ж. *худ.* пейзажѡстка (*худѡжничка*)

krajinářstv [í, -í] *ср.* рисуване на пейзажи; пейзажно изкѹство

krajink [a, -y] ж. 1. *експр. умал.* мѣстност, край; пейзаж 2. *худ.* пейзаж, пейзажче: **libivé** ~y сладки пейзажчета 3. изрѣзки, капаци (*от края на трупи*)

krajinný [ý, -á, -é] *книж.* пейзажен

krajinomalb [a, -y] ж. *худ.* 1. рисуване на пейзажи 2. пейзаж

krajinský [ý, -á, -é] областен, мѣстен, регионален, землячески: ~ **é spolky** землячески дружества; ~ **é muzeum** областен музей

krajk [a, -y] ж. дантѣла: **paličkováná** ~а дантѣла, плѣтена със специѡлни дървени макарички; **háčkováná** ~а дантѣла, плѣтена на една кѹка; **ruční, pravá** ~а ръчно плѣтена, оригинална дантѣла

krajkář, -е м. 1. плѣтач на дантѣли 2. продавач на дантѣли

krajkářstv [í, -í] *ср.* плѣтене, изработване на дантѣли (*ръчно или машинно*)

krajkovin [a, -y] ж. *текст.* дантѣлена материя; дантѣла

krajkový [ý, -á, -é] дантѣлен: ~ **é záclony** дантѣлени пердѣта

krajně *нар.* крайно, извънрѣдно, извънмѣрно, особено, прекалено: ~ **levicový** крайно ляв; ~ **sobecký** мнѡго, крайно егоистичен; ~ **vážná situace** извънрѣдно сериѡзно положение

krajn [í, -í, -í] 1. краен, последен; кѡйто е на края (*пространствено*): ~ **í dům** последна, крайна къща; ~ **í sedadlo** седѡлка на края на рѣд; крайна седѡлка, крайно мѣсто 2. краен, последен (*за време*): ~ **í lhůta** краен, последен срѡк 3. краен, предѣлен (*максимален, минимален*): ~ **í rychlost** максимѡлна скорѡст, бързина; ~ **í hodnota** *мат.* най-голяма, най-мѡлка стѡйност, величина 4. краен, изключителен, извънрѣден, безграничен, безпределен: ~ **í obětavost** изключителна жертвотѡвност; ~ **í poctivost** изключителна, извънрѣдна чѣстност; в ~ **ím případě** в краен слѹчай; **octnout se v** ~ **ím nebezpečí** озова се, попадна в изключително голяма опѡсност 5. прекален, прекомѣрен, екстрѣмен, краен: ~ **í**

плямам: ~rá nesmysly дрѣнка глупости, врѣли-некипѣли

krákoravě нар. 1. прен. грѣщещо, крѣкащо, кудкудакщо 2. прен. дрѣзгаво

krákorav[ý], -á, -é 1. грѣщещ, крѣкащ, кудкудакщо 2. прен. дрѣзгав, грѣщещ: ~ý hlas дрѣзгав, грѣщещ глас

krakor|ec, -ce м. строит. остар. конзѡла

krakovák, krakoviak, -u/-a м. „краковѣяк“ (полски народен танц, полска народна песен)

kraksn|a, -у ж. пейор. таратѣйка, бракмѣ (разбитена кола или машина)

král, -е м. 1. крал: čeští ~ové чѣшки кралѣ; Tři ~ové; na Tři ~e цѣрк. празник на трѣмата вѣкѣ ◆ **právníčnický** бѡже! (за изненада); **vypravovat se jako chudý ~ do boje** шегов. колеблѣиво, бѣвно, несигурно предприѣмам нѣщо 2. прен. крал, цар, магнат: ocelový ~ крал, цар на стомѣната; ~ zvířat, ~ pouště цар на живѡтните, на пустинята (лъвът); ~ ptactva цар на птиците (jet) ◆ **mládežnický** ду слѣпите и едноокѣят е крал 3. шахм. цар 4. картоигр. поп

králevic, královic, -е м. царски сѣн, кралски син; принц: ~ Marko Кралѣ Марко

králický, -á, -é кралѣици; коѣто е от Кралѣице (град в Моравѣя); обикн. в свѣтет. **Kralická bible/Bible kralická** Кралѣицката бѣблия (памятник на старочѣшката писменост)

králíček I, -ka м. умал. питомно зайче

králíček II, -ka м. експр. пейор. кралче

králíč|ík, -í, -í зѣшки; коѣто се отнѣса до питомен заѣк: ~í samice зѣйка; сѣмка на питомен заѣк

králíčin|a, -у ж. 1. кожа на питомен заѣк 2. месѡ от питомен заѣк 3. разг. мирѣзма на питомен заѣк

králík I, -a м. 1. зоол. питомен заѣк (Oryctolagus cuniculus) ◆ **jitř|ílo** ~ů разплодили, навѣдили са се като зайци; **být pokusným ~em** опитно зайче сѣм 2. разг. кожа от питомен заѣк: límec z ~a якѣ от зѣшка кожа

králík II, -a м. експр. пейор. кралче, царчѣ

králíkárn|a, králíkárn|a, -у ж. зайчѣрник (за питомни зайци)

králíkař, králíkaři, -е м. зайчѣр; човѣк, коѣто развѣжда зайци

králíkářstv|í, králíkářstv|í, -í ср. зайчѣрство, зайцевѣдство; отглеждане на зайци

kral|ovat, -uji/разг. -uju несв. (–; kоти, чети; nad kým, nad čím) царѣвам, владѣя, господствам (някъде; над някого, нецѡ) и прен. експр. zima ještě v březnu ~uji зѣмата поѣя-

kramářk|a, -у *ж.* 1. дюкянджийка, лавкаджийка; панаирджийска търговка 2. *пейор.* търгашка, смёткаджийка

kramar|it, -ím *несв. разг.* 1. (*s čím*) търгувам на дребно (*с нещо*) 2. (*s čím*) *пейор.* спекулирам (*с нещо*); използвавам (*нещо*) за своя облага 3. (*v čet; kde*) *експр.* рова се, тършувам, бърникам (*в нещо*)

kramářsky *нар.* 1. търговски 2. *пейор.* търгашески

kramářsk|ý, -á, -é 1. търговски, бакалски, лавкаджийски: ~á bouda дюкянче; сергия 2. *пейор.* търгашески: ~á duše търгаш, смёткаджий 3. *в съчет.* ~á píseň панаирджийска песен

kramářstv|í, -í *ср.* 1. търговийка на дребно 2. *пейор.* търгашество

krám|ek, -ku *м. умал.* дюкянче, магазинче

kramflek, **kramfík**, -u *м. разг.* ток (*на обувка*)

♦ **kramflič|ek**, -ku *м. умал.* топочка (*на обувка*)

kraml|e, -e *ж. разг.* кюка, скоба, ченгел

krám|ovat, -uji/*разг.* -uju *несв.* (*v čet; kde*) *разг. експр.* рова се, тършувам, бърникам (*в нещо*)

krámsk|á, -é *ж. остар.* продавачка в магазин

krámsk|ý I, -á, -é дюкянски, лавкаджийски; който се отнася до магазин: ~á cena *остар.* цена на дребно

krámsk|ý II, -ého *м. остар.* продавач в магазин; управител на магазин

krapánek I, **krapínek**, **krapítek** *нар. разг.* мндо-го малко, твърде малко, мъничко

krapán|ek II, **krapín|ek**, **krapít|ek**, -ku *м. разг.* капка, капчица; малко количество

kráp|at, само безл. -e/-á *несв.* капне, ръси, роси, пръска (*над*) ♦ **kráp|e** (*když*) ~e като не течё, понё да капне

krapet I *нар. разг.* малко, мъничко

krapet II, -tu *м.* капка; малко количество

krapínek, **krapítek** *вж.* **krapánek**

krapk|a, **krapičk|a**, **krapink|a**, -у *ж.* капка, капчица

krápník, -u *м. геол.* сталактит, сталагмит

krápníkov|ý, -á, -é сталактитов, сталагмитов: ~á jeskyně пещера със сталактити и сталагмити

kráp|nout, само безл. -ne *св.* капне: ani ne~lo не падна нито капка дъжд

kras, -u *м. геол.* карст

krás|a, -v *ж.* 1. красота, хубост, прелест: pří-

rodní ~у природни красоти; **salón** ~у козметичен салон; **růst do** ~у разхубавявам се (обикн. за девойка); **jaká ~a!** каква прелесть!
2. прен. красавица, хубавица; красиво, хубаво нещо
krasav|ec, -ce м. красавец, хубавец
krasavice|e, -e ж. красавица, хубавица
krásk|a, -u ж. красавица, хубавица
kraslice|e, -e ж. шарено, писано великденско яйце
kraslick|ý, -á, -é краслички; от Краслице (*град в Чехия*): **krasličtí výrobci hudebních nástrojů** производители на музикални инструменти от Краслице
krásně нар. красиво, хубаво, прекрасно
krásnět, -ím, 3.мн. -ěji/-í несов. хубавя, разхубавявам се; ставам по-хубав, по-красив
krásn|o, -a ср. книж. красота, хубост; красиво, прекрасно
krasnoarmej|ec, -ce м. красноармеец, червеноармеец
krasnoarmejk|a, -u ж. красноармейка, червеноармейка
krasnoarmejsk|ý, -á, -é красноармейски, червеноармейски
krásnohlas|ý, -á, -é който има красив, хубав глас
krásnoočk|o, -a ср. в съчет. ~o zelené зоол. зелена еуглена (*Euglena*)
krásnook|ý, -á, -é който има красиви, хубави очи
krásn|ý, -á, -é красив, хубав; прекрасен, изящен: ~á tvář красиво, хубаво лице; ~é počasí хубаво, прекрасно време; ~é pohlaví прекрасният пол; ~á literatura/~é písemnictví художествена литература; ~á próza белетристика; dostat ~é místo получава хубава работа; dostávat ~ý plat получавам хубава заплата; dožít se ~ého věku доживея до дълбока старост
~ěho нещо за нечий хубави очи; **jednoho ~ého dne** експр. (в) един прекрасен ден
krasobruslař, -e м. фигурист, кънкьор; състезател по фигурно пързляне
krasobruslařk|a, -u ж. фигуристка, кънкьорка; състезателка по фигурно пързляне
krasobruslařsk|ý, -á, -é който се отнася до състезател/състезателка по фигурно пързляне
krasobruslařstv|í, -í ср. фигурно пързляне
krasobruslen|í, -í ср. фигурно пързляне
krasocit, -u м. естетическо чувство; чувство за красиво, за хубаво

krasoduch, -a м. книж. естет
krasojezd|ec, -ce м. спортен, цирков ездач, моторист, колоездач
krasojezdeck|ý, -á, -é който се отнася до спортен, цирков ездач/ ездачка, до моторист, до колоездач
krasojezdectv|í, -í ср. спортна, циркова езда; спортен, цирков моторизъм; спортно, цирково колоездене
krasojezdkyn|ě, -ě ж. спортна, циркова ездачка, мотористка, колоездачка
krasojízd|a, -u ж. спортна, циркова езда; спортен, цирков моторизъм; спортно, цирково колоездене
krasomluv|a, -u ж. 1. красноречие; ораторско майсторство 2. пейор. фразьорство
krasopis, -u м. краснопис, калиграфия
krasopis|ec, -ce м. краснописец, калиграф
krasopisně нар. краснописно, калиграфски
krasopisn|ý, -á, -é краснописен, калиграфски
krasořečnický нар. ораторски, сладкодумно
krasořečnick|ý, -á, -é ораторски, сладкодумен
krasořečnictv|í, -í ср. 1. красноречие, ораторство 2. пейор. фразьорство
krasořečník, -a м. 1. оратор; сладкодумец 2. пейор. фразьор
krasořečn|it, -ím несов. 1. говоря красноречиво, сладкодумно; ораторствам 2. пейор. фразьорствам
krasořečn|ý, -á, -é ораторски, сладкодумен
krasotink|a, -u ж. експр., често ирон. красавица, хубавица
krásouc|í експр. само в съчет. **krása ~í** необикновена красота; красота на красотите
krasov|ý, -á, -é геол. карстов: ~á jeskyně карстова пещера
krást, kradu несов. (со) крада, грабя, обирам, ограбвам (нещо): ~ peníze крада пари; ~ čas k něčemu трудно, с мъка отделям време за нещо
~í времето; **nemohu si to dovolit, copak kradu?** не мога да си го позволя, да не би да крада парите? **kdo lže, ten krade** поговорка който лъже, той и краде
krást se, kradu se несов. 1. промъквам се крадешком, прокрадвам се 2. прен. книж. прокрадвам се: **slzy se jí kradly do očí** сълзи напиха в очите ѝ
krášlic|í, -í, -í разкрасяващ, разхубавяващ, украсяващ: ~í prostředky козметични средства
krášl|it, -ím несов. (кого, со) крася, украсявам, разкрасявам (някого, нещо): ~it šaty украсявам рокля; **žena se ráda ~í** жената обича

краткоизвѣстїи ♦ slučaj

~і *експр.* тя е в положение, бременна е

krátký, -ého *ср.* ѣвтина кѣса пѣра

krátký, -a *ср.* кратко врѣме: **před ~em** неотдавна; преди кратко, малко врѣме; преди малко; **přijel na ~o/na-~o** той пристигна за кратко врѣме, за малко

krátkodobě *нар.* кратковременно; непродължително; за кратко врѣме, за кратък срѣок, за малко: **plánovat ~** планирам за кратък срѣок

krátkodobost, -i *жс.* кратковременност, краткосрѣочност

krátkodobý, -á, -é кратковременен, краткосрѣочен, непродължителен, краткотраен: **~á půjčka** краткосрѣочен заем; **~ý úvěr** краткосрѣочен кредит; **~ý provoz** краткотрайна експлоатация; **~á zkouška** краткотрайна проба; **~é zatížení** *електр.* краткотрайно натоварване

krátkolebý, -á, -é *анат.* късоглавъ, брахицефален

krátkometrážní, -í, -í късометражен: **~í film** късометражен филм

krátkonohý, -á, -é късокракъ, късонѣгъ

krátkoocasý, -á, -é късоопашатъ: **~á ovce** късоопашата овца

krátkorohý, -á, -é който е с къси рога

krátkosrstý, -á, -é късовлакнестъ; който е с къс косъм (за куче и под.)

krátkost, -i *жс.* 1. краткост, краткотрайност; непродължителност; късотъ, стѣгнатост: **v ~i** накратко; с нѣколко дѣми 2. *език.* краткост; липса на квантитѣт: ~ **samohlásek** краткост на гласни зѣвуке, на вокали; **pro ~ času** поради липса на врѣме; ~ **života** краткотрайност на живота; ~ **cesty** непродължителност на пътъ

krátkovlnný, -á, -é 1. *сел. стоп.* късовлакнестъ; който е с къс косъм: **~á ovce** овца с къс косъм; късовлакнеста овца 2. *техн.* късовълновъ; който е на къси вълни: **~ý přijímač** късовълновъ рѣдиоприѣмник

krátkozrace *нар.* 1. късогледѣо: ~ **mhouřit oči** късогледѣо свѣвам очи 2. *прен.* късогледѣо, недалновѣдно, непрозорливо, непроницателно, непредвидливо: ~ **si věst, jednat** постѣпване недалновѣдно, непрозорливо, непроницателно

krátkozrakost, -i *жс.* 1. късогледство: **silná ~** сѣлно късогледство 2. *прен.* късогледство, непрозорливост, непроницателност, непредвидливост: **politická ~** политическо късогледство, политическа непрозорливост, непроницателност, непредвидливост

krátkozraký, -á, -é 1. късогледъ: **~ý člověk** къ-

соглед човѣк **2. прен.** късоглед, недалновиден, непрозорлив, непроницателен, непредвидлив; **~é jednaní** недалновидна, непрозорлива, непредвидлива постѣпка

krátký, -á, -é 1. къс, кратък (*пространствено*):

~á sukně къса полá; **~á vzdálenost** късо раз-

стояние; **nejkratší cestou** по най-краткия път;

~ý film филм. късометражен филм; **~é vlny** техн.

къси вълни; **~é spojení** електр. късо съединение;

~é zboží търг. дребна манифактурна

сѣща

краката са къси; **mít ~ou paměť** имам къса

памет; лесно забравям; **být na něco ~ý** не ми

стигат силите за нещо; **být na někoho ~ý** не

мога да се мѣря с някого (*по способности*);

na to je můj rozum ~ý това не ми е ясно;

акълът не ми стига за това **2.** къс, кратък,

кратковременен, непродължителен: **~ý život**

къс, кратък живот; **v zimě jsou dny ~é** през

зимата дните са къси; кратки; **v ~é době a)** в

скоро време **б)** за кратко време; **před ~ým**

časem, **před ~ou dobou** съвсѣм неотдавна;

~á samohláská език. кратък гласен, кратък

вѣтъ

привѣрша набързо с нещо; **tady je ~á pomoc**

тук лесно може да се помогне; с това лесно

може да се справим

kratochvíle, -e ж. малко остар. развлечение,

забавление, приятна забава

kratochvilně нар. малко остар. забавно,

занимателно, развлекателно

kratochvilný, -á, -é малко остар. забавен,

занимателен, развлекателен

kraťoučký, kraťoučkový, kraťoučkový, -á, -é

експр. кратичък, късичък: **~ý okamžik** кратък

миг

kraul, -u м. спорт. кроул

kraulař, -e м. спорт. плувѣц в стил кроул

kraulařka, -y ж. спорт. плувкиня в стил кроул

kraulařský, -á, -é спорт. който се отнася до

стил кроул

kraulovat, -uji/разг. -uju несв. спорт. плувам

в стил кроул

krávná, -y ж. **1.** зоол. крава (Bos vacca): **dojná**

~а дойна крава и прен.; **stelná ~а** стелна

крава; **ustájená ~а** фуражна крава; **jalová ~а**

яловá

dluh je železná ~а задължението, дългът,

бърчат винаги тежи на човѣка; **ten by vymá-**

mil z jalové ~y tele разг. експр. той може от

пиле мляко да намѣри; и под вола телѣ може

да намѣри; **naše ~а se napila z vaší louže**

шегов. ние сме много далѣчни роднини; ние

имаме някаква сватовщина; **potmě je každá**

~а černá поговорка нощем всички кѣтки са

чѣрни; на тъмно всички са еднакви; **lepší**

doma krajíc chleba než v cizině ~а celá по-

словица по-вкусен е сухият хляб вкъщи,

откъдето господарската трапѣза в чужбй-

на **2.** зоол. сáмка на едри преживни живот-

ни: **~а jaka** сáмка на як; **losí ~а** сáмка на лос

3. в съчет. **mořská ~а** зоол. морска крава

(Hydrodamalis)

kravál, kraval, -u м. разг. експр. шум, глѣчка,

врява, гюрултия, патърдия; кавга, скандал,

разправия: **~ z ulice** шум от улица; **dělat ~**

вдигам врява, патърдия

kravař, -e м. кравар, говедар, говедовѣд

kravařka, -y ж. краварка, говедарка

kravařství, -í ср. краварство

kravat|a, -y ж. (врато)връзка: **uvázat si ~u**

вѣржа си вратовръзка

kraví, -í, -í рядко крави, краवेशки: **~í mléko**

краве мляко

kravička, -y ж. **1.** умал. кравичка, кравица

2. в съчет. **boží ~а** разг. калинка-малинка

kravín, -a м. краварник: **družství ~** коопе-

ративен краварник

kravín|a, -y ж. **1.** краवेशка кожа **2.** краवेशка

миризма: **páchnout ~ou** мириша на крава

3. грубо глупост, идиотщина, дивотия, ма-

гария, шуротия: **dělat ~y** вѣрша глупости,

идиотщини, дивотии, магарии, шуротии;

mluvit ~y говоря, дрънкам глупости

kravín|ec, -ce м. краवेशко изпражнение; кра-

वेशка фъшкия; краवेशко лайно: **topit su-**

šenými ~ci отоплявам със сушен краवेशки

тор

kravín|a, -y ж. **1.** умал. краवेशка кожа **2.** експр.

глупост, идиотщина, дивотия, магария, шу-

ротия

kravk|a, -y ж. умал. кравица, кравичка

kravský, -á, -é 1. краवेशки, крави: **~é mléko**

краве мляко; **~ý chlív** обор за крави; кравар-

ник; **~ý potah** краवेशки впряг **2.** идиотски: **~ý**

nápad грубо идиотско хрумване **3.** в съчет.

ryzec ~ý бот. отровна млѣчница (Lactarius)

krážem вж. křížem

krb, -u м. огнище, камина: **~ v hale** камина в

хол; **rozdělat oheň v ~u** запáля (огън в) камй-

нища

domácí rodinný ~ семейно огнище; **u rodinného ~u** прен. в

семѣен кръг, у дома; **založit si vlastní ~** прен.

създам си семейство; свия си гнездо

krbový, -á, -é който се отнася до огнище, до

камина

krčál|ek, -ku м. експр. **1.** малка лѣша воденица,

караджейка **2.** колиба; малко лошо жилище; малка лодка постройка **3.** нещо малко и лошо: **docela obyčejný osobní vláček, takový ~ek** едно съвсем обикновено пътническо влакче, същински чайник

krč|ek, -ku *м.* **1.** *умал.* вратлѐ, шийка: **dětský ~ek** дѐтско вратлѐ, дѐтска шийка **2.** предмет, напѐмнящ врат, шия: **~ek zuby** шийка на зѐб; **~ek výstružníku** шийка на райбер

krč|it, -ím *несв.* **1.** *(со, čím)* мрѝща, набрѝчвам, бѝрча *(нещо)*: **~it čelo** мрѝща, набрѝчквам, бѝрча чело; **~it nos** бѝрча нос; **~it nohy v kolenou** свивам крака в колената/коленѐте; **~it rameny/ramena** свивам рамена/раменѐ, ~~набръчвам~~ **někým/nad někým** презирам някого, нещо; давам израз на презрѐние към някого, към нещо **2.** *(со)* ма́чкам *(нещо)*: **~it (si) sukni** ма́чкам си полата

krč|it se, -ím se *несв.* **1.** мрѝща се, свивам се, бѝрча се, набрѝчквам се: **čelo se ~í usilovným přemýšlením** челото се бѝрчи, набрѝчва от задълбочен размисъл **2.** ма́чкам се: **látka se ~í** платѝт се ма́чка **3.** сгъшвам се, свивам се: **~it se zimou** свивам се от стѝд; **~it se ke kamnům** сгъшвам се до пѐчка **4.** *(před kým)* свивам се *(пред някого)*

krčm|a, -u *ж. остар.* крѝчма, пивница

krčmář, -e *м. остар.* крѝчма̀р

krčmářk|a, -u *ж. остар.* **1.** крѝчма̀рка **2.** жена на крѝчма̀р

krčmářsk|ý, -á, -é *остар.* крѝчма̀рски

krčmářstv|í, -í *ср. остар.* крѝчма̀рство

krčn|í, -í, -í вратен, шѝен, гѝрлен: **~í choroby** гѝрлени бѐлести; **~í lékař** лѐкар по гѝрлени бѐлести; ларинголѝг; **~í obratle** *анат.* шийни прѐшлени; **~í tepna** *анат.* сѝнна артерия; **~í mandle** *анат.* сливици *(без третата)*; **~í svalstvo** *анат.* мѝскули на шийата; **~í výtěr** *мед.* взѐмане на секрѐт от гѝрлото *(за изследване)*

kreac|e, -e *ж. книж.* **1.** създáние **2.** творѐние, творба, сътворяване

kreatur|a, -u *ж.* **1.** по-рядко творѐние, създáние, креатѝра **2. обикн. пейор. креатѝра, твар, субѐкт**

credenc, -e *ж.* бюфѐт, шкаф: **kuchyňská ~** кѝхненски бюфѐт; **starodávná dubová ~** старинен *(салонен)* бюфѐт от дѝб, от дѝбово дърво; старинен дѝбов бюфѐт

kredit [-dyt], -u *м.* **1.** *счетов.* крѐдит: **dlouhodobý, krátkodobý** ~ дългосрѝчен, краткосрѝчен крѐдит **2.** *разг.* доверѐние: **ztratit u někoho ~** загубя нѐчие доверѐние

kreditn|í [-dy-], -í, -í *счетов.* крѐдитен

kredit|ovat [-dy-], -uji/разг. -uju *несв. и св. (со кому)* кредитирам *(някого)*; давам/да́м на крѐдит *(на някого)*; отпѝскам/отпѝсна крѐдит *(на някого)*

kréd|o, -a *ср. филос. книж.* крѐдо, вѐрую: **životní ~o** житѐйско крѐдо; крѐдо на живѝта

Kréd|o, -a *ср. религ.* Вѐрую, Крѐдо *(молитва; чинотомослужѐние)*

dostat se do něčeho jako Pilát do ~a попа́дна някъде случайно, без сѝбствена заслѝга

krecht, -u *м. земед.* трап, яма *(за съхранение на картофи, цвекло и под. през зимата)*

krecht|ovat, -uji/разг. -uju *несв. земед.* сла́гам *(картофи, цвекло и под.)* в яма, в трап за *(през)* зѝмата

krejcar, -u *м.* **1.** по-рано кра́йцер *(дребна медна монета в Австро-Унгария)* **2.** *разг.* парá, ~~процент~~ **давам** вѐче нѝто грѝш, нѝто стотѝнка; **pracovat za pár ~ů** рабѝта за *(жѝлти)* стотѝнки; рабѝта с ма́лка заплата; **do posledního ~u** до послѐден грѝш, до послѐдна стотѝнка; **nemá za ~ rozumu** ня́ма ѝм, а́кѝл за пет парѝ; **nehledět na ~** не сѝм стѝснат, не дѝржа́ на парáта; **dát si pro ~ koleno vrtat** голя́м ци́ция, пинти́я сѝм; **být, třást se na ~ jako čert na hříšnou duši** трѐпѐря над парáта; трѐпѐря над стотѝнката; голя́м ци́ция, пинти́я сѝм; **smrdí ~em** гру́бо ня́ма пѝкната парá

krejcar|ek, -ku *м. умал. експр.* парѝчка, грѝшче, ~~стѝнка~~ **парѝте**; пресмѝтам всѝка парá, стотѝнка; **každý ~ek mu byl dobrý** всѝка стотѝнка му бѐше добрѐ дошла́; **skládat ~ek ke ~ku** кѝтам парѝци; пестели́в сѝм; пестѝ си парѝте

krejcar|kov|ý, -á, -é кѝто се отна́ся до грѝш-чета, стотѝнчици, парѝчки: **~é zboží** ѐвтина сто́ка

krejcarov|ý, -á, -é кѝто се отна́ся до парá, грѝш, стотѝнка: **~é úspory** дрѐбни спѝстявания

krejč|í, -ího *м.* шивáч, кро́яч, моделиѐр: **dámský ~í** да́мски шивáч; **pánský ~í** мѝжки шивáч; **šít, dávat si šít u nejlepšího ~ího** шѝя си дрѐхи при нáй-добри́я шивáч

krejč|ík, -a *м. умал. експр.* шивáч *(за дребни порѝчки)*; кѝрпáч

krejč|ířsk|ý, -á, -é *остар. диал.* шивáшки: **~ý cech** шивáшки есна́ф

krejčov|á, -é *ж.* **1.** шивáчка, моделиѐрка, мо́дѝстка **2.** жена на шивáч

krejč|ovat, -uji/разг. -uju *несв. разг.* занима́вам се с шивáчество; упражня́вам шивáшки заная́т

krejčovin|a, -у *ж. разг.* шивачество; шивашки занаят: **jít na ~u** отида да уча шивашки занаят
krejčovsk|ý, -á, -é шивашки: **~ý mistr** майстор-шивач; **~é řemeslo** шивашки занаят; **~á dílna** шивашка работилница; **~é potřeby** шивашки помощни материали; **~ý metr**, **~á míra** шивашки метър; **~á křída** шивашка креда
krejčovstv|í, -í *ср.* 1. шивачество; шивашки занаят: **vyučit se ~í** изуча шивашки занаят 2. шивашка работилница
krejon, -u *м.* 1. автоматичен молив; молив с пълнител 2. козметичен молив
krejon|ek, -ku *м. умал.* 1. автоматично моливче; моливче с пълнител 2. козметично моливче
krejzl, **krajzl**, -u *м. остар. разг.* плисирана яка
krejzlík, **krajzlík**, -u *м. остар. разг. умал.* плисирана якичка
krém, -u *м.* 1. боя, паста за обувки; вакса 2. крем за лице, ръце и под.: **~ na opalování** крем срещу слънчево изгаряне, крем за почерняване; плажен крем; **holící** ~ крем за бръснене 3. *готв.* крем: **čokoládový** ~ шоколадов крем; **vanilkový** ~ крем ванилия
kremac|e, -e *ж.* кремация, кремиране, изгаряне на трупове
kremačn|í, -í, -í който се отнася до кремация, кремиране: **~í síň** ритуална, обредна зала за прощаване с покойник преди кремиране
krematori|um [-to/-tót-], -a *ср.* крематориум
krém|ovat, -uji/*разг.* -uju *несв. разг.* мажа, намазвам с крем (*обувки*)
krémově *нар.* кремаво: **~ žlutý** кремавожълт; светложълт
krémov|ý, -á, -é 1. *готв.* който е с крем: **~é trubičky** пюрички с крем 2. кремав: **~é šaty** кремава рокля; рокля с кремав цвят
kremp|a, -y *ж.* периферия на шапка: **klobouk s ~ou** шапка с периферия
krempír|ovat, **klempír|ovat** -uji/*разг.* -uju *несв. остар. разг.* болнав съм, боледувам (*често*)
kremrol|e, -e *ж. разг. готв.* пюричка с крем; кремролка
kreol, -a *м.* креол
kreolk|a, -y *ж.* креолка
krej, -u *м. текст.* креп
krepešín, -u *м. текст.* крепдешин
krepešínov|ý, -á, -é крепдешинов
krej|ovat, -uji/*разг.* -uju *несв. (со)* набирам, чагвам, нагъдрям (*нещо*)
krejov|ý, -á, -é крепов; който е от креп: **~ý papír** разтегателна, крепова хартия; креппапир
krepsilon, -u *м. текст.* крепсилон
krepsilon|ka, -ky, *обикн. мн.* **krepsilon|ky**, -ek *ж. разг.* дамски дълги чорапи от крепсилон

krepsilonov|ý, -á, -é *текст.* крепсилонов; който е от крепсилон: **~é ponožky** крепсилонови чорапи
krejžoržet, -u *м. текст.* крепжоржет
krejžoržetov|ý, -á, -é *текст.* крепжоржет; който е от крепжоржет
kresb|a, -y *ж.* 1. рисунка, графика: **~a tužkou** рисунка с молив; **~a perem** рисунка с перо; **~a uhlem** рисунка с въглен 2. *прен.* рисунка, мотив 3. описание, обрисване, обрисовка, изображение: **~a charakteru** обрисовка на характер
kresebně *нар.* рисунково, графично; по отношение на рисунка, рисуване
kresebn|ý, -á, -é рисунков, рисуваден, графичен: **~é umění** умение да се рисува; графично изкуство
kreslen|í, -í *ср.* 1. рисуване: **~í uhlem** рисуване с въглен 2. рисуване (*учебен предмет*): **hodina ~í** час по рисуване
kreslen|ý, -á, -é рисуван, нарисуван: **~ý film** рисуван, мултипликационен, анимационен филм
kreslic|í, -í, -í рисуваден, чертожен: **~í prkno** чертожна дъска; планшет; **~í papír** рисувадна хартия; хартия за рисуване
kreslič, -e *м.* чертожник: **~ map** картограф
kresličk|a, -y *ж.* чертожничка
kresličsk|ý, -á, -é чертожнически
kreslír|n|a, -y *ж.* 1. *учил.* зала за рисуване; рисуваден салон; рисувадна зала 2. чертожна зала; чертожна
kreslír, -e *м.* 1. рисувач: **~ karikatur** карикатурист; **reklamní** ~ художник, който прави реклами 2. *учил. жарг.* учител по рисуване: **přišel nový** ~ дойде нов учител по рисуване
kreslírč|k|a, -y *ж.* рисувачка: **módní ~a** дизайнерка, художничка, която рисува модели на дрехи
kreslírsk|ý, -á, -é рисуваден: **~ý talent** талант, дарба за рисуване
kreslírstv|í, -í *ср.* умение да се рисува
kresl|it, -ím *несв.* 1. (-; *кого, со*) рисувам графика, чертая (-; *някого, нещо*): **~it náčrt** скицирам; правя ескиз; **~it podle skutečnosti** рисувам от натура; **mráz ~í květy na okně** *прен.* студът рисува цветя по прозореца 2. (*кого, со*) *книж.* рисувам, изобразявам, чертая (*някого, нещо*): **literatura ~í život** литературата изобразява живота
kresl|it se, -ím *се неск. книж.* очертавам се: **hory se ~í na obzoru** планината се очертава на хоризонта
kretén, -a *м.* 1. *мед.* кретен 2. *грубо експр.*

кретѐн, идиѐт, глупѐк: **vynadal mu ~ů** тоѝ го нарече кретѐн, идиѐт
kretenizm|us, kretenism|us [-nyz-], **-u** *м. мед.* кретенизъм
kretěnsk|ý, -á, -é кретѐнски: **~ý výraz tváře** кретѐнски израз на лицѐто
kretěnstv|í, -í *ср. 1. мед.* кретенизъм **2. грубо** кретенизъм, идиотизъм, кретѐнщина, идиѐтщина
kreton, -u *м. текст.* кретѐн
kretonov|ý, -á, -é кретѐнов; кѝто е от кретѐн
krev, krve *ж.* **1.** крѣв: **žilní ~** венѐзна крѣв; **tepenní ~** артериѐлна крѣв; **oběh krve** крѣвообращѐние; **dárce krve** крѣводарител; **dárkyně krve** крѣводарителка; **transfuze krve** *мед.* преливане на крѣв; крѣвопреливане; **chrlení krve** *мед.* хрѐчене на крѣв; крѣвохрак; **výron krve do mozku** *мед.* крѣвойзлив в мѝзка; **otrava krve** *мед.* отравяне на крѣвтѝ
 ♦ **člověk z masa a krve** човѣк от плѣт и крѣв; **děvče ~ a mléko** бяла и рѣмена девѝйка; **začervenala se do krve** тѝ се изчерви до кѝрена на косѝта; **hádat se do krve s někým** кѝрам се жестѝко с някого; **servat se do krve** сбѝя се до крѣв; **smlouvat do krve** пазарѝ се докраѝ **2.** крѣв, харѝктер, темперамент: **mít vznětlivou, nepokojnou, horkou, bujnou ~** ѝмам горѐща, бѝйна крѣв; **má to v krvi** товѝ му е в крѣвтѝ; **přešlo mu to do krve** товѝ му стѝна втѝра природа; **mít v sobě básnickou ~** ѝмам поетѝчна жѝлка; **na jeho rukou lpí ~ nevinných lidí** рѣцѝте му са изцапани с крѣвтѝ на невинни хѝра; **potřísnit si ruce něčí krví** изцапам си рѣцѝте с нѝчия крѣв; **porobit krví a železem** завладѝа с крѣв и мѝч **3. прен.** крѣв, рѝд, кѝрен: **hlas krve** гласѣт на крѣвтѝ; **zapřít** **sobě kapku poctivé krve** тоѝ е голѝм мошѝеник; **krev mé krve** крѣв от моята крѣв, плѣт от моята плѣт; крѣв от крѣвтѝ ми, плѣт от плѣттѝ ми; **~ se nezapře** не падам пѝдалѝч от кѝрена си; **žena cizí krve** женѝ, съпрѝга от чѝжд произхѝд; **mít modrou krev** ѝмам сѝня крѣв; **lidé zelené krve** *шегов.* ловджѝи, авджѝи; **krev není voda** *пословица* крѣвтѝ вода не стѝва; **z cizího ~ neteče** *пословица* на чѝжд грѣб стѝ тоѝги са мѝлко **4. в свѝчет.** **~ mu vře, kypí v žilách** крѣвтѝ му кипѝ, врѝ в жѝлите; **prolévat, dávat, cedit ~ za vlast** проливам крѣвтѝ си за отѝчеството; **potit se krví** умирам от стрѝх, от безпѝкѝйство; **~ mu tuhle, stydne v žilách** крѣвтѝ му се смразява, застѝва в жѝлите; **nebyl by se v něm krve**

dořezal крѣвтѝ му изстѝва в жѝлите от ѝжас; тоѝ пребледнѝа от ѝжас; **to mi pije ~** товѝ ми взѝма здравѝето; товѝ страшно ме тормѝзи, измѝчва; **to dělá zlou ~** товѝ е ѝбѝлка на раздѝра; товѝ предизвѝква недовѝлство; **způsobit si mnoho zlé krve** събѝудѝ мнѝго неприѝзѝн кѝм сѝбе си
krevel, -e/-u *м. минер.* хематѝт; червѝна жѝлезна рѝда; крѣвен кѝмѝк
krevelov|ý, -á, -é *минер.* хематѝтен
krevel|a, -y *ж. зоол.* скарѝда (Leander)
krevnatě *нар.* пѝлнокрѣвно и *прен.*
krevnat|ět, -ím, 3. мн. -ějí/-í *несв.* стѝвам пѝлнокрѣвен
krevnatost, -i *ж.* пѝлнокрѣвие и *прен.*
krevnat|ý, -á, -é пѝлнокрѣвен и *прен.*
krevn|í, -í, -í крѣвен; кѝто се отнѝся до крѣв: **~í skupina** *биол.* крѣвна грѝпа; **~í oběh** *биол.* крѣвообращѐние; **~í tlak** *биол.* крѣвно налягане; **~í podlitina** крѣвойзлив, хематѝм; **~í zkouška** *мед.* крѣвна картѝна; изслѝдване на крѣвтѝ; **~í obraz** *мед.* анализ на крѣвтѝ; крѣвна прѝба; **~í tlačěnka** *хран.* пачѝ (подобна на кѝрѝвавица); **~í smilstvo** крѣвосмѝшѝние; **~í msta** крѣвно отмѝщѝние
krhavě *нар.* гурѝливо; със съзлѝиви очѝ
krhav|ý, -á, -é **1.** гурѝлив; кѝто е със съзлѝиви очѝ **2. прен.** мѝждѝкащ; **~é světlo** мѝждѝкаща светлина
krchov, -a *м. остар. разг.* грѝбища, грѝбище
 ♦ **života ~** жѝвѝт и на смѝрт; тук мирѝше на крѣв; **je z něho cítit ~** тоѝ си отѝва; тоѝ е вѝче пѝтник; тоѝ мирѝше на прѣст, на грѝбища
kriket, -u *м. спорт.* крѝкет
kriketov|ý, -á, -é *спорт.* кѝто се отнѝся до крѝкет
kriminál, -u *м. разг. често експр.* затвѝр, пандѝз, дрангѝльник: **sedět v ~e** лежѝ в затвѝр, в пандѝз, в дрангѝльник; **ten je zralý pro ~** тоѝ плаѝче за дрангѝльника
kriminalist|a, -y *м.* криминалист
kriminalisticky [-ty-] *нар.* криминално, криминалистѝки; в криминално, криминалистѝческо отнѝшѝние
kriminalistick|ý [-ty-], **-á, -é** криминалистѝчески
kriminalistik|a [-ty-], **-y** *м.* криминалистика
kriminalistk|a, -y *ж.* криминалистка; специѝалистка по криминалистика
kriminalit|a, -y *ж. книж.* престѝпност, криминалност
kriminálk|a, -y *ж. разг.* криминална полиѝия; криминален отдѝл

kriminálně нар. **1.** криминално, престъпно, углавно: ~ **odsouzený** осъден за криминални престъпления **2. прен. експр.** страхотно, ужасно, безбодно, престъпно: ~ **vysoké ceny** престъпно високи цени

krimináln|í, -í, -í **1.** криминален, престъпен, углавен: ~ **í čin** криминално, углавно престъпление; ~ **í případ** криминален случай; ~ **í policie** криминална полиция, криминален отдел; ~ **í film** криминален филм; **разг. криминал** **2. прен. експр.** страхотен, ужасен, безбоден, невъзможен: **venku je ~í mráz** навън е страхотен студ; ~ **í humor** черен хумор

kriminálnice, -e ж. **разг. експр. 1.** криминална (затворничка) **2.** бивша затворничка (осъдена за криминално престъпление)

kriminálník, -a м. **разг. експр. 1.** криминален (затворник) **2.** бивш затворник (осъден за криминално престъпление)

krindapána, krindepane междум. малко остар. **разг.** за бôга; често и в съчет. **pro krindapána!** за бôга! **krindepane, co se stalo?** каквò се е случило, за бôга? **pro krindapána, kde jste se tu vzal!** откъде се взехте, за бôга!

krinolín|a, -y ж. кринолин

krinolínov|ý, -á, -é който се отнася до кринолин: ~ **á sukně** пола-кринолин

kripl, -a м. **разг. пейор.** инвалид, сакат; хилав човек; развалина

kristiánk|a [-ty-], -y ж. **спорт.** кристианка (завой при пързалане със ски, кънки и под.)

Kristus, -a м. **рел. библи.** Христòс: обикн. в съчет. **Ježíš ~us** Исус Христòс; ~ **us Pán** Исус Христòс; **před ~em** (сърк. **př. Kr.**) преди Христа; преди новата ера; **po ~u** (сърк. **po Kristu**) след Христа; **~e Pane!** **pro ~a Pána!** **pro Ježíše ~a!** **pro Kristovy rány!** **pro pět ran Kristových!** за бôга! Исусе Христè! **zapřít někoho jako Petr ~a** отрека се от някого като светї Пётър от Исус Христòс

kritéri|um, kritéri|on, -a ср. **книж.** критерий, мерило: **objektivní ~um/~on** обективен критерий

kriticizm|us, kriticizm|us [-tyciz-], -u м. **фило.** критицизм

kriticky [-ty-] нар. **1.** критично, критически: **posuzovat něco** ~ ймам към нещо критично отношение; отнасям се критично към нещо **2.** критично, критически, сериозно, опасно: ~ **zhoršená situace** критично, критически, сериозно, опасно влошено положение

kritický [-ty-], -á, -é **1.** критичен, критически: ~ **ý duch** критичен дъх; ~ **á studie** критическа

студия; ~ **é vydání knihy** академическо издание на книга; издание на книга с критически апарат; критично издание на книга **2.** критичен, критически, сериозен, опасен: ~ **ý okamžik** критичен момент; **jeho stav je (velmi) ~ý** неговото положение е критично; положението му е много сериозно; ~ **á teplota** физ. критична температура

kritičk|a [-ty-], -y ж. критичка

kritičnost [-ty-], -í ж. **1.** критичност, критичизъм; критичен подход; критично отношение **2.** критичност; критичен характер: ~ **chvíle** сериозност на момента

kritik [-tyk], -a м. критик: **literární** ~ литературен критик; **hudební** ~ музикален критик

kritik|a [-ty-], -y ж. критика: **literární** ~a литературна критика; **konstruktivní** ~a конструктивна, съзидателна критика; **ostrá, zdrcující** ~a остра, унищожителна критика; **to je pode vši ~u** **разг.** това е под всякаква критика

kritiz|ovat [-ty-], -uji/разг. -uju несов. (кого, со; -) критикувам (някого, нещо); подлагам на критика (някого, нещо): ~ **ovat něčí činnost** критикувам нечия дейност

kriz|e, -e ж. криза: **duševní ~e** душевна, психическа криза; **vládní ~e** правителствена криза; **hospodářská ~e** икон. икономическа криза

krizov|ý, -á, -é кризисен: ~ **á léta** кризисни години, години на криза

krk, -u м. **1.** врат, шия: **tlustý** ~ дебел врат; **dlouhý** ~ дълга шия; **husí** ~ шия на гъска; **svalstvo ~u** мускули на врат, на шия; **kroutit ~em** въртя глава; **natahovat** ~ протягам, проточвам шия, врат; **bolí mě za ~em** боли ме вратът, шията; **padnout někomu kolem ~u** хвърля се някому на врата, на шията; **pověsit se někomu na ~** увисна някому на врата, на шията; **plýtvat ~em** ~ **plýtvat ~em** на ~ опра нòжа о гърлото на някого; притисна някого (до стената); **zakroutit někomu ~/~em** извия врата на някого и прен. унищожà някого; извия някому врата, шията като на (петровско) пиле; **nohu si proto nedám za ~** ~ пет пари не давам за това; **věží v dluzích až po ~** ~ до гúша е затънал в дългове; **mám toho až po ~** ~ дойдè ми до гúша; **už mi to leze z ~u/~em** дойдè ми до гúша; омръзна ми; **oprotivý mi; uvázat si někoho na ~** натоварвам се с грижата за някого; **hodit někomu něco na ~** прехвърля грижата за нещо на някого, върху някого; **mít někoho, něco na ~u** някой, нещо ми висї на шията; **už to mám**

z ~u вѣче се отгърва̀х от това̀; **má na ~u sedmdesátku** то̀й/тя̀ има̀ към̀ седемдесѣт̀ лăзарника̀; **přijít o ~** за̀губѣ́ главăта̀, живѣта̀ си; **jde mu, běží mu o ~** това̀ за̀ него̀ ѐ въ̀прѣс̀ на̀ живѣт̀ ѝ на̀ смѣрт̀; то̀й ѐ в̀ го̀ля̀ма̀ опăсно̀ст̀; то̀й глѣда̀ да̀ сѝ спасѣ́ главăта̀; **to tě bude stát ~** това̀ щѐ тѝ ко̀ства̀ главăта̀, живѣта̀; **dal bych za to ~, že ...** зала̀гам̀ сѝ главăта̀, чѐ ... **2.** гър̀ло, гүша: **bolí mě v ~u** бо̀лѝ мѐ гър̀лото̀; **vysychá ~** **нѣкому̀ peníze do ~u** пъл̀ня̀ гүшăта̀ на̀ ня̀кого̀; раз̀глѣзва̀м̀, раз̀враща̀вам̀ ня̀кого̀ с̀ мнѣго̀ па̀рѣ; **starost mi padla z ~u** па̀дна̀ мѝ ка̀мѣк̀ от̀ гър̀ба̀ **3.** *експр.* гър̀ло, ду̀ша̀, чо̀вѣк̀ (*за̀ из̀хранванѐ*): **mít doma pět hladových ~ů** й̀мам̀ в̀къ̀щи, у̀ домằ пѣт̀ глăднѝ гър̀ла̀ **4.** му̀з. грѣф, шѣйка: **~ basy** грѣф̀ на̀ контраба̀с̀

krk|at, -ám *несв. разг.* орѝгвам̀ сѐ

krkat|ý, -á, -é **1.** дѐбеловра̀т̀, дѣлговра̀т̀ **2.** *разг. експр.* а̀лчен, нѐна̀сѣтен

krkavč|e, -ete *ср.* га̀рджѐ

krkavč|í, -í, -i **1.** га̀рванов̀; ко̀йто̀ сѐ от̀на̀ся̀ до̀ га̀рван̀ **2.** *прен.* без̀чу̀ствен, без̀сър̀дѣчен, жѐсто̀к: **~í matka** без̀чу̀ствена, без̀сър̀дѣчна, жѐсто̀ка̀ ма̀йка̀

krkav|ec, -ce **м.** **1.** га̀рван̀: **~ec veliký** зо̀ол. га̀рван̀ (*Corvus Corax*) **2.** *експр.* а̀лчен, нѐна̀сѣтен чо̀вѣк̀; скѣ̀пѣ̀рник̀

krkavic|e, -e *жс. анат.* вра̀тна, сѣ̀нна арте́рия̀

krk|nout, -nu *св. разг.* орѝгна̀ сѐ

krkolomně *нар.* **1.** гла̀волѣ̀мно **2.** рис̀кѣ̀вано, без̀раз̀сѣ̀дно

krkolomnost, -i *жс.* гла̀волѣ̀мно̀ст̀

krkolomn|ý, -á, -é **1.** гла̀волѣ̀мен, стрѣ̀мен: **~á horská stezka** стрѣ̀мна̀ пла̀нинска̀ пѣ̀тѣ̀ка̀ **2.** *експр.* опăсен, рис̀кѣ̀ван, без̀раз̀сѣ̀ден: **~ý experiment** рис̀кѣ̀ван ек̀сперимѣ̀нт; **~á odvaha** без̀раз̀сѣ̀дна смѣ̀ло̀ст; **~ý skok** гла̀волѣ̀мен скѣ̀к̀

krkoun, -a *м. разг. експр.* а̀лчен, нѐна̀сѣтен чо̀вѣк̀; скѣ̀пѣ̀рник̀

krkounsk|ý, -á, -é *разг. експр.* скѣ̀пѣ̀рническѝ; ко̀йто̀ сѐ от̀на̀ся̀ до̀ а̀лчен, нѐна̀сѣтен чо̀вѣк̀

krkounstv|í, -í *ср. разг. експр.* а̀лчно̀ст̀, нѐна̀сѣтно̀ст̀, скѣ̀пѣ̀рничѣ̀ство̀

krkovic|e, -e, обикн. умал. **krkovičk|a, -y** *жс.* мѐсѣ̀ от̀ вра̀т: **vepřová ~a** свѣ̀нскѝ вра̀т

krm|ě, -ě *жс. книж.* х́ра̀на̀, я̀стиѐ, гѣ̀зба̀, я̀дѐне

krmel|ec, -ce *м. лов.* кър̀милка̀, ко̀рѝто̀ за̀ х́ра̀на̀ на̀ дѣ̀вѣч̀

krmen|í, -í *ср.* **1.** х́ра̀нѐне **2.** х́ра̀на̀, кър̀ма̀, фу̀ра̀ж̀ за̀ до̀бѣ̀тък̀

krmič, -e *м.* чо̀вѣк̀, ко̀йто̀ х́ра̀ни до̀бѣ̀тък̀ или пѣ̀тицѝ в̀ стопа̀нство̀

krmičk|a, -y *жс.* жѐна̀, ко̀я̀то̀ х́ра̀ни до̀бѣ̀тък̀ или пѣ̀тицѝ в̀ стопа̀нство̀

krmičsk|ý, -á, -é ко̀йто̀ сѐ от̀на̀ся̀ до̀ хо̀ра, х́ра̀нѐщи до̀бѣ̀тък̀ или пѣ̀тицѝ

krm|it, -ím *несв. 1. (koho, со čím)* х́ра̀ня̀ (*ня̀кого̀, нѐщо̀ с̀ нѐщо̀*): **~it dítě z láhve a)** х́ра̀ня̀ дѐтѣ̀ от̀ шѝшѣ̀ **б)** дѐтѣ̀то̀ ѐ на̀ из̀ку̀ствена̀ х́ра̀на̀; **ptáci ~í mlád'ata** пѣ̀тицѝтѐ х́ра̀ня̀т̀ ма̀лкѣ̀тѐ сѝ

♦ **~it někoho těšínskými jablky** х́ра̀ня̀ ня̀кого̀ с̀ го̀лѝ обѐща̀ния̀ **2. (koho)** уго̀я̀вам̀: **~it prase na sádlo** уго̀я̀вам̀ свѣ̀ня̀, пра̀сѣ̀ за̀ сла̀нѝна̀; **~it husu šiškami** уго̀я̀вам̀ гү̀ска̀ с̀ шрѣ̀т̀ **3. (koho, со čím)** *експр.* го̀ща̀вам̀, уго̀ща̀вам̀, под̀х́ра̀нва̀м̀ (*ня̀кого̀ с̀ нѐщо̀*); под̀на̀ся̀м̀ (*на̀ ня̀кого̀ нѐщо̀*): **~it čtenáře senzačními zprávami** го̀ща̀вам̀ чѝта̀тѐлѝтѐ съ̀с̀ сен̀зациѣ̀ннѝ вѣ̀стѝ

krm|it se, -ím se *несв. 1.* х́ра̀ня̀ сѐ (*за̀ жѝвотнѝ*) **medvěd se ~í lesními plody** мѐчка̀та̀ сѐ х́ра̀ни с̀ го̀рскѝ пло̀довѣ̀ **2. експр. х́ра̀ня̀ сѐ, ха̀п̀вам̀ сѝ, я̀м̀ (*за̀ хо̀ра*): **~í se od rána do večera** тѣ̀пчѐ сѐ от̀ сү̀трѝн до̀ вѣ̀чер̀**

krmít|o, -a *ср.* х́ра̀нилка̀: **~o pro drůbež** х́ра̀нилка̀ за̀ до̀ма̀шнѝ пѣ̀тицѝ; **~a v úlu** х́ра̀нилкѝ в̀ ко̀шер̀ (*за̀ под̀х́ра̀нванѐ на̀ пчелѝ*)

krmiv|o, -a *ср.* кър̀ма̀, зо̀б, фу̀ра̀ж: **zelené ~o** зѐлѐн фу̀ра̀ж; **silážované ~o** сѝла̀жи́ран фу̀ра̀ж; **jadrné ~o** кон̀цен̀три́ран фу̀ра̀ж

krmivov|ý, -á, -é фу̀ра̀жен; кър̀мен; ко̀йто̀ сѐ от̀на̀ся̀ до̀ кър̀ма̀, зо̀б, фу̀ра̀ж: **~á základna** зѐмѐд. фу̀ра̀жна̀ ба̀за̀

krmn|ík, -a *м.* пра̀сѣ̀, свѣ̀ня̀ за̀ уго̀я̀ванѐ

krmn|ý, -á, -é **1.** кър̀мен, фу̀ра̀жен: **~á řepa** кър̀м̀но̀ цвек̀ло̀; **~ý ječmen** ѐчѐми́к; **~á dávka** да̀жба̀ за̀ ѐднокра̀тно̀ х́ра̀нѐне на̀ до̀бѣ̀тък̀ **2.** х́ра̀нен, гѣ̀ен: **~ý vepř** гѣ̀йна̀ свѣ̀ня̀; пра̀сѣ̀, свѣ̀ня̀ за̀ уго̀я̀ванѐ

krm|ět, -ím, 3. мн. -ějí/-í *несв.* крѣ̀я̀, за̀кър̀ня̀вам̀; нѐ ви́рѣ̀я̀, нѐ ра̀ста̀: **~ět duševně** из̀оста̀вам̀ у̀м̀ствено̀

krobián *вжс.* **grobián**

se, durdí se jako ~ ѣ̀жѝ сѐ ка̀то̀ пѐтѣ̀л

krocان|í, -í, -i пѣ̀ѐшкѝ

kroče|j, -e *м. и по-рядко жс. книж.* кра̀чка̀, стѣ̀пка̀

kroč|it, -ím *св. остар. поет.* на̀пра̀вя̀ кра̀чка̀; стѣ̀пя̀

kroj, -e *м.* **1.** но̀си́я̀; на̀циѣ̀на̀лен ко̀стү̀м; уни́фѣ̀рма: **lidový ~ z Plzeňska** на̀циѣ̀на̀лна̀ но̀си́я̀ от̀ пѣ̀лзе́нскѝя̀ кра̀й; **sokolský ~** по-ра̀но̀ уни-

krok[ev, -ve] *ж. стропит.* мертък; гредѧ, било на покривна констру́кция

krokodýl, -a *м. зоол.* крокодил (Crocodylus)

krokodýl[i, -i, -í] *зоол.* крокодилски: **~í kůže** крокодилска кôжа; **~í slzy** *прен.* крокодилски сълзи

krokoměr, -u *м.* крачкомѐр, педомѣтър

krokovýj, -á, -é крачков, стѣпков

krokus, -u *м. бот.* минзухѧр, шафрѧн (Crocus sativus)

krokvice, -e *ж. 1.* умал. мертък; гредѧ, било на покривна констру́кция **2.** нивелир

kromě, по-рядко krom **I.** *предлог с род.* освѣн; с изключѣние на: **~ toho** освѣн товѧ; **byli prý tam všichni ~ nás** тѧм билѣ всѣчки освѣн нѧс, с изключѣние на нѧс; **~ jiného se dohodlo, že...** покрай другото, освѣн другото се реши, че...; **lékař ordinuje každý den ~ soboty** лѣкарят приѣма всѣки дѣн освѣн в сѣбота

kromě II *нар.* освѣн: **~ v pondělí jsme vždy doma** освѣн в понеделник сме си вѣнаги в кѣщи; **~ s tebou jsme mluvili ještě s bratrem** освѣн с тѣбе говорилѣ оше и с брат си

kromobyčejně *нар. остар.* необикновѣно, необичѧйно, извънрѣдно

kromobyčejnost, -i *ж. остар.* необикновѣност, необичѧйност, извънрѣдност

kromobyčejnýj, -á, -é *остар.* необикновѣн, необичѧен, извънрѣден

krompáč *вж. krumpáč*

kronika [-ny-], -y *ж. 1.* хрѣника, летопис: **Dalimilova ~a** летопис, хрѣника на Далимил; **ten člověk je živý ~a obce** *прен. често пейор.* тѣзи човѣк е живѧта хрѣника на селѣто **2.** хрѣника, вѣсти: **divadelní ~a** театрална хрѣника, театрално-тоѣвѧ

товѧ мôже да се разкѧзва надълго и наширѣко

3. лит. хрѣника, сѧга

kronikář [-ny-], -e *м. 1.* летописец, хронограф **2.** хроникѣор

kronikářsky [-ny-] *нар.* летописно, хроникално, хроникѣорски

kronikářskýj [-ny-], **-á, -é** летописен, хроникѧлен, хроникѣорски: **~ý sloh** стил на летопис

kronikářstvíj [-ny-], **-í** *ср.* хроникѣорство; писане на хрѣника; сѣставяне на летопис

kropáč, -e *м. 1.* поливалка; решѣтест накрайник на лѣйка **2.** цѣрк. ръсийло; пѣиска кѣтка за рѣ-чѣ

(при неприятна изненада)

kropenatýj, -á, -é пѣстър; кѣйто е на тѣчки, на кѧпки: **~é ptačí vejíčko** пѣстър яйцѣ на птица; **~á tvář** *експр.* луничаво лицѣ; **perlička ~á** *зоол.* токѧчка (Numida meleagris)

kropenk|a, -y ж. църк. съд със светена вода за ръсене

kropic|í, -í, -í поливълнен, дъждовълнен: **~í konev** лейка, поливълка; поливълчка; **~í vůz** цистерна, камион за поливане на улици; автомобил-поливълчка; **~í zařízení** дъждовълно устройство

kropič, -e м. поливълч (на улици, паркове и под.)

kropičk|a I, -y ж. поливълчка (жена, която полива улици, паркове и под.)

kropičk|a II, -y ж. 1. лейка, поливълка, поливълчка 2. дъждовълна машина

krop|it, -ím несв. (koho, co) ръся, поръсвам, оросявам, напръскам, опръскам, поливам (някого, нещо): **~it ulici** поливам, мия улица; **~it prádlo před žehlením** напръскам пране преди гладене; **~it zemi potem** прен. поливам земята с пот

krosn|a, -y ж. остар. и диал. кош, кошница за носене на гръб

krosnář, krosnař, -e м. остар. амбулантен търговец (който носи стока в кош на гръб)

krosnař|it, -ím несв. остар. разг. търгувам (за амбулантен търговец)

krosnářk|a, -y ж. остар. амбулантна търговка (която носи стока в кош на гръб)

krosníčk|a, -y ж. остар. и диал. умал. кошче за носене на гръб

krotce нар. 1. кротко, мирно 2. ирон. нейор. без свян; разпуснато, разюздано (обикн. за жена)

krot|it, -ím несв. (koho, co) 1. укротявам, дресирам, опитомявам (някого, нещо): **~it šelmu** укротявам, дресирам хищници 2. обуздавам, успокоявам, укротявам, усмирявам (някого, нещо): **~it rozčileného člověka** успокоявам развълнуван, раздразнен, възбужден човек; **~it svůj hněv** обуздавам, усмирявам гнева си; **přede mnou se dovedl ~it** в мое присъствие той умееше да се владее

krotitel, -e м. укротител: **~ dravé zvíře** зверо-укротител, дресьор, дресировач

krotitelk|a, -y ж. укротителка: **~a lvů a tygrů** укротителка, дресьорка на лъвове и тигри

krotitelstv|í, -í ср. звекоукротителство, дресьорство

krotk|ý, -á, -é 1. кротък, питомен, опитомен: **~á srnka** опитомена сърна 2. кротък, мирен, послушен: **~á povaha** кротък, благ характер

♦ **~í** послушен като агънце 3. плах, боязлив, несмел, неязвителен: **~á kritika** плаха, боязлива критика 4. ирон. нейор. който е без свян; разпуснат, разюздан (обикн. за жена)

krot|nout, -nu несв. 1. укротявам се, опитомявам се: **mlád'ata rychle ~nou** младите животни бързо се опитомяват 2. ставам кротък, мирен, послушен

krouceně нар. усукано, превзето, неестествено: **vyjadřovat se ~** изразявам се превзето, неестествено

kroucenost, -i ж. усуканост, превзетост, неестественост: **~ slohu** превзетост, неестественост, усуканост на стил

kroucen|ý, -á, -é 1. усукан, пресукан, завъртян, завит: **~á bavlnka** усукан, пресукан конец (за бродерия) 2. превзет, неестествен, усукан, засукан, завъртян: **~ý sloh** превзет, неестествен, усукан, засукан, завъртян стил

krouhačk|a, -y ж. машина за рязане на ситно, за кълчане, за настъргване на зеле, цвекло и под.

krouh|at, -ám несв. (co) реща на ситно, на тънко (нещо); стържа, настъргвам (нещо): **~at zelí** реща, настъргвам зеле на ситно (на ренде); **~at okurky na salát** стържа, настъргвам краставици за салата

kroup|a, -y, обикн. мн. kroupy, krup ж. 1. булгур 2. град, градушка: **padají ~y** вали град; има градушка; **~y jako holubí vejce** град като орехи

kroupov|ý, -á, -é 1. булгурен: **~á polévka** булгурена супа, супа с булгур 2. който се отнася до град, до градушка; градоносен: **~é mračno** градоносен облак

krouť|it, -ím несв. 1. (co) усуквам, увивам, завивам (нещо): **~it lano** усуквам дебело въже; **~it (si) cigaretu** свивам си цигара; **~it si kníry** засуквам си мустациите 2. (čím) въртя (нещо): **~it knoflíkem přijímače** въртя копче на радио, на радиоприемник; **~it hlavou** въртя глава; **~it**

~í чуда се на нещо; недоумявам; съмнявам се в нещо 3. (co) преиначавам, изопачавам (нещо): **~it paragrafy** преиначавам закони; **~it všelijak svou rodnou řeč** изопачавам родната си реч; говоря, изразявам се престорено, превзето

krouť|it se, -ím se несв. 1. извивам се, вия се, лъкатуша, криволича: **cesta se ~í podle řeky** пътят лъкатуши покрай реката; **~í se jí vlasy** косата ѝ е къдрава; **okraj koberce se ~í** ръбът на килима се засуква 2. гърча се, свивам се: **~í se jako červ** гърчи се като червей; **~í se bolestí** гърчи се от болка 3. въртя се: **~it se na židli** въртя се на стол; **~it se před zrcadlem** въртя се пред огледало

на **báni** разг. **a)** не мога да си намѐря място (от притеснение и под.) **б)** пѐрча се **4.** (z *čeho*) *експр.* шикалкавя; усъквам, извѣртам (нещо): **~il se z toho, jak mohl** той искаше да се измъкне по някакъв начин

krouživ|ý, -á, -é въртелив: **~ý pohyb** въртеливо движение

krouž|ek, -ku *м.* **1.** кръгче, прѣстен, сегмент, колелце, звено; халка, търкалце; брънка: **~ek na klíče** халка за ключове; ключодържател; **~ek nad písmenem u** *език.* кръгче над буквата *и* (в *чешката азбука за означаване на квантитет*); **řetězy z papírových ~ků** книжни гирлянди; **pístní ~ek** *техн.* бутален прѣстен, сегмент; **těsnicí ~ek** *техн.* уплътнителен прѣстен; **mazací ~ek** *техн.* смазочен прѣстен, сегмент; **stírací ~ek** *техн.* маслосъбирателен прѣстен; **upínací ~ek** *техн.* пристегателен прѣстен; **~ky na ledě při bruslení** *спорт.* кръгове, фигури на лед при каране на кънки **2.** кръжок: **studijní ~ek** научен кръжок; **zájmový ~ek** *учил.* кръжок по извънкласни занимания; **důvěrný ~ek** тесен приятелски кръг

krouž|it, -ím *несв.* **1.** (*čím*) въртя (нещо) в кръг: **~it hlavou** правя кръг с глава **2.** *и* **krouž|it se** *рядко остар.* кръжам, обикалям, вия се, въртя се; правя въртеливи, кръгови движения: **pták ~í nad lesem** птицата кръжй, вие се, върти се над гората; **planety ~í kolem Slunce** планетите обикалям, кръжат, въртят се около Слънцето; **divné myšlenky mu ~ily hlavou** *прен.* странни мисли му се въртяха в главата; **nad čelem se jí ~ily tmavé kučery** над челото ѝ се виеха тъмни къдрици **3.** (*co*) правя, изработвам (нещо с кръгла форма): **~it džbán na hrnčířském kruhu** изработвам стѝмна на грънчарско колелѝ; **bruslař ~í na ledě osmičky** кънкѝрът прави, върти осмѝрки на леда

krouživě *нар.* въртеливо, въртящо се, виещо се

krouživ|ý, -á, -é въртелив, въртящ се, виещ се; кръгов: **~ý pohyb** въртеливо, кръгово движение; **~ý vlas** къдрав косъм

kroužkovac|í, -í 1. който се отнася до фестѝн; фестѝнен: **~í stroj** машина за бродиране на фестѝн; **~í steh** фестѝн бод **2.** *зоол.* опрѣстенителен; който се отнася до опрѣстеняване на птици: **~í stanice** база за опрѣстеняване на птици

kroužkován|í, -í *ср.* **1.** фестѝн: **zdobený ~ím** украсѝн с фестѝн **2.** фестѝниране **3.** *зоол.* опрѣстеняване на птици

kroužkovan|ý, -á, -é 1. съставен от халки, от прѣ-

стени, от брънки: **~é brnění** плѣтена ризница (от металически халки, брънки) **2.** фестѝниран; украсѝн с фестѝн **3.** *в съчет.* **~é ů** *език.* дълго *и*

kroužk|ovat, -uji/разг. -uju *несв.* **1.** *зоол.* опрѣстенявам: **~at čápy** опрѣстенявам щъркели **2.** (*co*) фестѝнирам, украсявам (нещо) с фестѝн

kroužkovit|ý, -á, -é прѣстеновиден; направен от прѣстени, от халки; прѣстенов: **~ý pancíř** плѣтена ризница; брѝня от металически халки, брънки; **červi ~í** *зоол.* кръгли червеи (Aunelida)

kroužkov|ý, -á, -é който се отнася до прѣстеновиден кръг, кръговиден; кръгов, прѣстенов: **~á košile** плѣтена ризница, брѝня; **~é mazání** *техн.* прѣстеновидно смазване

krov, -u *м.* **1.** покривен гредорѝд: **dřevěný ~** дървен покривен гредорѝд **2.** *прен.* покрив, стрѝха, къща, дом: **bydlet s někým pod jedním ~em** живеам с някого под един покрив

krov|ka, -ky, обикн. мн. krov|ky, -ek *жс. зоол.* твърди гѝрни защитни крила на брѝмбари

krp|ec, -ce, обикн. мн. krp|ce, -ců *м.* цървѝли, опинци

krt *вж.* **krtek**

krtč|í, -í, -í къртичи, къртов, къртовски: **~í kůže** къртича кожа; **~í práce** *прен.* подривно, подмѝлно дѣйствиe (във вреда на някого)

krt|ek, -ka, по-рядко krt, -a *м. зоол.* къртица, кърт (Talpa): **~ek obecný** къртица (Talpa europaea)

krtic|e I, -e *жс. остар. диал.* къртица, кърт

krtic|e II, -e *жс. остар. мед.* скрофулѝза, живеница

krtin|a, -y *жс., krtin|ec, -ce* *м.* къртичина

krtonožk|a, -y *жс. зоол.* попово прасѝ (Grullotalpa)

kruci, crucifix I, krucinál *междум.* дявол да го взѝме; по дяволите; бѝже гѝсподи (за яд, негодуване, изненада): **~, to je smůla!** *ирон.* ама, че късмѝт!

krucifix II, -u *м. религ.* разпѝтие, кръст

krůč|ek, -ku *м. умал.* **1.** малка крачка, стѝпка; стѝпчица: **dítě dělá první ~ky** детѝто прави пѝрви стѝпки; **jít cupitavými ~ky** вървя със ситни крачки, стѝпки; ситня **2.** следѝ, стѝпка, стѝпчица

krůč|et, обикн. третол. и безл. -í *несв.* кърка, къркѝри: **~í mi v břiše hladem** къркѝрят, къркат ми червата от глѝд

kruh, -u *м.* **1.** *геом.* кръг: **soustředné ~y** концентрични кръгове; **stoupnout si do ~u** за-

стана в кръг; **před očima se mu udělaly ~y** кръгове му се въртяха през очите; **mít ~y pod očima** ймам кръгове, сѐнки под очите; **hrnčířský ~** *спец.* грънчарско колелò; **polární ~** *физик.* **polární ~y** в **začarovaném, bludném ~u** въртя се в омагьосан кръг **2.** окръжност: **obvod ~u** обикòлка на окръжност; **narýsovat, opsat ~** опиша, начертая окръжност **3.** халкà, пръстен: **nosit v uších ~y** нòся халки на ушите **4.** *обикн. мн.* **kruhy, -ů спорт.** халки: **cvičení na kruzích** упражнѐния на халки **5.** кръг, обкръжѐние, средà: **v rodinném ~u** в семѐен кръг; **redakční ~** рѐдколѐгия; редакциòнна колѐгия; **vládní ~y** правителствени кръгове; **vyšší ~y** вѝвши кръгове; върхушка

kruhadl|o, -a *ср.* рендѐ

kruhátk|o, -a *ср. умал.* рендѐнце

kruhovit|ý, -á, -é кръговиден, кръгообразен, кръгов, кръгъл: **~ý tvar** кръгла фòрма

kruhovit|ý, -á, -é кръгов, кръговиден: **~á výseč** *геом.* кръгов сѐктор; **~á úseč** *геом.* кръгов сегмент; **~ý pohyb** движѐние в кръг; кръгово движѐние; **~á pila техн.** бàнциг; **~á pec техн.** рингова пещ (*за тухли*); **~ý sval ústní анат.** кръгъл мускул на устàта

krucht|a, -y *ж. църк.* клирос, клир; балкòн за хòр в църква

krumpáč, разг. krompáč, -e *м.* търнокòп, кѝрка

krumpl|ovat, -uji/разг. -uju *несв.* бродѝрам, везà със златò, сребрò, пѐрли, скъпоцѐнни кàмъни

krunýř, -e *м.* **1.** *истор.* брòня, рѝзница **2.** *зоол.* брòня: **želví ~** брòня на костенурка

krupař, -e *м.* по-рано търгòвец на зърнени храни

krupařk|a, -y *ж.* по-рано **1.** търгòвка на зърнени храни **2.** женà на търгòвец на зърнени храни

krupařsk|ý, -á, -é кòйто се отнàся до търгòвец на зърнени храни

krupařstv|í, -í *ср.* по-рано магазин за продажба на зърнени храни

krûpěj, -e *ж.* *книж.* кàпка: **~ rosy** кàпка росà; **~ potu** кàпка пòт

krûpěj|k|a, -y *ж.* *книж. умал.* кàпчица

krupic|e, -e *ж.* **1.** грис **2.** сѝтна зàхар **3.** *метеорол.* сугрàщица

krupicov|ý, krupičn|ý, -á, -é **1.** кòйто е от грис: **~á kaše** кàша от грис; грис-кàша; **~ý nákup** пудинг от грис **2.** дребнозърнест: **~ý cukr** сѝтна зàхар

krupičk|a, -y *ж.* *умал.* **1.** грис (*фино смляно*): **dětská ~a** грис за кърмàчета **2.** зрѝнце: **červené ~y na tváři** сѝтен обрив, дрѐбни пѝпчици по лицѐ; **~y potu** кàпчици пòт

krupičkov|ý, -á, -é **1.** кòйто се отнàся до грис: **~á polévka** сùпа с грис **2.** зърнест: **~á mouka** ѓдро смляно брашнò (*за кнедли*)

krupičný *вж.* **krupicový**

krup|ka, -ky, обикн. мн. krup|ky, -ek *ж.* **1.** булгър **2.** *метеорол.* сугрàщица

krupkov|ý, -á, -é булгърен: **~á polévka** сùпа с булгър

krupník, -u *м.* **1.** мѐлница за булгър **2.** *готв.* ястие от булгър

krupobit|í, -í, ср. градúшка, град: **~í potlouklo obilí** градúшка унищòжи посѐвите; **~í nadávek** *прен.* порòй, потòк от ругатни

krušin|a, -y *ж.* *бот.* зърнастец (*Frangula*)

kruš|it, -ím *несв.* **1.** (*со*) *остар.* раздробявам, счúквам, стрѝвам, смѝлам на сѝтно (*нещо*) **2.** (*koho, со*) *книж.* мѝча, измѝчвам (*някого, нещо*)

krušně *нар.* трúдно, тѐжко, мѝчително: **~ se protloukat životem** живѐя трúдно

krušno *нар.* трúдно, тѐжко, мѝчително: **bylo mi ~** бѐше ми тѐжко, трúдно

krušn|ý, -á, -é тѐжък, трúден, мѝчен, мѝчителен: **~ý život** тѐжък, трúден, мѝчен, мѝчителен живот

krut, -u *м.* *техн.* извѝване, завѝване, завъртане

krůt|a, -y *ж.* пуйка, мисѝрка: **nadutá ~a** *прен. пейор.* надúта пуйка (*за жена*)

kručas, kručák, -a *м.* *разг. експр.* звяр; жестòк, свирѐп, сурòв човѐк

krutě *нар.* жестòко, свирѐпо, сурòво: **jednat s někým** ~ отнàсям се жестòко, свирѐпо, сурòво с някого

krůt|ě, -ěte *ср.* пуйче, мисѝрче

krůt|í, -í, -í пуйчи, мисѝрчи

krutíbrko *междум.* по дяволите; дявол да го взѐме; хàй да му се не види

krutost, -i *ж.* жестòкост, сурòвост, свирѐпост

krutovlád|a, -y *ж.* деспотизъм, тирания

krutovlád|e, -e *м.* деспòт, тиранин

krutovlád|n|ý, -á, -é деспотичен, тираничен

krut|ý, -á, -é **1.** жестòк, сурòв, свирѐп: **~ý vládce** жестòк владѐтел; **~ý boj** жестòка, страшна борбà; **~á bolest** жестòка, силна, непоносѝма бòлка; **~á rána** жестòк úдар и *прен.* **2.** *експр.* страхòтен, голям, жестòк: **~ý hlad** голям глàд; **~á zima** сурòва, люта зима; **~ý mráz** лютò стúд

kružidl|o, -a *ср.* пергѐл: **dělicí ~o** *техн.* делителен пергѐл; **řýsovací ~o** *техн.* чертòжен пергѐл

kružít|k|o, -a *ср.* пергѐл

kružnic|e, -e *ж.* *геом.* окръжност: **opsaná ~e**

описана окръжност, външна окръжност;
vepsaná ~е вписана окръжност, вътрешна окръжност
krvácen|í, -í *ср. мед.* кървене, кръвоизлив, кръвотечение, кръвоизлияние
krvác|et, -ím, 3. мн. -ejí/-í *несв.* кървя; гъбя кръв; ймам кръвотечение: ~**et z několika ran** кървя от няколко рани; ~**et z nosu, z úst** течё ми кръв от носа, от устата; **srdce mu ~í** *прен.* сърцето му се облива в кръв
krváčovost, -i *жс. мед.* склонност към кървене; хемофилия: **vrozená, dědičná** ~ вродена, наследствена хемофилия
krváčov|ý, -á, -é склонен към кървене, към кръвотечение; кървящ: ~**á rána** кървяща рана
krvák, -u *м. разг. и жарг.* роман или филм за жестокост и насилие
krvákov|ý, -á, -é *разг.* който се отнася към роман или филм за жестокост и насилие
krvavě *нар.* кърваво; с кръв: ~ **potlačit vzpouru** потуша бунт с кръв: ~ **vydělané peníze** *експр.* с мъка спечелени пари
krvavět, -ím, 3. мн. -ějí/-í *несв.* 1. заливам се с кръв; кървя 2. *книж.* почервенявам; наливам се с кръв
krvav|it, -ím *несв.* 1. (koho, co) окървавявам (някого, нещо): ~**it si ruce** наранявам си ръцете до кръв 2. (co) *по-рядко* обагрям, оцветявам (нещо) с червена, кървава боя
krvavost, -i *жс.* кървавост
krvav|ý, -á, -é 1. кървав, окървавен: ~**é mozoly** мазоли, протрити до кръв; ~**á rána** кървяща рана; ~**ý pot** кървава пот; **odřít si ruku do ~a** ожуля, одраскам си ръката до кръв 2. кървав, кръвопролитен, жесток: ~**ý boj** кръвопролитна битка; ~**ý režim** кървав режим; ~**á oběť** кървава жертва; ~**á lázeň** *експр.* кървава баня; кръвопролитие; клане; ~**á ironie** *прен.* жестока ирония 3. *експр.* кървав; придобит с мъка: ~**é peníze** с мъка спечелени пари; ~**é ceny** безбоджни цени 4. *пейор.* който се отнася до жестокост и насилие: ~**ý román** роман за насилие и жестокост 5. кървав, кървавочервен, ален: ~**ý západ (slunce)** кървав залез
krvelačně *нар.* кръвожадно
krvelačnost, -i *жс.* кръвожадность
krvelačn|ý, -á, -é кръвожаден
krveprolíván|í, -í *ср.* кръвопролитие; проливане на кръв; клане
krveprolit|í, -í *ср.* кръвопролитие, клане
krvesmiln|ý, -á, -é кръвосмесителен
krvesmilstv|í, -í, krvesmilstv|o, -a *ср.* кръвосмешение

krvetvorn|ý, krvotvorn|ý, -á, -é *спец.* кръвообразуващ, хематогенен
krvežizniv|ec, -ce *м.* кръвожаден човек; кръвопиец
krvežiznivě *нар.* кръвожадно
krvežiznivost, -i *жс.* кръвожадность
krvežizniv|ý, -á, -é кръвожаден
krvink|a, -y *жс. биол.* кръвно телце: **bílé ~y** бели кръвни клетки, телца; левкоцити; **červené ~y** червени кръвни телца, еритроцити; **nedostatek krvinek** малокръвие, анемия
krvotok, -u *м.* кръвотечение, кръвоизлив
krvotvorný *жс.* **krvetvorný**
kryc|í, -í, -í 1. покриваш, покривен: ~**í barvy** покривни бои 2. прикриваш, услóвен; отклоняващ вниманието: ~**í jméno** псевдоним, криптоним; ~**í jméno partyzánů** партизански имена; ~**í adresa** услóвен адрес; ~**í manévry** *воен.* маньовър за прикриване
krychl|e, -e *жс.* 1. *геом.* куб 2. предмет с форма на куб
krychličk|a, -y *жс. умал.* малък предмет с форма на куб; кубче
krychlov|ý, -á, -é 1. кубичен, кубически: ~**ý obsah** *спец.* кубатура; ~**ý metr** кубически метър 2. кубовиден, кубообразен: ~**é stavby** сгради с форма на куб
krymr, -u *м.* 1. каракул, астраган 2. *текст.* плат, който е имитация на каракул, астраган (*в различни цветове*)
krymrov|ý, -á, -é 1. астраганен 2. *текст.* който е от плат, имитиращ астраган
krypt|a, -y *жс. архит.* крипта, гробница
kryptogram, -u *м. лит.* криптограма
krypton, -u *м. хим.* криптон
kryptonk|a, -y *жс. разг.* електрическа крушка с криптон
krys|a, -y *жс.* 1. *зоол.* плъх (Rattus): **hubení ~** изтрёбване на плъхове 2. *пейор.* плъх, мръсник, мерзавец, предател, подлец ♦ ~**y opouštějí lod'** плъховете напускат кораба
krysař, -e *м.* 1. *истор.* човек, който изтрёбва плъхове 2. куче-плъхоловец
krysař|it, -ím *несв. пейор.* действам подло, предателски, подмóлно
krysařsk|ý, -á, -é който се отнася до изтрёбване на плъхове: ~**á píšťalka** свирка за примамване на плъхове
krys|í, -í, -í 1. плъши, плъхов: ~**í jed** отрова за плъхове 2. *пейор.* подъл, предателски, подмóлен: ~**í povaha** подъл характер
krystal, -u *м.* 1. *минер.* кристал: ~**y soli** солни

кристали, кристали сол **2. разг.** детекторен радиоприемник: **poslouchat na** ~ слъшам детекторен радиоприемник **3. хран.** ситна захар
krystal|ek, -ku *м. умал.* кристалче: **třpytivě ~ky sněhu** блестящи кристалчета сняг; блестящи снежни кристалчета

krystalick|ý, -á, -é *минер.* кристален: **~ý nerost** кристален минерал

krystalizac|e, -e *жс. 1. минер.* кристализиране, кристализация **2. книж.** кристализиране, избистряне, изясняване, доуточняване: **~e názorů** кристализиране, избистряне, изясняване, доуточняване на възгледи

krystalizačn|í, -í, -í кристализационен

krystaliz|ovat, -uji/разг. -uju *несв. 1. минер. хим.* кристализирам: **solná směs ~uje** солта кристализира **2. прен.** кристализирам, избистрям се, изяснявам се; добивам определена форма: **myšlenky ~ují** мислите, идете кристализират, избистрят се, изясняват се

krystaliz|ovat se, -uji se/разг. -uju se *несв.* кристализирам, избистрям се, добивам определена форма

krystalk|a, -y *жс. разг.* детекторен радиоприемник

krystalografick|ý, -á, -é *минер.* кристалографски
krystalograf|e, -e *жс. минер.* кристалография

krystalografck|ý, -á, -é **1. минер.** кристален: **~á soustava** кристалографска система; **~á mřížka** *физ.* кристална решетка **2. в съчет. ~ý příjímáч** *техн.* детекторен радиоприемник **3. в съчет. ~ý cukr** *хран.* ситна, кристална захар

krystýr *жс. klystýr*

kryt, -u *м. 1.* покритие, настилка: **linoleový ~ podlahy** подова настилка от линолеум; **~ silnice** *строит.* горна настилка на шосе **2.** покритие, капак, кожух, защитна кутия: **plechový ochranný ~** *техн.* защитен кожух, предпазна ламарина; **~ automobilového motoru** *техн.* капак на автомобилен мотор **3.** скривалище, убежище: **protiletický ~** противовъздушно скривалище **4. воен.** бункер, блиндаж

kryt, kryji/разг. kryju/kreju *несв. 1. (со čím)* покривам (*нещо с нещо*): **~ vůz plachtou** покривам кола с платнище; **malba kryje stěny** боята покрива стените **2. (koho, co)** крия, прикривам, защищавам, предпазвам, пазя (*някого, нещо*): **klobouk kryje tvář před sluncem** шапката предпазва, пази лицето от слънце; **~ dítě svým tělem** прикривам дете с тялото си; **~ si záda** пазя си гърба; **~ ústup vojska** *воен.* прикривам отстъпление на войска; **~ branku**

спорт. пазя вратата **3. (koho, co)** крия, скривам (*някого, нещо*); тая (*нещо*): **ty přede mnou něco kryješ** ти нещо криеш, тайш от мене; **autor se kryje pseudonymem** авторът се скрива под псевдоним **4. (co)** покривам, удовлетворявам, осигурявам (*нещо*): **~ náklady** покривам разходи; **~ spotřebu výrobou** *икон.* осигурявам потреблението с производство; **~ pohledávku** *фин.* покривам финансов иск; **~ směnku** *фин.* гарантирам полица **5. спорт.** блокирам: **~ hráče** блокирам играч

kryt se, kryji se/разг. kryju se/kreju se *несв.*

1. (s čím) покривам се, съвпадам (*с нещо*); съответствам (*на нещо*): **opis listiny se kryje s originálem** претисъкът на документа съвпада с оригинала, съответства на оригинала **2.** крия се, скривам се, укривам се: **zloděj se kryje v kůlně** крадецът се крие, се скрива в бараката **3. (čím)** крия се, прикривам се (*с нещо*)

kryt|í, -í *ср. 1. техн.* покриване; покритие: **materiál ke ~í střechy** материал за покриване на покрив **2.** покриване; покритие, задоволяване, удовлетворяване: **~í životních potřeb** задоволяване на жизнени нужди **3. воен.** прикритие **4. спорт.** блокиране

krytin|a, -y *жс. 1.* покрив: **tašková ~a** керемиден покрив; **eternitová ~a střechy** етернитов покрив; **plechová ~a** ламаринен покрив **2.** настилка: **podlahová ~a** подова настилка **3.** покритие, покривен материал

krytinov|ý, -á, -é покривен; който се отнася до покритие

kryt|ý, -á, -é **1.** покрит: **~ý vagón** покрит вагон; **~ý bazén** покрит басейн; **~á sportovní hala** покрита спортна зала **2. търг. фин.** с покритие; осигурен, гарантиран: **~ý šek** чек с покритие

křáp I, по-рядко křamp, křám, -u *м. разг. експр.* патък, калёвра; стъра износена обувка

křáp II *междум.* туп; тряс; трак: **talíř ~ na zem** чинията туп, тряс на земята

křap|at, -u/-ám *несв.* тракам, звънтя, звъкам, дрънкам, тропам

křáp|at, -u/-ám *несв. 1.* тропам, тракам, дрънкам **2. (čím)** *експр.* тряскам, блъскам (*нещо*): **~at dveřmi** блъскам вратата **3. грубо** плещя, дрънкам, бръщолевя, плямпам

křapav|ý, -á, -é **1.** дрънкащ, звънтящ, тракащ, тропаш **2.** дрезгав, хриптящ (*за глас*)

křápav|ý, -á, -é **1.** дрънкащ, звънтящ, тракащ, тропаш **2. грубо** бърбив; който плещи, дрънка, бръщолеви, плямпа: **~á baba** бърбива баба, бърбива жена

křaplav|ý, -á, -é 1. дрѣнкаш, тракаш, звѣкаш
2. дрѣзгав, хрипѣящ (*за глас*)

křap|nout, -nu св. тракна, звѣнна, иззвѣнтѣ,
звѣкна, дрѣнна, трѣпна

křáp|nout, -nu св. 1. трѣпна, тракна, дрѣнна
2. (*čím*) трѣсна, блѣсна (*нещо*); бѣтна (*с нещо*)

křeč, -e ж. гърч, спазъм/спазма, конвулсия: ~e в
nohou гърчове, спазми, крампфи в краката; ~
v žaludku спазъм на стомаха; smrtelné ~e
предсмъртна агония; dostal ~ do lýtky, do nohy
схва́на му се кракът; svíjet se v ~ích гърча се
křeč|ek, -ka, -e м. 1. зоол. хомѣк (Cricetus): ~ek
zlatý хамстер ♦ prská jako ~ek сѣска, шипи
като гѣсѣк; ядѣсва се 2. пейор. а) алчен човѣк
б) дрѣбен зѣл човѣк 3. разг. ко́жа от хомѣк:
plášť s podšívkou z ~ka шѣба с подплѣта от
хомѣк

křeč|kovat, -uji/разг. -uju несов. (*со; с čím*) пейор.
тру́пам, съби́рам (*нещо*); запаса́вам се (*с нещо*)

křečkovitě нар. пейор. като хомѣк; ѣлно, злѣстно

křečkovit|ý, -á, -é пейор. подѣбен на хомѣк;
ѣлчен, зѣл

křečkov|ý, -á, -é който се отна́ся до хомѣк: ~ý
kožich шѣба с подплѣта от хомѣк

křečovitě нар. конвулсивно, неестѣственно, трѣскаво: ~ sevřeně rty сѣлно, конвулсивно стѣснати ѣстни; ~ se smát смѣя се неестѣственно; ~ shánět důvody трѣскаво тѣрся дѣводи, аргумен́ти

křečovit|ý, -á, -é конвулсивен, мѣчителен, спазматичен, трѣскав: ~á bolest спазматична болка; ~ý kašel спазматична, мѣчителна кашлица; ~ý pláč конвулсивен, истеричен плач; ~ý smích неестѣствен, истеричен смях; ~é úsilí върхѣвно усѣлие; ~ý postoj закостѣнял вѣзглед, закостѣняло стандѣвище

křečov|ý, -á, -é обикн. в съчет. ~ý záchvat конвулсия; ~é žíly разширѣни вѣни; варѣци

křehce нар. 1. крѣхко, трошливо, чупливо
2. нѣжно

křehkost, -i ж. 1. трошливост, чупливост, крѣхкост 2. нѣжност

křehk|ý, -á, -é 1. трошлив, чуплив, крѣхък: ~é sklo чупливо, крѣхко стѣкло; ~ý salát крѣхка салѣта; ~é čajové pečivo хрѣпкѣви, ронливо бисквити за чай; ~é maso крѣхко, мѣко (*печено*) месѣ; ~é těsto готв. мѣслено, сѣпкаво, ронливо тестѣ 2. крѣхък, слаб, нѣжен: ~á dívka нѣжно, фѣно девѣйче; ~é zdraví крѣхко здравѣ 3. крѣхък, слаб, неустѣйчив (*морално*): ~á žena женѣ с неустѣйчив морѣл

křeh|nout, -nu несов. премрѣзвам, вцепѣнявам се, вкочанѣвам се, втвърѣвам се

křehotin|a, -u ж. експр. 1. нѣжно, крѣхко създѣние; ефѣрно същѣствѣ 2. трошлив, чуплив предмет

křehotink|a, -u ж. експр. 1. фѣна, крѣхка девѣйка, женѣ 2. трошлив, чуплив предмет

křehoučk|ý, křehounk|ý, -á, -é експр. 1. крѣхкѣчък; мнѣго трошлив, чуплив, крѣхък 2. крѣхкѣчък; мнѣго крѣхък, нѣжен, слѣб

křemelák, -u м. бот. лѣтен дѣб; цер (Quercus)

křemen, -e м. минер. крѣмък, квѣрц: tvrdý, pevný
polykal тѣй умѣра от глѣд; глѣден е като вѣлк

křemenáč, -e, по-рядко křemenák, -a м. бот. червѣна манатѣрка (Boletus)

křemen|ec, -ce м. минер. кварцит

křemenn|ý, křemenov|ý, -á, -é минер. квѣрцов, крѣмъчен: ~ý písek крѣмъчен, квѣрцов пѣсък; ~é sklo квѣрцовѣ стѣкло

křemičtan, -u м. хим. силикат: ~ hlinitý алумѣниев силикат; ~ hořčnatý магнѣзиев силикат: ~ olovnatý олѣвен метасиликат; ~ sodný натѣриев силикат

křemičit|ý, -á, -é силициев, силикатен: kysličník
~ý хим. силициев двуѣкис

křemík, -u м. хим. силиций (Si)

křemín|ek, -ku м. крѣмъче, камъче

křen I, -u м. бот. хря́н (*растение и корен*) (Armoracia): párek s ~em крѣнвѣрш с хря́н

♦ резлива, добрѣ отлежала бѣра; jdi někam ~ kopat! грубо не сѣ навѣрай гѣгата, кѣдѣто не тѣ е рѣбота! глѣдай сѣ рѣботата! dodat (vyprávení) ~u напра́вя (рѣзказа сѣ) пѣ-интерѣсен

♦ шѣгов. свѣтя на нѣкого 2. пейор. трѣмав, недѣдѣлан човѣк; дрѣвник, туткѣнин

křen|it se, -ím se несов. грубо пѣля се, звѣря се

♦ се като телѣ в желѣзница, като телѣ на желѣзница

křenov|ý, -á, -é хря́нов: ~á omáčka сѣс с хря́н; ~á placka мед. лѣпа с настѣрган хря́н

křepce нар. чѣврѣсто, лѣко, подвижно: ~ tančit танцѣвам чѣврѣсто, лѣко, подвижно

křepč|it, -ím несов. експр. игра́я, танцѣвам, рѣпам

křepelák, -u м. лов. 1. мѣжки пѣдпѣдък 2. сѣтерпѣинтер (*рунтаво кучѣ за лов на дрѣбен пернат дѣвѣч*)

křepelč|í, -í, -í пѣдпѣдѣчи: ~í kohoutek мѣжки пѣдпѣдък; ~í vajíčka пѣдпѣдѣче ѣйцѣ

křepelíc|e, -e ж. диал. прѣпѣлица, прѣперѣца, пѣдпѣдък

ж **jako ~a** пѣргав сѣм като невестѹлка (обикн. за жена)

křepkost, -i ж. пѣргавина, чеврѣстост, подвижност, гѣвкавост

křepk|ý, -á, -é пѣргав, чеврѣст, подвижен, жив, гѣвкав: **~ý dívčí krok** пѣргава, чеврѣста, жива, бодра, енергична, лѣка стѣпка, походка на девойка; **být ~ý tělesně i duševně** свѣж, бодър сѣм тѣлом и дѹхом

křesac|í, -í, -í който слѹжи за сѣкване на огън: **~í kámen** кремѣк, камѣк за сѣкване на огън; огниво; **~í hubka** прѣхан

křesadl|o, -a ср. огниво, кремѣк, чакмѣк (за сѣкване на огън)

kře|sat, -šu/-sám нескв. 1. (со) отѣсвам, издѣлвам (нещо) 2. (оѣ, до ѣeho) блѣскам се (в нещо) 3. (ѣít со) сѣквам огън 4. прен. разпѣлвам, събѹждам (нещо в някого)

křesílk|o, -a ср. умал. мѣлко креслѹ; кресѣщѣ

křesl|o, -a ср. 1. креслѹ, стол, фотьбйл: **čalouněné ~o** тапицѣрано креслѹ; фотьбйл; **rozkládací ~o a)** разтегѣтелно креслѹ **б)** сглобѣем, сгѣваем стол; **elektrické ~o** електрически стол; **lékařské ~o** медицински, лѣкарски стол 2. театрѣлно креслѹ: **~a v přízemí** мѣстѣ в пѣртера, в прѣдни редовѣ на теѣтр 3. книж. пост, чин, креслѹ: **ministerské ~o** министѣрски пост, портфѣйл; министѣрско креслѹ; **poslanecké ~o** депутатско мѣсто; **uprázdněné ~o vedoucího** вакѣнтно мѣсто на ръководитѣл, на начѣлник

křesnout вж. **křisnout**

křest, křtu м. 1. религ. кръщѣване, кръщѣвка, кръщенѣ: **dárek ke křtu** подѣрѣк за кръщенѣ (обикн. от кръстник на кръщѣльник) 2. кръщѣване, наименѹване, назовѣване: **~ lodi** кръщѣване, наименѹване на корѣб 3. прен. кръщѣние: **~ ohněm** кръщѣние с огън; бѹйно кръщѣние; **žurnalistický ~** журналистѣчески дебѹт

křesťan, -a м. християнин

křesťank|a, -y ж. християнка

křesťanskodemokratick|ý [-ty-], -á, -é полит. християндемократѣчески: **~á strana** християндемократѣческа пѣртѣя

křesťanský нар. по християнски: **~ žít** живѣя по християнски

křesťansk|ý, -á, -é християнски: **~á morálka** християнски морѣл; **~ý letopočet** християнско летоброѣне

křesťanstv|í, -í ср. християнство; християнска религѣя: **přijmout ~í** покрѣста се; приѣма хри-

стиянството, християнската вѣра, религѣя: **vyznávat ~í** изповѣдвам християнската вѣра, религѣя; християнин сѣм

křesťanstv|o, -a ср. събир. християнство, християни, християнски свят

křestn|í, -í, -í кръщѣлен, кръстен: **~í obřad** ритуѣл за кръщѣване; кръщѣвка, кръщенѣ; **~í list** по-рано кръщѣлно свидѣтелство; **~í jméno** по-рано лично име

křiček вж. **keřiček**

křič|et, -ím нескв. 1. вѣкам, крѣщѣ: **~et bolestí** вѣкам, крѣщѣ от болѣка **♦ ~í jako by ho na nože bral** тѹй крѣщѣ, вѣка, като че ли го кѹлят 2. експр. вѣкам, крѣщѣ, говѹря висѹко: **ne~ na mě** не мѣ вѣкай! не мѣ крѣщѣ! не мѣ крѣскай! **pořad na sebe doma ~í** тѣ в кѣщи сѣмо си вѣкат **♦ ~et z plných plic** вѣкам, крѣщѣ с пѣлно гѣрло; вѣкам, крѣщѣ с всѣчка сѣла; **~í jako na horách** той/тѣ вѣка, като че ли се намира в гѹрата, на полѣто, на пазѣра 3. (по ѣет, оѣ, proti ѣemu) експр. наѣвам глѣс (за нещо); домѹгвам се (до нещо); обявѣвам се срѣщу (нещо); **~et o pomoc** вѣкам за пѹмощ; **~et po nápravě** призовѣвам кѣм промѣяна; вѣпия за промѣяна; домѹгвам се кѣм рефѹрма; **~et proti novotám** обявѣвам се срѣщу нѹвото, против нѹвото **♦ krev ~í o pomstu** пролѣтата крѣв зовѣ за отмѣщѣние 4. само трѣтол. **~í** експр. крѣщѣ, бѣе на очѣ: **bída ~í ze všech koutů** навсѣкѣ мизѣрията, нищѣтата бѣе на очѣ

kříd|a, -y ж. 1. крѣда, тебешѣр: **barevné ~y** цвѣтни тебешѣри; **krejčovská ~a** шивѣшка крѣда; **plavená ~a** шлемѹвана крѣда **♦ bledý jako ~a** бѣл, блѣд(ен) като платнѹ; **mít zuby (bílé) jako ~a** ймам зѣби (бѣли) като бѣсер; **to musím zapsat černou ~ou do komína** ирон. товѣ трѣбва да се отбѣлѣжи; трѣбва да обѣрнем нѣщо (за хубаво събитѣе, което рядѹко се случѣва); **dávat na ~u** давам на крѣдит, на вересѣя 2. разг. хрѹмова хартѣя; бѣла гланцѣрана хартѣя 3. геол. крѣда

křídélk|o, křídýlk|o, -a ср. 1. умал. крилѣ **♦ popálit si ~a** експр. опѣрѣя си крилѣта 2. авиац. елерѹн

křídeln|í, -í, -í 1. който се отнѣся до крилѹ 2. в съѣет. **~í útočník** спорт. крилѹ; крѣен напаѣатѣл (във футболѣ)

křídlat|ý, -á, -é 1. крилѣт, окрилѣн 2. техн. крилѣт, крилѣт: **~á matice** крилѣта, крилѣтата гѣйка

kříd|l|o, -a ср. 1. крилѹ (за лѣтене): **netopýří ~a** крилѣ/крилѣ на прилѣп; **mávat ~y** махам с

крила/крилѐ; **rozepnout, roztáhnout** ~а раз-
пѣря, разтвѣря крила/крилѐ; **nosné** ~о авиац.
носно
připálit si ~а *експр.* опѣрля си крилцата;
přistřihnout někomu ~а подрѣжа крилцата/
крилѣте на някого; **narostla mu** ~а порасна-
ха му крила/крилѐ; **vzít někoho pod svá** ~а
взѣма някого под закрилата си, под крилѣто
си **2.** полѧ (на палто) **3.** строит. крилѣ **4.** в
сѣчет. **nosní** ~о анат. нѣздра **5.** муз. рѣял
6. спорт. воен. фланг, крилѣ: **hrát na** ~е играя
крилѣ; играя като краен нападател (във
футбола) **7.** полит. крилѣ на пѣртия: **levé** ~о
лѣво крилѣ
křídlovk|a, -y *ж. муз.* флигѣрна
křídlov|ý, -á, -é **1.** кѣйто се отнѣся до крилѣ: ~á
plocha letadla повѣрхност на крилѣ на
самолѣт; ~ý **oltář** олтѣр трипѣтѣх **2.** техн.
крилѧт, крилцѧт: ~á **matice** крилѧта, крилцѧта
гѣйка; ~é **čerpadlo** лѣстова рѣчна помпа
křídlovat, -uji/разг. -uju *несв.* натрѣвам с
тебешѣр
křídlov|ý, -á, -é тебешѣрен: ~á **kresba** рисѣнка с
тебешѣр, с крѣда; ~ý **papír** бѣла гланцирана
хартѣя; хрѣмова хартѣя; ~ý **útvár** геол. крѣда
křik, -u *м.* **1.** вик, крѣсък, пѣсък: ~ **nemluvněte**
плач на бѣбе; **dát se do** ~u надѧм вик, запѣчна
да викам **2.** *експр.* вѣкане, сѣлно говѣрене
3. кавгѧ, кѧраница, свѧда, гѣрултѣя: **mít doma**
stále ~y вкѣщи, у домѧ всѣ се кѧрат, всѣ се
разпѣват; **spustit** ~ запѣчна да се кѧрам, да
викам, да крѣщѧ
křík *ж.с.* **keřík**
křiklavě *нар.* **1.** крѣсливо, пискливо **2.** крѣщѧщо,
ѣрко: ~ **zelený** крѣщѧщо, ѣрко зелѣн
křiklavost, -i *ж.с.* **1.** крѣсливост, пискливост
2. ѣркост, очевѣдност: ~ **bezprávi** ѣрка, вѣ-
пѣеца, крѣщѧща несправѣдливост
křiklav|ý, -á, -é **1.** крѣслив, писклив: ~ý **hlas**
крѣслив, писклив глас **2.** ѣрѣк, крѣщѧщ: ~á
barvách очерѧвам се ѣрко, открѣвам се
3. крѣщѧщ, вѣпѣец; очевѣен; ѣрѣк: ~é **bez-**
právi, ~á nespravedlnost ѣрка, вѣпѣеца,
крѣщѧща несправѣдливост
křikloun, -a *м.* **1.** *експр.* пискѣн, крѣсльѣ,
врѣскѣн, рѣвльѣ: **to dítě je** ~ това детѣ е голѣм
пискѣн, врѣскѣн, крѣсльѣ, рѣвльѣ **2.** *нейѣр.*
бѣрбѣрко, дѣрдѣрко, дрѣнкѧло, плямпѧло:
demagogický ~ крѣслив демагѣг; **váleční** ~и
подпѧлвачѣ на войнѧ, подстрѣкатѣли кѣм
войнѧ

křiklounk|a, -y *ж.с.* **1.** *експр.* крѣсла, врѣсла,
рѣвля **2.** *нейѣр.* бѣбрица, дрѣнкѧло, плямпѧло
křiklounsky *нар. нейѣр.* грѣмоглѧсно, крѣсливо,
крѣсльѣовски, пискѣнски
křiklounsk|ý, -á, -é *нейѣр.* грѣмоглѧсен,
крѣслив, крѣсльѣовски, пискѣнски: ~é **fráze**
нейѣр. кѣхи грѣмки фѣрази
křiklounstv|í, -í *ср.* **1.** грѣмоглѧсна крѣсливост
2. крѣскане, дрѣнкане, плямпане
křik|nout, -nu *св.* **1.** вѣкна, крѣсна, пѣсна **2.** *експр.*
вѣкна, извѣкам; надѧм вѣк
křís, -u *м.* *спец.* плѣсен, мѣхѣл; цвѣт (плѣсен на
вино и под.)
křís|it, -ím *несв.* **1.** (кого) свѣстявам; привѣждам
в сѣзнѧние (някого): ~it **omdlelého** свѣстявам
припѧднал **2.** (со) сѣживѣвам, вѣзрѧждам
(нещо); вѣзкрѣсявам (някого) и *прен.*: ~it
mrtvé сѣживѣвам, вѣзкрѣсявам мѣртви,
умрѣли; ~it **staré zvyky** *прен.* вѣзкрѣсявам,
вѣзрѧждам, сѣживѣвам стѣри обѣчаи
křís|it se, -ím se *несв.* вѣзрѧждам се, обновѣвам
се, вѣзстановѣвам се: **průmysl se po válce**
zvolna ~il след войнѧта промишленостѧ бѧв-
но се вѣзстановѣваше
křís|nout, křes|nout, -nu *св.* **1.** (оѣ) блѣсна се,
удѧря се (в нещо): **kůň** ~l **kopytem o kámen**
кѣнят удѧри с копѣто о кѧмѣка **2.** (кого) *експр.*
цапна, пѣрна, трѣсна, бѣхна, удѧря (някого) и
прен.: ~nout **slovy** *прен.* жѣгна с дѣми
křísťál, -u *м.* **1.** *минер.* кристѧл: **voda čirá jako**
~ кристѧлно чѣста водѧ **2.** *стѣкл.* кристѧлно
стѣклѣ; кристѧл: **český** ~ чѣшки кристѧл;
olovnatý ~ олѣвен кристѧл
křísťálově *нар.* кристѧлно: ~ **čistý** кристѧлно
чѣст
křísťálov|ý, -á, -é **1.** кристѧлен: ~é **sklo** кристѧлно
стѣклѣ; кристѧл; ~ý **lust** кристѧлен полилѣй
2. кристѧлен; кристѧлно чѣст: ~á **voda** кри-
стѧлно чѣста водѧ; ~ý **hlas** *прен.* кристѧлно
звѣнѣк глѧс; ~á **povaha** *прен.* безупрѣчен
харѧктер
křívák, -u *м.* *разг.* крѣв нѣж; *разг.* чѣкия, костѣрка
křív|d|a, -y *ж.с.* крѣвда, неспѣвда: **spáchat na**
někom ~u извѣрша неспѣвда срѣщу някого;
пѣстѣпя несправѣдливо с някого; **napravit,**
odčinit ~упрѣвястѣрѣнозѣ
křív|d|oucí *експр.* голѣма несправѣдливост
křív|d|it, -ím *несв.* (кѣму) вѣрша неспѣвда (по
отношене на някого), несправѣдлив сѣм (кѣм
някого)
křívě *нар.* **1.** крѣво, накрѣво: ~ **stoupnout** стѣпя
накрѣво; ~ **růst** растѧ накрѣво; ~ **se usmát** *прен.*

усмѣхна се без особено желѣние, насѣла; ~ **na někoho pohlédnout** *прен.* поглѣдна някого накрѣво, враждѣбно 2. погрѣшно, лъжливо, несправедливо: ~ **někoho obvinít** обвинѣ някого несправедливо; набедѣ някого; ~ **svědčit** лъжесвидѣтелствам; ~ **přisáhat** полѣгам лъжлива клѣтва

křivice, -e *жс. мед.* рахит; английска болѣст **křivíchnat** | **ý**, **křivíchn** | **ý**, -á, -é *мед.* рахитѣчен **křivíjít**, -ím *несв.* 1. (со) изкривѣвам, кривѣ, извѣвам, закривѣвам (*нещо*): ~ **it drát** извѣвам, огъвам тел; ~ **it záda** изкривѣвам се, изгъбвам се; ~ **it ústa** изкривѣвам си, кривѣ си устѣта; ~ **it charakter** *прен.* развѣлям характер ♦ **křiví** | **ý**, **křiví** | **ý**, -á, -é *жс. мед.* рахитѣчен пред някого 2. (со) по-рядко изопачѣвам (*нещо*); лъжа

křivíjít se, -ím *се не св.* 1. изкривѣвам се; стѣвам крив: **obličej se** ~ **í hněvem** лицѣто се изкривѣва от гнѣв 2. развѣлям се: ~ **í se mu povaha** характеръг му се развѣля

křivík | **o**, -a *ср.* крив линеѣл; чертожна крѣвка **křiví** | **ka**, -у *жс.* 1. *геом.* крѣва линия; крѣва: **balistická** ~a балистѣчна крѣва; **integrální** ~a интегрѣлна крѣва; **rovinná** ~a равнинна крѣва; **prostorová** ~a пространствѣна крѣва 2. извѣвка: **klikatá** ~a крѣволицѣ; ~a **rtů** извѣвка на ѹстни, на устѣ 3. крѣва линия на графика; диаграма: ~a **porodnosti** крѣва на раждаемостѣ; **vývojová** ~a диаграма на развитѣе; ~a **teploty, teplotní** ~a крѣва на температурѣта, температурна крѣва 4. *зоол.* крѣвочѣвка, крѣвонѣска, крѣсточѣвка (*Loxia*)

křivočar | **ý**, -á, -é крѣволинѣен **křivohub** | **ý**, -á, -é крѣвоѹст: ~ **á lež** *прен. експр.* обѣдна лъжа

křivolace *нар.* крѣволиѣещо, лъкатѹшно **křivolak** | **ý**, -á, -é крѣволиѣещ, лъкатѹшен: ~ **á ulička** крѣва ѹличка; ~ **ý blesk** зигзаговѣдна мѣлния; ~ **é cesty osudu** *прен.* лъкатѹшни пѣтища на съдѣбата

křivonoh | **ý**, -á, -é крѣвокрѣк **křivonosk** | **a** I, -у *м. и жс. експр.* чѣвѣк с крѣв нос

křivonosk | **a** II, -у *жс. зоол.* крѣвонѣска, крѣвочѣвка, крѣсточѣвка (*Loxia*)

křivonos | **ý**, -á, -é крѣвонѣс

křivopřísežně *нар.* клѣвопрѣстѣпниѣески **křivopřísežnic** | **e**, -e *жс.* клѣвопрѣстѣпница, клѣвонарушѣтелка

křivopřísežnictv | **í**, -í *ср.* клѣвопрѣстѣпниѣество, клѣвонарушѣние

křivopřísežník, -a *м.* клѣвопрѣстѣпник, клѣвонарушѣтел

křivopřísežn | **ý**, -á, -é клѣвопрѣстѣпниѣески: ~ **ý svědek** лъжесвидѣтел

křivoroh | **ý**, -á, -é крѣворѣг

křivost, -i *жс.* 1. изкрѣвѣност, крѣвотѣ, извѣтѣст, лъкатѹшност, крѣвина: **poloměr** ~i *мат.* рѣдиус на крѣвина 2. *остар.* неѣстина, негрѣвѣлност

křivoúst | **ý**, -á, -é крѣвоѹст

křivozub | **ý**, -á, -é крѣвозѣб; кѣйто е с негрѣвилни, крѣви зѣби

křivul | **e**, -e *жс. хим.* рѣтѣрта

křiv | **ý**, -á, -é 1. крѣв, изкрѣвѣн: ~ **é nohy** крѣви кракѣ; ~ **á páteř** изкрѣвѣн грѣбнѣк; ~ **ý strom** крѣво дѣрѣво; ~ **á čára** *мат.* крѣва линия; крѣва; ~ **ý krok** *прен.* стѣпка накрѣво; погрѣшна стѣпка; ~ **ý úsměv** *прен.* изкѹствѣна, прѣстѣрена усмѣвка; ~ **ý pohled** *прен.* враждѣбен поглѣд; поглѣд накрѣво; **řící někomu** ~ **é slovo** *прен.* кажа на някого лѣша дѹма; ~ **é zrcadlo** крѣво оглѣдалѣ *и прен.* 2. лъжлив, фѣлшив: ~ **é obvinění** *юрид.* несправѣдливо обвинѣние; ~ **é svědectví**, ~ **á výpověď** *юрид.* лъжесвидѣтелство; ~ **ý svědek** *юрид.* лъжесвидѣтел; ~ **á přísaha** по-ранѣ лъжлива, фѣлшивѣ клѣтва

kříž, -e *м.* 1. крѣст: **smrt na** ~i смѣрт на крѣст, разпѣване на крѣст; **požehnat** ~em благословѣ с крѣст, с прекрѣствѣне; **hákový** ~ прѣчѹпен крѣст, свѣстика; **válečný** ~ вѣински крѣст (*отличѣе*); **záměrný**, **nitkový** ~ *опт.* нишков крѣст; **přírubový** ~ *техн.* флѣнцов крѣст; **Jižní** ~ *астр.* Южен крѣст (*сѣзвѣзѣе*); **Červený kříž** Чѣрѣвѣ

христѣянството, христѣянската вѣра; **udělat** ~ **přes něco** зачѣртѣя, зачѣркѣна нѣщо; **udělat nad někým** ~ отпѣша някого; усѣмня се в оздравѣяването на някого; **udělat nad něčím** ~ тѹря, слѣжа крѣст на нѣщо; зачѣркѣна, зачѣртѣя нѣщо; **přilézt ke** ~i признѣя винѣта си; разкѣя се; **vyhýbat se někomu, něčemu jako čert** ~i бѣгам от някого, от нѣщо като дѣвол от тамѣн 2. *експр.* крѣст, мѣка, страдѣние: **nést (trpělivě) svůj** ~ нѣся си (тѣрпѣливо) крѣста; **s tebou je** ~! с тѣбе е цѣла мѣка! **mít s někým** ~ мѣча се, измѣчѣвам се с някого; **to je** ~! какѣва мѣка! какѣво мѣчѣние! какѣва бѣдѣ! 3. *анат.* крѣст: **bolí mě v** ~i боли ме крѣстѣтъ; **narovnat se v** ~i изпѣравѣ си крѣста 4. *обикн. мн.* **kříž** | **e**, -ů *картоѣгр.* спѣтии, трѣфи

křížáck | **ý**, -á, -é крѣстонѣсен: ~ **á výprava**, ~ **é tažení** крѣстонѣсен поход

křížák I, -a *м. одуш.* 1. *истор.* крѣстонѣсец: **a)**

участник в кръстоносен поход **б**) член на нѣмски воѣнно-монѣшески ѳрден **2. зоол.** пѣяк кръстонѳсец (Arganeus, Meta, Agriope)

křížák II, -u м. неодуш. **1. техн.** кръстоглѣв **2.** мѣлѣк мѳтѳрен кѳраб

křížal|a, -ly ж., обикн. мн. křížaly, -l сушѣни наръзани плодѳве за ошѣв: **scvrklý jako ~a** *експр.* сбръчкан като сушѣна слива

křížalk|a, -y ж. умал. парчѣнце сушѣн плѳд за ошѣв

kříž|ek, -ku м. умал. 1. религ. мѣлѣк кръст; кръстче: **~ek na růženci** кръстче на молѣтвена брѳаница ♦ **přijít-kempofunuse** дѳйта

след дѣжд качѣлка; дѳйда на амѣна; **přilézt ke ~ku** признѣя се за винѳвен; разкѣя се **2. кръстче,** предмет с фѳрма на кръст: **jména zemřelých jsou označena ~em** именѣта на умрѣлите са обозначѣни с кръстче; **~ek v matematice** знѣк плѳс; знѣк +; **ležatý ~ek v matematice** знѣк за умножѣние; знѣк х; **~ek муз.** диѣз; **udělat tři ~ky** поставѣ три кръстчета (*вместо подпис*); **vyšívat ~em** бродѣрам кръстчета, бродѣрам с кръстѣт бѳд **3. експр.** дѣсет години, десетилѣтие: **má už na zádech osm ~ků, má už za sebou osm ~ků** той/тя е мѣнал(а) осемдесѣтака **4. експр.** мѣка, страдѣние: **každý má nějaký ~ek** всѣки си ѣма нѣкаква мѣка, нѣкакѣв проблем ♦ **kohopánbůhmiluje, toho ~em**

navštěvuje *пословица* на богоизбрѣните мнѳго е дѣдено, но и мнѳго се ѣска от тѣх; гѳспѳд изпѣща изпитѣние на тѣзи, който обѣча **5. спорт.** хвѣтка в кръста (*при борба*): **chytnout se, popadnout se do ~ku** влѣза в битка, в схвѣтка с нѣкого; запѳчна да се бѳра, да се бѣя с нѣкого

křížem нар. на кръст, кръстом, кръстѣто, напреки: **přehodit si nohy ~** кръстѳсам си кракѣта; **přeložit si ruce ~** кръстѳсам си ръцѣте, скръстя ръцѣ; **šátek uvázaný ~ přes prsa** кѣрпа, *вързана през грѣде* ♦ **nepřeložit stěblo** похвѣна, не пѣпна нѣщо; не рабѳтя, не вѣрша нѣщо; **nepřeložit nikomu stěblo ~** стѳря и на мравката пѣт; добѣр чѳвѣк сѣм; **~ krážem** надлѣж и нашѣр

křížen|ec, -ce м. биол. хибрид; мѣлез; кръстѳсан, смѣсен тип, вѣд

křížen|í, -í ср. 1. кръстѳване, пресѣчане: **~í vln физ.** заглѣхване на рѣдиѳвѣлний; **~í zřakových nervů анат.** хиѣзѣм **2. биол.** кръстѳване, хибридизѣция: **přirozené ~í** естѣствена хибридизѣция

kříženka|a, -y ж. биол. хибрид, мѣлез (*от женски пол*)

kříž|it, -ím нескв. 1. (со) кръстѳсвам (*нещо*): **~it ruce za zády** кръстѳсвам си ръцѣте на гърбѣ; **~it meče** *прен.* кръстѳсвам шпѣги (*с нѣкого*), влѣзам в спор, прерѣканѣе (*с нѣкого*) **2. (koti со)** препрѣчвам пѣтя (*на нѣкого*), изпрѣчвам се на пѣтя (*на нѣкого*), осуетѣвам (*нещо*): **~it něčí plány** развѣлям, разстрѳйвам, осуетѣвам нѣчий плѣнове **3. биол.** кръстѳсвам, хибридизѣрам: **~it koně s oslem** кръстѳсвам кѳн с магарѣ; **~it obilí** произвѣждам хибридни сѳртовѣ на жѣтний растѣния

kříž|it se, -ím se нескв. 1. кръстѳсвам се, пресѣчам се: **cesty se ~í** пѣтищата се кръстѳсват, се пресѣчат ♦ **~it se** *начѣте-финицирам* навѣт, нѣе вѣрвѣм в разлѣчни посѳки **2. (s čím)** пресѣчам се (*с нещо*); в рѣзрез сѣм (*с нещо*); противѳрѣчѣ (*на нещо*); **zájmy jedince se někdy ~í se zájmy celku** интересѣте на отдѣлната лѣчност понѣкога се разминѣват, са в рѣзрез с интересѣте на общѣствѳто **3. биол.** кръстѳсвам се, смѣсвам се

křížk|ovat, -uji/разг. -uju нескв. бродѣрам с кръстчета, с кръстѣт бѳд

křížkov|ý, -á, -é кръстов, кръстен: **~ý steh** кръстѣт бѳд, шѣв; бродѣрия с кръстчета, с кръстѣт бѳд

křížník, -u м. крайцер, кръстѳсѣч

kříž|ovat, -uji/разг. -uju нескв. 1. (koho, со) разпѣвам на кръст (*нѣкого, нещо*) **2. (koho, со)** *религ.* правѣя кръстен знѣк (*над нѣкого, нещо*); прекръствѣм, благѳславѣм (*нѣкого, нещо*): **~ovat čelo věřícího** правѣя кръстен знѣк на чѣлѳто на вѣрѣващ **3. (со)** пресѣчам (*нещо*): **cesta ~uje silnici** пѣтят пресѣча шѳсѣто **4. ж.п.** разминѣвам се: **vlaky ~ují ve stanici** влѣкоѳете се разминѣват на гѣра, на спѣрка **5. (со; kde; kudy)** кръстѳсвам, пресѣчам (*нещо*): **~ovat lesem** кръстѳсвам горѣ; **blesky ~ují oblohu** мѣлний кръстѳсват, пресѣчат небѣто; **válečné lodě ~ují podél pobřeží** воѣнний кѳраби патрулѣрат покраѣ брегѣ

kříž|ovat se, -uji se/разг. -uju se нескв. 1. пресѣчам се: **silnice se tu ~uje s tratí** шѳсѣто тѣк се пресѣча с железѳпѣтна лѣния **2.** разминѣвам се: **můj dopis se ~oval s vaším telegramem** писмѳто ми се е разминѣло с ѣвашѣта телеграмѣ; **vlaky se ~ují ve stanici** влѣкоѳете се разминѣват на гѣрата, на спѣрката **3.** кръстѳсвам се: **myšlenky se ~ují v hlavě** *прен.* главѣта му брѣмчи от мѣсли, мѣслѣте се блѣскаѣ в главѣта му **4. религ.** кръстя се, прекръствѣм се **5. (nad čím)** *прен. експр.* ужасѣвам се (*от нещо*)

křižovatka |a, -y ж. 1. кръстопът и *прен.*; пресечка 2. ж.п. железопътен възел

křižově нар. кръстът, на кръст

křižovka |a, -y ж. 1. кръстословица: **luštit** ~y решавам кръстословици 2. техн. специална дърводелска секира

křižovkář, -e м. любител на кръстословици

křižovkářka |a, -y ж. любителка на кръстословици

křižovník |ý, -á, -é който се отнася до ордена на Светия кръст

křižovný, -á, -é религ. кръстов, кръстен, кръстоносен: ~á cesta а) Кръстният път, Via dolorosa (Пътят на Христос към Голгота) б) картини, изобразяващи пътя на Христос към Голгота, в) католическо обредно шествие пред картините на Кръстния път г) *прен. експр.* трънлив път, Голготата, ходене по мъките; **Křižová neděle** петата неделя след Великден (у католиците); ~é dni три дни, през които се четат молитви за дъжд (подир петата неделя след Великден); ~á výprava кръстоносен поход 2. кръстът, кръстовиден: ~ý pavouk зоол. паяк кръстоносец (Aragneus, Meta, Agriore); ~ý kus техн. кръстовидна тръба; ~á hlava техн. кръстоглав; ~ý půdorys строит. кръстовидна хоризонтална проекция; ~á klenba кръстовиден свод; ~ý obvaz мед. кръстосана превръзка; ~á páska пощ. бандерол 3. кръстосан: ~á palba воен. кръстосан огън; ~ý výslech юрид. кръстосан разпит; ~é setí зemed. кръстосана сеитба 4. в съчет. ~á kost анат. кръстна кост 5. картоигр. който се отнася до спатия: ~ý král поп спатия

křoupat вж. **křupat**

křoupavý вж. **křupavý**

křoupnout вж. **křupnout**

křovácky нар. 1. бушмѐнски 2. *прен.* диво, дивашки, примитивно

křovácký, -á, -é 1. бушмѐнски 2. *прен.* див, дивашки, примитивен

křovák, -a м. 1. **Křovák**, -a м. бушмѐн 2. *нейор.* примитивен, див човек; дивак; занзибарец

křoví |í, -í ср. събир. храсталък, гъсталък, шубрак

křovin |a, -y ж. 1. храст, шубрак 2. *мн.* **křoviny**, -n храсталък, гъсталък, шубраци

křovinatý, -á, -é обрасъл с храсти, с храсталък **křovis** |ko, -ka ср. 1. храст, шубрак 2. *мн.* **křovis** |ka, -ek храсталък, гъсталък, шубрак, шубраци

křovitý, -á, -é хрastoобразен, шубраковиден: ~ý porost храсталък, гъсталък, шубрак, шубраци

křtěnec, -ce м. църк. новопокръстен, (току-що) (по)кръстен

křtic |í, -í, -í кръщёлен; който се отнася до кръщаване, кръщене, кръщавка: ~í list остар. кръщелно свидетелство; ~í voda вода за кръщаване; ~í soupravička празнични бебешки дрешки за кръщене

křtíny, -n ж. само *мн.* кръщавка, кръщение, кръщене

křtitel, -e м. църк. кръстител: svatý Jan Křtitel свети Йоан Кръстител (Предтеча)

křtitelnice, -e ж. църк. (кръщёлен) купел

křtít, -ím неск. 1. (koho) църк. кръщавам (ня-ко) **ж.м.к.р.п.а.е**

нин-кореняк; ~ít mléko, víno негов. кръщавам, разреждам с вода мляко, вино 2. (koho) покръствам (някого) 3. (koho, co) на-именувам, назовавам, наричам, кръщавам (някого, нещо); давам име (на някого, на нещо): ~il ho všemi možnými jmény експр. той как ли не го наричаше

křup междум. хруп; хрус

křupan, -a м. разг. експр. селендър, селянин

křupat, **křoupat**, -u/-ám неск. експр. 1. (co)

хрупам, хрускам (нещо): ~at vypečený rohlík хрупам, хрускам препечена кифла 2. хрустят, хрущят: sníh ~e pod nohama снегът хрусти, хрущи, скрипти, скърца под краката

křupavý, **křoupavý**, -á, -é експр. хрупкав, хрускав: ~ý rohlík хрупкава, хрускава кифла

křupnout, **křoupnout**, -nu св. експр. 1. (do čeho) хрупна, хрусна (нещо): ~l do vypečené kůrky той хрупна, хрусна опечена, изпечена коричка 2. изхрустят, изхрущят, хрусна: něco ~lo pod nohama нещо изхрустят, изхрущят, хрусна под краката

ksicht, -u м. разг. грубо мутра, муцуна, физиономия: smát se někomu do ~u смей се с някого **ж.м.к.р.п.а.е** физиономии, фасони; půjčit na ~ давам на юнашка вересия

ksindl, -u м. събир. грубо сган, събирщина, паплач

kš, **kšš**, **kššš**, **kša**, **kšá**, **kšč** междум. къш

kšaft, -u м. остар. завѣт, завещание, последна воля

kšan |da I, -dy ж. разг. 1. кайш, ремък, колан (за количка с едно колело) 2. обикн. *мн.* **ж.м.к.р.п.а.е**

от стара коза яре съм; умѣя да се справям с всякаква ситуация; оправен съм

kšat **ж.м.к.р.п.а.е**

si ~u посрамя се, опозоря се

kšeft, -u м. 1. разг. остар. дюкян, магазин, лав-

ка: **zavedl si** ~ той си отвори магазин **2. разг. експр.** бизнес, гешефт, сделка: **dělat dobré ~y** въртя добър бизнес, правя добри сделки; **špinavé ~y** пейор. долни, нечестни сделки; гешефти, спекула

kšeftař, -e м. разг. пейор. търгаш, гешефтър

kšeftařjit, -ím неск. (s čím) разг. пейор. правя гешефти, спекулирам (с нещо)

kšeftařsky нар. разг. пейор. гешефтърски, търгашески

kšeftařsk|ý, -á, -é разг. пейор. гешефтърски, търгашески

kšeftařstv|í, -í ср. разг. пейор. гешефтърство, търгашество

kšeft|ovat, -uji/разг. -uju неск. **1.** (s čím, v čem) разг. остар. въртя търговия, търгувам (с нещо) **2.** (s čím) разг. пейор. правя гешефти, нечестни сделки (с нещо); спекулирам (с нещо)

kšeftsman, -a м. разг. пейор. гешефтър, търгаш

kšilt, -u м. малко остар. разг. козирка на шапка

kšír, -u м., обикн. мн. **kšír|y, -ů** разг. **1.** такъми; впрегати принадлежности **2.** в съчет. (dětské) ~y кайшки за дете

kšír|ovat, -uji/разг. -uju неск. (koho, co) разг. впрягам, запрягам (някого, нещо)

kštic|e, -e ж. експр. кичур коси; перчем

kterak I нар. местоим. **1.** като въпр. как; по какъв начин: ~ **se to jen mohlo stát?** как можѐ да се случи? **jmenujete se Veselá? - ~ jinak!** Весела ли се казвате? - как другояче! ~ **to mám vědět** откъде да знам? **jak a ~** как и по какъв начин **2.** като възкл. как; колко (много): ~ **se zklamal!** колко се излъга, измами! **3.** като неопред. в съчет. **tak ~; jak ~** само малко; някакси; горе-долу; отгоре-отгоре; **rozuměl jen tak ~** разбираше само малко

kterak II съюз книж. остар. как: **pohádka ukazuje, ~ lze přelstít smrt** приказката показва как може да се измами смъртта

kter|ý, -á, -é местоим. **1.** като въпр. кой: ~ý **z vás je nejmenší?** кой от вас е най-малкият, най-младият? **v ~é ulici bydlíte** на коя улица живеете? **~ý je to člověk!** ~ý **čert, ~ý d'as ho sem nese?** експр. кой дявол, кой вятър го нѐси насѐм? **po ~ých peklích/peklech zase lítá** кой знае къде скѐта, къде скѐта пак по дяволите, на майната си! **2.** като отн. който: **dělá práci, ~á ho baví** работи това, което му е приятно **3.** като неопр. някой; който и да е; **jestli se mi ~á výstava nelíbila, je to tahle** книж. ако някоя изложба не

ми е харѐсвала, тя е ѐменно тѐзи; ~é **šaty si vzala, všechny jí slušely** която и рѐкля да облечѐше, всяка ѐ отиваше **4.** книж. в съчет. **ten ~ý** съответният; **jak ~ý** различно; кой както може: **úlohy připadající na ten ~ý den** задачи за съответните дни; **úlohu vypracoval jak ~ý** задачата изпълниха кой както можѐ

kterýkoli, kterýkoli; kterákoli, kterákoli; kterékoli, kterékoli; местоим. неопред. който и да е; който и да билѐ: **můžete přijít (v) kterýkoli(v) den** можете да дойдете (в) който и да е ден, когато и да билѐ

kterýpak, kterápak, kterépak местоим. въпр. експр. че кой ли пък: **kterýpak z vás to udělal?** кой от вас го направи? **kteroupak z těch hraček chceš?** коя от тѐя играчки ѐкаш? **kterépak dítě by neplakalo!** коѐ (ли) дете не бѐ плакало?

kterýsi, по-рядко kterýs; kterási, kterás; kterési, které местоим. неопр. някой си; едѐн: **žije v kterémsi malém městě** тоѐй/тя живѐе в някакво си малко градчѐ; **řekla mi to kterási z vašich přítelkyň** каѐа ми го еднѐ от вашите приятелки

kterýžto, kterážto, kteréžto местоим. отн. остар. книж. който: **zvu vás na schůzi, kterážto se bude konat v pondělí** каѐа ви на събрѐние, коѐто ще се състоѐ в понеделник

ku въз. к II

kub|a I, -y м. готв. „куба“ (народно ястие от сухи гъби и булгур) (за Бѐдни вечер)

kuba II неизм., **kub|o, -a** ср. вид пѐра (от кубински тютюн)

kub|a III, -y м. глупѐк: **ty jsi ale ~a!** голям глупѐк си! ѐма че си серсѐм!

kubánsk|ý, -á, -é кубински

kubáňsk|ý, -á, -é кубѐнски: **kubáňští kozáci** кубѐнски казаѐи

kuběň|a, -y ж. остар. пейор. конкубѐйна, налѐжна; незаконна жена

kubatur|a, -y ж. спец. кубатѐра

kubick|ý, -á, -é спец. кубически, кубичен: ~ý **metr** кубически метър; ~é **míry** кубически мѐрки, мѐрки за обѐм; ~ý **obsah** кубатѐра

kubík, -u м. жарг. **1.** кубически метър; кубик: ~ **dřeva** кубик дърѐвѐ **2.** кубически сантиметър

kubist|a, -y м. кубист

kubistick|ý [-ty-], -á, -é кубистичен, кубистически

kubizm|us, kubism|us [-iz-], -u м. изк. кубизъм

kuck|at, -ám неск. експр. **1.** кашлям, покашлювам **2.** и **kuck|at se** задаѐям се; даѐа се: ~**at se smíchý/smíchem** смѐя се до захлѐс, захлѐсвам се от смѐх

kuck|at se, -ám se *несв. експр.* кйсам се, кикотя се

kuč|a, -i *жс. пейор.* колиба, барака, схлупена къщурка

kuče|ra, -ry *жс.* 1. кѣдра, кѣдрица, кичур 2. *само мн.* **kuče|ry, -r** кѣдри, кѣдрици, кѣдрани косй; **zlaté dětské ~ry** златни дѣтски кѣдрици

kučerav|ý, -á, -é 1. кѣдрав: **~é vlasý** кѣдрани косй 2. кѣдрокòс: **~é dítě** кѣдрокòсо детè

kučírovat *вжс.* **kočírovat**

kudl|a, -y *жс. разг.* сгѣвæем нòж, чекйя, костýра: **vrazit někomu ~u do zad** забйя на някого нòж **вгѣвæм нòж** ♦ **jízka zagořálá** фърфалак, дребосѣк; **pískat ~u** нямам каквò да ям, бѣден сѣм

kudlank|a, -y *жс. зоол.* богомòлка (Mantis): **~a nábožná** богомòлка

kudl|at, -ám *несв. разг. експр.* дѣлкам, кѣлцам, кàстря, рѣжа непохватно (*с нож или ножица*): **stále něco ~á** всè дѣлка нещò

kudličk|a, -y *жс. умал. разг.* сгѣвæемо нòжче; чекййка

kudrlin|a, -y *жс.* кѣдра, кѣдрица

kudrlin|ka, -ky *жс. умал.* 1. кѣдрица, кѣдричка: **hlava samá ~ka** цялата глава в кѣдрици 2. *експр.* завърнкулка, завъртýлка: **podpis plný ~ek** пòдпис с мнòго завърнкулки, завъртýлки; **řici něco bez ~ek** кажа нещò без усýкване

kudrlinkovit|ý, -á, -é кòйто е сѣс завърнкулки, сѣс завъртýлки: **~é písmo** пòчерк сѣс завърнкулки, сѣс завъртýлки

kudrlinkov|ý, -á, -é 1. кѣдрав, с кѣдрици 2. кòйто е сѣс завърнкулки, сѣс завъртýлки

kudr|na, -ny *жс.* 1. кѣдра, кѣдрица: **nakroutila si vlasý do ~n** тя си навй косйте 2. *само мн.* **kudr|ny, -n** кѣдри, кѣдрици 3. *експр.* косà, косй

kudrnáč, -e *м. експр.* кѣдрав, кѣдрокòс човèк

kudrnat|ět, -ím, 3.мн. -ějí/-í *несв.* кѣдря се, стàвам кѣдрав: **začaly mu ~ět vlasý** косàта му запòчна да се кѣдри

kudrnat|ět se, -ím se, 3.мн. -ějí se/-í se *несв.* кѣдря се, накѣдрям се, кѣдрав сѣм: **vlásky se mu u uší ~ěly** косйчката му бѣше кѣдрава около ушыте

kudrnat|it, -ím *несв. (со)* накѣдрям, кѣдря (*нещо*): **~it si vlasý** кѣдря се; накѣдрям си косàта

kudrnat|it se, -ím se *несв.* кѣдря се, накѣдрям се, кѣдрав сѣм

kudrnat|ý, -á, -é 1. кѣдрав; с кѣдрава косйца, косйчка: **~é vlásky** кѣдрава косйца; **~á srst**

кѣдрава кòзина; **~é obláčky** *прен.* кѣдрани òблачета 2. кѣдрокòс, кѣдрав: **~é dítě** кѣдрокòсо детè; **~ý psík** кѣдраво кýченце; **~á slova** *прен.* префърцýнени дýми

kudy, разг. kady *нар.* 1. *като въпр.* през кòе място; откѣдè; през кѣдè: **~ se tam jde?** откѣдè, през кѣдè се отйва там? **nevím, ~ šli** не знаям/не знаят кòе мйно ♦ **~í** **~ kam** стигнал(а) е до задѣнена ýлица; **ví, ~ na to, ~ do toho** тòй/тя зная откѣдè да запòчне; зная му цаката; **nevím, ~ na něj** не зная/знам как да го подхвàна, как да подхòдя кѣм нèго, как да се отнесà кѣм нèго 2. *като отн.* през кòето място; откѣдèто; през кѣдèто: **vrať se tudy, ~ jsi přišel** върнй се по пѣтя, по кòйто си дошѣл; върнй се, през кѣдèто си мйнал 3. *като неопред.* отнякѣде, през някѣде: **sotva ~ mohl utéci** едвà ли е могѣл да избяга през някѣде, отнякѣде

kudykoli, книж. kudykoliv *нар. местоим.* 1. *като неопред.* откѣдèто и да è; през кѣдèто и да è: **můžeš jít ~** можеш да отидеш, да минеш откѣдèто и да е, през кѣдèто и да е 2. *като отн.* откѣдèто и да е/билò; през кѣдèто и да е/билò; от всякѣде, кѣдèто: **~ jeli, všude byli vítáni** навсякѣде, откѣдèто мйнаваха, бяха привѣтствани

kudypak *нар. местоим. експр.* през кòе място; откѣдè; през кѣдè: **~ jste šli?** откѣдè, през кѣдè минахте?

kufr, -u *м.* 1. кýфар: **kožený ~** кòжен кýфар; **balit ~y a)** сгягам кýфари, багаж б) *експр.* обйрам си крýшите, багатèриите, дрипите, парцàлите, партушйните; вдйгам си чýковете 2. *обикн. мн.* **kufr|y, -ů** *жарг.* войнйшки ботýши 3. багажник на (лек) автомобил, на (лèка) колà

kufřík, -u, kufříček, -ku, kufir|ek, kufér|ek, -ku *м. умал.* кýфарче

kufříkov|ý, -á, -é портативен: **~ý psací stroj** портативна пйшеща машина

kuchař, -e *м.* 1. готвàч: **je vyučený** ~ тòй е готвàч по профèсия; завършил е готвàрски тèхникум; **vrchní** ~ главен готвàч; майстор готвàч 2. *човèк, който готви* ♦ **nejlepší** ~ *пословица* на глàдния всйчко му е слàдко

kuchař|it, -ím *несв. разг.* гòтвя; готвàч сѣм: **uměl trochu ~it** тòй умèеше, знаяше мàлко да гòтви; **~ila na zámku** тя бѣше готвàчка в зàмька

kuchařk|a, -y *жс.* 1. готвàчка: **měli panskou a ~u** (тè) ймаха камериèрка и готвàчка; **vrchní**

~а главна готвачка **2.** женà, която умее да готви; кулинарка: **jeho manželka je výborná ~a** женà му е чудесна, отлична готвачка, готви много добре **3.** готварска книга **4.** *малко остар.* бродирано килимче за кухня (*обикн. с шеговити надписи*) **5.** мануал, инструкции

kuchařsk|ý, -á, -é готварски: ~é **předpisy** готварски рецепти; ~é **umění** готварско, кулинарно изкуство; кулинария; ~á **kniha** готварска книга

kuchařstv|í, -í *ср.* **1.** готварство; готварски занаят **2.** готварство; приготвяне на ястия; готвене: **rozumí ~í** той/тя разбира от готварство, умее да готви

kuch|at, -ám *несв.* **1.** (*koho, co*) кòрмя, изкòрмям (*някого, нещо*); почитвам вътрешности (*на някого, на нещо*): ~at **drůbež** кòрмя, изкòрмям домашни птици; ~at **se nedám** *грубо жарг.* няма да се остава да ме рижат, кълцат (*оперират*) **2.** (*co*) *експр.* бърникам, чòпля (*нещо*): ~at **rádio** бърникам, чòпля радио

kuch|at se, -ám se *несв.* (*v čem*) *експр.* бърникам, чòпля (*нещо*); рòвя се (*в нещо*): ~at **se v hodinách** чòпля, бърникам часовник

kucht|a, -u *ж. експр. обикн. пейор.* готвачка; слугинче; лòша готвачка

kucht|ík, -a *м.* готварски ученик, ученик в техникум по готварство

kucht|it, -ím *несв. експр.* гòтвя; занимавам се с гòтвене; майсторя нещо за ядене: **rád ~í** той обича да гòтви; **co to ~íš?** каквò майсторийш? каквò гòтвиш?

kuchy|ně, -ně, по-рядко kuchy|ň, -ně *ж.* **1.** кухня: ~ně **v bytě** кухня в жилище; **černá ~ně** лятна кухничка; **polní ~ně** *воен.* полева кухня **2.** стол, трапезария: **závodní ~ně** (завòдски) стол **3.** кухненски мебели: **bílá ~ně** бяла кухненска гарнитурà; бяла кухня **4.** кухня, ястия: **česká, anglická, francouzská ~ně** чешка, английска, френска кухня; **studená ~ně** студена кухня; **domácí ~ně** домашна кухня; **tam mají dobrou ~ni** там имат хубава кухня; там гòтвят добре **5. разг. експр. кухня (*начин на действие*): **politická ~ně** политическа кухня; политика; **vidět do jejich ~ně** познавам техния начин на действие, техните методи; **jeden vidí druhému do ~ně** не могат да имат тайни един от друг**

kuchyňk|a I, -u *ж. умал.* кухничка: **malá, útulná ~a** малка, уютна кухничка; ~a **pro panenky** кухня-детска играчка

kuchyňk|a II, -u *м. разг. експр.* мъж-домосед; домошар

kuchyňsk|ý, -á, -é кухненски: ~ý **robot** кухненски робот, миксер, комбайн; ~é **práce** работа в кухня; ~ý **kout** кухненски бòкс; ~á **sůl** готварска сол; ~á **čeština** *прен. пейор.* нелитературен, некнижовен чешки език

kujnost, -i *ж. спец.* кòвкост

kujn|ý, -á, -é *спец.* кòвък: ~é **železo** кòвко желязо

kujón, -a *м. разг. експр.* хитрец, шмекер, мошеник

kujónsk|ý, -á, -é *разг. експр.* измамнически, мошенически, шмекерски

kuk *вж. kukuč*

kukačč|í, -í, -í кùкувичи, кùкувичин: ~í **vejce** кùкувиче яйцè; ~í **mládě a)** кùкувиче; малко на кùкувица **б)** *прен.* кùкувиче в чùждо гнездò; ~í **dítě** *прен.* извѣнбрàчно детè (*доведено или заварено*)

kukačk|a I, -u *ж.* **1.** *зоол.* кùкувица (*Cuculus, Clamator, Cossyzus и др.*) **2.** кùкувица, кùкувичка (*на часовник*): **hodiny s ~ou** часовник с кùкувица, с кùкувичка **3. експр.** чèдо, детèнце, пилè, пилèнце **4. експр. пейор.** кùкувица, лòша майка

kukačk|a II, -u *ж. бот.* салèп (*Orchis*)

kukačkov|ý, -á, -é *само в съчет.* ~é **hodiny** часовник с кùкувица, с кùкувичка

kukad|lo, -la, обикн. мн. kukad|la, -el *ср.* **1. експр.** зѣркел, окò: **vyvalovat ~la** пùля си зѣркелите, пùля се **2. прен. шегов.** ùред за глèдане (*бинокъл, очила и др.*)

kuka|ň, -ně *ж.* **1.** пòлог за квàчка: **proutěná ~ň** пòлог, изплèтен от клòнки **2. експр.** дàмска шапка с ширòка перифèрия и с врѣзки под брадàта **3. експр.** кокошàрник, кùрник (*малко помещение*)

kuk|at, -ám *несв.* кùкам

kukátk|o, -a *ср.* **1.** малък бинòкъл: **divadelní ~o** театрален бинòкъл **2.** шпиòнка (*на врата*): **vyhlédnout ~em na chodbu** поглèдна през шпиòнката

kukátkov|ý, -á, -é кòйто се отнàся до бинòкъл

kukl|a, -u *ж.* **1.** гùгла, кàска, шлем, качùлка, капишòн: **kožená letecká ~a** кòжена шапка на летèц; шлèм на пилòт; **drátěná včelařská ~a** предпàзна мàска на пчелàр; **potápěčská ~a** водолàзен шлèм; **šermířská ~a** *спорт.* фехтовàлна мàска; **mnišská ~a** монашески капишòн **2. зоол.** какавида, личинка: **mravenčí ~u** личинки на мрàвки **3. по-рядко** мàска: **strhnout ~u** свалà (*си*) мàската *и прен.*

kuklík, -u *м. бот.* зàйча стѣпка (*Geum*)

kukl|it se, -ím se *несв. зоол.* преврѣщам се в какавида; стàвам на пашкùл

топки на коледна елха; **~y pepře** зрънцѧ чѣрен пипѣр; **chlebová ~a** хлѣбно топче; **hra v ~y** игра на топка

kuličkovit|ý, -á, -é 1. топчест, крѣгъл, вѧлчест, кълбовиден, сферичен

kuličkov|ý, -á, -é 1. който се отнася до топче, до топчица: **~é počítadlo** сметѧло (с топчета) 2. техн. сачмѣн, дробинков: **~é ložisko** сачмѣн, дробинков лагѣр

kuliferd|a, -u м. експр. шмѣкер, хитрѣц

kulihráš|ek, -ka м. 1. **Kulihrášek** „Кѣлихрашек“ (дребно човече, герой от чешките приказки); Пѣдя човѣк 2. експр. момчѣнце, детенце; пѣдя човѣче

kulich I, -a м. одуш. 1. зоол. кукумявка (Athene noctua) 2. експр. човѣк - веститѣл на зло; саможив човѣк

kulich II, -u м. неодуш. зимна плѣтена шапка

kulis|a, -u ж. 1. кулиса, кулиси: **malované ~y** изрисѣвани кулиси; **za ~ami** зад кулисѣте и прен. 2. техн. кулиса

kulisář, -e м. сценичен работник

kul|it, -ím несов. 1. търкалям: **~it míč** търкалям топка 2. в съчет. **~it oči** експр. пѣля, блѣща очѣ 3. (koho) жарг. експр. баламосвам, премѣям (някаго)

kul|it se, -ím se несов. експр. вървя трѣмаво, клатѣшкам се, стѣпвам несигурно (за дебели човѣк, за дете)

kulk|a, -u ж. куршѣм: **prohnat si hlavu ~ou; vehnat si ~u do hlavy** пробия си главѧта с куршѣм

kulm|a, -u ж. 1. разг. машѧ за косѧ: **dělat ~ou lokny** правѧ бѣкли с машѧ 2. техн. жарг. поѧлна лампа

kulminac|e, -e ж. кулминация

kulminačn|í, -í, -í кулминационен: **~í bod** кулминационна точка; кулминация

kulmin|ovat, -uji/разг. -uju несов. книж. стѣгам до кулминационната си точка; кулминирам

kulm|ovat, -uji/разг. -uju несов. кѣдря, накѣдрям с машѧ (коса)

kůlna вж. kolna

kuloár, -u м. кулоар, кулоари: **~y v parlamentě** кулоари в парламѣнт

kuloár|ový, -ová, -ové, kuloár|ní, -ní, -ní кулоарен: **~ová/-ní politika** кулоарна политика

kulomet, -u м. воен. картѣчница: **lehký** ~ лѣка картѣчница; **těžký** ~ тѣжка картѣчница; **protiletadlový** ~ зѣнитна картѣчница

kulometník, kulometč|ík, -a м. воен. картѣчѧр

kulometov|ý, -á, -é воен. картѣчен: **~á hlaveň** цѣв на картѣчница

kulovat|ý, -á, -é разг. остар. кълбовиден, сферичен, вѧлчест; крѣгъл: **~é oči** крѣгли очѣ

kulovitě нар. кълбовидно, сферично, вѧлчесто; крѣгло

kulovit|ý, -á, -é кълбовиден, сферичен, вѧлчест, крѣгъл: **~ý tvar** кълбовидна, сферична, вѧлчеста, крѣгла фѣрма; **~ý kloub** анат. крѣгла стѧва

kulovnic|e, -e ж. лѣвна, ловджийска пѣшка, зарѣждана с куршѣми (за едѣр дивѣч)

kulov|ý, -á, -é 1. кълбовиден, сферичен: **~ý tvar** кълбовидна, сферична фѣрма; **~ý blesk** кълбовидна мѣлния; **~é zrcadlo** сферично оглѣдало; **~ý pás** пояс на сфѣра; **~á výseč** геом. сѣктор на сфѣра; **~á hvězdokupa** астр. кълбовиден звѣзден кѣп 2. картоигр. който се отнася до карѣ (в немски карти): **~ý král** поп карѣ

kůlov|ý, -á, -é който се отнася до дирѣк, стѣлб, кѣл, кѣлец, пилѣн: **~ý plot** ограда от кѣлове

kult, -u м. култ: **náboženský** ~ религиѣзен култ; **mariánský** ~ кѣлт към светѧ Богородица; **~ osobnosti** кѣлт към личностѧта

kultick|ý [-tyc-], kultovn|í, -í, -í, kultov|ý, -á, -é кѣлтов

kultivac|e [-ty-], -e ж. култивирање, култивация: **~e půdy** земед. култивирање на пѣчва; **~e mikrobů** биол. култивирање на микроорганизми; **~e národa** прен. образѣване, издѣгане на нация

kultivačn|í [-ty-], -í, -í култивационен: **~í práce** култивационни работѣ, работѣ по култивирање; **~í stroje** земед. култиватори, машини за култивирање

kultivátor [-ty-], -u м. земед. култиватор

kultivovaně [-ty-] нар. изѣскано, култѣрно: **~ se vyjadřovat** изразѣвам се изѣскано, култѣрно

kultivovanost [-ty-], -i ж. изѣсканост, култѣра

kultivovan|ý [-ty-], -á, -é 1. земед. култивирањ: **~á půda** култивирѧна, обработѧна пѣчва; **~é rostliny** култивирѧни растѣния 2. култѣрен, изѣскан: **~ý člověk** култѣрен човѣк; човѣк с изѣскани обнѣски

kultiv|ovat [-ty-], -uji/разг. -uju несов. 1. земед. култивирам, облагородѣвам: **~ovat obilí** култивирам, облагородѣвам житни растѣния 2. (koho, co) образѣвам, издѣгам в култѣрно отношѣние (някаго, нещѣ): **~ovat národ** образѣвам, просвѣщавам, издѣгам нация

kultur|a [-ur-/ú-], -u ж. 1. култѣра: **nízká ~a**

ниска култура; **vyvinutá, vysoká ~a** развита, висока култура; **hmotná, materiální ~a** материална култура; **duchovní ~a** духовна култура; **lidová ~a** народна култура; **bytová ~a** бйтова култура (по отношение на жилището); **jazyková ~a** езикова култура **2. биол.** култура: **jarní ~y** земед. пролетни култури; пролетници; **lesní ~y** лес. горски насаждения; **~y bakterií** биол. бактериални култури

kulturist|a, -y м. спорт. културист

kulturistik|a [-ty-], -y ж. спорт. културистика

kulturně нар. културно: **~ se vyvíjet** развивам се, издигам се в културно отношение; **~ vyspě-lý** развит, издигнат в културно отношение

kulturní, -í, -í 1. културен; който се отнася до култура: **~í dějiny** история на културата; **~í styky se zahraničím** културни връзки с чужбина; **~í pracovník** работник в областта на културата; **~í dům** дом на културата **2.** културен; който има висока култура: **~í člověk** културен човек; **~í jednání** културни, изискани обноси; **~í půda** земед. културна, култивирана почва; **~í rostliny** земед. културни растения

kulturnost, -i ж. културност

kululu, kululně междум. дет. търкул

kumbál, -u м. разг. дупка; малка тъмна стая

kumbál|ek, -ku м. умал. разг. дупка; малка тъмна стайчка

kumpán, -a м. разг. компаньон, другар (обикновено при пиене): **veselí ~i** весела (мъжка) компания (събрана на чашка)

kumpanie вж. kompanie

kumšt, -u м. разг. експр. **1.** изкуство: **lidé od ~u** хора на изкуството **2.** сръчност, майсторлък: **to není žádný ~** това не е кой знае какъв майсторлък **3.** фокус: **dělat ~y** правя фокуси

kumštovně нар. остар. разг. експр. **1.** изкусно, майсторски **2.** сръчно, ловко

kumštovnjý, -á, -é, kumštovnjí, -í, -í остар. разг. експр. **1.** художествен: **~á řemesla** художествени занаяти **2.** изкусен, майсторски **3.** сръчен, ловък: **má ~í ruce** има сръчни ръце

kumštýř, -e м. разг. експр. **1.** човек на изкуството; творец: **geniální ~** гениален творец **2.** акробат, фокусник: **potulní cirkusoví ~i** пътуващи циркови артисти

kumštýřsky нар. разг. експр. творчески, артистично: **je ~ založený** той има артистични заложби

kumštýřsk|ý, -á, -é разг. експр. който се отнася

до хора на изкуството; бохемски: **~ý nepořádek** бохемски безпорядък, хаос; **~á rodina** семейство на художници, на артисти и прен.; **~á krev** творческа жйлка

kumulac|e, -e ж. книж. кумуляция, натрупване

kumulativnjí [-tý-], -í, -í книж. кумулативен

kumul|ovat, -uji несв. книж. кумулирам, натрупвам, струпвам

kumys, -u м. кумис

kůň, koně м. **1. зоол.** кон (Equus): **jezdecký ~** кон за езда; ездитен кон; **tažný ~** впрегатен кон; **dostihový ~** състезателен кон; **grošovatý ~** пѣстър кон; кон шарколия; **jezdit, jet na koni** язд(а) на кон(а) ♦ **dí (se) jako ~** работя като вол; **vydržet jako ~** издържлив съм като вол; **být na koni** в стихията си съм; развихрям се; **bude tu, příběhne jako na koni** ей сега ще дотърчи, ще довѣса; **nemoc na koni přijíždí, ale pěšky odchází** пословица болестта бѣрзо идва, но бавно си отива; **svatý Martin přijel na bílém koni** поговорка падна първият сняг (в началото на ноември); **darovanému koni na zuby nehleď** поговорка на харизан кон зѣбите не сѣ гледат **2. шахм.** кон **3. спорт.** кон (гимнастически уред): **~ s madly** кон с гривни **4. физ. техн.** конска сила **5. нейор.** говѣдо: **ty, koni!** говѣдо такѡва!

kun|a, -y ж. **1. зоол. а) ~a lesní** злѣтка (Mustela martes) **б) ~a skalní** бѣлка (Mustela foina) ♦ **мъжко-прилагателно**

2. разг. кожа от злѣтка или бѣлка

kunčaft, kunčoft, kunšaft, kunšoft, -a м. разг. остар. мющерия, купувач, клиент

kun|í, -í, -í който се отнася до злѣтка или бѣлка: **~í mládě** малко на злѣтка или бѣлка

kuňk междум. квак (за жаба)

kuňk|a, -y ж. **1. експр.** жаба **2. нейор.** мрънкало; женѡ, която лицемѣрно скимтѣ, хлѣнчи **3. нейор.** женѡ, която говѡри под носѡ си, която мѣнка

kuňkal, -a м. нейор. **1.** мрънкало; човек, който лицемѣрно скимтѣ, хлѣнчи **2.** човек, който говѡри под носѡ си, мѣнка

kuňk|at, -ám несв. **1.** крякам, квакам (за жаба) **2. нейор.** скимтѣ, хлѣнча лицемѣрно **3. нейор.** говѡря под носѡ си, мѣнкам

kuňkav|ý, -á, -é 1. крякащ, врякащ, квакащ (за жаба) **2. нейор.** скимтѣщ, хлѣнчещ

kuňk|nout, -nu св. **1.** крѣкна, квакна, изкрѣкам, изквакам (за жаба) **2. нейор.** изскимтѣ, изхлѣнча: **ani ne~l(a)** дори не гѣкна

kunsthistorick|ý, -á, -é разг. който се отнася до история на изкуството

kunsthistori|e, -e ж. разг. история на изкуството
kunšaft, kunšoft вж. **kunčaft, kunčoft**

kup, -u м. книж. покупка: **smlouva o ~u a prodeji** договор за покупко-продажба

kup|a, -y ж. 1. куп, купчина, грамада: **shrabat do ~y** събера на куп; **~a písku** купчина пясък 2. разг. куп, маца, множество: **~a dětí** куп деца; **stojí to ~u peněz** това струва сума пари 3. копа: **~a sena** копа сено 4. заоблен хълм; байр

kupátk|o, -a ср. умал. експр. купе, купенце: **zabrat si ~o** настаня се в самостоятелно купе
kupcov|á, -é ж. разг. 1. жена на търговец 2. търговец

kupčík, -a м. умал. експр. бакалин; дрѐбен търговец

kupč|it, -ím нескв. разг. 1. занимавам се с търговия, търговец съм 2. (s čím) търгувам (с нещо) 3. (s čím) пейор. спекулирам, гешефтарствам, търгашествам (с нещо)

kupé нескл. ср. купе (във влак): **~ pro matky s dětmi** купе за майки с деца

kuplec, -ce м. 1. купувач; клиент: **mít ~ce na auto** имам купувач за колата 2. остар. търговец, бакалин: **učil se ~cem** учеше за търговец

kupeck|ý, -á, -é 1. търговски, бакалски: **~ý krám** бакалница, бакалия: **~ý příručí** помощник-бакалин; бакалски калфа 2. пейор. търгашески: **to je ~á duše** има търгашеска душа

kupectv|í, -í ср. остар. 1. търговия, бакалство 2. бакалница, бакалия

kupičk|a, kupečk|a, -y ж. умал. купчина, купчинка

kupír|ovat, -uji/разг. -uju нескв. разг. подрязвам уши, опашка (на куче)

kup|it, -ím нескв. 1. събирам на куп, струпвам на куп; сгрѐбвам, събирам 2. трупам, натрупвам: **~it peníze** натрупвам пари

kup|it se, -ím se нескв. трупам се, натрупвам се, тълпя се: **lidé se ~í před výkladem** хора се трупат пред витрината

kupk|a, -y умал. 1. купчина, купчинка: **shrabovat do kupek** струпвам на купчини; **~y sena** копи сено 2. по-рядко куп, рояк: **~a dětí** куп, рояк деца

kuplet, -u м. куплет; естрадна, кабаретна песен

kuplíř, -e м. разг. сводник

kuplířk|a, -y ж. разг. сводница

kuplířsk|ý, -á, -é разг. своднически

kuplířstv|í, -í ср. сводничество

kupl|ovat, -uji/разг. -uju нескв. 1. жарг. съединявам, свързвам (вагони) 2. (koho) разг. експр. своднича (на някого)

kuplovn|a, -y ж. метал. вагрянка

kupn|í, -í, -í покупателен, закупен: **~í cena** изкупна, закупна, покупателна цена; **~í smlouva** юрид. договор за покупко-продажба; **~í schopnost obyvательства** икон. покупателна способност на население

kupodivu, ku podivu нар. чудно, странно, за учудване; колкото и да е странно: **přišel ~ včas** за наше учудване, колкото и да е странно, той дойде навреме

kupole вж. **kopule**

kupolovitý вж. **kopulovitý**

kupolový вж. **kopulový**

kupon, -u м. 1. купон (отрязък): **kontrolní ~ vstupenky** контрола (на билет); **stříhat ~y akcií** рѐжа купони на акции 2. текст. отрязък от плат (за мостра); нестандартно парче; остатък от плат

kup|ovat, -uji/разг. -uju нескв. 1. купувам: **~ovat za hotové** купувам в брой; **~ovat na dluh** купувам на кредит; **~ovat zboží pod rukou** купувам си нещо на ръка **dbá slova se ne~ují** поговорка добрите думи не се купуват; с пари не всичко се купува 2. и **kup|ovat si (koho)** подкупвам (някого); предразполагам (някого) с подаръци 3. карто-игр. изтеглям, получавам (карта): **po celou hru ~oval dobrou kartu** през цялата игра му идваха добри карти

kupovit|ý, -á, -é купест: **~é mraky** метеорол. купести облаци

kuprit, -u м. минер. куприт; червена медна руда

kupředu нар. 1. напред: **kráčet ~** вървя напред; **dostat se ~ a)** пробия си път напред б) прен. изляза напред; **práce šla rychle ~** работата бързо напредваше, работата вървеше бързо; **~, ~, zpátky ni krok!** напред, напред, ни крачка назад 2. в аванс: **dostávat plat ~** получавам заплата в аванс

kupříkladu, ku příkladu нар. например

kupujíc|í, -ího м. купувач, клиент

kur, -a м. в съчет. **~ domácí** зоол. кокошка (Gallus)

kůr, -u м. 1. клирос, клир (галерия за църковен хор) 2. религ. (църковен) хор

kur|a, -y ж. диал. кокошка

kúr|a, -y ж. лечение; курс на лечение, лечебна процедура: **lázeňská ~a** бальнеолечение; **odtučňovací ~a** диета за отслабване

kůr|a, -y *жс.* корà; корица: **~a stromu** корà на дървò; дървесна корà; **citronová ~a** лимòнена корà; **ledová ~a** лèдена корà; **~a na odlitku** *техн.* корица върхù отливка; **stroj na loupání ~y** *техн.* коробелàчка; коробелàчна машинà; **~a zemská** *геол.* зèмна корà; **~a mozková** *анат.* мòзъчна корà; **~a nadledvinek** *анат.* надбèбренна корà

kurare *нескл. ср.* курàре

kurát, -a *м.* в *сътчет.* **polní ~** *воен.* воèнен, полевì свещèник

kuratel|a, -y *жс. спец.* опèка, попечителство: **být pod ~ou** под опèка сьм; **dát pod ~u** постàвя под опèка

kurátor, -a *м.* 1. опеку̀н, попечител, настòйник 2. *църк.* църкòвен настòйник, настоятел

kuratori|um [-tò-], -a *ср.* настоятелство: **Kuratorium pro výchovu mládeže v Čechách a na Moravě** *истор.* Настоятелство за възпитàние на младежтà в Чèхия и Морàвия

kurátork|a, -y *жс.* опеку̀нка, попечителка, настòйница

kurátorsk|ý, -á, -é *опеку̀нски, настòйнически, настоятелски*

kurátorstv|í, -í *ср.* 1. настòйничество 2. *църк.* (църкòвно) настоятелство

kuráž, -e *жс. разг.* кура̀ж, смèлост, хра̀брост, сьрца̀тост; мъжèственост: **dodat si ~e** прида̀м си смèлост; **dostat ~** добия кура̀ж; **pít na ~** пийвам за кура̀ж

kurážně *нар. разг.* смèло, хра̀бро, сьрца̀то, мъжèствено, бòйко

kurážnost, -i *жс.* смèлост, хра̀брост, сьрца̀тост, мъжèственост, бòйкост, кура̀ж

kurážn|ý, -á, -é *разг.* смèл, хра̀бър, сьрца̀т, мъжèствен: **~ý hoch** смèло, хра̀бро, сьрца̀то момчè; кура̀жлия; **~ý čin** смèла постъпка

kurděj|e, -í *само мн. жс. мед.* скорбùт

kurent, -u *м.*, **kurentk|a**, -y *жс.* готìчески шриф̀т; готìческо писмò

kurevnic|e, -e *жс. грубо* разв̀ратница, кùрва

kurevnick|ý, -á, -é *грубо* курв̀арски

kurevník, -a *грубо* курв̀ар

kurevsk|ý, -á, -é *грубо* кùрвенски

kurfiřt, *по-рано* **kurfirst**, -a *м. истор.* кùрфюрст

kurí|e, -e *жс. истор.* курия: **papežská ~e** па̀пска курия

kurikul|um, -a *ср. в съчет. ~ vitae, curriculum vitae* (*съкр. с.в.*) био̀графия; автобио̀графия

kuriozit|a, -y *жс.* куриòз

kuriozně *нар.* куриòзно, своеобразно, неòбичàйно

kuriózn|í, -í, -í *куриòзен, своеобразен, необичàен, чудновàт: ~í názory* куриòзни в̀згледи

kůrk|a, -y *жс.* 1. корица, коричка, корà: **chlebová ~a** борба за хля̀б; **ani pes by od něho ~u**

(**chleba**) **nevzal** нìкой не гò бр̀сне за слива; нèго за нищо го нямат; **všude je chléb o dvou ~ách** *поговорка* нìкъде нещàта не сà само рòзови 2. *строит.* тùрска керемида

kurník, -u *м.* 1. кùрник, кокошàрник 2. *прен. експр.* кùрник, къщùрка, колиба; дùпка

kuropěn|í, -í *ср. книж.* пèне на петли, кукурìгане (*рано сутрин*): **vstávat s prvním ~ím** ста̀вам по п̀рви петли

kůrov|ec, -ce *м. зоол.* бр̀мбар коро̀яд (*Dryocoetes*)

kůrovitý *вжс. korovitý*

kurs *вжс. kurz*

kursista *вжс. kurzista*

kursistka *вжс. kurzistka*

kursiva *вжс. kurzíva*

kursovné *вжс. kurzovné*

kursovní *вжс. kurzovní*

kurt, -u *м. спорт.* тèнис-кòрт

kurtizán|a [-ty-], -y *жс.* куртиза̀нка

kurtoazie, -e *жс.* куртоàзия, вежливòст

kurv|a, -y *жс. грубо* 1. кùрва, разв̀ратница, проститутка, кùчка 2. *често в зват. ~o!* кùрво! курв̀ар! курв̀арин! подлèц! мр̀сник! мр̀сница! (*за мъж или жена*)

kurv|í, -í, -í *в съчет. ~í syn* *грубо* кùчи сìn

kurvičk|a, -y *жс. умал. пейор.* курвè, кùрвичка

kurvimetr, -u *м. техн.* курвимèтър

kurv|it se, -ím *ср. несв. грубо* разв̀ратнича, курв̀арствам

kurýr, -a *м.* куриèр

kurýrk|a, -y *жс.* куриèрка

kurýr|ovat, -uji/*разг.* -uju *несв. (кого, со) разг. експр.* церя, леку̀вам (*някаго, нещо*): **~ovat si chřipku** церя се, леку̀вам се от грип

kurýrsk|ý, -á, -é, **kurýrn|í**, -í, -í *куриèрски: ~í pošta* куриèрска по̀ща; **~á služba** куриèрска слùжба

kurz, -u *м.* 1. курс (*преподаване*) **jazykové ~y** езикови кùрсове, кùрсове по (чùжди) езичи 2. *трансп.* курс, посòдка, рèйс: **změnit ~ lodi** изменя, променя кùрс на кòраб 3. *полит.* курс, режим 4. *фин.* курс: **devizový ~** валùтен курс; **~**

прен. разг. на мòда сьм

kurzista, -y *м.* курсейст

kurzistk|a, -y *жс.* курсейстка

kurziv|a, -у ж. 1. печат. курсив 2. журн. вест-
никарска белѣжка, злободнѣвка

kurzor, -u м. комп. кўрсор

kurzovn|é, -ého ср. такса за кўрс

kurzovn|í, -í, -í 1. фин. кўрсов; който се отнася
до кўрс: ~í **hodnota** стойност по кўрса; кўрсова
стойност 2. трансп. който се отнася до курс,
до рейс

kurzov|ý, -á, -é 1. кўрсов, който се отнася до
курс (преподаване) 2. фин. кўрсов; който се
отнася до курс: ~á **ztráta** загуба от спадане на
кўрса

kuřáck|ý, -á, -é който се отнася до пушене;
който е за пушачи, пушачески: ~é **oddělení** ку-
пѣ за пушачи; ~ý **salón** зала за пушене; ~á
vášeň пушаческа страст

kuřáck|a, -у ж. пушачка

kuřák, -a м. пушач: **náruživý** ~ страстен пушач;
sváteční ~ набеѣден пушач, пишман пушач

kuřárn|a, -у ж. пушальня; зала за пушене

kuřátk|o, -a ср. 1. умал. пйленце; птйченце
2. експр. пйленце, рожба, чѣдо 3. само мн.
kuřátk|a, -tek бот. коралки (гѣба) (Ramaria)
4. **Kuřátk|a**, -tek мн. остар. астр. Плеяда,
Квѣчката (сѣзвездие)

kuřavk|a, -у ж. минно плѣващ пѣсѣк

kuře, -te ср. 1. пйле; мѣлко (на кокошка, фазан,
яребица, глухар): **pečené** ~ готв. пѣчено пйле,
пйвѣно ♦ **napadl jako zmoklé** ~ като мѣкра
пйг стѣрва; **vypadá jako zmoklé** ~ като мѣкра
кокошка е; като попѣрен(а) е; **ani ~ darmo**
nehrabe пословица приятелството си е при-
ятелство, а сйренето е с парй; всѣки си прави
смѣтката, никой не рабѣти дѣром; **přišel k**
tomu jako slepé ~ k zrn поговорка падна му
от небѣто; полўчи го дѣром 2. експр. пйле,
рожда, чѣдо

kuřec|í, -í, -í пйлешки: ~í **maso** пйлешко (месѣ);
~í **polévka** готв. пйлешка сўпа

kuř|í, -í, -í кокоши: ~í **oko** мазѣл (на крак); ко-
коши трън; **chaloupka na ~í noze/nožce** кѣ-
щичка на кокоши кракѣ (в приказките) 2. по-
рядко пйлешки: ~í **povaha** прен. мѣк, бѣлѣг ха-
рактер; ~í **hrud'** мед. пйлешки грѣден кош

kuřin|a, -у ж., **kuřin|ec**, -ce м. 1. кокоша ми-
ризма 2. кўрешка

kuřiv|o, -a ср. тютюн, материал за пушене

kus I нар. на извѣстно разстояние; мѣлко,
немного, нѣдалече: **stát ~ od zdi** стоя нѣдалече
от стена

kus II, -u м. 1. кѣс, парчѣ, част, дѣл: ~ **chleba**
парчѣ, хляб; **roztrhat na ~y** разкѣсам на

парчѣта; **dělat něco ~ po ~e** правѣя нѣщо мѣлко
по мѣлко, парчѣ по парчѣ; ~ **života** част от
живѣта 2. глава, брѣйка, екземпляр, парчѣ:
několik ~ů hovězího dobytka нѣколко главй
ѣдър рогѣт добитѣк; **starožitný ~ nábytku** ста-
ринна мѣбел (един екземпляр); **krásný, vý-**
stavný ~ великолѣпен екземпляр; чудѣсно пар-
чѣ; чўден експонат; **umělecký** ~ предмет на
изкўството; **být placen od ~u** плѣщат ми на
парчѣ; **cena za jeden** ~ цена на една брѣйка
3. еѣно цѣло; парчѣ: **ušít z jednoho ~u** ушйя
от еѣно парчѣ (плѣт); **sníh padal v celých ~ech**
снѣг паѣа

razg. spí neprobudno, nepřekýsnato, postojano;
pracovat v jednom ~e рабѣта без почйвка
4. експр. голямо количество; много, дѣста:
je to ~ cesty! йма дѣста пйг! **procestoval (hezky)**
~ **světa** тѣй обикѣли много свѣт; **vykonat ~**
práce свѣрша хўбава рабѣта, много рабѣта;
извѣрша дѣста рабѣта; **je to ~ darebáka!** тѣй
е голям мошѣник; **je to ~ osla (oslovského)!**
тѣй е голямо магарѣ! 5. експр. мѣлко, извѣст-
но количество: **přišel jsem na ~ řeči** дойѣдох,
дошѣл сѣм да си поприказваме, да си по-
бѣбрим; **zachovat si aspoň ~ svobody** запѣзя
си понѣ мѣлко свобѣда; **je v něm ~ umělce** в
нѣго йма извѣстна твѣрческа жылка; **jít ~ cesty**
pěšky измйна част от пйгѣ пешѣ; **jdi o ~ dál!**
иди нѣколко пйгѣ

rozumu! нѣма капка разум; **nemá ~a srdce!**
безсърѣчен/безсърѣчна е 6. театр. разг.
експр. пйѣса 7. муз. разг. експр. парчѣ 8. експр.
дѣйствиѣ, постѣпка, постижѣние: **udělat mou-**
drý ~ a) товѣ бѣше хйтра постѣпка б) товѣ
бѣше майсторско постижѣние; **to byl hrdinský**
~ товѣ бѣше цѣл пѣдвиг, геройзм; тѣй/тѣ про-
явил се

(psí) ~y беснѣя, вилнѣя, шрѣклѣя

kusa|dla, -del ср. само мн. 1. зоол. чѣлюсти (на
насекомо) 2. експр. зѣби: **má dobrá ~dla** йма
зѣрѣви зѣби

kuse нар. непѣлно, частйчно, откѣслѣчно: ~ **vy-**
pravovat разказвам непѣлно

kusost, -i ж. непѣлнѣта, откѣслѣчност, нецѣ-
лѣстност

kusově нар. на парчѣ(та): **vyrábět ~** произвѣж-
дам на парчѣ

kusovit|ý, -á, -é 1. който е на парчѣ(та) 2. непѣ-
лен, частйчен, откѣслѣчен: ~é **vědomosti** не-
пѣлни, откѣслѣчни знѣния

kusov|ý, -á, -é който е на парчѣ(та); еѣдинйчен:

късната майсторъ нѣщо **2. зоол.** зѣмна пчѣла (Ammophila)

kut[jit, -ím *нєсв. (co; kde) експр.* занимавам се (с нещo), майсторъ (нєщo): **celý den něco ~í na autě** по цѣл дѣн нѣщо човѣрка по колѣта

kut[jit se, -ím se *нєсв. (v čem) експр.* рѣвя се, бърнѣнѣм (в нещo)

kutloch, -u *м. разг. пейор.* бърлѣга, дѣпка; неугледна мѣлка стѣя

kutloušek, -šku *м. умал. разг. пейор.* бърлѣго, дѣпка; неугледна стѣйчѣка; неугледно стѣйчѣ

kutn[a, -y *ж.* **1.** монашеско рѣсо: **obléci ~u** покалугерѣ се **2. експр.** облеклѣ на свещѣник

kůzlátk[o, -a *ср. умал.* козлѣнце, ѣрєнце

kůzl[e, -ete *ср.* **1.** козлѣ, ѣре **2. лов.** сѣрнѣ, ѣре **3. експр.** млѣд, нѣопитєн човѣк: **je to ještě ~e** ѣма още жѣлто ѡколо устѣта; устѣта му още мирише на млѣко

kůzleč[í, -í, -í ѣрешѣки; кѡйто се отнѣса до козлѣ, до ѣре: **~í maso** ѣрешѣко месѣ

kůž[e, -e *ж.* **1.** кѡжа (и обработєна): **jemná ~e** нѣжна, фѣна кѡжа; **husí ~e a)** кѡжа на гѣсѣка **б) прєн.** настрѣхнала кѡжа; **kabelka z krokodýlí ~e** чѣнта, чѣнтичка от крокодѣлка кѡжа; **kniha vázaná v ~í** кнѣга с кѡжєна подврѣя

мършав сѣм; promoknout na ~í измѡкрѣ се до кѡсти; **pocítit něco na své (vlastní) ~í** изпитам нѣщо на собствєния си грѣб; **nebýt ve své ~í** не сѣм разполѡжен; не сѣм вѣв фѡрма; не сѣ чѣвствам добрѣ; **mohl(a) jsem z ~e vyletět (zlostí) експр.** едѣа не (сѣ) пѣкнах от ѣд; шѣх да излѣза от кѡжата си (от ѣд); **stáhnout, sedřít někomu ~í z těla експр.** сѣмкєна на нѣякого кѡжата от гѣрбѣ; одєрѣ нѣякого; **být, vězet v něčí ~í** на нѣчѣє мѣсто сѣм; **vyváznout se zdravou ~í** отгѣрѣвѣ кѡжата (си); спасѣ се; **smát se pod ~í** сѣмєа се вѣтрєшно, в сѣбе си; **nasazovat (zbůhdarma) vlastní ~í kvůli někomu** излѣгам се (напрѣзно) на опѣсност заради нѣякого; **nést svou ~í na trh** рискѣвам жѣвѡта си; излѣгам се на опѣсност; **neprodá svou ~í lacino** нѣяма да дѣдѣ жѣвѡта си ѣвѣтино; **bát se o svou ~í** стрѣхѣвам се за жѣвѡта си; **jde mu o ~í** стѣва дѣма за жѣвѡта му; жѣвѡтѣт му є в опѣсност; **dostat se někomu na ~í експр.** влѣза на нѣякого под кѡжата; **mít hroší ~í** дебелѡкѡж, дебелѡок сѣм **2. кѡжа (с козината): límec z liščí ~e** якѣ от лѣсѣѣка кѡжа **3. корѣ, кѡжица, лѣоспа: oloupat ~í z jablka** обєлѣ ябѣлка **4. разг. експр.** хитрѣц, шмѣкер: **tv lina ~e!** ѡх, тѣ, мързєливѣо! **je to**

~e **prohnaná!** ама че хитреџ, шмекер! голям лъжеџ е! **je to ~e prolhaná, ten kluk** голям лъжеџ е това момче

kužel, -e/-u м. 1. *геом.* конус: **komolý** ~ пресечен конус; **Morseův** ~ морзов конус; конус на Морз; **sopečný** ~ *геол.* вулканически конус; **světelný** ~ **reflektorů** светлинен сноп, сноп светлина от прожектор (*във вид на конус*) 2. горна, връхна част на хурка 3. *спорт.* бухалка: **cvičení s ~i/~y** упражнение, съчетание с бухалки

kuželík, -u м. *умал.* 1. конусче 2. горна, връхна част на хурчица 3. *техн.* коническа ролка

kuželka, -y жс. 1. *спорт.* кегла, кегли: **hrát (v) kuželky** игра на кегли **kuželka** ~а въртя се като пумпал; **mít děti jako kuželek** имам цял куп, рояк деца 2. *техн.* конус: ~а **ventilu** конус на клапан, на вентил 3. „кужелка“ (*чешки народен танц*)

kuželkář, -e м. *спорт.* играч на кегли

kuželkovlý, -á, -é *спорт.* който се отнася до игра на кегли: ~а **koule** топка (*за игра на кегли*)

kuželna, -y жс., **kuželník, -u** м. *спорт.* кегелбан

kuželníkovlý, -á, -é *спорт.* който се отнася до кегелбан, до игра на кегли: ~а **koule** топка (*за игра на кегли*)

kužlosečk[a], -y жс. *геом.* конично, коническо сечение

kuželovitý, -á, -é конусовиден, конусообразен: ~ý **kopec** конусовиден, конусообразен хълм

kuželovlý, -á, -é коничен, конусен, конусовиден, конусообразен: ~а **střecha** конусовиден, конусообразен покрив; ~а **plocha** *геом.* конична повърхнинă; ~é **ozubené kolo** конусно зъбно колело; ~а **projekce; ~é zobrazení** *геод.* конична проекция

kůžičk[a], -y жс. *умал.* 1. кôжица, кôжичка 2. корйца, корйчка, кôжица, лйôспйца, лйôспйчка

kůžičkář, -e м. амбулãнтен търгòвец, кôйто изкупýва кôжи на домãшни зãйци

kůžičkářk[a], -y жс. амбулãнтна търгòвка, кôято изкупýва кôжи на домãшни зãйци

kůžka *вж.* **kožka**

kva, kvá, kvak, kvák *междум.* квãк-квãк (*за звук, издаван от жаба*)

kvač[jit, -ím *несв. книж.* бързам: **čas ~í** *прен.* времето лети

kvadr, -u м. 1. *геом.* правоъгълен паралелепипед 2. *строит.* каменен блок (*четириъгълен*): **žulové ~y** гранитни блòкове (*дялани*)

kvadrant, -u м. 1. *геом.* квадрант: **zemský ~** *геогр.* зёмен квадрант (*1/2 от меридиан - от*

полюс до полюс)

kvadrát, -u м. 1. *геом.* квадрат 2. *мат.* квадрат; втора степен: **umocnit na ~** вдигна на квадрат, на втора степен ♦ **ostuda na ~** *разг. експр.* голям позòр, голям срам, резил на квадрат

kvadrát[te]k, -tku м. *църк.* четириъгълна шапка (*барета*) на католически свещеник

kvadraticky [-ty-] *нар. мат.* (вдигнато) на квадрат

kvadratický [-ty-], -á, -é 1. *мат.* квадратен: ~а **rovnice** квадратно уравнение; уравнение от втора степен 2. *геом.* квадратен; квадратичен, кôйто йма фòрма на квадрат

kvadratur[a], -y жс. *мат.* квадратура: ~а **kruhu** квадратура, лице на кръг

kvádr[o, -a *ср. разг. експр.* костйом

kvak, kvák *вж.* **kva, kvá**

kvák[ka], -kám/-ču *несв.* 1. квãкам, крякам, врякам (*за жаба*) 2. грãча (*за врана*) 3. кудку-дякам, крякам (*за кокошка, квачка*) 4. крякам (*за птица*) 5. *грубо* дърдòря, бърбòря 6. *грубо* пёя фалшйво, мяýкам, грãча

kvákavě *нар.* 1. квãкащо, крякащо, врякащо, грãчещо (*за птици*) 2. *грубо* бърбйво (*за хора*) 3. *грубо* мяýкащо, грãчещо (*за музика, за певци*)

kvákavý, -á, -é 1. квãкаш, крякаш, вреклив, грãчещ (*за птици*) 2. *грубо* бърбйв, дърдòрещ, плямпащ (*за хора*) 3. *грубо* фалшйв, мяýкаш, грãчещ (*за музика, за певци*)

kvák[nout, -nu 1. квãкна, крёкна, изквãкам, изкрякам, изврякам (*за жаба*) 2. изгрãча, грãкна (*за врана*) 3. крёкна, изкрякам (*за птица*), изкудкудякам (*за кокошка, квачка*) 4. *грубо* изплёщя 5. *грубо* грãкна, измяýкам, изпёя фалшйво

kvalifikac[e, -e жс. 1. квалификация, степен на подготовка: **zvyšovat si ~i** увеличавам, повишавам квалификацията си 2. квалификация, оцёнка

kvalifikačn[í, -í, -í квалификациòнен: ~í **komise** квалификациòнна комйсия; ~í **turnaj, utkání** *спорт.* квалификациòнен турнир, квалификациòнна срёща; състезãние за квалификация

kvalifikovaně *нар.* квалифицйрано

kvalifikovanost, -i жс. квалифицйраност

kvalifikovaný, -á, -é квалифицйран: ~ý **odborník** квалифицйран специалист; ~á **většina** *юр.* квалифицйран мнозинствò

kvalifik[ovat, -uji/разг. -uju *несв. и св.* 1. (*koho k čemu*) квалифицйрам някого за нёщо; давам/дам квалификация (*на някого за нёщо*): ~ovat

kádry квалифицирам кáдри, давам/да̀м квалифика́ция на кáдри **2.** (*кого, со*) квалифицирам; оценявам/оценя́ (*някого, нещо*): **~ovat prospěch žáka jako výborný** давам/да̀м отлична оценка на ученик

kvalifik[ovat se, -uji se/разг. -uju se] *несв. и св. 1.* квалифицирам се **2. спорт.** класирам се: **~ovat se do finále** класирам се за финал

kvalit[a, -y] *жс.* качество; качества, стойност: **~a zboží** качество на стока; **změna kvantity v ~u** изменение на количеството в качество; **umělecká ~a díla** художествени качества, художествена стойност на творба; **mravní ~a člověka** нравствени качества на човека

kvalitativně [-tu-] *нар.* квалитативно, качествено; в качествено отношение

kvalitativní [-tu-], **-í, -í** квалитативен, качествен: **~í změna** качествено изменение; **~í rozbor** хим. качествен анализ

kvalitně *нар.* качествено, доброкачествено, добросъвестно, висококачествено: **~ provedená práce** добросъвестно извършена работа

kvalitní [-í, -í] *жс.* качествен, доброкачествен, висококачествен: **~í zboží** (високо)качествена стока; **~í pracovník** добър работник

kvalitnost, -i *жс.* качественост, доброкачественост, висококачественост, добросъвестност: **práce vyniká ~í** работата се отличава с високото си качество

kvalt, -u *м. разг. експр.* бързана, зор: **mít ~** бързам; на зор съм

kvaltem *нар. разг. експр.* бързо, набързо, на бърза ръка: **vzal to ~** (той) свърши набързо

kvalt[ovat, -uji/разг. -uju] *несв. разг. експр. 1.* (–; *s čím*) бързам (*с нещо*) **2.** (*na koho*) припирам (*някого*), ка́рам (*някого*) да бърза

kvaltovk[a, -y] *жс. жарг.* бърза, форсирана работа

kvantit[a, -tu-], -y *жс. 1.* количество **2. език.** квантитет, дължина

kvantitativně [-tu-] *нар.* количествено; в количествено отношение

kvantitativní [-tu-], **-í, -í** количествен, квантитативен: **~í analýza** хим. количествен анализ

kvantov[ý, -á, -é] *физ.* квантов: **~á teorie** квантова теория

kvant[um, -a] *ср. 1.* число, брой, множество, количество: **malé ~um** малко количество **2. физ.** квант: **světelné ~um** фотон

kvap, -u *м.* бързана: **běžet někam v ~u** бързам, тичам за някъде; разтичал съм се за някъде; **dělat něco v ~u, na ~/nakvap** правя нещо бързо, бърже, спешно

kvapem *нар.* бързо/бърже, спешно: **~ mu ubývá síl** силите му бързо намаляват; **~ ubíhal domů** той бързаше за вкъщи; той препускаше за вкъщи

kvapík, -u *м.* галоп (*бърз танц*)

kvapíkov[ý, -á, -é] който се отнася до галоп (*танц*): **tančit v ~ém rytmu** танцувам, играя в ритъма на галоп

kvap[ít, -ím] *несв. книж. 1.* бързам: **čas ~í** *прен.* времето лети **2.** (*s čím*) бързам (*с нещо*): **~it s odpovědí** бързам да отговоря **3.** (*na co*) искам, стремя се, напирам (*нещо*) да стане бързо **4.** (*na koho*) припирам (*някого*); ка́рам (*някого*) да бърза

kvapně *нар.* бързо/бърже, набързо, спешно: **~ odejít** тръгна, отида си набързо

kvapnost, -i *жс.* бързина, бързане

kvapn[ý, -á, -é] **1.** бърз, стремителен: **~á chůze** бърз ход, бързо ходене; **~ý ústup** стремително отстъпление **2. пословица** бързата кучка слепи ги ражда; бързата работа срам за майстора **3. нейор.** прибързан, необмислен: **~é rozhodnutí** прибързано решение

kvart, -u *м. 1. печат.* четвъртина, кварта, A4 (*формат на печатарски лист хартия или книга*) **2.** кварта (*мярка за течности и храна в някои страни - 1,14 л*)

kvart[a, -y] *жс. 1. остар.* четвърти гимназиален клас (*отговарящ на днешния последен прогимназиален клас*) **2. муз.** кварта **3. спорт.** кварта **4. картоигр.** кварта (*четири поредни карти*); *разг.* петдесет

kvartál, -u *малко остар.* тримесечие

kvartáln[í, -í, -í] *малко остар.* тримесечен: **zůstal dlužen ~í činži** той дължи наем за три месеца; остана да дава наем за три месеца; **~í piják** шегов. човек, който от време на време се напива

kvartán, -a *м. остар.* ученик в четвърти гимназиален клас (*в днешния последен прогимназиален клас*)

kvartánk[a, -y] *жс. остар.* ученичка в четвърти гимназиален клас (*в днешния последен прогимназиален клас*)

kvartánsk[ý, -á, -é] *остар.* който се отнася до четвърти гимназиален клас (*до днешния последен прогимназиален клас*)

kvartet, -u *м. 1. муз.* квартет (*музикално произведение*): **Smetanův smyčcový ~** струнен квартет от Сметана **2. муз.** квартет (*пеене, свирене*) **3. лит.** четиристичие в сонет

kvartet[o, -a] *ср. муз.* квартет (ансамбъл от четирима изпълнители): **mužské ~o** мъжки квартет

kvartov[ý, -á, -é] **1.** *печат.* кварта; с формат четвъртина **2.** *муз.* кварта; който се отнася до кварта

kvartýr, -u *м. разг. 1.* квартира, жилище: **studentský ~** студентско жилище; жилище за студент **2.** *разг. остар.* квартира; настаняване на квартира

kvartýrsk[á, -é] *ж. разг. остар.* хазайка

kvartýrsk[ý, -ého] *м. разг. остар.* хазяин

kvas I, -u *м. 1.* квас, подкваса, мая (за хляб) **2.** *прен.* кипене, кипещ, брожение: **revoluční ~** революционен кипещ; революционно брожение, движение **3.** квас (напитка)

kvas II, -u *м. книж. остар.* пир, пиришествò, угощение

kvá[sek, -sku] *м. 1.* мая, квас, подкваса (за хляб) **2.** подкваса (рядка каша от брашно, мляко, захар, мая)

kvasink[a, -y] *ж.* квасна гъбичка: **pivní ~** бйрена мая

kvasit, -ím *несв. 1.* ферментирам, втасвам: **naložené zelí ~í** зелето ферментира, втасва; **rána ~í** раната гной **2.** (со) квася, подквасвам **3.** *рядко* втасвам, шупвам (за тесто) **4.** *прен. малко остар.* кипя: **na všech stranách to ~í** навсякъде има брожение; навсякъде ври и кипи **kvasnic**[e, -e] *ж.* мая, дрожди: **pivovarské ~e** бйрена мая

kvasnicov[ý, -á, -é] който се отнася до мая: **~é těsto** тестò с мая

kvasn[ý, -á, -é] квасен, квасов, ферментационен: **~á kád'** бйчва, каца (за вино, за зеле и под); **~ý pochod, proces** ферментационен процес; ферментираме

kvaš, -e *м. худ.* гваш

kvašen[í, -í] *ср. 1.* *хим.* квасене, кипене, ферментация, ферментираме: **mléčné ~í** млечна ферментация **2.** *книж.* кипещ, кипене, брожение

kvašen[ý, -á, -é] подквасен, кисел: **~é okurky** кисели краставици; **~ý chléb** хляб с квас, кисел хляб

kvazi *вж. quasi*

kvečer*у нар.* нăдвечер, привечер

kvedlačk[a, -y] *ж. готв.* разбивачка, джуръляк; кѹхненски прибор за джуркане

kvedl[at, -ám, kvedl]ovat, -uji/*разг. -uju* *несв.* бъркам, разбърквам, разбивам, джуркам

kvelb, -u *м. разг. остар.* тъмно помещение; дюкян, мазе

kventlík *вж. kvintlík*

kvér, **kver**, -u *м. разг. остар.* пѹшка, шишане

kverulant, -a *м. разг.* недовòлник, сърдитко, мърморко

kverulantk[a, -y] *ж. разг.* недовòлница, мърморана

kverulantsk[y] *нар. разг.* недовòлно, сърдито, мърморейки

kverulantsk[ý, -á, -é] *разг.* недовòлен, сърдит, мърморещ

kverulantstv[í, -í] *ср. разг.* недовòлство, мърморене, мърморковщина

kvést, *разг. kvíst, kvetu* *несв. 1.* цѣфтя: **tulipány, ovocné stromy už kvetou** лалетата, овòщни-~~тростеца~~ ~~тростеца~~ **2.** цѣфтя, процѣфтявам: **doba, kdy kvetla řemesla** времето, когàто цѣфтяха, процѣфтяваха занаятите **3. експр.** цѣфтя; изглѣждам мнòго добрè; ймам великолèпен вид: **kvete zdravím** пращй от здраве

4. прен. в съчет. nehty mu/jí kvetou по нòктите му/й има петна; **vlasý mi již kvetou** косàта ми вèче побелява, се прошàрва; **kvete mu nos** носът му е червèн

kvestor, -a *м.* квèстор

květ, -u *м. 1. бот.* цвят: **vonné ~y růží** благоухàнни цветòвè на рòзи; **čaj z lipového ~u** чай от лйпов цвят; лйпов чай; **hluchý ~** пустоцвèт ~~цвèт~~ ~~цвèт~~

2. цвèте: **kytice z polních ~ů** кйтка/кйтки (от) пòлски цвèтй **3.** цѣфтèне, цѣфтèж: **stromy v ~u** цѣфнали дървèта; дървèта в цѣфтèж **4. прен.** разцвèт: **být v ~u let** в разцвèта на живòта съм; **umění byla v nebyvalém ~u** изкѹствата бяха в небйвал разцвèт **5. книж.** цвят, елйт, каймàк: **~ společností** цвят, каймàк на обществòто **6.** нèщо, коèто напòмня цвят или цвèте: **nehty s bílým ~em** нòкти с бèли петна; **víno výborného ~u** винò с отлйчен букèт; **ledové ~y na oknech** лèдени цвèтй по прозòрците; **muškátový ~** готв. мускатòв цвят (подправка с аромат на мускатòв орех); **sirný ~** *хим.* сèрен цвят

kvěťák, -u *м.* карфиòл, карнабйт, цвèтно зèле

kvěťákov[ý, -á, -é] който се отнася до карфиòл, карнабйт, цвèтно зèле: **~á polévka** сѹпа с карфиòл, от карфиòл

kvě[ten, -tna] *м.* мàй

květen[a, -y] *ж. 1.* флòра, растително цàрство **2. експр.** събир. цвèтй

kvintlík, kvintík, kventlík, -u *м. остар.* 1. старъ
мѣсяць 2. лютий ◆ **пнѣ**
ani za ~ rozumu нѣма капка ўм, акѣл в главѣта

kvintov|ý, -á, -é муз. квинтов; който се отнася до квинта

kvíst вж. **kvést**

kvit нар. разг. само в съчет. **být s někým** ~ квіт съм с някого

kvitanc|e, -e ж. юрид. фин. квитанция, разписка: **vydat, vyhotovit ~i** издѣм квитанция, разписка

kvitančn|í, -í, -í юрид. фин. квитанционен: **~í lístek** квитанция, разписка

kvíte|ček, -čku м. умал. цветчѐ

kvít|ek, -tku м. умал. 1. цветчѐ: **bílé ~tky chudobek** бѣли цветчѣта на парички 2. шегов. и ирон. пѣкостник, пѣлавник: **to je čertův ~tek** тѡй е голѣм пѣкостник, голѣма зѡдия; тѡй не ѣ цветѣта за мирисане

kvít|í, -í ср. 1. събир. цветѣ: **polní ~í** полски цветѣ

♦ **kvít|í, -í** ср. 1. събир. цветѣ: **polní ~í** полски цветѣ
тѣ на тѡя свѣт; гѣджета - с лопѣта да ги рѣнеш; хѣч не мѣ е ѣня за нѣго/нѣя (от когото/която съм получил(а) отказ) 2. шегов. и ирон. пѣкостник, пѣлавник

kvít|k|o, -a ср. 1. цветчѐ, цветѣнце 2. шегов. и ирон. пѣкостник, пѣлавник: **to je vykutélené, pěkné, čertovo ~o!** не ѣ цветѣта за мирисане; голѣм пѣкостник е; голѣма зѡдия е

kvít|ovat, -uji|разг. -uju несв. и св. 1. (со) дѣвам/дѣм разписка, удостовѣрѣние; удостовѣря, че съм получил пари 2. (со) остар. разг. признавам/призная, приѣмам/приѣма, одобрявам/одобря: **~ovat s povděkem usnesení** приѣмам/приѣма, одобрявам/одобря с признателност решѣние 3. остар. разг. (във войската) отказвам се/откажа се от офицѣрски чѣн

kviz, -u м. викторѣйна; игрѣ на въпрѡси и ѡтговѡри

kvocient, -u м. 1. мат. чѣстно 2. коефициѣнт: **intelligenční** ~ коефициѣнт на интелѣгентност

kvocientov|ý, -á, -é мат. физ. който се отнася до чѣстно; до коефициѣнт

kvok|jako ♦ **kvok|jako** ♦
jako ~a бѣя над някого като квѣчка 2. земед. люпилня, инкубѣтор

kvok, kvoč междум. кѡ-кѡ-кѡ; кудкудѣк (за кво) ♦ **kvok|jako** ♦
защѡ (такѡ)? – ами такѡ!

kvok|at, -ám несв. кѡкам, кудкудѣкам (за квѣчка)

kvokav|ý, -á, -é кѡкаш, кудкудѣкаш (за квѣчка)

kvok|nout, -nu св. кѡкна, изкудкудѣкам (за квѣчка)

kvót|a, -y ж. част, процѣнт, нѡрма, квѡта, определѣно количѣство: **peněžní ~a** парѣчна квѡта, сума

kvůli предлог с дат. зарадѣ, поради: **udělal to ~**

mně тѡй го направи заради мѣне, за мѣне; **oženil se ~ penězům** тѡй се ожѣни за парѣ, по смѣтка; ~ **tomu** поради тѡва, по тѡзи причина **ký** местоим. въпр. и неопр. остар. книж. какъв, кѡй; обикн. **kýho výra, čerta, d'asa!** за какъв дѣвол! по дѣволите! щѡ за безобразѣе! ~ **div!** нищо чѡдно! не ѣ за чѡдене!

kyanid [-ny-], **-u** м. хим. цианѣд

kyanovodík, -u м. хим. циѣноводѡрд

kybernetick|ý [-ty-], **-á, -é** кибернетѣчен

kybernetik [ty-], **-a** м. кибернетѣк

kybernetik|a [-ty-], **-y** ж. кибернетѣка

kýbl, kyblík, -u м. разг. кѡфа, ведрѡ: ~ **na vodu** кѡфа, ведрѡ за вода

kybl|ček, -čku м. разг. кѡфичка: **dítě s ~čkem na písku** детѣ с кѡфичка на пѣсѣка

kýč, -e м. нейѡр. кѣч: **ten obraz je ~** тѡзи картѣна е кѣч; **filmový** ~ фѣлм-кѣч

kýčař, -e нейѡр. ѡвтор на кѣчѡве

kýčařk|a, -y нейѡр. ѡворка на кѣчѡве

kýčařsk|ý, -á, -é нейѡр. който се отнася до кѣч; кѣчѡзен

kýčařstv|í, -í ср. производѣство на кѣчѡве

ky|čel, -čle м. и ж. тазѡбѣдрѣна стѡва: **vykloubení ~čle** изкѣлчване на тазѡбѣдрѣна стѡва

kyčeln|í, -í, -í тазѡбѣдрѣн: **~í kloub** анат. тазѡбѣдрѣна стѡва

kyčelnic|e, -e ж. бот. зѣбѡрка (Dentaria)

kyčelník, -u анат. илѣум; дѡлна чѡст на тѣнко червѡ

kýčovitě нар. кѣчоѡбразно; подѡбно на кѣч

kýčovitost, -i ж. кѣчѡвѡст, кѣчѡзност

kýčovit|ý, -á, -é кѣчѡв, кѣчоѡбразѣн, кѣчѡзен

kyd|at, -ám несв. 1. рѣна, изхвѣрлям, изрѣивам: **~at hnůj** изхвѣрлям тѡр (от ѡбор) 2. прѣн. обикн. в съчет. **~at hanu, bláto na někoho** мърсѣ, позорѣ, кѡлям, безчѣстѣ, хѣля (някого): **~at pomluyv na někoho** ѡдѣмвам (някого); клѡкарѣствам (по адрѣс на някого); ѡбсѣпвам с клѡки (някого)

kýchac|í, -í, -í кѣхѣтелен; който слѣжи за кѣханѣ: **~í prášek** прѡх за предизвѣкване на кѣханѣ, енфѣ

kýchán|í, -í ср. кѣханѣ

kých|at, -ám несв. кѣхам: **nastydl, má rýmu a ~á** тѡй е настѣнал, ѣма хрѣма, хрѣмав е и кѣха

kýchavic|e, -e ж. бот. бѣла чемерѣка (Veratrum)

kýchav|ý, -á, -é 1. който предизвѣква кѣханѣ 2. кѣхащ; който кѣха

kých|nout, -nu св. кѣхна

kycht|a, -y ж. метал. жарг. ѡстѣе на дѡмѣнна пѣщ

kyj, -e м. тояга, сопа, бастун, боздуган
kyjovsk|ý, -á, -é който се отнася до Кийов (*град в Моравия*): **~ý kraj** (национална) носия от Кийов

kyklop, -a м. *експр.* циклоп, гигант, колос
kyklopsk|ý, **kyklopick|ý**, -á, -é *прен. книж.* циклопски, гигантски, колосален

kykyryký *вж.* kikiriki

kýl, -u м. *мор.* кил (*на кораб*)

kýl|a, -y ж. *мед.* хёрния, кила, изсипване: **břišní, pupeční ~a** пѣпна хёрния; **tříselná ~a** ин-гвинална хёрния

kýln|í, -í, -í *мед.* който се отнася до хёрния, кила, изсипване: **~í pás** бандаж, колан за хёрния, кила, изсипване

kýlov|ý, -á, -é *мор.* който се отнася до кил
kymác|et, -ím, 3. *мн.* -ejí/-í *несв.* (*čít*) клѣтя, клатѣшкам, люлѣя, размѣхвам (*нещо*): **vítr ~el větvmi** вѣтър люлѣеше клоните; **silně ~el rukama** тѣй енергично размѣхваше рѣце

kymác|et se, -ím se, 3. *мн.* -ejí se/-í se *несв.* клѣтя се, клатѣшкам се, люлѣя се, олюлявам се

kymácivě *нар.* клѣтейки се, клатѣшкайки се, люлѣейки се, олюлявайки се

kymácivost, -i ж. характерна осѣбеност на предмет, който се клѣти, клатѣшка, люлѣе, олюлява

ky|nout I, -nu *несв. книж.* 1. (*коти*) мѣхвам, дѣвам знѣк (*на някого*): **~nout rukou na pozdrav** мѣхам с рѣка за пѣздрав 2. *обикн. третол.* -ne (*со котѣ*) чѣка, очѣква (*някого неѣцо*): **~ne mu skvělá budoucnost** очѣква го блѣстящо бѣдѣще; **~ne mu štěstí** щѣстието му се усмѣхва

ky|nout II, -nu *несв.* 1. втѣсвам, шѣпвам: **v díži ~ne těsto na chléb** в нѣщвите втѣсва тѣстѣ за хлѣб 2. пълнѣя, дебелѣя: **dítě jen ~ne** детѣто пълнѣе, наддѣва

kynut|ý, -á, -é втѣсал, шѣпнал: **~é knedlíky** *готв.* кнѣдли с мая

kyp|ět, -ím *несв.* 1. кипѣя, вря: **mléko ~í** млякото кипи 2. *прен. книж.* кипѣя, вря: **ve městě ~í rušný život** в града кипи бѣрен живот; **krev, žluč mu ~í hněvem** пѣка се, прѣска се от ѣд 3. *вж. крѣв* (*на тѣло*) **~í krev** прѣщи от здраве

kypivě *нар.* шѣмно, бѣйно

kypiv|ý, -á, -é 1. кипѣщ, врящ 2. *прен. книж.* шѣмен, бѣен: **~á krev** бѣйна крѣв

kyprost, -i ж. прѣхкавост, рѣхкавост

kypř|ý, -á, -é 1. шѣпнал, втѣсал, прѣхкав: **~é těsto** втѣсало, прѣхкаво тѣстѣ 2. рѣхкав, прѣхкав, сѣпкав, пѣхкав: **~ý sníh** рѣхкав, сѣпкав снѣг;

~ý polštář пѣхкава вѣзглѣвница; **~á půda** рѣхкава пѣчва 3. *експр.* пѣхкав, закрѣгленичѣк: **~é tváře** закрѣглени бѣзи

kypře *нар.* пѣхкаво, рѣхкаво, прѣхкаво

kypřic|í, -í, -í който придава пѣхкавост, рѣхкавост, прѣхкавост: **~í prášek do pečiva** *готв.* бѣкпулвер; набухвѣтел за тѣстѣ

kypřidl|o, -a *ср. готв.* бѣкпулвер; набухвѣтел за тѣстѣ

kypř|it, -ím *несв.* разрѣхквам; прѣвя пѣхкав, рѣхкав, прѣхкав

kyryk|at, -ám *несв.* чирѣкам (*за птици*)

kyrilice *вж.* cyrilice

kyrys, -u м. *истор.* брѣня на гърдите; кираса

kyrysar, -a м. *експр.* сѣлен, ѣдър, снѣжен чѣвѣк: **ta žena je pravý ~** тѣ е мѣжкарѣна, мѣжка женѣ

kyrysnick|ý, -á, -é *истор. воен.* кирасѣрски: **~á helma** кирасѣрски шлем

kyrysník *амистор. воен. кирасѣр* ♦ **kdeje jako ~** пѣсѣва като хамѣлин, като каруцѣр

kysan|ý, -á, -é подквѣсен, кѣсел; втѣсал: **~é zelí** кѣсело, втѣсало зѣле

ky|sat, -šu/-sám *несв.* 1. вкѣсвам; стѣвам кѣсел; прокѣсвам: **čerstvé mléko v létě snadno ~sá** прѣсното мляко през лѣтото лѣсно прокѣсва 2. *диал.* втѣсвам, шѣпвам (*за тѣсто*)

kyselavě *нар.* кисловѣто, вѣзкѣсело, кѣселичко

kyselav|ý, -á, -é кисловѣт, вѣзкѣсел, кѣселичѣк

kysele *нар.* 1. кѣсело: **chutnat ~** ѣмам кѣсел вѣс 2. *хим.* кѣсело 3. *прен.* кѣсело, намрѣщено: **~ se usmívat** усмѣхвам се кѣсело

kyselin|a, -y ж. *хим.* киселинѣ: **~a sírová** сѣрна киселинѣ; **~a solná** сѣлна киселинѣ; **mastné ~y** мѣстни киселини

kyselinotvorn|ý, -á, -é *спец.* киселинѣтѣрен

kyselinov|ý, -á, -é *хим.* киселинен

kysel|it, -ím *несв.* подкѣсѣлявам, вкѣсѣлявам; подпрѣвам с оцѣт, с киселинѣ

kyselk|a, -y ж. 1. кѣсѣла минерѣлна водѣ 2. плѣд с кѣсел вѣс (*нар. вишина*)

kysel|o, -a *ср. готв.* кѣсѣла чѣрбѣ с хлѣбен квѣс

kyselost, -i ж. кѣселѣст, киселинѣ, кѣсел вѣс

kyselotin|a, -y ж. *разг.* кѣселѣч, нѣщо кѣсело

kysel|ý, -á, -é 1. кѣсел: **~é mléko** вкѣснѣто, прокѣснѣло (прѣсно) мляко; **~é okurky** кѣсѣли крѣсени; **~é zelí** кѣсѣло зѣле ♦ **kousnout do ~ého jablka** изпѣя горчѣвата чѣша; захвѣна се с нѣщо неприѣтно 2. *хим.* кѣсел: **~á reakce** кѣсѣла рѣѣкция 3. *земѣд.* кѣсел: **~á půda** кѣсѣла пѣчва 4. *прен. експр.* кѣсел: **dělat ~ý obličej** прѣвя кѣсѣла физиѣномѣя; **~ý úsměv** кѣсѣла усмѣвка

kysličník, -u *м. хим.* окис, оксид: **~y kovů** окиси, оксиди на метали; **~ uhelnatý** въглероден окис, въглероден оксид; **~ uhličitý** въглероден двуокис, въглероден диоксид; **~ vodičitý** разг. кислородна вода

kyslík, -u *м. хим.* кислород (O)

kyslíkat|ý, -á, -é *хим.* съдържащ кислород; кислороден: **sloučeniny ~é** кислородни съединения

kyslíkov|ý, -á, -é *техн.* кислороден: **~á bomba** бутилка с кислород; **~á maska** кислородна маска; **~ý (dýchací) přístroj** кислороден (ди-хателен) апарат

kysn|a, kisin|a, -y *ж. малко остар. разг.* сандък **kysničk|a, kisičk|a, kysink|a, kisiink|a, -y** *ж. малко остар. разг.* сандъче

kys|nout, -nu *несв. 1.* вкисвам; ставам кисел; вкиселявам се **2. експр.** вкисвам се; ставам кисел; нелюбозен, неприятен **3. разг. експр.** остарявам: **dcera jim ~ne (na ocet)** дъщеря им става стара мома

kyšk|a, -y *ж. диал.* вкиснало, прокиснало (прясно) мляко

kyt, -u *м. разг.* маджун, кит

kýt|a, -y *ж.* бут: **vepřová ~a** свински бут

kytar|a, -y *ж. муз.* китара: **brnkat na ~u** дрънкам на китара

kytarist|a, -y *м.* китарист

kytaristk|a, -y *ж.* китаристка

kytarov|ý, -á, -é китарен; който се отнася до китара; **~ý doprovod** съпровод, акомпанимент на китара

kytic|e, -e *ж.* букет; китка: **svatební ~e** бълчински букет

kytičk|a, -y *ж. умал. 1.* букетче: **~a fialek** букетче теменужки **2. разг.** цветче, цветенце: **~y na louce** цветенца в ливада

kytičkován|ý, -á, -é който е с десен на цветчета: **~á látka** плат на цветчета

kytk|a, -y *ж. 1. разг.* букет, китка **2. разг.** цвете: **trhat ~y na zahradě** берат цветя в градина

kytl|e, kytic|e, -e *ж. остар.* проста груба дреха (пола или блуза): **haviřská ~e** истор. миньорска дреха

kyt|ovat, -uji|разг. -uju *несв. разг.* маджунирам; замазвам с маджун, китвам

kytov|ec, -ce *м. зоол.* китообразно; обикн. *мн.* **kytov|ci, -ců** китообразни (животни) (Cetacea)

kyv, -u *м. 1.* махане, замахане, колебание: **doba ~u** полупериод на размах **2. рядко** кимване, махане

kývac|í, -í, -í люлещ се, размахващ се: **~í dveře** летяща врата

kývačk|a, kejvačk|a, -y *ж. жарг.* мотоциклът с махаловидно подвижно кормило

kyvadl|o, -a *ср.* махало: **~o hodin** махало на часовник

kyvadlovit|ý, -á, -é махаловиден, махалообразен: **~ý pohyb** махаловидно, махалообразно движение

kyvadlov|ý, -á, -é който има махало; който се отнася до махало: **~é hodiny** часовник с махало; **~ý pohyb** движение на махало; **~é dveře** летяща врата; **~á doprava** трансп. пенделно, еднолинейно, кръгово движение; транспорт с една мотрѝса; пендел

kýval, kejval, -a *м. експр.* човек, който кима и се съгласява с всичко

kýv|at, -ám/по-рядко -u *несв. 1. (čím)* клатя, поклащам, люлѝя, разлюлявам, разклащам (*не-що*): **vítr ~á větve** вятър люлѝе, разлюлява клоните; **~at nohama** клатя крака **2. (čím)** махам (*с нещо*): **~at přátelům na rozloučenou** махам на приятели за довиждане **3. (čím)** кимам (*с нещо*): **~at hlavou** кимам (*с глава*) **4. експр.** кимвам, съгласявам се: **k jeho návrhům všichni ~ali** всички се съгласяваха с неговите предложения

kýv|at se, -ám se/по-рядко -u se *несв.* клатя се, люлѝя се, клатушкам се: **kyvadlo se ~á/~e** махалото се люлѝе

kývavě *нар.* клатещо се, люлѝещо се, клатушкащо се

kývav|ý, -á, -é клатещ се, люлѝещ се, клатушкащ се: **~ý pohyb** махаловидно движение

kýv|nout, -nu *св. 1. (čím)* махна (*с нещо*): **~nout rukou na rozloučenou** махна с ръка за довиждане: **~nou (rukou) na někoho** повикам някого с ръка **2. (čím)** кимна: **~nout na pozdrav** кимна (*с глава*) за поздрав **3. експр.** кимна в знак на съгласие, съглася се

kýz, -u *м. минер.* пирит: **~ železný** железен сулфид, пирит; **~ měděný** меден пирит; халкопирит

kýzov|ý, -á, -é *минер.* пиритен

kýznat|ý, -á, -é *минер.* пиритен; който съдържа пирит

kýž *вж. kéž*

kýžen|ý, -á, -é *книж.* бленуван, желан, мечтан, йскан: **~á zpráva** желано известие; **~é vítězství** мечтана победа